

ΠΛΙΑΚΑ

ΚΥΨΕΛΗ 22

ΠΛΙΑΚΑ

ΕΠΑΝΑΠΡΟΣΕΓΓΙΖΟΝΤΑΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΓΕΙΤΝΙΑΣΗΣ
ΕΝ ΜΕΣΩ ΑΣΤΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

~ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΗΣ ΚΥΨΕΛΗΣ~

Ομάδα Εργασίας
Καμπούρογλου Γιώργος
Κωνσταντας Βασίλης
Σεϊτανίδης Χάρης
Διπλωματική Εργασία

Υπευθ. καθηγητές
Γαβρήλου Έβελυν
Ψυχούλης Αλέξανδρος

Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	σελ.10
ΠΕΡΙ ΚΥΨΕΛΗΣ	σελ.12
ΠΕΡΙ ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΑΣ	σελ.18
Η ΠΡΟΤΑΣΗ	σελ.26
ΣΥΝΟΜΙΛΙΕΣ ΜΕ ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ	σελ.34
ΑΝΑΛΥΣΗ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΟΥ ΤΕΤΡΑΓΩΝΟΥ	σελ.62
ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΜΟΡΦΗ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΟΥ ΤΕΤΡΑΓΩΝΟΥ	σελ.76
ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΟΡΙΩΝ	σελ.84
ΣΧΕΔΙΑ ΟΨΕΩΝ	σελ.96
ΣΧΕΔΙΑ ΤΟΜΩΝ	σελ.100
ΝΥΧΤΕΡΙΝΗ ΑΠΟΨΗ	σελ.104
ΟΓΚΟΜΕΤΡΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΑΚΑΛΥΠΤΟΥ	σελ.106
ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΕΟΥ ΑΚΑΛΥΠΤΟΥ	σελ.114
ΣΧΕΔΙΑ ΠΡΟΤΑΣΗΣ	σελ.116
ΛΕΠΤΟΜΕΡΙΕΣ ΔΟΜΩΝ	σελ.142
ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΣΜΟΙ ΜΕ ΕΥΡΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΤΕΤΡΑΓΩΝΟΥ	σελ.190
ΣΚΙΤΣΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΕΠΙΠΛΩΝ ΑΚΑΛΥΠΤΟΥ	σελ.194
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΥΛΙΚΟ ΕΠΙΠΛΩΝ	σελ.206
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ	σελ.210

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

«Παλιά υπήρχαν τρία μέρη στον κόσμο· η Κυψέλη, η Ελλάδα και ο πλανήτης Γη. Τώρα βγαίνουν και λένε ότι ο κόσμος είναι ένας, όμως λένε ψέματα κι αυτό φαίνεται στα μάτια τους. Αυτοί τα έχουν μπερδέψει ενώ υπήρχαν τρία μέρη και το σπουδαιότερο πράγμα στον κόσμο ήταν να είσαι η ωραιότερη στην Κυψέλη, όπως συνέβαινε με την Έρση. Αν ήσουν η ωραιότερη στην Ελλάδα, κινδύνευες να σε κάνουν μισ Υφήλιο και να σε παντρέψουν μ' ένα χοντρό με πολλά λεφτά από τον πλανήτη Γη. Ήταν πιο δύσκολο να είσαι η ωραιότερη στην Κυψέλη, γιατί εκεί σε έβλεπαν κάθε μέρα στο δρόμο, δεν σε ψήφιζαν βαμμένη, με μουσική από πίσω, ούτε σε γνώριζαν από τα περιοδικά, σε είχαν αγαπήσει χωρίς φωτογένεια. Σε έβλεπαν γελαστή, βιαστική, τσακωμένη με τη μάνα σου, ιδρωμένη, σκονισμένη. Ήταν πολύ πιο δύσκολο να είσαι η ωραιότερη στην Κυψέλη, γιατί υπήρχε μια μόνιμη επιτροπή που ψήφιζε όλο το χρόνο εκτός από το βράδυ της Ανάστασης που κάτι τους έπιανε και τις έβγαζαν όλες πρώτες, κάτι πάθαινε η επιτροπή και ενθουσιαζόταν με αποτέλεσμα να νομίζουν όλοι ότι έχουν φωτογένεια και μάλιστα να αισθάνονται ότι εκπέμπουν λάμψεις. Έτσι, το βράδυ της Ανάστασης η Έρση ήταν λίγο στενοχωρημένη, αλλά μετά της περνούσε γιατί είχε μαγειρίτσα και δεν σκεφτόταν πια την επιτροπή που ξεχνούσε να κάνει τη δουλειά της καθώς τις φίλαγε όλες σταυρωτά μέσα στα πυροτεχνήματα».

ΠΕΡΙ ΚΥΨΕΛΗΣ

Τις τελευταίες δεκαετίες η Κυψέλη έχει προκαλέσει το ενδιαφέρον πολλών ανθρώπων που αναζητούν ένα μεγάλο φάσμα κοινωνικών στοιχείων και φαινομένων συγκεντρωμένων σε μία περιοχή. Τα στοιχεία αυτά πηγάζουν από τον χρόνο ύπαρξης και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της γειτονιάς ως μιας από τις παλαιότερες της Αθήνας. Απεικονίζεται για πρώτη φορά σε χάρτη της πόλεως και των περιχώρων το 1860, ενώ εντάσσεται στο σχέδιο πόλης το 1887 και οριοθετείται σε σχέδιο το 1908, ως η περιοχή που περικλείεται βόρεια από το ρέμα Λεβίδη (τη σημερινή Φωκίωνος Νέγρη), ανατολικά από τις παρυφές των Τουρκοβουνίων, νότια από το ρέμα Κυκλόβορου (τη σημερινή οδό Ευελπίδων) και δυτικά από την οδό Πατησίων. (Ντίνα Βαΐου “Διαπλεκόμενες καθημερινότητες και χωροκοινωνικές μεταβολές στην πόλη. Μετανάστριες και ντόπιες στις γειτονιές της Αθήνας” 2005 - 2007 σελ. 74). Η Κυψέλη, είναι σήμερα μία από τις πιο πυκνοκατοικημένες συνοικίες της Αθήνας με πληθυσμό 65.731 και με πυκνότητα που ξεπερνά τους 350 κατοίκους ανά εκτάριο , διπλάσιες δηλαδή από τον μέσο όρο για τον δήμο της Αθήνας (Δέση-Λουκά Χριστίνη Χαραλαμπίδη Μελλομένη, Η έννοια της γειτονιάς σήμερα: η περίπτωση της Κυψέλης. 2016, σελ. 54).

Η Κυψέλη άρχισε να οικοδομείται ταχύτατα μετά τον πόλεμο, κατά τις δεκαετίες του 1950 και 1960, όπως πολλές άλλες γειτονιές της Αθήνας, με το σύστημα της αντιπαροχής. Όμως ακόμη στη δεκαετία 1950 διατηρεί το χαρακτήρα της γειτονιάς όπου επιβιώνουν ακόμη μη αστικές χρήσεις, τα σπίτια έχουν χαμηλό ύψος, υπάρχει οικειότητα μεταξύ των κατοίκων, τα παιδιά έχουν ελεύθερο χώρο για δραστηριότητες, η κίνηση είναι χαμηλή. Οι παλιές μονοκατοικίες κατεδαφίζονται σταδιακά και αντικαθίστανται από πολυώροφες πολυκατοικίες που εκείνη την περίοδο κατοικούνται από εύπορα κοινωνικά στρώματα και εσωτερικούς μετανάστες από την ελληνική επαρχία. Αρχίζει η εποχή της ακμής της συνοικίας, που γίνεται διάσημη για τη νυχτερινή ζωή της, με πληθώρα χρήσεων να καταλαμβάνει τα ίχνη του προϋπάρχοντος αστικού ιστού προσελκύοντας κόσμο και από άλλες περιοχές, προσδίδοντάς της μια αίγλη. Η εντατική οικοδόμηση συνεχίστηκε, αν και με μετριασμένους ρυθμούς, και κατά τη δεκαετία 1970, ολοκληρώνοντας σταδιακά τη σημερινή εικόνα της γειτονιάς που, σύμφωνα με όλες τις πολεοδομικές μελέτες, είναι μία από τις πιο προβληματικές του δήμου Αθηναίων, με υψηλές πυκνότητες, ρύπανση, προβλήματα κυκλοφορίας και στάθμευσης, ελάχιστους ελεύθερους χώρους και ανεπαρκείς υποδομές. Από τα μέσα της δεκαετίας 1980 εντοπίζεται μια μετακίνηση μέρους του ντόπιου πληθυσμού, κυρίως τα πιο εύπορα νέα νοικοκυριά, προς τα βορειανατολικά και νοτιοανατολικά προάστια, αναζητώντας καλύτερες συνθήκες διαβίωσης. (Βαΐου_σελ. 75)

Ως προς την μέση απασχόληση του κτηριολογικού αποθέματος των πολυκατοικιών της Κυψέλης κάνει λόγο η Ντίνα Βαΐου εξετάζοντας την κατακόρυφη διαστρωμάτωσή τους ανάλογα την περίοδο. Ξεκινώντας από τη βάση της τυπικής πολυκατοικίας: «τα (ημι)υπόγεια διαμερίσματα και τα μικρά διαμερίσματα των χαμηλών ορόφων, φιλοξένησαν βιοτεχνίες, κατοικία φοιτητών και άλλες χρήσεις, πριν μετατραπούν σε ‘κενό’ ή/και απαξιωμένο οικιστικό απόθεμα, το οποίο ξανα-έβαλαν στην αγορά οι μετανάστες». Στους μεσαίους ορόφους τα μεγαλύτερα διαμερίσματα που προορίζονται για κατοικίες χαμηλότερων εισοδημάτων, «άρχισαν σταδιακά να φιλοξενούν γραφεία ελεύθερων επαγγελματιών», ενώ στην κορυφή «στα μεγάλα διαμερίσματα των ανώτερων ορόφων και στα προνομιακά ρετιρέ παρέμειναν παλιοί κάτοικοι, κυρίως ηλικιωμένοι». «Σ’ αυτό το γενικό σχήμα κατοίκησης των πολυκατοικιών βεβαίως εντοπίζονται πολλές παραλλαγές, από το υπόγειο ως το ρετιρέ και από την πρόσοψη ως τον ακάλυπτο. Ο χαρακτηρισμός ‘κάθετος κοινωνικός διαχωρισμός’ οφείλεται στη συνύπαρξη νοικοκυριών διαφορετικών κοινωνικών στρωμάτων, και ενισχύεται από το μωσαϊκό χρήσεων και εθνοτήτων που χαρακτηρίζουν τη γειτονιά. Ο κάθετος αυτός κοινωνικός διαχωρισμός ήταν σχεδόν απόλυτος κατά τα πρώτα χρόνια έλευσης των μεταναστών, ενώ η βαθμιαία ‘άνοδος’ από όροφο σε όροφο συμβαδίζει με, και θεωρείται τεκμήριο, αντίστοιχης οικονομικής βελτίωσης. Όμως, παρ’ όλο που τα τελευταία χρόνια υπάρχουν κατοικίες μεταναστών που έχουν ξεφύγει από το υπόγειο και το ισόγειο, καθώς και περιπτώσεις μεταναστών που αγο-

ράζουν σπίτι, ο διαχωρισμός εξακολουθεί να υφίσταται και να είναι ισχυρός στις παλιές πολυκατοικίες της αντιπαροχής. Καταγράφεται η, μάλλον αναμενόμενη, ολοκληρωτική απουσία των μεταναστών από τις νεόδμητες πολυκατοικίες της περιοχής, όπως και η ελαχιστότατη έως μηδενική παρουσία τους στις μεσοπολεμικές πολυκατοικίες των κεντρικών δρόμων της γειτονιάς. Τα λίγα μικρά κτίσματα που διασώζονται και δεν είναι ήδη εγκαταλελειμμένα, μοιράζονται ανάμεσα σε μετανάστες και ντόπιους κατοίκους, συνήθως παλιούς ιδιοκτήτες, που δεν θέλησαν ή δεν μπόρεσαν να φύγουν από τη γειτονιά» (Βαΐου σελ. 76).

Αυτή η κατακόρυφη κοινωνική διαστρωμάτωση εγγυμονεί προβλήματα τα οποία βλέπουν τις σχέσεις των ενοίκων. Οι ένοικοι των χαμηλότερων ορόφων αντιμετωπίζονται συχνά ως παρείσακτοι από τους ένοικους των υψηλότερων ορόφων λόγω του χαμηλότερου ενοικίου ορισμένων υποκειμένων κατοικιών. Αυτό επηρεάζει και τους ενοικιαστές οι οποίοι κατηγορούνται για την έλλειψη σεβασμού προς την πολυκατοικία εξαιτίας της παροδικότητας της παραμονής τους. Σε συνδυασμό με την ύπαρξη ρατσιστικών αντιλήψεων και μισαλλοδοξίας οι μετανάστες επιβαρύνονται από όλες αυτές τις συνθήκες. Κάτι τέτοιο γίνεται αντιληπτό και από τις συνεντεύξεις που πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια της παρούσας διπλωματικής αλλά και από τα λεγόμενα της Ντίνας Βαΐου: «Η στάση των ντόπιων, όπως με πολλούς τρόπους εκφράστηκε κατά την έρευνα πεδίου, είναι αμφίθυμη ως προς την εξέλιξη της Κυψέλης σε σχέση με την εγκατάσταση μεταναστών: ‘γέμισε μαύρους’, αλλά και ‘δουλεύουν τα μαγαζιά’, ‘περνάς στο δρόμο και δεν μπορείς να μπεις στην πολυκατοικία, γιατί πίνουν απ’ έξω κάμποσοι και τα λένε μεταξύ τους σε μια γλώσσα που δεν καταλαβαίνεις’, αλλά και ‘όποια ώρα να τη φώναζα [την Αλβανίδα γειτόνισσα] ερχότανε να πάει να μου ψωνίσει, να μου κάνει κάτι ...’, ‘χαιρετιόμαστε στο ασανσέρ, αλλά δεν έχουμε καμιά σχέση’, αλλά και ‘είχα Αλβανίδα χρόνια, με παίρνει τηλέφωνο, την παίρνω, μιλάμε’. Αξίζει να σημειώσουμε εδώ ότι υπάρχουν πολυκατοικίες στις οποίες το σύνολο των ιδιοκτητών έχει συμφωνήσει να μην ενοικιάζονται διαμερίσματα σε μετανάστες, ή πολυκατοικίες όπου η συνέλευση των κατοίκων ζητεί να εξακριβώσει αν ο υποψήφιος ενοικιαστής έχει νόμιμο χαρτιά ή όχι. Αυτό συμβαίνει και στα μεσιτικά γραφεία, που ζητούν ΑΦΜ και χαρτιά για να κάνουν συμβόλαια. Φαίνεται ότι μετανάστης χωρίς νόμιμο χαρτιά, και πολύ περισσότερο μετανάστρια, βρίσκει δύσκολα στέγη και πάντως, νόμιμος/η ή όχι, τελεί υπό καθεστώς μιας ιδιότυπης ομηρίας και σ’ αυτόν τον τομέα, όπως φαίνεται και από τις συνεντεύξεις με μετανάστριες» (Βαΐου σελ. 77).

Η εγκατάσταση των μεταναστών προκάλεσε την αναθέρμανση της αγοράς ακινήτων εφόσον υπήρξε η κατάλληλη ζήτηση. Απασχόλησαν κενά ασυντήρητα διαμερίσματα τα οποία επισκεύασαν με δική τους απασχόληση προσελκύοντας και άλλο κοινό. Ενώ, όπως προαναφέρθηκε, πολλοί από τους παλαιούς κατοίκους εγκαταλείπουν τη γειτονία αναζητώντας καλύτερες συνθήκες διαβίωσης οι μετανάστες επωφελούνται από την εγγύτητα των κεντρικών δρόμων της πόλης και των μέσων μεταφορών, που τους διευκολύνουν να κατευθυνθούν στην εργασία τους έχοντας πρόσβαση στα περισσότερα σημεία της πόλης. Η γειτονία διαθέτει επίσης, τις περισσότερες αναγκαίες υπηρεσίες σχολεία, αγορές και δημόσιες υπηρεσίες σε παραπλήσια απόσταση. «Η κατοίκηση στις γειτονιές του κέντρου της Αθήνας παραπέμπει σε εικόνες ένταξης σε ένα ιστορικά διαμορφωμένο αστικό περιβάλλον, που εξακολουθεί να είναι ζωντανό, παρ’ όλη τη φθορά του κτιριακού όγκου, γεμάτο ενδιαφέρουσες κοινωνικές αναμείξεις, και όπου κύματα καινούργιων κατοίκων, σε διαφορετικές χρονικές περιόδους, βρήκαν πάντοτε τον τρόπο να ενταχθούν» (Βαΐου σελ. 77).

Εκτός από τους μετανάστες πολλοί κάτοικοι του παλιού πληθυσμού διευκολύνονται από όλα τα παραπάνω, αλλά και από την διατήρηση της ταυτότητας της Κυψέλης ως γειτονιά αφού έχουν δημιουργηθεί φιλικές σχέσεις ανά καιρούς, οι οποίες ενισχύουν την εμπιστοσύνη και την ασφάλεια μεταξύ των κατοίκων ειδικότερα των ηλικιωμένων. Υπηρεσίες, οι οποίες με τη μορφή που ήταν γνωστές (μανάβης, μπακάλης, τσαγκάρης) έχουν εκλείψει, εξακολουθούν να υποστηρίζονται από αυτές τις σχέσεις

[Εικ. Νο1 Ένα δάσος από ηλιακούς στις ταράτσες (Κολλάζ)]

[Εικ. Νο2 Το παλιό Video Club (Κολλάζ)]

γνωριμίας και σταθερότητας, εξασφαλίζοντας την αίσθηση αναφοράς σε έναν κοινωνικό περίγυρο.

Η Ντίνα Βαΐου χαρακτηρίζει τον Πεζόδρομο της Φωκίωνος Νέγρη (έργο του αρχιτέκτονα Βασίλη Τσαγρή 1937) «χώρο ψυχαγωγίας υπερτοπικής σημασίας» εφόσον εκεί συναντά κανείς την πλειοψηφία των καταστημάτων αναψυχής και κέντρων διασκέδασης της Κυψέλης εκ των οποίων ορισμένα λειτουργούν ακόμα από τη δεκαετία του '60 ενώ οι πολυκατοικίες στην περίμετρο της έχουν φιλοξενήσει τα παλαιότερα χρόνια πολλά δημόσια πρόσωπα του καλλιτεχνικού κυρίως χώρου. Επίσης, φιλοξενεί τη Δημοτική Αγορά της Κυψέλης η οποία «για χρόνια αποτέλεσε χώρο συνεύρεσης και σημείο αναφοράς της περιοχής και εγγράφηκε στη συλλογική μνήμη των κατοίκων με αυτόν τον χαρακτήρα. Πρόκειται για ένα κτίριο του 1935, δείγμα μοντερνισμού, που από το 2002 εγκαταλείφθηκε η παλαιά του χρήση. Παρά τη διάθεση των δημοτικών αρχών το 2004 να το κατεδαφίσουν, μετά από αγώνα των κατοίκων αναγνωρίζεται το 2005 ως κτίριο-μνημείο και οι δημοτικές αρχές κινούν διαδικασίες για την εμπορική του εκμετάλλευση. Οι κάτοικοι, το 2006 καταλαμβάνουν το κτίριο και του δίνουν νέα ζωή με ποικίλες δραστηριότητες, εγχείρημα που στηρίχθηκε με τη συλλογή υπογραφών από 5.000 κατοίκους. Εκδηλώσεις σχολείων της Κυψέλης, προβολές, συναυλίες, μαθήματα ελληνικών σε μετανάστες και θεατρικές παραστάσεις είναι κάποιες από τις δραστηριότητες που λάμβαναν χώρα» (Δέση-Λουκά, Χαραλαμπίδη σελ 60). Πραγματοποιούνται επίσης φεστιβάλ Αφρικάνικης κουζίνας και μουσικής προσκαλώντας τους άλλοτε ενοχλημένους κατοίκους των πολυκατοικιών, να δοκιμάσουν νέες γεύσεις. Ο πεζόδρομος Φωκίωνος Νέγρη και της Αγίας Ζώνης, η Δημοτική Αγορά και η πλατεία Αγίου Γεωργίου τα τελευταία χρόνια έχουν παρουσιάσει μεγάλη αύξηση στη δημοτικότητα τους, αφού συχνά αναφέρονται σε άρθρα εφημερίδων και περιοδικών τα οποία προσκαλούν τους αναγνώστες.

Προβλήμα της περιοχής αποτελεί η έλλειψη πρασίνου και δημοσίου χώρου λόγω της πικνής δόμησης. «Έχει τη χαμηλότερη αναλογία πρασίνου ανά κάτοικο σε επίπεδο περιοχών των πρωτευουσών της Ευρώπης με 2,5 τ.μ ανά κάτοικο. Πέρα από δενδροστοιχίες, σε ορισμένους δρόμους και πλατείες έχει ελάχιστους χώρους πρασίνου που βρίσκονται όλοι περιφερειακά της (Πεδίον του Άρεως, λόφος Αλεπότρυπα, Αττικό Άλσος) χωρίς να εμπλέκονται στην ουσία με την καθημερινότητα της πλειονότητας των κατοίκων». Ενώ οι δημόσιοι χώροι είναι ελάχιστοι σε σχέση με την πληθυσμιακή πυκνότητα (Δέση-Λουκά, Χαραλαμπίδη σελ. 63).

Ως προς τις χρήσεις που λαμβάνουν χώρα στην ευρύτερη περιοχή η Ντίνα Βαΐου καταγράφει ότι: «το ποσοστό της κατοικίας στις χρήσεις γης της περιοχής παραμένει υψηλό, σε σύγκριση με άλλες κεντρικές περιοχές της Αθήνας. Αποτελεί την κυρίαρχη χρήση στην περιοχή μελέτης, συγκεντρώνοντας το μεγαλύτερο ποσοστό στο σύνολο των χρήσεων. Στα ισόγεια, όπως φαίνεται από τη χαρτογραφική απεικόνιση της επιτόπιας καταγραφής χρήσεων, η συγκέντρωση κατοικίας εμφανίζεται μειωμένη σε σχέση με τους ορόφους, διότι υπάρχει έντονη διείσδυση καταστημάτων εμπορίου και αναψυχής, καθώς και δραστηριοτήτων παροχής υπηρεσιών. Στους ορόφους η διαφορετική από την κατοικία χρήση είναι κυρίως επαγγελματική (ιατρεία και γραφεία). Στα οικοδομικά τετράγωνα κατά μήκος της Φωκίωνος Νέγρη και γύρω από την πλατεία Κανάρη οι ψυχαγωγικές και εμπορικές δραστηριότητες κυριαρχούν στα ισόγεια. Όσο απομακρυνόμαστε από την 'καρδιά' της Κυψέλης, οι χρήσεις αυτές, ακόμη και στα ισόγεια εξισορροπούν με την κατοικία. Συχνά παρατηρείται διαφοροποίηση στο χαρακτήρα της αναψυχής και του εμπορίου, ανάλογα με τη θέση των σχετικών καταστημάτων» (Βαΐου σελ. 81).

Πέρα από τη συγκέντρωση καταστημάτων αναψυχής στον πεζόδρομο της Φωκίωνος Νέγρη στην ευρύτερη περιοχή υπάρχουν συνήθως καφενεία της γειτονιάς και συνοικιακές ταβέρνες. Οι κεντρικές δημόσιες υπηρεσίες και οι τράπεζες αναπτύσσονται γύρω από την πλατεία Κυψέλης και κατά μήκος της Φωκίωνος Νέγρη, ενώ άλλες υπηρεσίες, όπως «ηλεκτρολόγοι, υδραυλικοί, κομμωτήρια, φαρμακεία, μεσιτικά γραφεία, καθαριστήρια, συνεργεία αυτοκινήτων καθώς και λειτουργίες που απευθύνονται κυρίως σε αλλοδαπούς, όπως τηλεφωνικά κέντρα— καταστήματα μεταφοράς χρημάτων (money transfer),

διαχέονται περισσότερο στον αστικό ιστό». Οι μεταποιητικές μονάδες της περιοχής είναι ελάχιστες και βρίσκονται διάσπαρτες σε όλη την περιοχή στα ισόγεια τα (ημι)υπόγεια. «Εργαστήρια φασόν, αρτοποιεία-ζαχαροπλαστεία, επιπλοποιεία ξυλουργεία, ορισμένα από τα οποία δεν γίνονται εύκολα αντιληπτά, απασχολούν ντόπιους και μετανάστες και αποτελούν μικρό ποσοστό του συνόλου των χρήσεων» (Βαΐτου σελ. 81).

Παρατηρούμε ότι η κατανομή των γενικών υπηρεσιών στην Κυψέλη δεν βασίζεται τόσο στην επιλογή ενός στρατηγικού σημείου με στόχο την αύξηση της πελατείας αλλά βασίζεται κυρίως στην υψηλή πυκνότητα του πληθυσμού της περιοχής και τις κοινωνικές σχέσεις όπου κάθε ισόγειο, κάθε κενό κατάστημα ή πρώην κατοικία, μπορεί να λάβει οποιαδήποτε χρήση ανάλογα με την περίοδο. Η μεταβλητότητα των ισογείων και υπογείων οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στη χρονολογία των πολυκατοικιών οι οποίες σπανίως διαθέτουν πιλοτή ή χώρο στάθμευσης γεγονός που προκαλεί αρκετά προβλήματα στους οδηγούς αυτοκινήτων. Όσο όμως, τα μέσα μαζικής μεταφοράς βελτιώνονται και η τηλεργασία αυξάνεται τόσο ελαχιστοποιείται το ζήτημα στάθμευσης στη γειτονιά. Οι ανάγκες των κατοίκων αλλάζουν ανάλογα με την εποχή και τις συνθήκες παρ' όλα αυτά οι χαμηλοί όροφοι της γειτονιάς χρησιμεύουν ως ένα είδος "μπαλαντέρ" έτοιμοι να υποδεχθούν οποιαδήποτε χρήση.

"Το υπόγειο είναι ένα ξεκίνημα, είναι μια ευκαιρία σε κάποιον που δεν έχει τη δυνατότητα να πάρει πιο ακριβό διαμέρισμα, του δίνει τη δυνατότητα να ξεκινήσει από κάπου. Αυτή η δυνατότητα που του παρέχεται: να είναι μεν στον υπόγειο αλλά να είναι στον ίδιο χώρο με τους υπόλοιπους της πολυκατοικίας, ώστε να έρθουν σε επαφή. Τελικά αυτό είναι το ζητούμενο. Άρα το υπόγειο που λέγεται Κυψέλη, δίνει τη δυνατότητα της επαφής σε ανθρώπους από διαφορετικούς πολιτισμούς και σε κουλτούρες από διαφορετικούς τόπους"

Μαρτυρία μετανάστη από το Κονγκό, Ντοκιμαντέρ 'Το υπόγειο'.

ΠΕΡΙ ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΑΣ

«Χωρίς χαρά, χωρίς έλξη. Μια κατασκευή που σε σπρώχνει να βρεις τη χαρά έξω από την φυσική κοιτίδα της, το σπίτι σου, στο δρόμο που και αυτός δεν σε θέλει» (Κατσάνος, Θ. (1957). Περί του χώρου εγκαταστάσεως του θυρωρού εις τας πολυκατοικίας : προς το Πολεοδομικόν Γραφείον. Τεχνικά Χρονικά (121-122): 53)

Ο Πάνος Δραγώνας στο δοκίμιο του «An Obituary for the Greek City of Repetition» πραγματοποιεί μία περιεκτική ιστορική αναδρομή των γεγονότων που οδήγησαν στην εξάπλωση της πολυκατοικίας ως κυρίαρχο μοντέλο κατοίκησης. Με αρνητικά και θετικά χαρακτηριστικά η πολυκατοικία έδωσε λύσεις σε ζητήματα και άλλοτε τα δημιούργησε συμπορευόμενη με τα εκάστοτε κοινωνικά και πολιτικά γεγονότα της χώρας. Η ταχύτητα παραγωγής, το κόστος κατασκευής, το καπιταλιστικό οικονομικό μοντέλο, η απότομη πληθυσμιακή αύξηση και οι επικρατέστερες ιδεολογικές αντιλήψεις συντέλεσαν στην ταχεία εξάπλωση αυτού του μοντέλου.

Ο πληθυσμός της Αθήνας το 1928 εκτινάχθηκε, από 453.000 σε 802.000, μετά την άφιξη των προσφύγων από τη Μικρά Ασία. Αυτή η ραγδαία πληθυσμιακή αύξηση προκάλεσε μια αστική επέκταση στις ελληνικές πόλεις μέσω της δημιουργίας άτυπων προσφυγικών οικισμών. Κατά την περίοδο του Μεσοπολέμου, η κοινωνική πόλωση ήταν εμφανής στην Αθήνα. Οι σημαντικότεροι άξονες πόλωσης ήταν αυτοί μεταξύ ιθαγενών και προσφύγων, πλουσίων και φτωχών. Οι προσφυγικοί συνοικισμοί χωρίστηκαν σε εργατικές συνοικίες, ενώ οι αστικές κοινότητες ζούσαν ακόμα στο νεοκλασικό κέντρο της πόλης του δέκατου ένατου αιώνα.

Σημαντικός παράγοντας στην ανάπτυξη της Αθήνας ήταν η ψήφιση του νόμου της οριζόντιας ιδιοκτησίας το 1929, ο οποίος επέτρεψε την εφεύρεση του συστήματος αντιπαροχής. Σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία, ο ιδιοκτήτης ενός οικοπέδου αποζημιώνεται με διαμερίσματα από τον εργολάβο που πρόκειται να κτίσει στο οικόπεδό του. Αυτό το μοναδικό σύστημα ανταλλαγής ακινήτων έλαβε φορολογικά προνόμια και σύντομα έγινε η κύρια μέθοδος συναλλαγών ακινήτων στην Ελλάδα.

Οι πρώτες πολυώροφες πολυκατοικίες χτίστηκαν τη δεκαετία του 1910, λίγο μετά την εισαγωγή της τεχνολογίας του οπλισμένου σκυροδέματος στην Ελλάδα. Όμως το ελληνικό κτήριο κατοικιών γνωστό ως πολυκατοικία γεννήθηκε τη δεκαετία του 1930 και έγινε σύντομα η κυρίαρχη οικοδομική τυπολογία και οδήγησε στη μαζική διάδοση του μοντέρνου λεξιλογίου στην ελληνική πόλη.

Σημαντικός παράγοντας στην ανάπτυξη της Αθήνας ήταν η ψήφιση του νόμου της οριζόντιας ιδιοκτησίας το 1929, ο οποίος επέτρεψε την εφεύρεση του συστήματος αντιπαροχής. Σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία, ο ιδιοκτήτης ενός οικοπέδου αποζημιώνεται με διαμερίσματα από τον εργολάβο που πρόκειται να κτίσει στο οικόπεδό του. Αυτό το μοναδικό σύστημα ανταλλαγής ακινήτων έλαβε φορολογικά προνόμια και σύντομα έγινε η κύρια μέθοδος συναλλαγών ακινήτων στην Ελλάδα.

Ακολούθησαν τα γεγονότα του Β' Παγκοσμίου Πολέμου και του εμφυλίου (1940-1949) που έπληξαν την Ελλάδα με τρομερές συνέπειες. Μεταξύ 1951 και 1981, ο πληθυσμός της αστικής περιοχής της Αθήνας υπερδιπλασιάστηκε, από 1.379.000 σε 3.027.090.4 Οι εσωτερικοί μετανάστες μετακόμισαν από τις αγροτικές περιοχές στις πόλεις για να βρουν απασχόληση στον κατασκευαστικό και τον βιομηχανικό τομέα, αλλά το ελληνικό κράτος δεν μπόρεσε να αντεπεξέλθει με την τεράστια ζήτηση για στέγαση. Η οικειοποίηση της νέας τεχνολογίας σκυροδέματος από ανειδίκευτους και άπειρους εργάτες και η τοπική παραγωγή οικοδομικών υλικών οδήγησε στη δημιουργία μιας ευέλικτης κατασκευαστικής βιομηχανίας. Η νέα βιομηχανία υποστηρίχθηκε από το κράτος μέσω φορολογικών προνομίων και ήπιας εποπτείας της εφαρμογής των οικοδομικών κανονισμών και σύντομα έγινε ένας από τους βασικούς πυλώνες της ελληνικής οικονομίας. Η μεταπολεμική ανασυγκρότηση ακολούθησε μια επιλεκτική οικειοποίηση των ιδεών του μοντέρνου κινήματος μέσα από λαϊκή επεξεργασία. Η συνεργασία ιδιοκτητών γης με

αυτοδίδακτους εργολάβους στην κατασκευή πολυκατοικιών, οδήγησε την ανάπτυξη των ελληνικών πόλεων από τη βάση προς την κορυφή υπό την ανοχή του κράτους.

Η σημαντικότερη ωστόσο αιτία που ευθύνεται για την εξέλιξη της πολυκατοικίας είναι ο νέος οικοδομικός κανονισμός ο οποίος προσδιορίζει τα χαρακτηριστικά των εξωστών, των έρκερ και το μέγιστο ύψος ανά οικοδομικό τετράγωνο, το οποίο κατ' επέκταση προσδίδει την χαρακτηριστική κλιμακωτή κορυφογραμμή των πολυκατοικιών στις ελληνικές πόλεις.

«Η ευελιξία του σχεδίου επέτρεψε τη φιλοξενία ποικίλων προγραμμάτων στην πολυκατοικία. Οι περισσότερες μικρές επιχειρήσεις και υπηρεσίες, όπως δικηγορικά γραφεία, συμβολαιογραφικά γραφεία και οδοντιατρικές κλινικές ιδρύθηκαν μεταξύ των διαμερισμάτων κατοικιών. Η ζωή στους δρόμους έχει επεκταθεί μέσα από τις στοές και τα καταστήματα, που συνήθως βρίσκονται στα ισόγεια, και τα υπόλοιπα δημόσια προγράμματα διασκορπισμένα στους επάνω ορόφους της πολυκατοικίας. Ταυτόχρονα, πολλές οικιακές δραστηριότητες λαμβάνουν χώρα σε εξωτερικούς χώρους στα μπαλκόνια, επεκτείνοντας την ιδιωτική ζωή πάνω από το δημόσιο δρόμο. Σε αντίθεση με τις νέες πόλεις που χτίστηκαν στη μεταπολεμική Ευρώπη, ο συνδυασμός χρήσεων που επιτεύχθηκε στο «ημιπερατό» αθηναϊκό αστικό τετράγωνο συνέβαλε στη δημιουργία οικείων, ασφαλών και ζωντανών γειτονιών. Η «όσμωση ιδιωτικής και δημόσιας σφαίρας» που λαμβάνει χώρα σε ένα σύγχρονο αστικό πλαίσιο υπήρξε το ισχυρότερο αποτέλεσμα της άτυπης αστικής ανάπτυξης στην Ελλάδα.

Η ελληνική πόλη εισήγαγε έναν νέο τρόπο ζωής μέσα από την ατελείωτη επανάληψη της πολυκατοικίας. Κατασκευάστηκε ένας νέος πανταχού παρών τρόπος ζωής που έδινε έμφαση στη νεωτερικότητα, την υγιεινή και τις νέες ανέσεις όπως η κεντρική θέρμανση, ξεπερνώντας τις οικονομικές και ιδεολογικές διαφορές του πρόσφατου παρελθόντος. Η ιδιοκτησία κατοικίας έγινε ένα από τα πιο σημαντικά στοιχεία ταυτοποίησης της νεοσύστατης ελληνικής μεσαίας τάξης. Η ανάπτυξη της Αθήνας και η ακμάζουσα μεταπολεμική οικονομία επισκότισαν τις ταξικές διαφορές και συνέβαλαν στην κοινωνική ενσωμάτωση όλων όσων υπέφεραν κατά τη διάρκεια του Εμφυλίου Πολέμου. Μια ομοιογενής πόλη δημιουργήθηκε για τον αυξανόμενο πληθυσμό αποφεύγοντας την «γκετοποίηση» καθ' όλη τη διάρκεια του αιώνα. Υπό αυτή την προοπτική, η ανοικοδόμηση της πόλης ήταν κάτι περισσότερο από μια απάντηση στη ζήτηση για στέγαση. Η ανάπτυξη της Αθήνας από την βάση προς την κορυφή ήταν ένα βιοπολιτικό έργο που δημιούργησε μια νέα πόλη, μια νέα κοινωνική δομή και έναν νέο τρόπο ζωής».

Το 1989 με την κατάρρευση του ανατολικού μπλοκ ξεκινά η εισροή μεταναστών αρχικά από χώρες της Ανατολικής Ευρώπης και έπειτα από χώρες την Αφρική και της Ασία. Το 2001 ο πληθυσμός της Αθήνας αγγίζει τον μέγιστο αριθμό του και σταθεροποιείται με το 12% να αποτελείται από μετανάστες.

Η οικονομική ανάπτυξη μαζί με το χαμηλό επιτόκιο των δανείων προκαλούν την άνοδο του βιοτικού επιπέδου διαδίδοντας το αίσθημα της ευημερίας και το φαινόμενο του καταναλωτισμού. Έτσι παρατηρείται έντονη διαφοροποίηση ανάμεσα στα κοινωνικά και οικονομικά στρώματα, τα οποία παραδόξως συνυπάρχουν μοιρασμένα ισομερώς στις κατοικημένες περιοχές της πόλης. Αυτή η συνύπαρξη επρόκειτο να διαταραχθεί όταν μαζί με τα μεγάλα έργα υποδομής που τελέστηκαν το 2004 για τους Ολυμπιακούς Αγώνες επήλθε η διάχυση του πληθυσμού της Αθήνας στην αγροτική περιφέρεια. Κάτι τέτοιο προκάλεσε ένα κενό στο ιστορικό κέντρο και δημιούργησε ευκαιρίες για τους νέους διεκδικητές της πόλης. Οι πρώτες ομάδες μεταναστών σχημάτισαν τις κοινότητές τους στις εγκαταλειμμένες κεντρικές συνοικίες. Σύντομα τους ακολούθησε η βιομηχανία αναψυχής. «Πολλές συνοικίες, οι οποίες είχαν στερήσει από βιομηχανικές δραστηριότητες ή υπηρεσίες, σύντομα μετατράπηκαν σε μοντέρνες περιοχές γεμάτες με νυχτερινά κέντρα, καφετέριες και ταβέρνες. Η ποικιλομορφία και η ζωντάνια των πολυπολιτισμικών περιοχών, οι πολύχρωμες αγορές και τα έθνικ εστιατόρια, προσέλκυαν τη νεοσύστατη δημιουργική τάξη της πόλης: κυρίως νέους ανθρώπους, μορφωμένους και διεθνώς προσανατολισμένους, που δημιούργησαν τους χώρους διαβίωσής τους, τα στούντιο σχεδιασμού και τις γκαλερί τέχνης εκεί» (Δραγώνας).

[Εικ. Νο3 Κτήριο σε νάρκωση (Κολλάζ)]

Ο Πάνος Δραγώνας υποστηρίζει ότι: «η νεοσύστατη αστική κουλτούρα και οι αναδυόμενοι τρόποι ζωής επαναπροσδιόρισαν τη γενική αρχιτεκτονική της πολυκατοικίας. Οι ξεπερασμένες πλέον κατόψεις δεν μπορούσαν να ικανοποιήσουν τις απαιτήσεις διαβίωσης νέων τύπων χρηστών. Για πρώτη φορά στην Ελλάδα, υπήρξε έντονη ζήτηση για νέες τυπολογίες κατοικίας και νέους τρόπους έκφρασης της πολιτιστικής πολυμορφίας μέσω του σχεδιασμού. Εμφανίστηκαν έτσι νέες οικιστικές τυπολογίες, όπως οι πολυκατοικίες με διαμερίσματα τύπου loft και συγκροτήματα διαμερισμάτων μεσαίας κλίμακας, ενώ η καινοτόμος επαναχρησιμοποίηση των παλαιών κτιρίων έχει γίνει πρόκληση για τους αρχιτέκτονες. Τα τελευταία χρόνια της οικονομικής ευημερίας προσφέρθηκαν ευκαιρίες για να διαταραχθεί η μονοτονία της πόλης μέσω του αρχιτεκτονικού σχεδιασμού. Πολύ συχνά, τα νεότερα παραδείγματα πολυκατοικιών ξεχωρίζουν από την ομοιογενή πόλη, δημιουργώντας στιγμές έντασης στο άμορφο πλαίσιο. Υπό τις συνθήκες της παγκοσμιοποίησης, η πόλη της επανάληψης δημιούργησε τον δρόμο για μια πόλη της διαφορετικότητας».

Το 2008 η παγκόσμια οικονομική κρίση πλήττει την χώρα και φανερώνει τις αδυναμίες της οικονομίας της. Οι δυσκολίες διαβίωσης και η αβεβαιότητα προκάλεσαν την μείωση του πληθυσμού και η ζήτηση κατοικίας μειώθηκε προκαλώντας την εκ νέου εγκατάληψη νεόδμητων και παλαιότερων κατοικιών. «Το σύστημα αντιπαροχής πρακτικά πέθανε μετά την επιβολή του φόρου προστιθέμενης αξίας στις συναλλαγές ακινήτων. Τα ακίνητα έχουν γίνει ακόμη πιο ασύμφορα λόγω των νέων κανονισμών ενεργειακής απόδοσης στα παλιά κτίρια. Επιπλέον, η επιβολή φόρων ακίνητης περιουσίας και η συσσώρευση στεγαστικού χρέους έχουν θέσει σε κίνδυνο την ιδιωτική περιουσία». Η ανεργία αυξάνεται και μαζί της άνθρωποι που κινδυνεύουν να εκδιωχθούν από την κατοικία τους, ενώ μικρές επιχειρήσεις κλείνουν ερμηνώνοντας τα ισόγεια των πολυκατοικιών. Το πορώδες των οικοδομικών τετραγώνων έχει ματαιωθεί καθώς η ζωή δεν λαμβάνει χώρα μέσα από τις αθηναϊκές στοές. Μαζί χάνονται οι ιδέες για την ένωση των ακαλύπτων και των “ενεργών” οικοδομικών τετραγώνων εφόσον πολλοί ιδιοκτήτες διαμερισμάτων αντιμετωπίζουν προβλήματα και στα στοιχειώδη έξοδα της πολυκατοικίας. Οι άστεγοι αυξάνονται και οι μετανάστες που πλήττονται από την φτώχεια κατοικούν στις πρώην γειτονιές της μεσαίας τάξης. «Η ιδιοκτησία κατοικίας, το άλλοτε “όνειρο που έγινε πραγματικότητα” για τη μεσαία τάξη, έχει γίνει πλέον πηγή φόβου. Απομονωμένη στην ενοχή και μιζέρια, αλυσοδεμένη από μέσα επικοινωνίας και κοινωνικής δικτύωσης, ζώντας κάτω από διαρκή φόβο, χωρίς πρόσβαση σε αποτελεσματική πολιτική δράση, η εξαθλιωμένη ελληνική μεσαία τάξη υπόμεινε σιωπηλά την εποχή της ύφεσης».

Ο Πάνος Δραγώνας στο δοκίμιο του το 2014 κηρύσσει την πολυκατοικία νεκρή ως γενική οικοδομική τυπολογία, παρ’ όλα αυτά κλείνοντας τονίζει τα θετικά της χαρακτηριστικά: «η κληρονομιά της εξακολουθεί να προσφέρει ένα χρήσιμο μάθημα για την ανάπτυξη των μελλοντικών πόλεων. Η ευελιξία και το πορώδες των κατοικιών μικρής κλίμακας, η «όσμωση» του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα στο αστικό τετράγωνο, η αστική ανάπτυξη από τη βάση προς την κορυφή και το υψηλό ποσοστό ιδιοκτησίας, ήταν μια επιτυχημένη συνταγή για την παραγωγή ζωντανών και ασφαλών πόλεων, ανθεκτικές στον κοινωνικό και φυλετικό διαχωρισμό».

Οι συντάκτες του «Μόχθος, Πόλη, Αρχιτεκτονική: Η Αθήνα ως Περίπτωση» συσχετίζουν την έννοια της τυπικής κάτοψης (typical plan) η οποία είναι ένα χωρικό σύστημα σχεδιασμένο για να μεγιστοποιεί τις δυνατότητες παραγωγής στο εσωτερικό του, με την πολυκατοικία, στην οποία εντοπίζονται οι διάφορες πολιτικές και οικονομικές σχέσεις, οι αγώνες και οι κοινωνικές επιθυμίες της ελληνικής κοινωνίας. Προσδίδουν στην πολυκατοικία την έννοια του αρχέτυπου εφόσον διαθέτει τη «μέγιστη μορφολογική απλότητα», η οποία μπορεί να δεχτεί τις εξατομικεύσεις την αβεβαιότητα και τις απρόβλεπτες εξελίξεις που επιφέρει η διαδικασία παραγωγής. Το αρχέτυπο έχει την ικανότητα να λειτουργεί ως πυρήνας από τον οποίο, δύνανται να αναπτυχθούν όλες οι πιθανές μορφές και λειτουργίες που απαιτούνται στην εκάστοτε παραγωγή δομημένου χώρου. «Για να είναι διαχειρίσιμες οι αβεβαιότητες και οι απρόβλεπτες εξελίξεις που συνεπάγεται η παραγωγική διαδικασία, το χωρικό πλαίσιο εντός του οποίου λαμβάνει χώρα

η παραγωγή, πρέπει να αναχθεί στην ελάχιστη τυπική πολυπλοκότητα. Η τυποποίηση δεν απαντά μόνο στο ζήτημα της μαζικής παραγωγής αλλά αποκρίνεται και στην αβεβαιότητα και την επισφάλεια, που ενέχεται σε κάθε μορφή παραγωγής». (made in athens σελ 314)

Εν συνεχεία, οι συντάκτες παραθέτουν το παράδειγμα του Maison Dom-ino του Le Corbusier ως το απόλυτο σύμβολο της βιομηχανικής παραγωγής, της τυποποίησης και των γενικών χαρακτηριστικών της αρχιτεκτονικής και της πόλης και καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι η πολυκατοικία αποτελεί απόγονο του συγκεκριμένου αρχέτυπου.

«Η μέγιστη μορφολογική απλότητα της πολυκατοικίας, η γενική κατασκευαστική δομή και η προσαρμοσίμη, ανοιχτή σε διευθετήσεις, χωρική ποιότητά της δεν μπορούν κατά συνέπεια να θεωρηθούν απλά ως εκδηλώσεις ή στοιχεία ενός μοντερνιστικού αρχιτεκτονικού κανόνα. Αντίθετα είναι αυτή ακριβώς η δυνατότητα του αρχέτυπου να προσαρμόζεται, να μεταλλάσσεται και, το σημαντικότερο όλων, να κατευθύνει τις απρόβλεπτες εξελίξεις εντός του καπιταλιστικού τρόπου παραγωγής. Ένα αντικείμενο της αρχιτεκτονικής, τυπικό και γενικό, τυποποιημένο και κατ' ακολουθίαν ικανό να αυξήσει την προσαρμοστικότητα του και το παραγωγικό δυναμικό του» (made in athens σελ.315).

Στην προκειμένη περίπτωση η «ελάχιστη τυπική πολυπλοκότητα» και η «μέγιστη μορφολογική απλότητα», ως χαρακτηριστικά της πολυκατοικίας, αποτελούν τις δύο όψεις του ίδιου νομίσματος. Και τα δύο στοχεύουν στην μεγιστοποίηση της δυναμικής παραγωγής χώρου στο εσωτερικό της, ο χώρος αποκτά οποιαδήποτε δυνατή μορφή. Η αρχιτεκτονική του Dom-ino και κατ' επέκταση της πολυκατοικίας δεν είναι απλώς ένα κατάλυμα, αλλά λειτουργεί ως μία συσκευή (dipositif) που θέτει σε λειτουργία και ελέγχει τις πιο βασικές ικανότητες των ανειδίκευτων εργατών (Pier Vittorio Aureli et.al. From Domino to Polykatoikia, 2012,)

Παρά την εκ πρώτης όψεως χαοτική εξάπλωση της πολυκατοικίας ως μοντέλο κατοίκησης οι συντάκτες υποστηρίζουν ότι «μέσα στη συνθήκη της ελληνικής πόλης, και ειδικότερα της Αθήνας, η εξέλιξη της πολυκατοικίας πρέπει να εννοηθεί ως ένα εξαιρετικά προηγμένο μοντέλο αστικοποίησης που, ενώ φαίνεται να έχει προκύψει αυθόρμητα και ασχεδίαστα, είναι το αποτέλεσμα ενός ακριβούς θεσμικού και ρυθμιστικού μηχανισμού».

Οι συντάκτες υποστηρίζουν ότι παρόλο που η πολυκατοικία παρουσιάζεται ως ένα «αυτοβοηθητικό σχέδιο κοινωνικής πρόνοιας» είναι στην πραγματικότητα ένας «μηχανισμός κοινωνικής αποξένωσης και ταξικής διαφοροποίησης» του οποίου ο απώτερος στόχος ήταν η εγκαθίδρυση μίας καπιταλιστικής οικονομικής ανάπτυξης. Αυτό πραγματοποιήθηκε αξιοποιώντας «την κτηματική κερδοσκοπία, την μικρής κλίμακας κατασκευαστική βιομηχανία και τις αναλόγου μεγέθους ελεύθερες επιχειρήσεις αυτοαπασχόλησης, την ανειδίκευτη εργασία των οικοδόμων, τη μεγάλη ομάδα τεχνικών και μηχανικών, και όλα τα παραπάνω με την επικράτεια της ιδιωτικής περιουσίας. «Δημιουργήθηκε έτσι μία απέραντη ελληνική μεσαία τάξη, οι μετέχοντες στην οποία, με τρόπο εντελώς παράδοξο, ήταν συγχρόνως ιδιοκτήτες, παραγωγοί και καταναλωτές του χώρου. Η άνευ περιορισμών εκμετάλλευση της γης, η ενοικίαση και η ιδιοκτησία ως πρωταρχικός οικονομικός πόρος, ο κατακερματισμός της ιδιοκτησίας στον πιο ακραίο βαθμό είναι μερικές από τις συνέπειες αυτής της πρακτικής αστικού σχεδιασμού» (made in athens σελ 316).

Οι συνέπειες ξεπερνούν το φάσμα των θεσμικών προβλημάτων και αποκαλύπτουν και μορφολογικά προβλήματα. Ο Πάνος Δραγώνας τονίζει ότι οι αρχιτέκτονες είχαν περιορισμένη συμμετοχή και ότι η αρχιτεκτονική της πολυκατοικίας ήταν απλή. Η επανάληψη της τυπικής κάτοψης παράγει την πολυκατοικία ενώ η επανάληψη των γραμμικών μπαλκονιών παράγει άτονα την πρόσοψη. Συσχετίζει και εκείνος το Dom-ino του Le Corbusier με την πολυκατοικία, εφόσον αποτελείται από κολώνες και πλάκες από οπλισμένο σκυρόδεμα, με ένα φρεάτιο ανελκυστήρα και μια σκάλα, που επιτρέπει ευέλικτες κατόψεις

«Η άπειρη επανάληψη των πολυκατοικιών παρήγαγε ένα “χωρίς μορφή, χωρίς σύνορα και χωρίς τόπο αστικό τοπίο” που έχει καλύψει όλο το λεκανοπέδιο της Αττικής. Κάθε κομμάτι γης στο οποίο ήταν δυνατό να χτιστεί χτίστηκε. Στις επικλινείς επιφάνειες κατασκευάστηκαν νέα αστικά τετράγωνα ενώ οδικές

υποδομές έχουν καλύψει το φυσικό δίκτυο ύδρευσης της Αττικής. Μόνο οι κορυφές των λόφων, οι ακτές, οι αρχαιολογικοί χώροι και λίγοι δημόσιοι χώροι έχουν ξεφύγει από την ανάπτυξη. Το υπόλοιπο τοπίο έχει μετατραπεί σε ένα πυκνό, μικρής κλίμακας αστικό περιβάλλον» (Δραγώνας 2014).

Η πολυκατοικία παρά την αστάθεια του κοινωνικού, οικονομικού και πολιτικού γίνεσθαι της χώρας, παραμένει ως παράδειγμα που φέρει όλες αυτές τις αντιθέσεις ως σύστημα κατοίκησης αλλά και ως δομημένος χώρος. Μπορεί κανείς να αναμετρηθεί μαζί της ως δομή στο χώρο καθώς και να παρατηρήσει τα ελαττώματα, τα προτερήματα, να αποδεχτεί και να αντλήσει στοιχεία από εκείνη ως μοντέλο κατοίκησης.

Η ΠΡΟΤΑΣΗ

Η Κυψέλη, όπως προαναφέρθηκε συγκεντρώνει ένα μεγάλο φάσμα κοινωνικών πολιτικών και οικονομικών φαινομένων, και ενώ οι συνέπειες της ανάπτυξης της πολυκατοικίας έχουν επηρεάσει πολλές περιοχές εντός και εκτός Αθήνας, στην Κυψέλη παρατηρούμε ότι γίνονται έντονα αντιληπτές σε όλο το πεδίο τους. Παράλληλα σε αντίθεση με άλλες περιοχές οι οποίες έχουν μεταλλαχθεί λόγω των παραπάνω αυτών συνεπειών η Κυψέλη έχει προσαρμοστεί και τις έχει αφομοιώσει στο χαρακτήρα της, ενώ οι κάτοικοι φαίνεται να μην «την αλλάζουν» με άλλη περιοχή. Αυτό που φαίνεται να χαρακτηρίζει την περιοχή είναι ένα είδος “οριακότητας” το οποίο έγκειται στην μεταβλητότητα της περιοχής και τη δυνατότητα ευελιξίας της, ανάλογα με τις συνθήκες που επικρατούν. Τα παράπονα των κατοίκων της επικαλύπτονται από τα θετικά της χαρακτηριστικά αν και παρατηρούμε συχνά παραδείγματα εξωραϊσμού. Οι κάτοικοι έτσι νιώθουν εναλλαγές μίσους και αγάπης για τον γείτονα, την πολυκατοικία τους, το διαμέρισμά τους, το δρόμο και για την ευρύτερη περιοχή. Οι εναλλαγές αυτές προέρχονται και από εξωτερικούς παράγοντες, αλλά τα καθημερινά τους προβλήματα επισκιάζουν πολλές φορές την πραγματική αιτία και κατηγορούνται συχνά εξιλαστήρια θύματα. Κατά συνέπεια η περιοχή παρουσιάζει ενδιαφέρουσες αντιθέσεις σε μεγάλο πλήθος, οι οποίες διευκολύνουν την μελέτη τους εξαιτίας των εντάσεων τους.

Στην προσπάθεια κατανόησης των συνθηκών στην Κυψέλη κατευθυνθήκαμε στην περιοχή και ρωτήσαμε ανθρώπους ερωτήσεις γενικού περιεχομένου εκ των οποίων κάποιες αναφερόντουσαν στην άποψή τους για τη γειτονιά, τις σχέσεις τους με τους γείτονες τους, την ύπαρξη πρόσβασης στον ακάλυπτο και την ταρατσα τα συναισθήματά τους και την διήγηση δικών τους ιστοριών. Σε ορισμένους συνεντευξιαζόμενους παρατηρήθηκε ένα μοτίβο κατεύθυνσης της συζήτησης προς ολότελα δικά τους θέματα που δεν αφορούσαν τις ερωτήσεις μονοπωλώντας την συζήτηση. Παρ’ όλα αυτά η συγκεκριμένη συμπεριφορά παρήγαγε ενδιαφέροντα αποτελέσματα για την ανακάλυψη βαθύτερων χαρακτηριστικών για το άτομο τα οποία μας ενδιέφεραν. Ένα κοινό υπόβαθρο πολλών ατόμων που ερωτήθηκαν είναι η ύπαρξη ενός γείτονα ταραξία που προκαλεί προβλήματα στην καθημερινότητα των άλλων κυρίως μέσω θορύβου. Ωστόσο, συχνά μέσα από τη συζήτηση φανερώνεται ότι ο συνεντευξιαζόμενος αποτελεί και ο ίδιος προβληματικός γείτονας, που ενώ οι πράξεις του ίσως να περιορίζονται εντός των νομικών ορίων, ξεπερνούν πολλές φορές τα όρια της λογικής, με αποτέλεσμα ο ίδιος να μην αντιλαμβάνεται το πρόβλημα στη δική του συμπεριφορά. Συνήθως, ως προτάσεις προς τη βελτίωση της περιοχής είχαν ακατόρθωτες ή εν δυνάμει ανήθικες προτάσεις, παραδείγματος χάρη τον εκδιωγμό των μεταναστών, την απόλυτη ανεξαρτήτως ωραρίου ησυχία και την αρμονική συμβίωση μόνο με όσους επιθυμούσαν. Οι συνεντεύξεις λοιπόν, προσέδωσαν δεδομένα για τις επιθυμίες των κατοίκων αλλά και σκιαγράφησαν όρια για το τι θεωρείται έγκυρο επιχείρημα και τι όχι, ενώ τέθηκαν ζητήματα που δεν λήφθηκαν υπ’ όψιν.

Οι συνεντεύξεις της παρούσας διπλωματικής δεν μπορούν να θεωρηθούν ασφαλής πηγή στατιστικής πληροφόρησης, ωστόσο μπορούν να συντάξουν ένα κοινωνικό προφίλ, ένα υποκείμενο προς μελέτη και μία καλύτερη εικόνα για τον άνθρωπο της Κυψέλης σε συνδυασμό με τις προϋπάρχουσες μελέτες. Το συγκεκριμένο υποκείμενο παρουσιάζει διττότητα σε ηθικά ζητήματα και συχνά η γνώμη του αμφιταλαντεύεται για το ποιόν της γειτονιάς στην οποία μένει. Ένα γνώρισμα αυτού του υποκειμένου είναι η ιδιότητα της επιτήρησης, ανάλογα με την τοποθεσία του. Γνωρίζει την κατάσταση των πραγμάτων στον περίγυρό του, ξεχωρίζει τα γνώριμα από τα άγνωστα πρόσωπα που περνούν και έχει επίγνωση του χώρου που βρίσκεται, ενώ ανάλογα με την ηλικία η εντοπιότητα αυξάνεται. Το να αποτελεί κανείς επιτηρητής ή επιτηρούμενος στην Κυψέλη έχει καταστεί αναπόφευκτη πραγματικότητα. Η πυκνοκατοίκηση στα οικοδομικά τετράγωνα, η δομή της πολυκατοικίας, η στενότητα των δρόμων και η έλλειψη ηχομόνωσης είναι μερικοί από τους παράγοντες έκθεσης της προσωπικής ζωής των κατοίκων στους γείτονες τους.

Στα ζητήματα διατύπωσης των συνεπειών της διαμονής στην πολυκατοικία της Κυψέλης ως προς την αιτία δημιουργίας τους, παρουσιάζεται η αβεβαιότητα, για το αν ο κάτοικος ευθύνεται για το ψυχολογικό και κοινωνικό προφίλ του ή για το αν ευθύνεται το περιβάλλον στο οποίο κατοικεί για την κατάληξη αυτή. Ως αποτέλεσμα προκαλείται σύγχυση για το ποιες στρατηγικές πρέπει να ακολουθηθούν για τη βελτίωση ποιότητας ζωής των κατοίκων. Για παράδειγμα είναι αδύνατον να προβλεφθεί, ποιες είναι οι βέλτιστες χωρικές συνθήκες που πρέπει να διαμορφωθούν για να ιαθεί το ζήτημα της μισαλλοδοξίας και της καχυποψίας στη γειτονιά. Παρ' όλα αυτά οι αποφάσεις σχεδιασμού στοχεύουν σε μία ανθρωπιστική σκοπιά εφόσον υπάρχουν ζητήματα αναγκασίας σημασίας. Παρατηρείται σε όλη την Κυψέλη η σημαντική έλλειψη πρασίνου και δημοσίου χώρου. Πολλά ισόγεια και υπόγεια είναι κενά και παρ' όλο που η παρουσία μεταναστών έχει αναθερμάνει τη χρήση τους, αρκετά από αυτά είναι ακατάλληλα για κατοίκηση και ορισμένα καταστήματα έχουν πολύ μικρή κλίμακα και παλαιά διαρρύθμιση ώστε να αξιοποιηθούν. Το όριο του οικοδομικού τετραγώνου και τα μικρά πεζοδρόμια δεν επιτρέπουν την χωρική αναμέτρηση του ατόμου με τον κτιριακό όγκο και η συνεχής επανάληψη της μονάδας της πολυκατοικίας παράγει μία μονότονη όψη, η οποία δεν προκαλεί το ενδιαφέρον του πεζού σε αντίθεση με τους κεντρικούς δρόμους που τα ποικίλα μαγαζιά προκαλούν την συνεχή ανανέωση του τοπίου.

Ακόμα μία συνήθεια που επιζητεί χωρική υποδομή είναι η εναπόθεση αγαθών (παλιών επίπλων, ρούχων) δίπλα από τους κάδους απορριμάτων με σκοπό τη συλλογή από κάποιον που τα έχει ανάγκη. Είναι σύνηθες φαινόμενο να περνούν άνθρωποι με καρότσια και να συλλέγουν τέτοια αγαθά ή μεταλλικά αντικείμενα και η κατασκευή ενός χώρου, που ευνοεί τη συλλογή τους είναι απαραίτητη, ενώ θα μπορούσαν σε αυτόν να συλλέγονται και τρόφιμα.

Η ανάπτυξη του προγράμματος Airbnb στην Αθήνα έχει επηρεάσει αρκετά την αγορά των ακινήτων, εφόσον παρέχει χαμηλότερο ημερήσιο κόστος ενοικίασης από ένα ξενοδοχείο, αλλά μεγαλύτερο ετήσιο εισόδημα από την ενοικίαση του με μία σταθερή μηνιαία τιμή. Πολλοί ιδιοκτήτες ανακαίνισαν το διαμέρισμά τους με σκοπό την ενοικιάσή του ως Airbnb και μετακόμισαν σε διαφορετική περιοχή, οδηγώντας στην περιοδική του απασχόληση. Στην πραγματικότητα όμως, το πρόβλημα δεν έγκειται στην συχνή εναλλαγή χρηστών του διαμερίσματος, αλλά στην μείωση των καθιερωμένων ενοικιαζόμενων κατοικιών. Σε συνδυασμό με την κεντρική τοποθεσία της Κυψέλης, το ζήτημα αυτό μετά την οικονομική κρίση, συντέλεσε στην απότομη αύξηση των ενοικίων, με τη μόνη οικονομικά διαχειρίσιμη επιλογή να αποτελούν τα υπόγεια, τα ημιυπόγεια και τα ισόγεια. Ο ξεπερασμένος σχεδιασμός τους που απευθυνόταν στις παλαιότερες δεκαετίες, οι συνθήκες υγιεινής και η παραμελημένη τους κατάσταση συχνά τις χρίζει ακατάλληλες για κατοίκηση.

Μία προβληματική για την κατάσταση του δημοσίου χώρου εκφράζει ο Ρίτσαρντ Σένετ στο βιβλίο του «Η τυραννία της οικειότητας» σε σχέση με το ιδιωτικό αυτοκίνητο. Αναφέρει ότι: «ο δημόσιος χώρος έγινε παράγωγο της κίνησης. Κανείς δεν χρησιμοποιεί αυτοκίνητο για να δει την πόλη. Το αυτοκίνητο δεν είναι όχημα για περιήγηση- ή ορθότερα, δεν χρησιμοποιείται ως τέτοιο. Ο δρόμος της πόλης αποκτά έτσι μία ιδιάζουσα λειτουργία- να επιτρέπει την κίνηση, έαν η κίνηση του ρυθμίζεται σε υπερβολικό βαθμό, με φανάρια, μονοδρομήσεις και τα παρόμοια, οι οδηγοί γίνονται νευρικοί ή ευερέθιστοι. Σήμερα βιώνουμε μία άνεση κίνησης άγνωστη σ' οποιονδήποτε προγενέστερο αστυακό πολιτισμό, κι εν τούτοις η κίνηση έγινε ή πιο αγχώδης από τις καθημερινές μας δραστηριότητες. Το άγχος προέρχεται από το γεγονός ότι θεωρούμε πως η απεριόριστη κίνηση του ατόμου αποτελεί απόλυτο δικαίωμα. Το ιδιωτικό αυτοκίνητο είναι το πρόσφορο εργαλείο για την άσκηση αυτού του δικαιώματος, και ο αντίκτυπος στον δημόσιο χώρο, ιδίως στον χώρο της αστυακής οδού, είναι ότι ο χώρος καταντά κενός νοήματος ή και εξωφρενικός αν δεν σταθεί δυνατόν να υπαχθεί στην ελεύθερη κίνηση. Η τεχνολογία της μοντέρνας κίνησης αντικαθιστά τη δυνατότητα να ζούμε μέσα στο δρόμο με την επιθυμία εξάλειψης των γεωγραφικών περιορισμών» (Σένετ σελ. 29). Οι ελάχιστες διαστάσεις του πεζοδρομίου με σκοπό τη μεγιστοποίηση του

[Εικ. Νο4 Ακάλυπτος Οικοδομικού τετραγώνου (Κολλάζ)]

μεγέθους του δρόμου και οι κλειστές πόρτες πάρκινγκ, που ακυρώνουν το πορώδες των πολυκατοικιών, καθιστούν το περιβάλλον αφιλόξενο για τον πεζό. Για αυτό το λόγο στη μελέτη αποφασίστηκε να δοθεί προσοχή στην πορεία του υποκειμένου ως πεζός και όχι ως οδηγός.

Ακόμα ένα ζήτημα της κατοίκησης στην πολυκατοικία είναι η απομόνωση ειδικότερα στα διαμερίσματα που είναι στραμμένα προς τον ακάλυπτο. Η επανάληψη της κάτοψης σε όλους τους ορόφους με μονοτονία, η παρόμοια κατεύθυνση των εξωστών και η έλλειψη επικοινωνίας εντός των πολυκατοικιών είναι μερικοί από τους παράγοντες που ωθούν στην δημιουργία αισθήματος αποξένωσης. Ο χώρος κατοίκησης παίζει σημαντικό ρόλο στην καλλιέργεια ήδη υπαρχόντων συμπεριφορών στο άτομο εντείνοντας αρνητικές συμπεριφορές. Ο Ρίτσαρντ Σένετ καταγράφει για τις έννοιες της απομόνωσης ότι «πρώτον οι κάτοικοι σε μία υψηλής πυκνότητας αστυακή δομή εμποδίζονται να αισθανθούν οποιαδήποτε σχέση προς το περιβάλλον όπου εντάσσεται αυτή η δομή. Δεύτερον, σημαίνει ότι αφού μπορεί κανείς να απομονωθεί, σε κάποιο ιδιωτικό αυτοκίνητο, χάριν της ελευθερίας κίνησης παύει να πιστεύει ότι όσα τον περιβάλλουν έχουν κανένα άλλο νόημα εκτός από το να αποτελούν μέσα για το σκοπό της αυτοκίνησης του. Υπάρχει μία τρίτη, μάλλον πιο βάνανυση έννοια κοινωνικής απομόνωσης σε δημόσιους χώρους, η απομόνωση που παράγεται από το γεγονός ότι έχει γίνει ορατός ο ένας στον άλλον. [...] Όσο πιο εκκοινωνισμένοι είναι οι άνθρωποι, τόσο περισσότερο θέτουν ορισμένους απτούς φραγμούς μεταξύ τους, αφού χρειάζονται ειδικοί δημόσιοι χώροι με αποκλειστικό προορισμό τη συναναστροφή τους. Ας το πούμε, για μία ακόμη φορά, με άλλον τρόπο: Τα ανθρώπινα πλάσματα χρειάζονται ορισμένη απόσταση από τη άμεση παρατήρηση των άλλων για να νιώσουν κοινωνικά. Αυξήσετε την οικειότητα και θα μειώσετε την κοινωνικότητα» (Σένετ σελ 30). Αρχικά η συγκεκριμένη παραδοχή φαντάζει παράδοξη, ωστόσο οι κάτοικοι των πολυκατοικιών της Κυψέλης αποτελούν κάτι περισσότερο από ζωντανό παράδειγμα. Τα στενά όρια του διαμερίσμά τους, δημιουργούν συχνά εντάσεις μεταξύ των οικογενειών και των γειτόνων λόγω της συνεχούς συναναστροφής. Οι κάτοικοι φαίνεται να παρουσιάζονται ως πιο κοινωνικοί όταν δεν παραβιάζονται τα όρια που οι ίδιοι θέτουν μέσα στην πολυκατοικία, ενώ παραδείγματα τέτοιων καταστάσεων αποτελούν οι προεκτάσεις των διαμερισμάτων με παράνομες κλειστές κατασκευές στους εξώστες ή η πολύωρη παραμονή στους χώρους της σκάλες της εισόδου από ορισμένους κατοίκους.

Ενώ ο νόμος με τίτλο «Ενεργό οικοδομικό τετράγωνο» (Νόμος 1577/85 - Άρθρο 13: Ενεργό οικοδομικό) παρουσιάζει ένα αισιόδοξο βελτιωτικό πλάνο για την δυνατή διαχείριση των πολυάριθμων οικοδομικών τετραγώνων της Αθήνας και ενώ οι προτάσεις για τη βελτίωση του αστικού ιστού πληθαίνουν, ελάχιστα αποτελούν τα παραδείγματα πραγματικής διάδοσης και εφαρμογής τους. Συγκεκριμένα ο νόμος αναφέρει ότι:

«1. Οικοδομικό τετράγωνο, δομημένο ή μη, μπορεί να χαρακτηρίζεται ως ενεργό, με απόφαση του αρμόδιου οργάνου για την έγκριση ή τροποποίηση της πολεοδομικής μελέτης.

2. Ο χαρακτηρισμός οικοδομικού τετραγώνου ως ενεργού αποβλέπει:

α) στην οργάνωση της δόμησης με βάση ενιαία μελέτη, ώστε να επιτυγχάνεται η αρμονική ένταξη του τετραγώνου στο φυσικό και οικιστικό περιβάλλον της περιοχής, η άρση των δυσμενών επιπτώσεων που δημιουργεί η μεμονωμένη μελέτη κάθε οικοπέδου, η αξιοποίηση του ακάλυπτου χώρου των οικοπέδων και η εξυπηρέτηση των κοινωνικών αναγκών των κατοίκων του οικοδομικού τετραγώνου,

β) στην ανάπλαση του οικοδομικού τετραγώνου, ιδίως με την ενοποίηση των ακάλυπτων χώρων των οικοπέδων του, τη διάνοιξη στο ισόγειο των κτιρίων προσβάσεων από τους κοινόχρηστους χώρους στον ενοποιημένο ακάλυπτο χώρο του τετραγώνου, την κατασκευή αίθουσας κοινωνικών εκδηλώσεων, τη δημιουργία χώρων και εγκαταστάσεων κοινής χρήσης για την εξυπηρέτηση των κατοίκων του τετραγώνου,

όπως κοινό λεβητοστάσιο κεντρικής θέρμανσης και χώρο απορριμάτων, την αναμόρφωση του δώματος και των όψεων των κτιρίων και γενικά με επεμβάσεις που συμβάλλουν στη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των κατοίκων και στην αντιμετώπιση των δυσμενών επιδράσεων από τις συνθήκες που αναφέρονται στην παράγραφο 1.

3. Η διαδικασία χαρακτηρισμού οικοδομικού τετραγώνου ως ενεργού κινείται με πρωτοβουλία της αρμόδιας πολεοδομικής υπηρεσίας ή του οικείου δήμου ή κοινότητας, ύστερα από γνώμη του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου ή του διαμερισματικού συμβουλίου, όπου υπάρχει, ή ύστερα από γνώμη της συνέλευσης των ιδιοκτητών του τετραγώνου για την οποία έχει ανάλογη εφαρμογή η παράγραφος 3 του άρθρου 12.

Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων καθορίζεται η διαδικασία του χαρακτηρισμού και ρυθμίζεται κάθε σχετική λεπτομέρεια.

4. Με την πράξη χαρακτηρισμού οικοδομικού τετραγώνου ως ενεργού επιτρέπεται να θεσπίζονται όροι δόμησης και περιορισμοί χρήσης κατά παρέκκλιση από κάθε γενική ή ειδική διάταξη χωρίς υπέρβαση όμως του συντελεστή δόμησης που ισχύει για την περιοχή και του μέγιστου επιτρεπόμενου ύψους των κτιρίων, καθώς και να επιβάλλονται περιορισμοί, υποχρεώσεις και κάθε είδους ρυθμίσεις για την ανάπτυξη του τετραγώνου, σύμφωνα με την παράγραφο 3, χωρίς να θίγονται δικαιώματα ιδιοκτησίας. Οι επιβαλλόμενοι όροι δόμησης αποσκοπούν ιδίως στην ενιαία αντιμετώπιση του οικοδομικού τετραγώνου ως προς το συντελεστή δόμησης, την κάλυψη, τη θέση και τη μορφή των κτιρίων. Για τα οικόπεδα του ενεργού οικοδομικού τετραγώνου μπορεί να γίνει μεταφορά του συντελεστή δόμησης σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου 880/1979 (ΦΕΚ 58/Α/1979).

Μερικά σημαντικά παραδείγματα στην Αθήνα αποτελούν οι: «Πρόταση ενοποίησης οικοδομικών τετραγώνων στο Παγκράτι, 1983-1987»(Αραβαντινός, Πολεοδομικός σχεδιασμός – Για μια βιώσιμη ανάπτυξη του αστικού χώρου, 2007) ,«Πρόταση ενοποίησης οικοδομικών τετραγώνων στα Κάτω Πατήσια, 1992» (Κοσμάκη Π., Λιάπης Γ., Λουκόπουλος Δ., Ανάπλαση κεντρικών περιοχών κατοικίας: μελέτη περίπτωσης Κάτω Πατήσια, ΕΜΠ, 1992.) , «Ανάπλαση προσφυγικών πολυκατοικιών Δήμου Ταύρου 1990» (Δημήτρης ΛΟΥΚΟΠΟΥΛΟΣ et.al, Δυνατότητες και προοπτικές των προγραμμάτων ανάπτυξης Προτάσεις για ένα νέο οργανωτικό σχήμα , 1990), και ο διαγωνισμός «Αθήνα x4, 2010»

Όλα τα παραπάνω εγχειρήματα αποτελούν σημαντικά βήματα προς την βελτίωση της πόλης, αποσκοπώντας στην καλύτερη ζωή του κατοίκου. Η παρούσα διπλωματική αποτελεί προσπάθεια αναγνώρισης και ασπασμού των προσπαθειών αυτών με παρόμοιους στόχους βελτίωσης. Εστιάζει στην δημιουργία ενός νέου ανάγλυφου στο εσωτερικό του ακαλύπτου, που ενοποιεί τον κατακερματισμένο και χωρισμένο από τοίχους υπάρχον ακάλυπτο χώρο της πολυκατοικίας. Αυτός ο χώρος είναι στην πραγματικότητα η “πίσω αυλή” και άλλοτε η προέκταση της στοάς όλων των νέων λειτουργιών που θα στεγαστούν. Διαθέτει χώρους ανάπαυσης, παιδική χαρά υπαίθριους και ημιυπαίθριους εκθεσιακούς χώρους και πράσινο. Οι λειτουργίες που επεκτείνονται στην περίμετρο του ακαλύπτου βασίζονται σε ένα μεγάλο μέρος σε ανάγκες της περιοχής αλλά και σε υπηρεσίες που γνωρίζουμε ότι υπάρχουν από τους συνεντευξιζόμενους. Οι χώροι αποτελούνται από: καφετέρια, ξυλουργείο, αναγνωστήριο-βιβλιοπωλείο-χώρο τηλεργασίας, κοινωνική κουζίνα, χώρο πλυντηρίων ρούχων, φωτογραφείο, εργαστήριο ζωγραφικής με γκαλερί, ενοικιαζόμενα δωμάτια, ανθοπωλείο, χώρος γυμναστικής, λαϊκή αγορά, μάρκετ, κοινωνικό παντοπωλείο, αίθουσα μουσικής και θεάτρου.

Τα έργα για την ολοκλήρωση του εγχειρήματος θα απασχολούν τους χαμηλότερους ορόφους των πολυκατοικιών, κατά συνέπεια οι κάτοικοι των ήδη υπαρχόντων διαμερισμάτων θα πρέπει να μετακινηθούν στα υπερκείμενα ενοικιαζόμενα ή κενά διαμερίσματα της πολυκατοικίας. Προτεραιότητα θα έχει η κατασκευή των ενοικιαζόμενων δωματίων του ισογείου, των οποίων τα έσοδα θα τροφοδοτούν τις λοιπές κατασκευές των δομών. Μέρος του ενοικιαστηρίου και για τους λοιπούς χώρους με εμπορική

λειτουργία θα τροφοδοτεί τη συντήρηση του έργου

Οι νέοι χαμηλότεροι όροφοι δεν αποτελούν κομμάτι δημόσιου χώρου, αλλά μεγέθυνση του κοινόχρηστου χώρου στοχεύοντας στην ομαλότερη μετάβαση από τον ιδιωτικό στο δημόσιο. Η ελεγχόμενη προσπελασιμότητα πραγματοποιείται μέσω της “πανταχού παρούσας επιτήρησης” που προαναφέρθηκε. Η συνθήκη αυτή είναι ήδη γνωστή μέσω των πιλοτών, στις οποίες δεν παρατηρείται κάποιο φυσικό εμπόδιο που να εμποδίζει την είσοδο, παρ’ όλα αυτά παραμένει κοινόχρηστος χώρος των κατοίκων της πολυκατοικίας, ενώ ένας άγνωστος που θα εισέλθει στον χώρο αντιμετωπίζεται ως παρείσακτος. Η εισροή ατόμων στο οικοδομικό τετράγωνο επιτρέπεται όταν ανά περιόδους υπάρχει ανοικτή εκδήλωση που αφορά το γενικό κοινό ενώ τα καταστήματα έχουν πρόσβαση και στην εξωτερική πλευρά του δρόμου. Η πρόταση αφορά την ως επί το πλείστον ικανοποίηση των αναγκών των κατοίκων, έτσι οι εκδηλώσεις που λαμβάνουν χώρα στον ακάλυπτο δεν μπορούν να είναι καθημερινές και να έχουν δημόσιο χαρακτήρα προς αποφυγή της όχλησης. Η περιοδική απασχόληση του χώρου για εκδηλώσεις είναι εμπνευσμένη από τον χώρο της Δημοτικής Αγοράς Κυψέλης, ο οποίος λειτουργεί με παρόμοιο τρόπο. Λειτουργεί ως στοά, στην οποία τα καταστήματα λειτουργούν με κανονικό ωράριο, ενώ τις βραδινές ώρες παραμένει κλειστή και στις μέρες εκδηλώσεων το ωράριο λειτουργίας μεταβάλλεται.

Παρ’ όλο που τα όρια των τετραγώνων, ειδικότερα στους υψηλότερους ορόφους των πολυκατοικιών, είναι ασφυκτικά οριοθετημένα, είναι δυνατόν να φανταστεί κανείς μια βελτιωμένη κατάσταση στους χαμηλότερους ορόφους με τη μετατροπή τους σε κοινόχρηστους χώρους, οι οποίοι θα επεκτείνουν τη ζωή πέρα από την απομόνωση του διαμερίσματος. Αυτό θα έχει ως δυνητικό αποτέλεσμα τη γεφύρωση του χάσματος ανάμεσα στους κατοίκους, τη βελτίωση των σχέσεων τους και την επανόρθωση των αμήχανων χώρων που προκάλεσε η εντατική οικοδόμηση των πολυκατοικιών, που είχε ως στόχο το κέρδος.

ΣΥΝΟΜΙΛΙΕΣ ΜΕ ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ

20/7/2021

[Συζήτηση με Π.Γ.]

Σου αρέσει η γειτονιά σου;

-Ναι μου αρέσει. Μου αρέσει ότι έχει θετική πολυπολιτισμικό ήτα. Η Κυψέλη είναι φουλ ιστορική περιοχή και οποιαδήποτε ιστορική περιοχή εκπέμπει έναν σεβασμό, με ωραία σπιτάκια και ωραίο κόσμο κάποτε. Η κυψέλη είναι μια γειτονιά. Θα ξαναβρεί την καλή της εικόνα. Είναι εναλλακτική.

Ποια είναι η σχέση σου με τους γείτονες;

-Παλιά έπαιζε οικογενειακό περιβάλλον, αλλά μετά την οικονομική κρίση άρχισε να φθαίνεται η σχέση του κόσμου και όλοι απομονώθηκαν. Τα παιδιά στην πολυκατοικία έπαιζαν μεταξύ τους σε διαφορετικά σπίτια κάθε μέρα. Αυτό έχει χαθεί και φταίει η ποιότητα ζωής του κόσμου. Τυπικές σχέσεις πλέον και έχουν χαθεί φιλικές που υπήρχαν.

Περί συνέλευση πολυκατοικίας.

-Τι είναι η συνέλευση στην ουσία. Είναι η όρεξη του ανθρώπου να μιλήσει για το σπίτι του, να μιλήσει δηλαδή για τσιμέντο και το πώς αυτό το τσιμέντο μπορούμε να το κάνουμε καλύτερο. Αυτό πλέον έχει χαθεί. Θέλει ο άλλος να δώσει τα λεφτά του και να τελειώνουμε. Πλέον υπάρχει γκρίνια που την εξωτερικεύεις όπου βρεις.

Τι συμβαίνει στον ακάλυπτο;

-Έχει κανονικά. Είναι μικρός αλλά καθαρός. Είναι κοινόχρηστος. Μπορεί να πάει ο οποιοσδήποτε. Δεν βάζουν ένα τραπέζι η κάτι επειδή στάζουν τα νερά από τα απλωμένα ρούχα στο πίσω μπαλκόνια και επειδή τινάζουμε τα πάντα. Ότι βάλεις σήμερα στον ακάλυπτο αύριο μπορεί να μην το βρεις. Θεωρώ ότι σε μια τόσο πυκνοκατοικημένη περιοχή υπάρχουν και πολύ περισσότερες μπουκές σε σπίτια. Μπορείς να πηδήξεις από το ένα μπαλκόνι στο άλλο. Στην πολυκατοικία μπήκαν στον 1ο και μετά από μια ώρα στον 3ο. Δεν φοβόντουσαν τίποτα. Είναι εύκολο να κρυφτείς και να χαθείς στα δρομάκια.

Τι συμβαίνει στην ταράτσα;

-Πρόσβαση έχω, αλλά πρέπει να το ανακοινώσω στον διαχειριστή. Κλειδί έχει μόνο ο διαχειριστής, γιατί με ένα καλό σκοινί αν ανέβει κάποιος άκυρος μπορεί να κατέβει στα μπαλκόνια και να τα ψειρίσει όλα. Αν είναι ανοιχτή αυτοί που μένουν στους πάνω ορόφους αισθάνονται ότι δεν είναι ασφαλείς. Όταν μια πολυκατοικία συνεχώς αλλάζει ενοικιαστές δεν γίνεται.

Έχεις να μας πεις κάποια παράδοση ιστορία από την πολυκατοικία – γειτονιά;

-Είναι ένας χοντρός 50άρης που έχει μια καλή δουλειά, αν και έχει ταυτόχρονα μια πολυκατοικία δικιά του και παίρνει και από εκεί τα νοίκια, ο οποίος ζούσε για χρόνια με την μητέρα του, μέχρι που αυτή έπαθε άνοια και την έβαλε με μια γυναίκα σε έναν ξεχωριστό όροφο . Αντιμετωπίζει προβλήματα αλκοολισμού. Τον πετυχαίνουμε να πίνει 10 το πρωί ούισκι σε μαγαζιά την ώρα που δουλεύει και συνήθως κατά τις 8-9 το βράδυ και με όσο αλκοόλ έχει πιει αρχίζει να βρίζει πολύ έντονα, τις γυναίκες κυρίως. Βασικά απευθύνεται σε μία γυναίκα συγκεκριμένη, δεν ξέρω ποια είναι. Πουτάνα, καριόλα, γαμώ το σπίτι σου, εσύ φταις για όλα. Μετά το πρωί μπορεί να μιλάμε για έναν τελείως διαφορετικό άνθρωπο. Ευγενέστατος. Σαν να φοράει μια μάσκα ας πούμε, που δεν τον αναγνωρίζεις.

Από πού τα ακούς αυτά;

-Έχουμε έναν όροφο διαφορά. Είναι από πάνω μου. Είναι ένας ιατρικός επισκέπτης , ο οποίος έχει το αμαξάκι του , αλλά όταν είναι μόνος του στο σπίτι , ακούει ροκιές και βρίζει μια γυναίκα. Μια άλλη ιστορία δεν αφορά συζητήσεις και τέτοια, αλλά το πώς κινείται στον χώρο. Ένας υδραυλικός , ο οποίος έχει ένα μαγαζί το οποίο πραγματικά δεν φαίνεται για μαγαζί, εμφανισιακά είναι χάλια. Δεν δουλεύει ποτέ . Σπάνια έχει δουλειά. Όλη του η ζωή περιλαμβάνεται σε ένα σπίτι , γιατί δεν έχει χρήματα να βγει έξω , δεν κάνει βέβαια κάτι για αυτό. Είναι πανάκριβος υδραυλικός για αυτό δεν έχει δουλειά. Η ζωή του είναι μαγαζί στο ισόγειο και το σπίτι του που είναι στον πρώτο και λίγο βγαίνει στο μπαλκόνι. Η ζωή του διαμορφώνεται από την ζωή των άλλων. Συνεχώς χαζεύει. Δεν κουτσομπολεύει , αλλά παίρνει ενέργεια από το να ξέρει κρυφά τι κάνουν οι άλλοι. Τους παρακολουθεί όλους. Είναι μια τριμελής οικογένεια. Με την γυναίκα του δεν έχει κάποια σχέση, φαίνεται να μην μιλιούνται. Τα σαββατοκύριακα παρατηρεί από το μπαλκονάκι του και τις υπόλοιπες μέρες αράζει στο μαγαζί και κοζάρει.

[Συζήτηση με Σ.Κ.]

Σου αρέσει η γειτονιά σου;

-Καθόλου δεν μου αρέσει. Νιώθω ότι είμαστε πολλοί και δεν χωράμε. Δεν έχει γυναίκες και συγκεκριμένα δεν έχει ωραίες γυναίκες. Πας πλατεία Κυψέλης και βλέπεις μόνο μαύρους. Οι μαύρες δεν μου αρέσουν καθόλου. Σχολείο πηγαίναμε με τον Κετέμα, ο οποίος έμενε στην πολυκατοικία μου και τον φωνάζαμε Ομπάμα και όταν του έλεγε η κυρία βγες έξω της έλεγε Γιατί κυρία, επειδή είμαι μαύρος

Έχεις να μας πεις κάποια παράδοση ιστορία από την πολυκατοικία – γειτονιά;

-Η μάνα μου είναι διαχειρίστρια . Έχουμε μια τρελή που συνέχεια έχει θέματα με τους μαύρους. Φέρνει όλη την ώρα την αστυνομία για φασαρίες. Είχε ένα σκυλί που ασχολούταν συνέχεια. Μια περίοδο τα είχεβάλει και με τον πατέρα μου. Μου έλεγε ο πατέρας σου κλέβει την πολυκατοικία. Έχω να σου πω μια ιστορία για δύο μαύρους που μένουν κάτω από το σπίτι μου. Μια μέρα ξυπνάω και βλέπω μια κουράδα στο απέναντι χαλάκι. Λέω τι βρωμάει έτσι. Μάλλον αυτοί είχαν ανέβει μαστουρωμένοι και έχεζαν.

22/7/2021

[Συζήτηση με Α και Π.]

-Στην Κυψέλη εδώ άρχισαν να γκρεμίζονται τα νεοκλασικά τα οποία ήταν πολύ ωραία, χρονολογίας '30 -'35 και τα έδιναν αντιπαροχή για να πάρουν 3-4 διαμερίσματα ή 3 διαμερίσματα και 1 μαγαζί. Η πλαϊνή πολυκατοικία εδώ ήταν μέχρι και το '70 μονοκατοικία. Εμείς ήρθαμε εδώ το '61. Όταν ήρθαμε οι εργολάβοι δεν είχαν τα λεφτά για να τελειώσουν το έργο και κάνανε το εξής. Φτιάχνανε τα μαγαζιά του ισογείου και με τα λεφτά που έπαιρναν από την πώληση ολοκληρώναν τις οικοδομικές εργασίες. Τα έχτιζαν κολλητά το ένα στο άλλο.

-Δεν άφηναν κενό που τώρα είναι απαραίτητο και πολλά κτίσματα έγιναν με υπόγεια προκειμένου να στεγάσουν οικογένειες που δεν είχαν την δυνατότητα να πάνε στον 2ο και τον 3ο. Υπήρχε επίσης θυρωρείο το οποίο τότε το αγόραζες για 60.000 δραχμές και μαζί ο θυρωρός έπαιρνε και ένα μικρό διαμέρισμα. Με αυτό τον τρόπο εξασφάλιζε εργασία και στέγη για την οικογένειά του. Η πολυκατοικία μας ήταν καλλιτεχνική. Από τον 4ο όροφο ακουγόταν ή πρόβα που έκανε ο Βοσκόπουλος με το μπουζούκι και ο Παράβας όταν απήγγειλε αυτός ή χόρευε η γυναίκα του. Απέναντι από το διαμέρισμα του Βοσκόπουλου, ήταν το διαμέρισμα του υφυπουργού Ζησόπουλου, ο οποίος το είχε νοικιάσει στην και καλά ανιψιά του. Εκεί να δεις τρία. Έμενε ο Ζησόπουλος με την Αιμιλία και τον άντρα της. Περισσότερα δεν ξέρω. Απέναντι από μας έμενε ο Χρηστάκης. Στη Λέρου έμενε η Μπέμπα Μπλάνς, στο νούμερο 4. Στην Λέσβου έμεναν οι αδερφοί Κατσάμπα και ο Τουρνάς. Επίσης ο Μηλιάδης με την γυναίκα του, ο ηθοποιός. Στην Τενέδου έμενε ο Κωνσταντίνου, ο ηθοποιός. Στην Σκοπέλου έμενε η Άννα και η Μαρία Καλουτά. Τους πήγαινα σε όλους καφέ. Η Κυψέλη ήταν η καλύτερη γειτονιά. Εμείς πουλήσαμε, μαλακίες της μάνας μου, ένα οικόπεδο απέναντι από το αστυνομικό τμήμα στην αγία Λαύρα, 1,5 στρέμμα για να πάρουμε 1000 λίρες και ένα διαμέρισμα. Μετά συζητάγαμε με έναν εργολάβο το 90' και μου λέει ότι αν μου έδινες το οικόπεδο αντιπαροχή, θα σου έδινα 12 διαμερίσματα. Πώς αλλάζανε τα πράγματα. Εκεί είναι καλή περιοχή, δεν έχει την γκετοποίηση. Εκεί δεν θα δεις μαύρους και Αλβανούς. Στην αρχή του 70' όποιος είχε βέσπα, είχε και γκόμενα. Σκέψου να είχες και αμάξι. Στο ισόγειο έμενε ο Παπαζαρκάδας, ο κρεοπώλης της Φωκίωνος, στην δημοτική αγορά. Οι μόνοι που ξεχώριζαν ήταν οι δύο καλλιτέχνες στον 4ο, ο Παράβας και ο Βοσκόπουλος. Η χούντα στην Ελλάδα έκανε ζημιά μόνο στους αριστερούς, πολλοί από τους οποίους διώχτηκαν. Πέρα από αυτούς και κάποιες γυναίκες που της ώθησε στην πορνεία, σε όλα τα άλλα επικρατούσε ηρεμία, τάξη και ασφάλεια. Καθόλου κλοπές, άφηνες ανοιχτά τα πάντα και δεν φοβόσουν, οι αστυνομικοί ήξεραν ακόμα και τι σώβρακο φοράει ο καθένας, οι περιπτεράδες ήταν πληροφοριοδότες, αν δεν έδιναν πληροφορίες τους έπαιρναν την άδεια. Μαγαζί δεν άνοιγες αν ήσουν αριστερός. Εμένα με ενδιέφερε πάντα να υπάρχει ησυχία, να πηγαίνω στην δουλειά μου και να βγάζω λεφτά. Κανένας Έλληνας δεν θέλει να έχει νταραβέρια με συγγενείς ή με γείτονες. Όλη η πολυκατοικία πριν πάω και πάρω εγώ το διαμέρισμα εκεί πέρα, ήταν πελάτες μου. Με το που αγόρασα το διαμέρισμα, δεν ξαναπάτησε κανένας. Θες επειδή πήρα το ρετιρέ εγώ πάνω και τους έχω από κάτω; Από το 95' δεν έχει έρθει κανείς. Παλιά στην πολυκατοικία υπήρχε μια συνοχή, ένα ενδιαφέρον, έβγαίνες έξω και έβαζες μια φωνή και όλα τα διαμερίσματα θα έβγαιναν έξω να ρωτήσουν τι συμβαίνει, να φωνάξουμε μια βοήθεια. Τώρα δεν ενδιαφέρεται κανένας. Χτιζόντουσαν οι πολυκατοικίες γρήγορα- γρήγορα. Αυτή εδώ η πολυκατοικία έχει δύο εισόδους. Το μαγαζί μου έλεγε ότι είναι 27 τ.μ. και έχει και αποθήκη. Όμως η αποθήκη δεν υπήρξε ποτέ γιατί τις έκαναν γκαρσονιέρες για να μένει κόσμος. Εγώ το πήρα για να έχω και αποθήκη και αναγκάστηκα να πάρω και το δίπλα μαγαζί για να το κάνω αποθήκη. Επί πολυτεχνείου ήταν η κόρη της διπλανής που είχε πάει εκεί σε κάτι άρματα και τους μιλούσε άσχημα και βγαίνει ένας Αμφιλοχίας και της ρίχνει τρεις σφαίρες.

Ευτυχώς επέζησε. Το επόμενο πρωί, ο Ηρακλής ο πατέρας της τρελάθηκε και πήγε πάνω στην ταράτσα και άρχισε να πυροβολεί με ένα όπλο που είχε όλα τα αυτοκίνητα που ήταν παρκαρισμένα κάτω. Τρύπησε όλες τις οροφές. Μυτιλήνης με Σικίνου. Τότε έπεφταν πιστολιές γενικά.

Η γειτονιά, σας αρέσει;

-Όχι. Τώρα πλέον έχει γίνει χάλια. Μεταλλάχθηκε η γειτονιά. Στους 10 πελάτες που έχουμε οι δύο είναι Έλληνες. Είναι μια γειτονιά που βιώνει την απόλυτη παρακμή κατά την άποψη μου. Οικονομικά, πολιτισμικά και κοινωνικά. Εγώ δεν έχω κάτι με τους ανθρώπους που ήρθαν εδώ, αλλά θα ήθελα να πάρουν την άδεια μου. Τι είναι έτσι. Άντε μπαίνουμε 1-2 εκατομμύρια και πάμε να ζήσουμε σε μια χώρα χρεοκοπημένη; Η πάγια πολιτική των κυβερνήσεων με τους μετανάστες είναι ότι τους κρατάνε στα κέντρα για 6-8 μήνες και μετά τους διοχετεύουν σε 2 διαμερίσματα του νομού Αττικής, στο 4ο και στο 6ο με αποτέλεσμα η περιοχή να έχει γκετοποιηθεί καθώς ο μεταναστευτικός πληθυσμός ξεπερνά κατά πολύ τον γηγενή πληθυσμό.

Ποια είναι η σχέση σας με τους γείτονες;

-Από αδιάφορη έως καμία. Είμαστε από τις πολυκατοικίες εξαίρεση που δεν έχουμε αλλοδαπούς. Η συνύπαρξη είναι ήρεμη με την έννοια ότι υπάρχει μια στοιχειώδης συνεννόηση με τους γείτονες. Όπου υπάρχουν αλλοδαποί δεν υπάρχει συνεννόηση. Δεν λειτουργεί τίποτα, Δεν λειτουργεί η καθαριότητα, δεν έχουνε ρεύμα και πάνε με τους φακούς, και ξέρω και Έλληνες οι οποίοι έξω δείχνουν να ανήκουν σε μια μεσαία τάξη και μέσα στα διαμερίσματα πάνε σαν τους τυφλοπόντικες και αναρωτιέσαι πως γίνεται αυτό. Οι ΜΚΟ εννοείται ότι πληρώνουν. Αλλά με τις ΜΚΟ έρχονται οι Ιρακινοί και οι Σύριοι που έχουν βομβαρδιστεί στην χώρα τους και αποτελούν το 8% των μεταναστών. Το 92% είναι Αφρικανοί και Ασιάτες. Μπαγκλαντεσιανοί, Πακιστανοί, Νιγηριανοί, Κονγκολέζοι και Αιθίοπες τους οποίους συμπαθώ και ιδιαίτερα γιατί είναι μια ράτσα ξεχωριστή με ευρωπαϊκά χαρακτηριστικά και αρκετά πολιτισμένοι. Αυτοί οι άνθρωποι μόνοι τους ήρθαν όχι με κάποια με ΜΚΟ.

-Είναι και ο γιατρός ο οποίος δεν τον νοιάζει τίποτε, ουδέτερος. Κάνουμε συνέλευση και είμαστε δεκαοχτώ διαμερίσματα. Υποτίθεται ότι αν έχουμε διαφορά δέκα με οχτώ, υπερτερούν τα δέκα. Εδώ είμαστε δεκαπέντε με τρεις, υπερτερούν τα τρία. Λέμε κάντε ότι θέλετε. Μιλάμε για τρέλα. Μωρή της λέω θα σε πνίξω, δεν το καταλαβαίνεις της λέω; Δεν το 'χω σε τίποτα μωρή της λέω. Εσύ έχεις να δεις και το παιδί σου, να παντρευτεί να, πας καμιά βόλτα. Να με πάνε φυλακή δεν θα μου κάνουνε τίποτα τηλεόραση θα βλέπω και δεν θα δουλεύω. Εδώ δουλεύω, κουράζομαι. Ε να με γαμήσουν δεν με γαμάνε 67 χρονών και κωλόγερος. Ε γιατί αν πας τριάντα χρονών θα σε πηδήξουν δεν υπάρχει περίπτωση. Και όποιος πει ότι πήγε φυλακή και δεν τον πηδήξανε λέει ψέματα. Δεν υπάρχει περίπτωση. Θα σε κρατάνε τέσσερις και θα σε πηδήξουνε. Ο νομοθέτης σε τιμωρεί με 2-3 χρόνια φυλακή, αλλά δεν γράφει μέσα και την τιμωρία που θα φας εκεί και ο σοδομισμός, ο οποίος όμως θα γίνει. Δεν υπάρχει περίπτωση να μην γίνει.

[Παρέμβαση από Κ.Ν.]

-Πρέπει να έχεις κάνει κάτι κακό για να μπεις μέσα και να στο κάνουν αυτό.

-Όχι δεν κατάλαβες. Ίσα ίσα άμα είσαι κάνα παιδάκι που του συνέβη βλακεία και μπήκε μέσα. Άμα έχεις

φάει κάνα δύο τρεις σου λέει ωπ. Δηλαδή λέει δεν το χει σε τίποτα να έχει φτιάξει μία οδοντόβουρτσα και να την έχει κάνει σουβλί. Και να με μαχαιρώσει κατάλαβες. Τι έλεγες πριν;

Τι συμβαίνει στον ακάλυπτο στην πολυκατοικία σας;

-Επειδή ήμουν διαχειρίστρια πολλά χρόνια και έχω τρέλα, είναι σε άριστη κατάσταση αλλά είναι τσιμεντοποιημένος. Δεν υπάρχει ένα κηπάκι ή κάτι ανάλογο. Αυτή η πολιτική ότι χρίσαμε παντού, τσιμεντώσαμε τα πάντα ακόμα και τους τάφους μας έχει σαν αποτέλεσμα να μην μου λέει τίποτα αυτός ο χώρος, μου είναι απλά αδιάφορος. Από τον ακάλυπτο ωστόσο μπορείς και ψυχανεμίζεσαι τι εθνικότητας είναι ο γείτονας. Για παράδειγμα βλέπεις στα απέναντι μπαλκόνια αραδιασμένα 15 ζευγάρια παπούτσια και ξέρεις ότι το σπίτι κατοικείται από Μουσουλμάνους οι οποίοι βγάζουν τα παπούτσια τους μέσα στο σπίτι. Από τα μπαχαρικά που βάζουν στο φαγητό καταλαβαίνεις επίσης και από τον τρόπο με τον οποίο απλώνουν τα ρούχα τους. Μια κοινωνία που αναπτύσσεται γύρω από τον ακάλυπτο.

-Μέχρι το τέλος του '70 ο ακάλυπτος ήταν λειτουργικός και τα υπόγεια επίσης. Οι άντρες ήταν έξω στην είσοδο με τον θυρωρό και καθόντουσαν ενώ οι γιαγιάδες βγάζαν καρέκλες στο ακάλυπτο. Για μένα στο τσιμέντο του ακαλύπτου άνοιξαν ένα φρεάτιο 1.5 επί 1.5 και έριξαν χώμα για να παίζω για έκλαιγα όταν μετακομίσαμε από την μονοκατοικία στην πολυκατοικία. Ήρθε ο πρωτομάστορας με πήρε από το χέρι και μου είπε να το χώμα σου για να σκάβεις. Τότε κατέβαιναν όλοι κάτω, ιδίως το καλοκαίρι ήταν όλοι στον ακάλυπτο. Κάποτε είχε ο ακάλυπτος αίγλη. Βογκούσε η Μαρία μετά τις 12 και έλεγες θα έχει στεναχώριες.

-Άντε ο ακάλυπτος καλά να είναι έτσι. Οι ταράτσες όμως? Το ανάθεμα της Αθήνας είναι το τσιμέντωμα.

-Η Κυψέλη είναι χτισμένη είτε σε πολύ νερό είτε σε βράχο. Εκεί που μένει ο Γιώργος στην Σικίνου θάραγε κομπρεσέρ επί 3 μήνες για να σπάσει το θράχο και να κάνουν τα θεμέλια. Στην Αγίας Ζώνης έσκαβες 2-3 μήνες και αντλούσες νερό γιατί έχει υπόγεια ρεύματα.

-Βγαίναμε και παίζαμε στον δρόμο όταν είμασταν μικροί. Το '67 κάναμε πρώτη φορά πρωτοχρονιά στην πολυκατοικία αλλά μέχρι τότε έμενα σε μονοκατοικία. Ήταν ένα μακρόστενο οικόπεδο με δύο σπίτια της οικογένειας και είχαμε μια αυλή στην οποία είχαμε και ένα σιντριβάνι με χρυσόψαρα. Επειδή ήμουν ο μικρότερος και δεν με παίζανε τα ξαδέρφια μου πήγαινα και κατούραγα στο σιντριβάνι. Στην γειτονιά που είμαι τώρα δεν είναι κανένας συνομήλικος μου. Μονάχα εγώ και ένας τρελός. Με την κρίση γύρισαν κάνα δυο στα πατρικά τους αλλά τώρα ξαναέφυγαν. Οι άνθρωποι της πολυκατοικίας έχουν κλειστεί τελείως. Εγώ πάω το πρωί να φύγω, ακούω τον γείτονα να κλειδώνει και δεν ανοίγω την πόρτα για να μην πω καλημέρα. Με την κρίση ήταν όλοι τσακωμένοι και υπήρχε διαρκής διαμάχη. Εγώ είμαι στον δεύτερο μιας πενταόροφης πολυκατοικίας. Κάποια στιγμή μεταξύ σοβαρού και αστείου είχα πάρει κάποια καφάσια από την λαϊκή και φύτεψα κολοκυθάκια και ντομάτες στην ταράτσα. Μια ωραία κίνηση πιστεύω αλλά δεν με ακολούθησε κανένας. Ζαρζαβατικά έχω δει και σε κάνα δυο ταράτσες ακόμα. Εάν ενδιαφερθούν οι άνθρωποι αυτοί οι χώροι παίρνουν αξία. Το '70 στις μεγάλες ζέστες οι παππούδες κατέβαιναν με ράντζα στο υπόγειο και κοιμόντουσαν αφήνοντας την εξώπορτα και την πόρτα του ακαλύπτου ανοιχτές για να κάνει ρεύμα. Τώρα οι πόρτες είναι ερμητικά κλειστές. Θα μου άρεσε οι ακάλυπτοι και οι ταράτσες να ήταν χώροι πρασίνου με πρωτοβουλία της πολυκατοικίας. Θα έπαιρνα τις 5 γλάστρες μου και θα τις πήγαινα στην ταράτσα να τις ποτίζω. Ο κόσμος ωστόσο είναι κλεισμένος και δεν υπάρχει υπόβαθρο για να δημιουργηθούν οι δεσμοί που υπήρχαν παλαιότερα. Η οικογένεια μου είναι σε αυτό το οικόπεδο πάνω από 1 αιώνα. Ο παππούς μου αγόρασε το οικόπεδο το 1903.

23/7/2021

[Συζήτηση με Π.Μ.]

-Το βασικότερο και το κυριότερο είναι το εξής: μέχρι τα τέλη της δεκαετίας του 80 η πολυκατοικία ήταν μία μικρή κοινωνία ανθρώπων στην οποία υπήρχε σύμπνοια μεταξύ των ανθρώπων. Υπήρχε αλληλεγγύη. Υπήρχε αλληλοβοήθεια. Δηλαδή δεν υπήρχε ούτε κόμπλεξ. Δεν γινόντουσαν δεύτερες σκέψεις αν αντιμετώπιζες κάποιο πρόβλημα να χτυπήσεις την πόρτα του διπλανού σου. Σε οποιοδήποτε θέμα. Και γι' αυτό και στις περισσότερες πολυκατοικίες που υπήρχε αυτή η σύμπνοια τα αποτελέσματα ήταν πάρα πολύ καλά για τους ανθρώπους. Το γεγονός ότι εδώ στην Κυψέλη παραδείγματος χάρη υπήρξε αθρόα προσέλευση αλλοδαπών από άλλες χώρες και το γεγονός ότι είναι μία πάρα πολύ πυκνοκατοικημένη περιοχή, μην ξεχνάμε ότι είναι η νούμερο δύο στον κόσμο μετά το Χονγκ Κονγκ. Ανά τετραγωνικό ανά κάτοικο. Στο Χονγκ Κονγκ που μένουν στις βάρκες και η νούμερο δύο σε όλη τη γη... Δηλαδή για να σου δώσω να καταλάβεις η κατοίκηση στην Κυψέλη ανά τετραγωνικό ξεπερνάει και τις φαβέλες στο Ρίο Ντε Τζανείρο. Είναι πραγματικότητα. Το βασικότερο πρόβλημα το οποίο έχει δημιουργηθεί είναι αυτό το ότι είναι απρόσωπα. Δηλαδή τώρα πλέον δεν μπορείς να χτυπήσεις την πόρτα του διπλανού σου. Έχουν ανακατευθεί οι πληθυσμοί. Βέβαια εδώ πέρα υπάρχει μία ειδοποιός διαφορά, το οποίο αυτό δεν είναι ρατσιστικό, αλλά το λένε όλοι. Στο χρονικό διάστημα μεταξύ του 1985 και του 1995, που εδώ στην πολυκατοικία μας είχαμε κάνα δύο οικογένειες από Πολωνούς και γενικότερα ο λαός αυτός που κατοίκησε στην Κυψέλη είναι ο ωραιότερος και πιο καθαρός λαός που υπήρξε ποτέ στην Κυψέλη. Με ήθη, με έθιμα, με κουλτούρα, με πολιτισμό, οι οποίοι ήταν σαν να μην υπήρχανε. Η οικογένεια που είχαμε κάτω στον πρώτο όροφο, που ζούσε η συχωρεμένη η μανούλα μου, που είχαμε την κοπελίτσα την αγνή που καθάριζε σπίτια και καθάριζε και το σπίτι του δικό μου. Ήταν σα να μην υπήρχαν. Τόσο, δηλαδή προσγειωμένοι άνθρωποι ήταν και με κουλτούρα και πολιτισμό. Προσαρμόστηκαν στις απαιτήσεις της κοινωνίας. Αυτό ήταν το βασικότερο και το κυριότερο της υπόθεσης. Η σύμπνοια και η αλληλεγγύη έχει εκλείψει τα τελευταία 20 χρόνια. Σε αυτό να εστιάσεις. Το βασικότερο και το κυριότερο είναι τα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο κόσμος, ιδιαίτερα τα οικονομικά προβλήματα.

Κατά την προσωπική μου άποψη, αυτό που κάνετε εσείς το γεγονός ότι έρχεστε πάνω στην ταράτσα και κάθεστε να πιείτε ένα ποτό και να κάνετε το χαθά σας και τη μουσική σας. Δεν έχει σημασία όλοι έχουμε κάνει μαλακίες. Αυτό να σου πω την αλήθεια είναι όαση. Το γεγονός ότι έχει γίνει απρόσωπη η κατάσταση και η συγκατοίκηση μέσα στην πολυκατοικία. Το γεγονός ότι εσύ παίρνεις πέντε φίλους σου και τους φέρνεις στο σπίτι σου και καθόσαστε στην ταράτσα πάνω και διασκεδάσετε είναι όαση. Στην κυριολεξία είναι όαση. Αυτό δηλαδή είναι σπάνιο να συμβεί και αυτό σπάει την μονοτονία. Μέχρι τα μέσα του 90 όταν έβγαينا από το σπίτι και μέχρι να κατέβω κάτω έλεγα πέντε καλημέρα. Τώρα δεν λέμε καμία. Αυτή είναι πραγματικότητα. Είμαστε οι τελευταίοι των Μοϊκανών. Δηλαδή τα καθαρά ελληνικά διαμερίσματα είμαστε στην μειοψηφία.

Αυτή η παράμετρος που πρέπει να λάβεις πάρα πολύ σοβαρά υπόψιν σου μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του 70 έδινε πάρα πολύ μεγάλο κύρος το να έχεις διαμέρισμα στην Κυψέλη. Ήταν σχεδόν πλουτοκρατική η οικογένεια η οποία είχε διαμέρισμα στην Κυψέλη. Και πόσο μάλλον αν είχε ρετιρέ στη Φωκίωνος τότε μιλάμε για βιομήχανους, μιλάμε για εφοπλιστές. Το σπίτι του προηγούμενου προέδρου του Ολυμπιακού είναι το νεοκλασικό κτήριο απέναντι από το Select.

Λένε ότι ο ηθικός αυτουργός για αυτήν την τσιμεντοποίηση της Αθήνας είναι ο γέρος ο Καραμανλής. Που έκανε τον νόμο της αντιπαροχής. Αυτό θεωρείται μέσα σε εισαγωγικά το μεγαλύτερο έγκλημα γιατί γκρεμιστήκανε πάρα πολλά όμορφα και νεοκλασικά κτήρια τα οποία υπήρχαν στην Αθήνα. Το λεκανοπέδιο της Αττικής είναι το μοναδικό στον κόσμο. Δεν υπάρχει πουθενά τέτοια μορφολογία εδάφους. Δηλαδή

να έχεις Υμηττό Πεντέλη, Πάρνηθα, Αιγάλεω να έχεις τέσσερα βουνά, να έχεις το οροπέδιο και να βλέπει αυτό θάλασσα. Δεν υπάρχει πουθενά στη γη. Και το πιο χαρακτηριστικό και φιλόδοξο ρυμοτομικό σχέδιο για την πόλη των Αθηνών, το είχε εκπονήσει ο Κάνινγκ, ο αρχιμηχανικός του Όθωνα, ο οποίος είχε διατελέσει και πρωθυπουργός στην Ελλάδα. Ο οποίος είχε κάνει πρόβλεψη 1850 την Αθήνα με τρεισήμισι εκατομμύρια ανθρώπους. Αυτά τα τέσσερα βουνά ήταν τίγκα στο Πεύκο.

Έχεις να μας πεις κάποια παράδοση ιστορία από την πολυκατοικία – γειτονιά;

-Από τα χρόνια που μένω εδώ πέρα αν εξαιρέσεις τώρα αυτή την τρελή που έχει βγει δεν μας είχε τύχει κάτι το παράδοξο και το περίεργο. Να ναι ο άλλος παραδείγματος χάρη μειωμένου πνευματικού επιπέδου, να έχει ψυχολογικά προβλήματα και να δημιουργεί προβλήματα σε όλους του ένοικους. Εδώ στον ακάλυπτο, αν εξαιρέσεις τη συγκεκριμένη γυναίκα, δεν είχαμε τέτοια προβλήματα και ούτε μας έχει παρουσιαστεί κάτι. Και γενικότερα εδώ την περιοχή γενικά δεν μπορούμε να πούμε δηλαδή ότι μας έχει τύχει κάποιος ψυχοπαθής ή ότι τον πιάσανε μετά για εγκλήματα. Όχι, όχι δεν είχαμε. Αναβαθμίστηκε βέβαια και η περιοχή με τον πεζόδρομο στην Αγία Ζώνης. Την έκανε πιο όμορφη. Εδώ η περιοχή πρέπει να κάτσω πάρα πολύ να σκεφτώ για να θυμηθώ αν υπήρχαν τύποι ξέρω 'γω αλήτες ή σκηνικά με ναρκωτικά. Από τη Δροσοπούλου και κάτω βέβαια είναι άλλος κόσμος. Για να σου δώσω να καταλάβεις, ενώ έχει υποβαθμιστεί πολύ η πλατεία Κυψέλης και εκεί συχνάζει κάθε καρυδιάς καρύδι, ανέθηκε πάρα πολύ η πλατεία του Αγίου Γεωργίου. Η οποία ήταν το ίδιο με την πλατεία Κυψέλης. Και κατά ένα περίεργο τρόπο, τα τελευταία τρία χρόνια, έχει αλλάξει όψη η γειτονιά αυτή. Και να σου πω και κάτι να χτυπήσω και ξύλο, παρόλο δηλαδή το ανακάτεμα αυτό με τους αλλοδαπούς δεν μπορώ να πω ότι έχουμε τίποτα βίαια επεισόδια. Τα τελευταία πέντε χρόνια το μοναδικό επεισόδιο που θυμάμαι παραδείγματος χάρη και μάλιστα δεν ήταν και με τίποτα μαύρους, ήταν με έναν Πολωνό ο οποίος μέθαγε και τα λοιπά. Ήταν ένα βράδυ εδώ στη διπλανή πολυκατοικία, που βγήκε μία κοπέλα που φώναζε σαν τρελή και είχα πάει εγώ δίπλα. Έκλαιγε η κακομοίρα και μπήκα μέσα και τον τύπο τον βρήκα κόκαλο από το μεθύσι και την είχε κοπνήσει δηλαδή. Πήγα και τον βρήκα στο υπόγειο το διαμέρισμα, γιατί δεν είναι υπόγειο σαν το δικό μας, η διπλανή πολυκατοικία έχει δύο σκαλοπάτια που μπαίνουν στον υπόγειο χώρο. Και τον βρήκα μέσα και ο τύπος ήταν χαίρεται είχε πιει ξέρω 'γω δέκα κιβώτια μπύρες. Είναι και το μοναδικό επεισόδιο δεν θυμόμαστε δηλαδή να υπάρχει βία. Φόβος υπάρχει. Τα επεισόδια που έχουν γίνει με κλοπές και με επεισόδια βίας στην Αχαρνών και στον Άγιο Παντελεήμονα και στην πλατεία Αττικής δεν έχει καμία σχέση με εδώ. Έχει γίνει πλέον ένας σχετικός διαχωρισμός. Ενώ η Κυψέλη είναι μία πυκνοκατοικημένη περιοχή και μία πάρα πολύ μεγάλη περιοχή οι γειτονίες της έχουν διαχωριστεί πλέον. Η Νέα Κυψέλη παραδείγματος χάρη που είναι η περιοχή απέναντι από τα δικαστήρια. Αυτή τη στιγμή θυμίζει την παλιά Κυψέλη και είναι και ο κόσμος που μένει εκεί. Γιατί είναι προσιτό το Πεδίον του Άρεως. Η Νέα Κυψέλη κρατάει αυτά τα πράγματα που υπήρχαν πριν σαράντα χρόνια.

[Συζήτηση με Μ.Σ.]

Έχετε ζήσει την πολεοδομική αλλαγή και την ανοικοδόμηση της Κυψέλης έστω και σε κάποιον βαθμό.

-Εγώ βλέπω από πάντα την Κυψέλη με πολυκατοικίες. Περισσότερο έχω ζήσει την ανοικοδόμηση των πιο συγχρόνων πολυκατοικιών. (Σταμάτης) Η γιαγιά έλεγε ότι πριν χτιστεί η συγκεκριμένη περιοχή έβλεπε από το ισόγειο τον Πειραιά. Για να δεις τώρα τον Πειραιά πρέπει να ανέβεις στον 7ο.

Πρώτη ερώτηση. Έχετε μείνει εδώ από πάντα ' σας αρέσει η περιοχή;

-Η περιοχή μου αρέσει αλλά πιστεύω ότι είναι κυρίως συναισθηματικοί λόγοι. Έχω μεγαλώσει εδώ, έχω ζήσει εδώ, και μου αρέσει. Μου αρέσει η Φωκίωνος. Σαφέστατα υπάρχουν περιοχές που είναι καλύτερες ,με μεγαλύτερους δρόμους αλλά δεν έχω παράπονο. Παίζει πολύ μεγάλο ρόλο για μένα ότι είναι όλα πολύ συγκεντρωμένα. Άλλα κυρίως έχω αναμνήσεις και είναι συναισθηματικό το δέσιμο.

Έχετε κάποια επιθυμία, κάτι να δείτε στην Κυψέλη να αλλάζει. Αρκετός κόσμος μας έχει επικοινωνήσει ότι το πρόβλημα του είναι το μεταναστευτικό ζήτημα και το συνδέουν πάρα πολύ με την υποβάθμιση της περιοχής.

-Κοίτα, έχει υποβαθμιστεί αλλά δεν ξέρω με ποια κριτήρια προκύπτει αυτό το πόρισμα. Θεωρώ ότι εδώ που βρισκόμαστε υπάρχει μηδενική έως και καθόλου υποβάθμιση. Τώρα κάτω από την Αγίας Ζώνης υπάρχουν όντως πολλοί μετανάστες. Ωστόσο οι μετανάστες προσωπικά δεν με ενοχλούν. Με ενοχλούν φαινόμενα όπως η φασαρία αλλά αυτό είναι καθολικό δεν είναι στοιχείο απαραίτητα των μεταναστών. Έχω συνηθίσει να ζω εδώ με τους μετανάστες. Είναι κομμάτι της Κυψέλης και δεν μπορείς να το αφαιρέσεις.

Πιστεύετε πως αυτοί οι πληθυσμοί μπορούν να ενταχθούν στην Κυψέλη ολοκληρωτικά;

-Ουδέν σχόλιο. Δεν μου κάνει έντονη αίσθηση το μεταναστευτικό. Έχει μεγάλη σημασία το που μένεις. Αν έμενα στο ισόγειο η σε υπόγειο ενδεχομένως να μου έκανε εντύπωση και μπορεί και να ήθελα να φύγω, ωστόσο στον όροφο που μένω δεν ενοχλούμαι. Εδώ υπάρχει περίπτωση να μην τους ακούσω κιόλας.

Ποιες είναι οι σχέσεις σας με τους γείτονες. Λειτουργεί αρμονικά η πολυκατοικία;

-Γενικά η πολυκατοικία είναι μια ομάδα στην οποία ζεις και πρέπει να ζήσεις. Οπότε δεν πρέπει να δρας εις βάρος του γενικού κάλου το οποίο είναι πολύ δύσκολο. Όλοι πρέπει να βοηθούν στο να λειτουργήσει μια πολυκατοικία. Σε γενικές γραμμές με τους υπόλοιπους κατοίκους δεν έχουμε φαινόμενα ασυνεννοησίας.

Υπάρχει σαν θεσμός η συνέλευση της πολυκατοικίας;

-Εγώ σαν διαχειρίστρια κάνω συνέλευση και είναι ένας υποχρεωτικός θεσμός ο οποίος πολύ συχνά δεν τηρείται. Όταν έγινα διαχειρίστρια συνειδητοποίησα ότι δεν γινόταν άρτια η συνέλευση. Έγινα διαχειρίστρια πριν τον κορονοϊό και έκανα συνέλευση πολυκατοικίας με τηλεδιάσκεψη. Στις αρχές οι συνελεύσεις γίνονταν στο υπόγειο και μετά στην πιλοτή. Στην ίδρυση της πολυκατοικίας κάνα δυο συνελεύσεις είχαν γίνει σε διαμερίσματα.

Εστιάζουμε το ενδιαφέρον μας κατά κύριο λόγο στους ανενεργούς χώρους της πολυκατοικίας, δηλαδή τον ακάλυπτο και την ταράτσα. Τι συμβαίνει εκεί;

-Ο ακάλυπτος μας είναι ένας τετράγωνος χώρος ο οποίος φιλοξενεί 5 ζαρντινιέρες και ενώνει τα δυο παρκινγκ που βρίσκονται στην πιλοτή. Εκεί πίσω δεν συμβαίνει κάτι είναι απλά ένα τσιμεντωμένο τετράγωνο στο οποίο παλιά παίζαμε μπάλα.

Θεωρείτε πως αυτός ο χώρος μπορεί να αποκτήσει κάποια χρήση; Θα προτιμούσατε να του προσδώσετε κάποια χρήση η δεν σας πειράζει να παραμείνει ένας κενός χώρος;

-Η αλήθεια είναι ότι με ενοχλεί που είναι έτσι. Αν οι συνελεύσεις δεν γινόντουσαν Νοέμβριο και Δεκέμβριο σίγουρα θα μπορούσαμε να βάλουμε 5 καρέκλες εκεί και να κάνουμε την συνέλευση. Πρέπει να προβλέπεται για τον ακάλυπτο κοινή χρήση όπως επίσης προβλέπεται και για την ταράτσα. Σε αυτή την πολυκατοικία η ταράτσα δεν χρησιμοποιείται. Δεν προβλέπεται. Έχει ηλιακούς, κεραίες και στις παλιές πολυκατοικίες ο χώρος της ταράτσας ήταν για να απλώνεις ρούχα. Στην συγκεκριμένη δεν μπορεί να υπάρχει κάποια χρήση λόγω των ηλιακών καθώς μπορεί να προκληθεί κάποια βλάβη. Κάποιους χώρους κανονικά δεν μπορείς να τους χρησιμοποιείς αλλά όταν ούλοι από κοινού αποφασίζουν να κάνουν την κουτσουκέλα τότε και αυτός ο χώρος αποκτά ένα νόημα. Άλλα ταράτσα από ταράτσα διαφέρει.

[Συζήτηση με Β.Μ.]

Σου αρέσει η γειτονιά σου;

-Ναι μου αρέσει η Κυψέλη. Η Κυψέλη είναι κέντρο. Δεν θα την άλλαζα με τίποτα. Πρώτα από θέμα πρακτικό. Μπορείς να πας στο Σύνταγμα ή στην Ομόνοια με τα πόδια. Βασικά μπορείς να πας όπου θέλεις με τα πόδια, επειδή όλα είναι κοντά. Αν τώρα δεν θέλεις να περπατήσεις, υπάρχουν δέκα λεωφορεία, αλλιώς υπάρχουν και τρεις μεγάλοι σταθμοί τρένου. Άγιος Νικόλαος, Βικτώρια, Άνω Πατήσια. Γενικά, η Κυψέλη έχει πάρα πολύ καλή συγκοινωνία. Η Κυψέλη πέρασε μια περίοδο που δεν ήταν πολύ καλά, από θέμα διαβίωσης. Θυμάμαι μια περίοδο, όταν ήμουν στο δημοτικό, που ήταν επικίνδυνο να πας την Φωκίωνος. Τώρα, όμως, εξαιτίας των πολλών πολιτιστικών δρωμένων που συμβαίνουν, η περιοχή έχει βελτιωθεί πλήρως. Υπάρχουν πάρα πολλά θέατρα σε πολλά στενά και ταυτόχρονα στην περιοχή έμεναν από πάντα πολλοί διάσημοι ηθοποιοί, τραγουδιστές, γενικά καλλιτέχνες.

Στην Κυψέλη υπάρχουν πολύ όμορφες μονοκατοικίες ακόμα, εννοείται ότι σχεδόν οι περισσότερες είναι εγκαταλελειμμένες. Ας πούμε, υπάρχει ο Πύργος της Κυψέλης, κοντά στην πλατεία Αμερικής, επί της οδού Θύρας, που είναι ένα γοτθικό μεγάλο κτίριο, το οποίο παλαιότερα κατοικούταν από κόσμο. Επίσης, υπάρχουν τέσσερις μεγάλες πολυκατοικίες στις γωνίες της Φωκίωνος, οι οποίες είναι υπό συντήρηση και σε μία από αυτές έμενε η Βουγιουκλάκη.

Δεν θα άλλαζα με τίποτα την Κυψέλη. Δεν μπορώ εδώ να φανταστώ κάτι και να μην μπορώ να το κάνω, μιας και είμαι δίπλα σε όλα. Βγαίνω εδώ στην περιοχή κυρίως τα τελευταία δύο χρόνια, τώρα δηλαδή που έχει βελτιωθεί από τα πολιτιστικά δρώμενα. Υπάρχει για παράδειγμα η Δημοτική Αγορά, η οποία δεν ήταν καθόλου επιμελημένη, αλλά τώρα γίνονται πολλά event που αφορούν κυρίως διάφορες κουζίνες άλλων πολιτισμών, όπως αφρικανική και ινδική. Ειδικά η μυρωδιά του αφρικανικού καφέ είναι φοβερή.

Όσον αφορά την δομή της πόλης, η αγορά βρίσκεται στο κέντρο (μαγαζιά, εστιατόρια, καφετέριες) και τα σπίτια είναι γύρω. Επίσης, υπάρχει και ένα γνωστό μουσικό στούντιο εδώ πιο πάνω στο οποίο έχουν ηχογραφήσει πολλοί.

Μπορείς να επισημάνεις κάποιο αρνητικό;

-Θα μπορούσα να πω οι ανηφόρες, κάτι που αφορά το έδαφος δηλαδή, μιας και έχει χτιστεί πάνω σε βουνό. Το καλό είναι ότι είσαι ασφαλής με σεισμούς και με πλημμύρες. Επίσης, και δεν το λέω ρατσιστικά, κατά την περίοδο που η Κυψέλη είχε υποβαθμιστεί, υπήρχε έντονη πορνεία και διακίνηση ναρκωτικών,

η οποία γινόταν κυρίως από μετανάστες (μαύρους και Βούλγαρους). Η πολύ-πολιτισμικότητα έχει και θετικά και αρνητικά.

Πότε κατασκευάστηκε η πολυκατοικία σου;

-Η πολυκατοικία είναι του 2002. Αυτή η πολυκατοικία στην γωνία είναι η πιο πρόσφατη Θυμάμαι μια μέρα που πήγαινα δημοτικό να υπήρχε άπειρη σκόνη από την κατεδάφιση.

Τι συμβαίνει στον ακάλυπτο της πολυκατοικίας σου;

-Τώρα έχει μόνο κατσαρίδες στον ακάλυπτο και όχι κόσμο.

Τι συμβαίνει στην ταράτσα της πολυκατοικίας σου;

-Χρησιμοποιώ συχνά την ταράτσα. Πάω εκεί με τους φίλους μου και αράζουμε. Η ταράτσα είναι ένας δημόσιος χώρος για τα άτομα της πολυκατοικίας. Κλειδιά για την ταράτσα έχω, μιας και είμαστε διαχειριστές. Δεν έχουν όλοι.

Ποιες είναι οι σχέσεις με τους υπόλοιπους ενοίκους;

-Ούτε ζεστή, ούτε κρύο. Προς το αδιάφορο. Αν πληρώνεις και είσαι σωστός στις υποχρεώσεις σου τότε όλα καλά, αν δημιουργείς πρόβλημα στην πολυκατοικία, άντε γαμησου. Όπως σε κάθε πολυκατοικία κάποιοι δεν πληρώνουν. Κάποιοι χρησιμοποιούν το πετρέλαιο και δεν πληρώνουν, ψόφο. Η πολυκατοικία είναι μια μεγάλη ομάδα, ας πούμε, που πρέπει να συμβιώνει αρμονικά. Όταν κάποιος γίνεται βάρος στον άλλον, παύει αυτή η αρμονία, γιατί εγώ πληρώνω τα έξοδα σου. Εγώ που είμαι στον 7ο, καίω λιγότερο από κάποιον του πρώτου. Πληρώνω τα δικά σου έξοδα και αυτό με ενοχλεί πάρα πολύ.

Βάζετε προειδοποιητικά για τα έξοδα;

-Δεν βάζουμε προειδοποιητικά χαρτιά. Σαν διαχειριστές ανακοινώνουμε πόσα χρωστά το κάθε διαμέρισμα σε όλους. Ποιος θέλει να βλέπει ότι χρωστάς 800 ευρώ; Έτσι συμμορφώνονται όλοι.

Μένουν μετανάστες στην πολυκατοικία σου;

-Δεν μένουν μετανάστες. Κατά κύριο λόγο Έλληνες. Επίσης μένουν πολλοί θείοι. Εδώ, παλιά, ήταν 4 μονοκατοικίες της οικογένειας, που τις δώσαμε αντιπαροχή και πήραμε όλοι από ένα σπίτι. Κατά 50% η πολυκατοικία ανήκει στην οικογένεια, βάσει του χώρου που πιάνουν τα σπίτια. Το 90 % του 5ου ανήκει στην γιαγιά, το 90% του 4ου στον θείο, ένα διαμέρισμα στον 2ο στην θεία και άλλο ένα στον 6ο και κάτι άλλα που είναι δικά τους που δεν μένουν, αλλά τα νοικιάζουν. Γκρεμίστηκαν όλες οι μονοκατοικίες και χτίστηκε η πολυκατοικία. Επίσης, η γιαγιά μου και ο θείος μου έχουν άλλα δύο, περίπου 120 τ.μ. το καθένα. Όλοι έχουν θέσεις παρκινγκ.

Ποια είναι η άποψη σου σε σχέση με το μεταναστευτικό ζήτημα στην Κυψέλη;

-Είμαι πολύ υπέρ των μεταναστών, μιας και οι ξένοι φέρνουν μαζί τους και μια νέα κουλτούρα ο

καθénas, που είναι αρκετά ενδιαφέρουσα. Η Κυψέλη για μένα είναι μια περιοχή Τέχνης. Όπου και να κοιτάξεις βλέπεις τέχνη. Η τέχνη λοιπόν δεν διαχωρίζει κανέναν τους αγκαλιάζει όλους. Έτσι και η Κυψέλη.

Έχεις να μας πεις κάποια παράδοση ιστορία από την πολυκατοικία – γειτονιά;

-Έχεις παρατηρήσει ότι στην Κυψέλη υπάρχουν πολλοί τρελοί, έτσι; Όλα τα διαμερίσματα σε αυτή την πολυκατοικία είναι καλά. Ακόμα και τα δωάρια είναι καλά. Αν μιλήσουμε τώρα για τα υπόγεια, την κατάσταση αυτή δεν την έχουν άλλες περιοχές. Όλες οι διπλανές πολυκατοικίες έχουν υπόγεια. Στο υπόλοιπο κέντρο συνήθως έχει καταστήματα, αλλά στην Κυψέλη, είτε είσαι σε ανηφόρα, είτε σε επίπεδο, υπάρχουν παντού υπόγεια, στα οποία συνήθως μένουν είτε μετανάστες, είτε τρελοί.

- Χθες που ανέβαινα είδα ένα χέρι από το υπόγειο να βγαίνει και να χαϊδεύει μια γάτα.

-Παίζει μια μονοκατοικία που έμενε ένας τύπος που έβγαινε με την φανέλα, ο οποίος είχε βάλει ξύλα και τα είχε καρφώσει στα παράθυρα. Τα είχε κλείσει, τα είχε αμπαρώσει και έμενε μέσα στα σκοτάδια. Ήταν πάντα με αυτή την φανέλα, την Μινέρβα. Θυμάμαι στην Κυψέλη υπήρχε μια γιαγιά με κόκκινα μαλλιά, η οποία πήγαινε και τσίμπαγε όλα τα μωρά, στην Αγίας Ζώνης. Τα τσίμπαγε για να τα πονέσει, πήγαινε σε όλα τα μωρά., ήταν τρελή.

Που έμενες πριν από εδώ;

-Πριν από εδώ έμενα σε μια άλλη πολυκατοικία στην Αγίας Ζώνης, που δεν θυμάμαι τίποτα από εκεί. Ήμουν πολύ μικρός. Η μαμά μπορεί να θυμάται κάτι από εκεί.

-Εμένα ο παππούς μου είχε περίεργες σχέσεις με τους γείτονες, επειδή ήταν ΠΑΣΟΚ και συνέχεια τσακωνόντουσαν και βριζόντουσαν με τους γείτονες.

23/7/2021

[Συζήτηση με Δ.Α.]

Σας αρέσει η περιοχή που μένετε και αν όχι, τι θα αλλάζατε;

-Ναι, η γειτονιά μου μου αρέσει! Μου αρέσει που υπάρχει επαφή με τον κόσμο, ότι υπάρχει ζωντάνια, δεν είσαι απομονωμένος.Θες δεν θες υπάρχει επαφή με πολύ κόσμο. Προσωπικά μου αρέσει να έχει κόσμο η γειτονιά που μένω.

Έχετε μεγαλώσει στην Κυψέλη;

-Όχι, αλλά έχω περάσει το μεγαλύτερο μέρος της ζωής μου εδώ.

Συνεπώς σας αρέσει η επαφή με τον κόσμο εδώ;

-Αν μιλάμε συγκεκριμένα για το μαγαζί, ναι μου αρέσει. Τώρα αν με ρωτάς για την πολυκατοικία, 30 χρόνια που είμαι εδώ δεν έχω επαφές ιδιαίτερες με τους γείτονες, παρά μόνο με μια γειτόνισσά μου. Η συνύπαρξη στην πολυκατοικία είναι δύσκολη γιατί ορίζεται από τις παραξενιές του καθενός. Θα έλεγα πως με τους γείτονες έχω μια σχέση αδιάφορη-κακή. Σε κάθε πολυκατοικία υπάρχουν προστριβές. Στην πολυκατοικία μας έχουμε 2 οικογένειες που ο ένας είναι χειρότερος από τον άλλον. Τα παιδιά μας που είναι συνομήλικα δεν έχουν κάνει ποτέ παρέα μεταξύ τους, εκτός από την μοναδική οικογένεια με την οποία τα πάμε καλά από την ημέρα που μπήκαμε. (Μελίνα – Πέρα από τις προσωπικότητες του καθενός, το γεγονός ότι δεν έχουμε καλές σχέσεις έγκειται και στα σημεία των καιρών, καθώς ο καθένας έχει τα προβλήματα του και δεν θα κάτσει εύκολα να μιλήσει με τον γείτονα του). Όλοι έξω για το θεαθήναι θα σε χαιρετήσουν και το παίζουνε καλοί ενώ στα πλαίσια της πολυκατοικίας ισχύει το αντίθετο. Εγώ σαν μικρό παιδί έζησα μια πολύ διαφορετική πολυκατοικία, όπου ανοίγαμε τις πόρτες και έμπαινε ο ένας μέσα στο σπίτι του αλλουνού ή μιλάγαμε στους διαδρόμους σε καιρούς καύσωνα. Αυτό έχει εκλείψει κυρίως λόγω της καχυποψίας που έχει αναπτύξει ο κόσμος.

Πότε είναι χτισμένη η πολυκατοικία σας;

-Το 1978, είναι σχετικά παλιά.

Ο πληθυσμός που κατοικεί στην πολυκατοικία σας είναι κατά κύριο λόγο Έλληνες ή υπάρχουν και μετανάστες;

-Έλληνες. Είναι σχεδόν όλα τα διαμερίσματα ιδιόκτητα. Η μεγάλη εισροή μεταναστευτικών πληθυσμών ξεκίνησε στην Κυψέλη μετά το '92 όπου οι παλαιότεροι κάτοικοι άφησαν τα διαμερίσματα κληρονομιά στα παιδιά τους και αυτοί στην συνέχεια με την μεγάλη οικονομική ανάπτυξη της εποχής μετακινήθηκαν προς τα βόρεια προάστια. Ωστόσο πολλοί από αυτούς επέστρεψαν στην περιοχή την περίοδο της οικονομικής κρίσης για ιδιοκατοίκηση. Θεωρώ ότι η Κυψέλη πρέπει, και θα πάρει τα πάνω της αν βρεθεί κάποιος άνθρωπος να ενδιαφερθεί. Οι περισσότεροι μετανάστες δεν θέλουν υποχρεωτικά να μείνουν εδώ. Πέρα από τους Πακιστανούς και τους Κινέζους που έχουν εδραιωθεί εδώ και δουλεύουν σταθερά, ένα μεγάλο κομμάτι των υπολοίπων είναι μετακινούμενο. Τα ισόγεια των περισσότερων πολυκατοικιών από εδώ και κάτω τα έχουν πάρει κατά κύριο λόγο Αφρικανοί και Πακιστανοί και τα έχουν κάνει κουρεία και μαγαζιά με κινητά. Άμα πας πιο κάτω στην Αχαρνών Σαββατοκύριακο νομίζεις πως είσαι στο Πακιστάν ή στην Ινδία και βλέπεις όλη τηνπραμάτεια απλωμένη στο πεζοδρόμιο. Αυτό είναι κάτι το οποίο απλά συμβαίνει αλλά παράλληλα πιστεύω πως κατά μια έννοια αλλοιώνει και την ταυτότητα της περιοχής.

Πιστεύετε ότι όλος αυτός ο πληθυσμός των μεταναστών μπορεί να αφομοιωθεί από την πόλη;

-Σε αυτό το ζήτημα παίζει μεγάλο ρόλο η κουλτούρα του εκάστοτε πληθυσμού. Πιστεύω ότι οι άνθρωποι που έρχονται από την Αφρική τείνουν περισσότερο στην δική μας κουλτούρα. Κατοικούν στην πολυκατοικία υιοθετώντας πρακτικές τις οποίες παλαιότερα εξασκούσαμε εμείς, χρήση κοινών χώρων της πολυκατοικίας, άνοιγμα πόρτας. Δεν θέλουν να κλείσουν την πόρτα τους γιατί κατά πάσα πιθανότητα δεν έχουν και κάτι να προφυλάξουν. Δεν διαθέτουν περιουσιακά στοιχεία μεγάλης αξίας και χρησιμοποιούν τους κοινούς χώρους προκειμένου να επικοινωνούν. Αν ξεχάσουν κάτι πάνω πετάγονται και το παίρνουν, έχουν την πόρτα ανοιχτή διότι δεν τους νοιάζει.

Η ταράτσα στην δική σας πολυκατοικία είναι προσπελάσιμη ή αποτελεί έναν συμπληρωματικό χώρο;

-Εγώ και κάνα δύο ακόμα έχουμε κλειδί και μπορούμε να πάμε στη ταράτσα. Κατά τα άλλα παραμένει κλειδωμένη. Δεν ενδιαφέρονται οι περισσότεροι ενώ δικαιούνται κλειδί. Τους έχω φάει για να φτιάξουμε το δώμα για την πολυκατοικία και να το διαμορφώσουμε κάπως σαν κοινό χώρο. Τα παιδιά μου με έβαλαν στην πρίζα για να το κάνουμε. Αλλά δυστυχώς δεν έχει προχωρήσει.

Ο ακάλυπτος της πολυκατοικίας είναι ένας χώρος αδρανής ή έχει κάποια συγκεκριμένη χρήση;

-Ο ακάλυπτος δεν είναι καθόλου αδρανής. Επειδή μένω εκεί ο ακάλυπτος μου είναι μέσα στα φυτά και τα λουλούδια. Έχω κάνει ενός είδους κατάληψη στον ακάλυπτο αλλά μπορεί να κατέβει όποιος θέλει και να κάνουμε ότι θέλουμε παράλληλα. Έχω μετατρέψει τον ακάλυπτο σε ένα είδος αυλής της πολυκατοικίας. Το ίδιο και ο δίπλα ακάλυπτος που τον έχουν αρκετά περιποιημένο.

Έχετε να μας πείτε κάποια παράδοση ιστορία από την πολυκατοικία – γειτονιά;

-Έχουμε πολλές ιστορίες από γείτονες. Η κόρη της γειτόνισσας γύρναγε τις πρώτες πρωινές ώρες και από τις φωνές της μάνας της μαθαίναμε που ακριβώς ήταν και τι έκανε η κόρη όλο το βράδυ. Έχουμε στην πολυκατοικία επίσης μια πορνοστάρ και όταν είχε πρωτοέρθει στις αρχές ότι συνέβαινε στο διαμέρισμα ακουγόταν σε όλο τον ακάλυπτο. Από τον ακάλυπτο ακούς τα πάντα γενικά. Εδώ πέρα η γειτονιά κάθε άλλο παρά ήσυχη είναι. Έχουμε δει μαχαιρώματα, μηχανάκια να πέφτουν, τρακαρίσματα, ένα κοριτσάκι που είχε πέσει από τον πέμπτο απέναντι, είχανε βάλει βόμβα στη γωνία και συγχρόνως είχανε βάλει άλλη μια στο κρεοπωλείο και σκάσανε και οι δύο και βγήκε ο κόσμος από τα σπίτια του. Υπάρχει πάρα πολύ κινητικότητα σε αυτή την περιοχή και έχει τους ρυθμούς της. Αυτό σε άλλους αρέσει και σε άλλους όχι. Κυψέλη και πάλι Κυψέλη φίλε μου.

[Συζήτηση με Κ.Φ.]

-Γενικά εμείς τα δύο τελευταία χρόνια έχουμε θέμα με τους από κάτω οι οποίοι για κάποιο λόγο έχουν τεράστιο θέμα μαζί μου και προκαλούν προβλήματα με το παραμικρό. Για ένα διάστημα δεν πλήρωναν κοινόχρηστα και ο πατέρας μου που είναι διαχειριστής τα έβαζε από την τσέπη του. Μια φορά η γυναίκα της οικογενείας πήγε να χτυπήσει την μάνα μου στον δρόμο ενώ είχε βγάλει τον σκύλο βόλτα και εν τέλη ήρθε η αστυνομία. Ωστόσο έχουμε και με αρκετούς γείτονες πολύ καλή σχέση. Η από πάνω μας δίνει τα κλειδιά από το σπίτι της για να ποτίζουμε τα φυτά όσο λείπει. Η κυρία που μένει στο ισόγειο και είναι λογίστρια κατευθείαν μας κάνει εξυπηρέτηση στα λογιστικά. Η παραπάνω κυρία που δημιουργεί τα προβλήματα όταν αργούσα κάποια βράδια να μπω σπίτι ήταν στο μπαλκόνι και κρατούσε ώρα και φώναζε τι ώρα είναι αυτή. Μια φορά απειλούσε τον θείο της ότι θα τον σκοτώσει και δεν τον άφηνε στην πιλοτή να μπει στο σπίτι του. Είχε ένα διάστημα θέμα με το αυτοκίνητο μου που ήταν παρκαρισμένο στο δρόμο και είχε επίσης θέμα με το γεγονός ότι οδηγούσα κάνοντας ειρωνικά σχόλια από το μπαλκόνι. Σε γενικές γραμμές κατασκοπεύει κόσμο από το μπαλκόνι. Ορισμένα άτομα της οικογενείας είναι νορμάλ ωστόσο δεν μπορούν να πούνε τίποτα γιατί όπως έχω καταλάβει από τις φωνές αυτή έχει τα λεφτά και τον κρατάει αυτόν εκεί που είναι. Μου αρέσει πολύ η Κυψέλη αλλά γενικά θα ήθελα πολύ να μετακομίσω από εδώ. Θα ήθελα να πάω στο Χαλάνδρι ή στην Αγία Παρασκευή. Δεν μπορώ να πάω στην ταράτσα γιατί ο τύπος που οι γονείς του έχουν χτίσει την πολυκατοικία μένει στον έκτο και δεν μπορούμε να πάμε γιατί

πρέπει να περάσουμε μέσα από το σπίτι του. Η πολυκατοικία έχει επίσης έναν ακάλυπτο με ορισμένα φυτά αλλά δεν τον φροντίζουν καθόλου είναι τελείως παραμελημένος και είναι και κατά κύριο λόγο κλειδωμένος.

Θα ήθελα πολύ στην Κυψέλη να υπάρχει περισσότερος δημόσιος χώρος και χώροι πρασίνου και θα ήθελα στην πολυκατοικία μου να μπορώ να βγω στην ταράτσα και να έχω μεγαλύτερο μπαλκόνι.

[Συζήτηση με Δ.Μ.]

-Εγώ μένω στην Δροσοπούλου. Το μπαλκόνι μου είναι επί της Δροσοπούλου και ακούγονται όλα. Ειδικά το 608 είναι πρόβλημα μεγάλο. Η πολυκατοικία μου είναι 60 χρονών σίγουρα, είναι από τις πολύ παλιές. Μένουν άνθρωποι από παντού. Ελλάδα, Αλβανία, Αιθιοπία, Μαρόκο, Αφρική, Πακιστάν. Έχουμε μια γειτόνισσα Ελληνίδα που κρύβει συνεχώς την ηλικία της. Προσπαθεί με κάθε τρόπο να μην μάθεις πόσο είναι. Πάντα είναι κοκέτα. Αν ακούσει το παραμικρό βγαίνει και φωνάζει. Ας πούμε, σκυλιά. Και 10 τετράγωνα μακριά να είναι φωνάζει, ακόμα και μία θράδυ, θα πει «τι είναι αυτά που κάνετε, είστε και φιλόζωοι τρομάρα σας, αφήνετε τα σκυλιά να γαβγίζουν». Επίσης κάθε λαός έχει την δικιά του κουζίνα, έχουμε πολλούς από Ανατολή, που χρησιμοποιούν πολλά μπαχάρια, αυτή νομίζει ότι ό, τι και να μυρίσει είναι σκόρδο. Πάει έξω από την πόρτα τους, χτυπάει σε όλους τους ορόφους και λέειταματήστε με το σκόρδο και οι καημένοι δεν ξέρουν ελληνικά και δεν καταλαβαίνουν. Μία φορά μου είχε πει εμένα να πάω και να κάνω μετάφραση για να το καταλάβουν. Εγώ φυσικά δεν τους είπα αυτό που μου έλεγε και τους είπα «Αφήστε την είναι λίγο παράξενη». Αυτή νόμιζε ότι εγώ τους είπα να μην ξαναμαγειρέψουν σκόρδο. Κάποια στιγμή λοιπόν ξαναμαγειρεύουν αυτοί και ξαναπάει και μου ξαναλέει να πάω και εγώ, αλλά αυτή την φορά δεν ήθελα και δεν πήγα.

Οι μαύροι είναι οι καλύτεροι γείτονες. Είναι τόσο ευχάριστοι. Πάντα λένε καλημέρα και γενικά σου μιλάνε. Επίσης έχουμε στην πολυκατοικία πρόσφυγες, που ήρθαν από Συρία που μένουν σε διαμέρισμα του κράτους. Έχω προσέξει ότι οι Σύριοι άντρες θαράνε τις γυναίκες τους. Μία φορά κάλεσα την αστυνομία για αυτό το πράγμα. Αυτός φώναζε και εκείνη έκλαιγε και είναι και αυτοί στον 4ο, οπότε είμαστε δίπλα. Όταν ήρθε η αστυνομία η γυναίκα δεν είπε κάτι. Τρεις φορές έχουν αλλάξει οι πρόσφυγες και σε όλες τις φορές συμβαίνει το ίδιο.

Μία άλλη κυρία, είχε έρθει στον μπαμπά μου και του έλεγε να φύγει από την πολυκατοικία γιατί είναι γρουσουζής, γιατί όποτε σε βλέπω δεν πάει καλά η μέρα μου. Ενώ, μέσα στην καραντίνα είχε πρόβλημα με το τηλέφωνο και έρχεται και μας χτυπάει την πόρτα για να την βοηθήσουμε και βγήκε ο μπαμπάς μου εκείνη την ώρα και τότε που ήθελε να την βοηθήσει δεν του είπε τίποτα. Της έφτιαξε το τηλέφωνο και μετά ξανά άρχισε να τον λέει γρουσουζή. Είναι μόνη της χρόνια, ίσως να την έχει τρελάνει η μοναξιά. Όταν έρχονται διαφημιστές να αφήσουν φυλλάδια, τους διώχνει και τους λέει με «Με ποιο δικαίωμα έρχεστε εδώ».

Είμαστε σίγουρα 40 διαμερίσματα. Εμείς μένουμε στον 4ο και στον 5ο έμενε ένας τύπος που είχε πεθάνει και έρχονται σε κάποια φάση τα ανίψια του να μείνουν. Όλα τα μηχανήματα και οι συσκευές που είχε το σπίτι ήταν πολύ παλιά και ακουγόντουσαν θόρυβοι διαφορετικοί και δυνατοί. Θυμάμαι να έχει ανοίξει ο άλλος το air-condition στις 2 το βράδυ και να νομίζω ότι έχω ένα βουητό μέσα στο σπίτι. Μία μέρα του το λέμε πολύ χαλαρά «Κοίτα παίζει ένα μηχανήμα που έχετε που ενοχλεί. Τουλάχιστον μετά τις 12 μην το ανοίγετε γιατί κοιμόμαστε». Και αυτός λέει « Εμείς δεν έχουμε τίποτα, εμείς δεν ξέρουμε για τι λέτε». Και το ανάβει μια μέρα πάλι στη 1 το βράδυ και πάει ο πατέρας μου και του λέει « Τώρα τι είναι αυτό που ακούγεται». Αυτός λέει «Δεν ξέρω, εμείς θα το ανοίξουμε το air condition» και λέει ο πατέρας μου «Άνοιξε το απλά μην μου λες ότι δεν έχεις τίποτα που να κάνει θόρυβο». Δεν το παραδεχόταν με

τίποτα και το τρέξαμε με το γραφείο των κοινοχρήστων και του είπαν αυτοί κάτι. Όταν το έμαθε αυτός από το γραφείο άρχισε να φωνάζει «Άντε γαμηθείτε μαλάκες, θα σας καταστρέψω όλους στο μπουρδέλο». Δηλαδή καμία συνεννόηση. Τώρα μάλλον έχουν αλλάξει. Για να μπορέσουμε να συμβιώσουμε όλοι μαζί, καλώς ή κακώς θα πρέπει να συνεργαστούμε και να κάνουμε και υποχωρήσεις.

Γενικά θα μου άρεσε να έχουμε καλές σχέσεις σε επίπεδο να βγαίνουμε κιόλας με τους γείτονες, να πίνουμε έναν καφέ. Θα μου άρεσε να έχουμε πάρε δώσε. Γενικότερα δεν προσέχουμε την πολυκατοικία όλοι. Μόνο ο καθαριστής την προσέχει στην πραγματικότητα, που δεν μένει κιόλας εδώ. Ακάλυπτο δεν έχουμε. Ταράτσα έχουμε, αλλά ποτέ δεν είχαμε κλειδιά. Έχουν μόνο οι παλιές οικογένειες. Δεν μπορώ να καταλάβω τους κανόνες. Πάντα είναι κλειστά και νομίζω ποτέ κανείς δεν πάει. Μόνο μια φορά έχω πάει για να πλύνουμε κάτι χαλιά και ζητήσαμε κλειδιά, που μας τα έδωσαν με το ζόρι. Έχει πολλές κεραίες που κάνουν φασαρία και φοβάσαι ότι κάποια στιγμή θα απογειωθούν. Η πολυκατοικία είναι μαύρη. Χάλια. Πριν 10 χρόνια ήταν ένας που είχε αφήσει το γκαζάκι αναμμένο και είχε σκάσει και κήκε και έβαψαν μαύρη την πολυκατοικία για να μην φαίνονται οι καπνιστοί τοίχοι. Το χρώμα δεν είναι ευχάριστο. Παίζει να είναι η πιο άσχημη πολυκατοικία. Τα μπαλκόνια είναι άδεια, κανείς δεν έχει ούτε φυτά. Θα ήθελα στην Κυψέλη να έχουμε μια σωστή πλατεία. Εγώ θυμάμαι να παίζουμε έξω. Τώρα κανείς δεν αφήνει τα παιδιά του να παίζει έξω. Εμένα η Κυψέλη μου αρέσει. Μου αρέσει ότι ενώ νομίζεις ότι όλοι έχουν απομακρυνθεί, έχεις έτσι και μια άνεση να πεις ένα γεια ή βλέπεις έτσι μικρά καφενεία που έχουν ζωή. Κρατάει κάτι ακόμα από τα παλιά. Αν η νεολαία το εξελίξει θα είναι τέλεια. Εδώ μπορείς να δεις τα πάντα και όλες τις τάξεις ανθρώπων. Μια πλατεία ρε παιδιά, λίγο πράσινο, έτσι μικρά μαγαζάκια. Στην Κυψέλη δεν μου αρέσει το ζήτημα με το παρκινγκ. Δεν γίνεται τον χειμώνα. Για μένα το πιο όμορφο είναι όταν περνάνε άνθρωποι που παίζουν μουσική.

[Παρέμβαση από Μ.Ν.]

-Αυτό που μου την δίνει στην πολυκατοικία μου είναι που ακούγονται τα πάντα. Μένω σε διώροφο. Στον δεύτερο μένουν απέναντι αυτοί που είναι οι μόνοι που έχουμε κάπως καλές σχέσεις. Στον 1ο τους μισούμε και μας μισούν. Και επειδή δεν έχουμε καλές σχέσεις μαζί τους και επειδή φωνάζουν πάρα πολύ, έχουμε ακούσει διάφορα. Το δωμάτιό μου είναι δίπλα στο σαλόνι τους. Είναι πάρα πολλά τα βράδια που τσακώνονται και τους ακούω πεντακάθαρα. Ο γιός είναι γύρω στα 27, άνεργος και ζει με τους γονείς του. Ο πατέρας του δεν ψήνεται καθόλου που μένει ακόμα μαζί τους, οπότε τον βρίζει και του λέει «φύγε από εδώ μέσα αποτυχημένε, δεν σε αντέχω άλλο». Ατάκες τύπου ότι η κόρη βάφεται προκλητικά και βγαίνει έξω και τι μπορεί να κάνει έξω. Αυτό που με εκνευρίζει υπερβολικά είναι ότι είναι πολύ πατριάρχης, οπότε βρίζει πάρα πολύ άσχημα την γυναίκα του, δεν ξέρω αν την χτυπάει κιόλας, αλλά της μιλάει πάρα πολύ άσχημα, της φωνάζει και πολλές φορές είχα σκεφτεί να καλέσω αστυνομία, αλλά εν τέλει τι θα γινόταν; Αυτός θα συνέχιζε ότι και αν γίνει. Κανείς στην πολυκατοικία δεν συμπαθεί κανέναν πλέον. Βαριούνται όλοι να ασχοληθούν, ζηλεύουν, υπάρχει κακία. Μας έχουν κάνει καταγγελία ο τύπος από τον 1ο, στην προηγούμενη καραντίνα επειδή ερχόταν ο πατέρας μου στο μαγαζί, που απαγορευόταν να ανοίγεις το μαγαζί, ενώ δεν δούλευε πρακτικά. Την ταράτσα την ανακάλυψα στην δεύτερη καραντίνα και άρχισα να πηγαίνω εκεί για ηλιοθεραπεία. Η πόρτα είναι χαλασμένη και προσέχω πολύ μην γίνει κάτι και την χαλάσω και πρέπει μετά να πληρώνω, γιατί οι υπόλοιποι στην πολυκατοικία θα απαιτήσουν να την πληρώσω εγώ, αφού εγώ και καλά την χάλασα.

26/7/2021

[Συζήτηση με Ε.Λ.]

-Εγώ μεγάλωσα και πέρασα όλα τα σχολικά μου χρόνια στο σπίτι του Γιώργου. Η γειτονιά η συγκεκριμένη δεν έχει αλλάξει πολύ, γενικά είναι όπως την βλέπεις με τις ίδιες πολυκατοικίες. Μόνο απέναντι από το σπίτι του Γιώργου υπήρχαν αλλαγές καθώς γκρεμίστηκαν 3 μονοκατοικίες και χτίστηκε μια πολυκατοικία. Το υπόλοιπο παραμένει ίδιο μέχρι και σήμερα. Εμείς σαν παιδιά παίζαμε στην Μυτιλήνης και μαζευόμασταν στην πιλοτή της απέναντι πολυκατοικίας και γενικά αγαπώ πολύ το συγκεκριμένο τετράγωνο γιατί εκεί πέρασα τα παιδικά μου χρόνια. Αντίστοιχα έτσι είναι και η Αγίας ζώνης. Παλαιότερα ήταν έτσι η Αγίας Ζώνης, όταν ήσασταν εσείς πιο μικρά. Το θυμάμαι γιατί έβγαζα εκεί τα παιδιά μου με τα ποδήλατα. Τώρα έχει αλλάξει πάλι λίγο στυλάκι.

Μένετε ακόμα Κυψέλη; Ζείτε σε πολυκατοικία;

-Ναι εγώ είμαι γέννημα θρέμμα Κυψέλης και από πάντα μένω σε πολυκατοικία. Μένω σε σχετικά παλιά πολυκατοικία, πρέπει να είναι του '60 του '65.

Έχετε πρόσβαση στην ταράτσα της πολυκατοικίας;

-Όχι δεν μπορώ να πάω στην ταράτσα δεν έχω καν το κλειδί. Οι περισσότεροι νομίζω δεν έχουν κλειδιά για την ταράτσα. Από την άλλη, έχουμε πρόσβαση στον ακάλυπτο και από το διαμέρισμα έχουμε κατευθείαν επικοινωνία με αυτόν τον χώρο. Βλέπουμε και ακούμε διάφορα από εκεί. Έχουμε έναν ο οποίος βρίζει την μάνα του από το πρωί μέχρι το βράδυ και η γυναίκα αυτή λέει μόνο ναι. Ο τύπος αυτός το κάνει αυτό καθημερινά σε βαθμό στον οποίο έχει καταντήσει γραφικός και άμα δεν τον ακούσεις αναρωτιέσαι, ωχ τι έγινε αυτός. Εγώ προσωπικά δεν τον έχω δει ποτέ αυτόν. Επίσης στην δεξιά πλευρά του ακάλυπτου υπάρχει άλλος ένας ο οποίος βρίζει συνέχεια αλλά δεν ξέρουμε ποιόν. Πετάει βρισιές στον αέρα Όπως και τον προηγούμενο έτσι και αυτόν δεν τον έχουμε δει ποτέ και αυτό μου κάνει την μεγαλύτερη εντύπωση. Βρισκόμαστε σε ένα τετράγωνο πάρα πολλά άτομα και ακούς καθημερινά φωνές και εν τέλει δεν ξέρεις καν ποιος είναι αυτός που ακούς και πως μοιάζει Θεωρώ ότι έτσι λειτουργεί η μεγαλούπολη. Η Κυψέλη το έχει πάρα πολύ αυτό.

Στον ακάλυπτο σας συμβαίνει κάτι ή είναι ένας χώρος ο οποίος απλά είναι παρατημένος;

-Ο ακάλυπτος μας είναι σχετικά περιποιημένος. Λειτουργεί ως κήπος μιας ισόγειας κατοικίας και υπάρχει κάποιος άνθρωπος ο οποίος βγαίνει ποτίζει και τον φροντίζει γενικά. Εκτός από μια πλευρά η οποία είναι κλεισμένη ο υπόλοιπος είναι ένας μεγάλος κήπος. Γενικά έχουμε πρόσβαση αλλά εγώ δεν έχω βγει ποτέ. Αυτό το σπίτι το έχουμε σχεδόν 10 χρόνια και πριν από αυτό πάλι Κυψέλη μέναμε. Πριν από αυτό το σπίτι μέναμε στην Νέα Κυψέλη. Και εκεί σε πολυκατοικία μέναμε αλλά πολύ πιο καινούργια από αυτή που μένουμε τώρα. Αυτή ήταν χτισμένη μετά το 2000. Η προηγούμενη πολυκατοικία είχε πιλοτή και ο ακάλυπτος επικοινωνούσε με το παρκινγκ. Είχε κάτι χελώνες τις οποίες ταΐζαμε. Και στην προηγούμενη πολυκατοικία είχαμε φωνές από τους δίπλα. Ήταν μια οικογένεια η οποία ήταν 8 αδέρφια και η συμβίωση στο σπίτι ήταν πολύ δύσκολη.

Με τους γείτονες σας τι σχέση έχετε;

-Έχουμε φιλοαδιάφορη σχέση. Είναι 2-3 άτομα τα οποία τα συμπαθώ αλλά δεν έχουμε και ιδιαίτερη σχέση μην φανταστείς. Ωστόσο στην πολυκατοικία του Γιώργου που μεγάλωσα ήταν πολύ αλλιώς τα πράγματα. Γνωρίστηκα με την μάνα του ως γείτονες και γίναμε πολύ αγαπημένες φίλες. Γενικά είχαμε αρκετές σχέσεις με τους γείτονες τότε και ήταν κάπως πιο έντονη η επικοινωνία. Τώρα πλέον στην Κυψέλη παίζει πολύ τρέλα και απροσωπία στις περισσότερες πολυκατοικίες.

Σας αρέσει η Κυψέλη του τώρα;

-Εγώ γεννήθηκα στην εποχή που η Κυψέλη ήταν πιο VIP από το Κολονάκι. Το 71 και μέχρι στις αρχές του 80 έβγαινες στην Φωκίωνος και έβλεπες ανθρώπους υψηλού κύρους (ζωγράφους, ηθοποιούς, γιατρούς κλπ.). Ωστόσο το 90 έφαγε τρομερή κατρακύλα και τα τελευταία χρόνια παρουσιάζει μια ανάκαμψη. Δεν μπορώ να πω ότι δεν την αγαπώ αλλά τα τελευταία χρόνια με έχει κουράσει. Κυρίως η πυκνοκατοίκηση μου φαίνεται πολύ φορτική και η ολοκληρωτική έλλειψη δημοσίων χώρων. Δηλαδή πέρα από την Φωκίωνος δεν έχεις πουθενά αλλού να πας. Όλοι είναι ο ένας δίπλα στον άλλο και από την μια δεν ξέρεις κανέναν και από την άλλη ανοίγεις το παράθυρο και έχεις φάτσα φόρα τον γείτονα. Θα χαρακτηρίζα τα πράγματα στην Κυψέλη οριακά. Η περιοχή έχει πάρα πολλούς ξένους και οι Έλληνες της Κυψέλης είναι πάρα πολύ ρατσιστές και κυρίως οι ιδιοκτήτες κατοικιών. Εγώ προσωπικά τους αγαπάω όλους τους ανθρώπους αλλά θεωρώ ότι το κοινωνικό φαινόμενο της μετανάστευσης έχει αλλοιώσει την περιοχή εν μέρει και θα μπορούσαμε ίσως να πούμε ότι την έχει υποβαθμίσει κιόλας. Εμείς όταν ανοίξαμε εδώ το μαγαζί οι περισσότεροι πελάτες μας λέγανε «Α Έλληνες είστε, επιτέλους άνοιξε και ένα μαγαζί που το έχουν Έλληνες.» «Μια προχτές κοίταζε απέξω και με ρωτάει με ύφος, Ελληνίδα είσαι; Της λέω ναι. Αχ κορίτσι μου είσαι πολύ όμορφη επιτέλους ένα ελληνικό μαγαζί στην γειτονιά».

26/7/2021

[Συζήτηση με ΤΑΦ]

Σου αρέσει η γειτονιά σου;

-Δεδομένω το ότι είμαι εδώ από τότε που γεννήθηκα δεν έχω μέτρο σύγκρισης. Αλλά ναι έχει συνδυασμό ησυχίας αλλά δεν είναι και τελείως νεκρή περιοχή σαν να μένεις στα Λιόσια. Είναι σχετικά σε όλα σε μία μέση απόσταση. Είναι η χρυσή τομή που μπορείς να μείνεις. Το μόνο κακό σε αυτές τις περιοχές είναι ότι υπάρχουν συνέχεια διαμάχες. Για το παραμικρό, δηλαδή για το πόσα εκατοστά είναι το γκαράζ. Έβαλες το αμάξι σου και πέρασε την νοητή γραμμή που είναι το δικό μου γκαράζ. Γι' αυτό και εμείς έχουμε βάλει μπαριέρα στο δικό μας. Και αυτό να κοπεί από την ηχογράφηση. Αλλά γενικότερα τρώγονται λίγο οι γείτονες μεταξύ τους. Το πιο βαρύ φορτίο το 'χει πάντοτε ο διαχειριστής. Που γι' αυτό κανείς δεν θέλει να το αναλάβει στις πολυκατοικίες εκεί της Κυψέλης- Γαλάτσι. Είναι από τα λίγα μέρη ακόμα που έχουν ακόμα καλή θέα σχετικά στην Κυψέλη, γιατί είναι χτισμένα σε λοφάκια στη συγκεκριμένη περιοχή. Εκεί προς Γαλάτσι απέναντι από το δημοτικό. Εντάξει τώρα να μένεις απέναντι από δημοτικό έχει τα αρνητικά του βέβαια, έχει βαθούρα αρκετή. Καλά μετά από ένα σημείο αυτά γίνονται λευκοί ήχοι. Δεν τους παίρνεις χαμπάρι.

Πες μας λίγα λόγια για την πολυκατοικία σου;

-Αυτό το σπίτι το έφτιαξε ο πατέρας της μάνας μου όταν έγινε το μεγάλο οικοδομικό μπαμ στην περιοχή. Αυτοί ήταν οικοδόμοι. Η πολυκατοικία είναι τέλη 60. Αυτοί κατέβηκαν από την Ήπειρο επειδή είχαν γνώσεις να χτίζουν σπίτια πετρόχιστα, τζάκια και τέτοια. Φτιάξαν τις πολυκατοικίες. Και συνήθως κρατάγανε διαμερίσματα σαν αντιπαροχή. Δηλαδή αντί να τους πληρώσουν, τους έλεγαν θα μας στήσει την πολυκατοικία. Και πήρανε 3 διαμερίσματα τα δύο τα πούλησε το ένα το άφησε να μένει η μάνα μου με τον άντρα της. Το οικοπέδο δεν ήταν δικό τους. Η πολυκατοικία αυτή επειδή όλοι αυτοί που είχαν φύγει από Ήπειρο, πολλοί από αυτούς είχαν περάσει από Γερμανία και Αμερική, είχαν δουλέψει για να βγάλουν λεφτά, έχει ένα στυλ σοβατίσματος, που στα αμερικάνικα αυτό το λένε ποπκόρν αν δεν κάνω λάθος, που είναι ουσιαστικά σαγρέ τσιμέντο. Και αυτό έχει μείνει, δεν έχει πειραχτεί τίποτα. Αυθαίρετα δεν έχει το μόνο μεγάλο πρόβλημα είναι ότι κανένας δεν είχε κάνει προσχεδιασμό για τους απορροφητήρες. Και όταν έφτιαξαν απορροφητήρες ο πρώτος με τον τέταρτο όροφο που είμαστε εμείς δεν υπήρχε σχεδιασμός για να περάσουν σωλήνες να φτάσουν πάνω. Επομένως το μόνο αυθαίρετο που κάνουν είναι ότι τρύπαγαν το πλάι από την πολυκατοικία και τους βγάzan έτσι. Αυτό είναι το μόνο αυθαίρετο και το κλειστό γκαράζ που έχουμε εμείς, το οποίο θα αφαιρεθεί από την ηχογράφηση.... Έχει επιβιώσει και από τους μεγάλους σεισμούς και τα λοιπά. Γενικά ήταν ακριβή πολυκατοικία γιατί έχει κάτι έξτρα μέτρα οπλισμό για τυχών σεισμούς, γιατί τότε είχαν λεφτά και είπαν βάλτε το και αυτό. Γενικά ποιοτική σαν πολυκατοικία. Επειδή μαζεύτηκαν και πολλοί τεχνίτες και τα λοιπά έχει και πολύ ωραία κάγκελα έτσι ψιλοκαλλιτεχνικά με ωραίες καμπύλες. Αλλά έχει τα σημάδια του χρόνου δηλαδή το σοβάτισμα πρέπει να πλυθεί σίγουρα με ένα πιεστικό γιατί από τα χρόνια έχει γίνει από άσπρο, έχει αρχίσει να μαυρίζει. Σοβατίσματα για τις υγρασίες επειδή είναι σε ψηλό κομμάτι λόφου μαζεύει πάρα πολύ υγρασία ειδικά από τον τρίτο και πάνω και έχουν σκάσει τα πάντα στο εσωτερικό. Παλιός εξοπλισμός. Δηλαδή τα ασανσέρ και όλα αυτά είναι γραμμένα στην καθαρεύουσα. Οι οδηγίες και τα λοιπά. Και έχει και ψιλοθέμα θερμομόνωσης και ηχομόνωσης, δεν υπάρχει σχεδόν τίποτα. Δηλαδή μόνο τα πατώματα ήταν πανάκριβα γιατί ήταν μαρμάρινα όλα εκείνη την εποχή, ενώ οι πιο φθηνές πολυκατοικίες στην Κυψέλη ήταν με το ψαροκόκαλο το παρκέ. Και πολύ ακριβά τζάκια, όποια σπίτια φτιάχτηκαν από Ηπειρώτες έχουν πάρα πολύ ακριβά τζάκια με γρανίτη και τέτοια πάρα πολύ ωραίες κατασκευές. Υπόγειο έχει μόνο για τα καλοριφέρ λεβητοστάσια. Και δεν έχει ισόγειο.

Συνελεύσεις κάνουμε σπανίως γιατί τα περισσότερα ζητήματα είναι αυτοματοποιημένα. Τελευταία είχε γίνει για τη θερμομόνωση στην ταράτσα. Στην ταράτσα υπάρχουν μόνο οι ηλιακοί μία ψησταριά και οι κεραίες.

Όσο πιο μικρός είναι ο χώρος τόσο μεγαλύτερες είναι οι εντάσεις αυτά είναι αναλογικά. Γιατί έχεις πιο νοητό χώρο να κινηθείς για να αποφύγεις μία ένταση. Ο δίπλα έχει αρκετά μικρό διαμέρισμα είναι μισό διαμέρισμα. Οι πρώτοι όροφοι είναι χωρισμένοι σε μικρότερα διαμερίσματα για το κόστος. Ο πρώτος όροφος είναι πιο φθηνός, κόψε τον καν' τον μισό διαμέρισμα να ναι ακόμα πιο φθηνός για να φύγει.

Μένουν μετανάστες στην πολυκατοικία σου;

-Μετανάστες δεν έχει, όχι. Εκεί αυτή η γειτονιά δεν έχει καθόλου.

Έχεις να μας πεις κάποια παράδοση ιστορία από την πολυκατοικία – γειτονιά;

-Δίπλα από εμένα ακριβώς στην άλλη πολυκατοικία στον ίδιο όροφο, τέταρτο μένει ο Σπύρος, τον οποίο και τον ακούω και τον βλέπω. Ο Σπύρος, λοιπόν, είναι ένας άνθρωπος πενήντα χρονών πάνω κάτω, πενήντα κιλά. Γενικά φαίνεται να έχει περάσει κακουχίες. Πάρα πολύ έξυπνος άνθρωπος στα νιάτα του

από όσο ξέρουμε. Σπούδαζε μαθηματικό αν δεν απατώμαι. Μετά από κάποια ηλικία δεν ξέρω, από κάποιο τραυματικό γεγονός πιθανότατα, τρελάθηκε τελείως. Και τι εννοώ με το τρελάθηκε τι περιλαμβάνει αυτό. Έκατσε και έμαθε φλογέρα μόνος του. Τη φλογέρα όμως αυτή που παίζανε οι βοσκοί, την ορίτζιναλ φλογέρα όχι αυτή που παίζαμε το ήλιε νοητέ στο δημοτικό. Έμαθε ένα τραγούδι, ένα. Το οποίο το αφιερώνει κάθε πρωί στις εφτά το χάραμα. Παίζοντας το δύο οκτάβες εκτός κουρδίσματος. Σταθερά. Δεν βελτιώνεται, δεν χειροτερεύει λόγω κάποιας παράνοιας είναι ο ίδιος ήχος. Με τα ίδια φάλτσα στα ίδια σημεία. Το εντυπωσιακότερο όλων είναι ότι αυτός ο ήχος αρέσει σε όλα τα κατοικίδια πουλιά της γειτονιάς. Επομένως συνοδεύει τη φλογέρα ένα άσμα από καναρίνια, καρδερίνες και δεκαοκτούρες. Τελειώνοντας τη φλογέρα αρχίζει και βγάζει λόγους. Οι λόγοι αυτοί τώρα περιλαμβάνουν πολιτικά δρώμενα του τώρα πολιτικά δρώμενα του πενήντα. Μαζί με θεωρίες συνωμοσίας. Δηλαδή βγαίνει και ανακοινώνει ότι: «ο Καραμανλής έχει πεθάνει κυρία μου». Και το πιο απίστευτο απ' όλα είναι ότι έχει πολύ σημαντικές ιστορικές γνώσεις. Επομένως σε κάποια φάση είχε βγει και είχε απαγγείλει όλον τον λόγο που είχε βγάλει ο Μέγας Αλέξανδρος σε μία εκστρατεία. Και όλα αυτά τα κάνει απ' έξω. Δηλαδή τον βλέπω από το μπαλκόνι και δεν κρατάει κάτι δεν κρατάει χαρτί απλά βγαίνει και απαγγέλλει στο μπαλκόνι. Και καπνίζει και δύο πακέτα τη μέρα. Και πάντοτε η ομιλία κλείνει και μένα τελικό παίξιμο φλογέρας. Συνοδευόμενο από τα νυκτερινά πουλιά πλέον γιατί έχει νυχτώσει. Βγαίνει στο μπαλκόνι και τα λέει στη γειτονιά, πάντοτε με το ίδιο αμάνικο, χειμώνα καλοκαίρι. Τον επισκέπτονται καμιά φορά οι δικοί του και βγάζει και σε αυτούς λόγο μετά τον ακούμε μέσα από την πολυκατοικία. Στην διπλανή κολλητά, στη μεσοτοιχία. Δεν θα άλλαζα σπίτι. Μην σου πω ότι άμα άλλαζα θα τον έπαιρνα και αυτό μαζί μου. Γιατί πλέον αποτελεί κομμάτι... Τον ακούω από παιδάκι το 'χω συνδυάσει πλέον θα πάω στην Αθήνα και θα ακούω τον Σπύρο.

Μένω τέταρτο, έχει δύο ορόφους από πάνω ακόμα. Ταράτσα πας άμα θες να ψήσεις καμιά μπριτζόλα. Ο ακάλυπτος έχει δύο μεγάλους φοίνικες. Όχι φοίνικες ξέρεις αυτό το δέντρο που μοιάζει σαν μεγάλος ανανάς. Και εκεί είναι ιδανικός χώρος για να βάφεις πλαστικά από τη μηχανή πάνω στο χώμα. Το αυτοσχέδιο φανοποιείο είναι πίσω στην αυλή. Το αυτοσχέδιο γκαράζ είναι μπροστά. Μέσα από το γκαράζ έχει πρόσβαση. Δεν επιβεβαιώνω ότι έχω οικειοποιηθεί το γκαράζ, ούτε το αρνούμαι, γιατί καταγράφομαι. Στο γκαράζ δουλεύει το μισό σαν τα καλλιτεχνήματα που φτιάχνει ο πατέρας μου που είναι έτσι λίγο ρουστίκ. Κάτι ταψιά με κολλημένα κουκουνάκια και κάτι φύλλα. Ε τώρα προετοιμάζεται για την σύνταξη και για να μην τον πιάσει κρίση μέσης ηλικίας διακοσμή και παραδοσιακά ταψιά που βάζουν πάνω στάχια και τέτοια. Διαφημίζει λίγο χωριάτικο στυλ. Δεν τα πουλάει αλλά διακοσμή το σπίτι πάνω στο χωρίο. Εγώ προσωπικά το χρησιμοποιώ σαν συνεργείο το γκαράζ. Κάναν υπολογιστή μπορώ να φτιάξω κάτω, να κάνω καμιά συγκόλληση, τέτοια πράγματα. Κανά πειραματάκι. Φτιάχνουμε. Τώρα φτιάχνω ένα στερεοφωνικό κάτω μέσα στο γκαράζ. Μέσα σε σορούς πριονίδι.

26/7/2021

[Συζήτηση με Μ.Σ.]

Έχεις να μας πεις κάποια παράδοση ιστορία από την πολυκατοικία – γειτονιά;

-Είναι ένας τύπος ο Βλάσσης που έχει ένα μαγαζί με ηχεία, που παλιά πουλούσε μπουφάν αλλά δεν έπιασε η επιχείρηση και συνήθως κοιμάται μέσα στο μαγαζί του. Κατουράει σε ένα μπουκάλι, μιας και δεν έχει μπάνιο και τα χύνει μετά έξω στον δρόμο. Μένει στην Σαλαμίνα και βαριέται να μετακινείται κάθε μέρα. Είναι αλκοολικός και αυτός, όπως και η γυναίκα του, τα παιδιά τους δεν ξέρω πως έχουν μεγαλώσει. Περνάνε κορίτσια έξω από το μαγαζί και αυτός βγαίνει και τους φωνάζει «Συγχαρητήρια». Είχαμε φτιάξει εδώ στην πολυκατοικία την κουπαστή και περνάνε οι Σύριοι και οι Αφρικανοί με ένα μαχαίρι και δεν ξέρω τι άλλο, με κάτι αιχμηρό και έχουν χαράξει όλη την σκάλα από το ισόγειο μέχρι τον πρώτο. Ξηλώνουν εκεί λίγο λίγο, μετά πετάνε τις μπογιές. Κάθονται εκεί στην σκάλα όλη μέρα και κάνουν μαλακίες. Τώρα θέλει η πολυκατοικία βάψιμο και φτιάξιμο. Πώς θα συγκεντρωθούμε τώρα εμείς οι ιδιοκτήτες, που οι μισοί έχουν φύγει από εδώ και τώρα τα νοικιάζουν σε ξένους, να πούμε ότι θέλουμε να την βάψουμε; Υπάρχουν προβλήματα, βάζαμε καλοριφέρ και πλήρωναν οι μισοί, οι άλλοι μισοί λέγανε δεν έχουμε λεφτά να πληρώσουμε και αναγκάζομαστε τώρα να βάζουμε air-condition. Ευτυχώς εμείς έχουμε αυτή την τζαμαρία και μας βοηθάει και το καλοκαίρι με την ζέστη και τον χειμώνα με το κρύο. Λειτουργεί σαν αεροθάλαμος. Μέχρι εδώ είναι χτισμένο με τούβλο, από πάνω έχει μάρμαρο και από πάνω έχει διπλό τζάμι. Το έχουμε 20 χρόνια τώρα. Τώρα είναι εργαστήριο από μπαλκόνι που ήταν πριν. Ήθελε ο Λεωνίδας να έχει ένα εργαστήριο να ζωγραφίζει και κάναμε αυτό. Στην αρχή είχαμε ξεκινήσει να φτιάξουμε μια πέργκολα, αλλά μετά το χτίσαμε όλο. Η μητέρα μου είχε ξεκινήσει να κάνει και αυτή έτσι τζαμαρία και την κάρφωσε ο απέναντι. Της έλεγε «Τι ωραία που είναι» και μετά την κάρφωσε. Μας πήγαν στην αστυνομία. Μετά ο πατέρας μου πλήρωσε πρόστιμο και έγινε. Αυτός είχε τρέλα στον εγκέφαλο και είδαμε τελικά το όνομά του στην μήνυση. Το ακραίο είναι ότι είχε και αυτός αυθαίρετο. Όλοι έχουν, τι να πούμε τώρα.

Η Μαργαρίτα ήταν ζάπλουτη και λιώμα συνέχεια. Έβγαζε ύμνους για το χασίς. Έμπαινες στο σπίτι της και νόμιζες ότι έμπαινες σε μαγαζί με είδη δώρων. Ήταν γεμάτο. Ερχόταν η εποχή των τρελών αγελάδων και αγόραζε μια αγελάδα με ποδιά μαγειρικής, είχε 10 τέτοιες. Τα μάτια της ήταν πάντα κατακόκκινα. Είχε αρκούδια, είχε υπότες, είχε παρδαλές στολές, Ήταν συλλέκτης, είχε μπουκαλάκια με πανάκριβα αρώματα που δεν τα είχε ανοίξει ποτέ. Είχε τρεις βιτρίνες γεμάτες με πανάκριβα αρώματα. Ό, τι έπαιρνε, το έπαιρνε 10 φορές. Σε έναν τόσο μικρό χώρο κρεμόντουσαν 50 καντηλιέρια από γυαλί φουσητό. Τώρα είχε βγει πριν 3 μήνες και ζητάγε λεφτά να της πληρώσουν την ΔΕΗ, γιατί δεν έχει να φάει, της είχανε κόψει το ρεύμα. Πάντα έπαιρνε δανεικά και τα έτρωγε. Μυαλό δεν έβαζε ποτέ. Είχε και υπηρετικό προσωπικό. Τρεις Φιλιππινέζες, έναν μάγειρα, έναν κηπουρό. Μιλάμε για τρέλα η κοπέλα.

Ο Λευτέρης, που μένει στον πρώτο, ήταν παλιά μπράβος. Κυκλοφορούσε με σιδερογροθιές, πλάκωνε συχνά κόσμο, κατέβαζε μούρες. Τύπος της νύχτας. Του είχαν κλέψει την μηχανή και βρήκε ποιος το έκανε και πήγε στο σπίτι του, του άρπαξε το παιδί που ήταν ενός και το έπιασε σηκωτό στο μπαλκόνι και του λέει «Αν δεν είναι αύριο η μηχανή μου έξω από το σπίτι μου θα έρθω και θα το ρίξω, δεν αστειεύομαι». Την επόμενη μέρα η μηχανή ήταν κάτω από το σπίτι, έλειπαν μερικά εξαρτήματα, αλλά την έφεραν. Έχει τρέλα με τον ολυμπιακό και τα έχει βάλει με όλους. Είναι να τον φοβάσαι, ποτέ δεν ξέρεις. Μετά έγινε φασίστας και την έπεφτε σε μαύρους. Τους τραμπούκιζε και τους έπαιρνε τα κινητά ή μια άλλη φορά βγήκε ένας από του supermarket και του έκλεψε τις σακούλες με τα ψώνια. Είναι ρατσιστής πολύ. Ταυτόχρονα έπινε και 2 μπουκάλια βότκα στην καθισιά του και δεν καταλάβαινε τίποτα. Έβγαине χειμώνα με το κοντομάνικο και βερμουδίτσα. Του άρεσε να κάθεται και να βλέπει Τομ και Τζέρι. Ο κάθε άνθρωπος είναι απίστευτος.

Έβαζε μουσική δυνατά και δεν μπορούσε να του μιλήσει κανένας. Αν πήγαινες να του χτυπήσεις την πόρτα μπορεί και να σε σκότωνε. Τώρα έπαθε τραχειοτομή από το ποτά, τις φωνές και τα τσιγάρα και έχει ηρεμήσει λίγο. Μέσα σε όλους τους τσαμπουκάδες ήταν. Περπατά ακόμα και τραγουδά το άσμα του ολυμπιακού. Φωνάζει «Κωλοθαζέλες, ρουφιάνοι». Ο σκύλος μας όποτε τον έβλεπε γάβγιζε σαν τρελό, έχουν ένστικτο τα σκυλιά. Τις γυναίκες όλες τις φώναζε «χαραμάδες» και τους άντρες «σύνταγμα».

27/7/2021

[Συζήτηση με Α.Τ.]

Με τους γείτονες σας τι σχέση έχετε;

-Παλαιότερα είχαμε καλή σχέση με τα πιτσιρίκια των αλλωνών στην ηλικία μας, ήμασταν όλοι παιδιά πεηγαίναμε ας πούμε όποιος, είχε ονομαστική εορτή και κάναμε τραπέζια δύο τρεις όροφοι μαζί σε ένα σπίτι. Αγώνες βλέπαμε μαζί επειδή και οι γείτονες και ο από πάνω ήταν ΑΕΚ και μαζευόμασταν όλοι μαζί καμιά δεκαριά άτομα και βλέπαμε την ΑΕΚ και την εθνική. Ο πατέρας μου έχει καλή σχέση είναι διαχειριστής τώρα. Κάναμε συνελεύσεις και γενικά κυλάνε ομαλά. Εμείς κάνουμε συνέχεια κάθε έξι μήνες σίγουρα. Είναι όλοι ιδιοκτήτες και νομίζω μόνο δύο νοικιάζουν στην πολυκατοικία. Είναι πιο καινούργια πολυκατοικία και όσοι μπηκαν είναι νέες οικογένεια. Εγώ με το διαμέρισμα μου δεν είμαι εντάξει γιατί, είμαστε μία πενταμελής οικογένεια και μένουμε σε ένα σπίτι 80 τετραγωνικά και θα ήθελα το δικό μου χώρο έναν χώρο για να ηρεμώ να περνάω χρόνο για τον εαυτό μου. Στο παλιό μαγαζί του πατέρα μου σε υπόγειο ήταν κατάσταση παπουτσιών, το 'χούμε διαμορφώσει έτσι. Έχουμε βάλει ένα κρεβατάκι, τηλεόραση, καναπεδάκια και αράζουμε έτσι με φίλους πίνουμε καμιά μπύρα. Παίζουμε κάρτα FIFA. Γενικά είναι καλή φάση και σκέφτομαι να το ανακαινίσω γενικά για να αράζω και πιο μόνιμα ρε παιδί μου . Είναι δίπλα στο σπίτι μου οπότε δεν με πειράζει να έχει τα πάντα από πλυντήρια και τα λοιπά μόνο για άραγμα ή κανέναν ύπνο το βράδυ. Από έναν γείτονα.

Έχεις να μας πεις κάποια παράδοση ιστορία από την πολυκατοικία – γειτονιά;

-Ήτανε στο διαμέρισμα στον τρίτο κάτω από εμάς. Μένανε δύο πουτάνες Ρωσίδες και ένα βράδυ έχουν έρθει δύο τύποι να τις γαμήσουν επί πληρωμή. Και μετά δεν 'θέλαν να τις πληρώσουν και τις κλειδώνουν μέσα στο μπάνιο, στο σπίτι και πάνε να φύγουν από την πολυκατοικία, κύριοι. Αλλά η πολυκατοικία ήτανε κλειδωμένη η εξώπορτα. Είχαν εγκλωβιστεί πέντε το πρωί μέσα στην πολυκατοικία. Και δίπλα έτσι όπως μπαίνεις στην πολυκατοικία έχει ένα μεγάλο τζάμι που βγάζει στην πιλοτή. Και πιάνουν τον πυροσβεστήρα να σπάσουν το τζάμι. Το σπάνε, το ακούνε οι γείτονες φωνάζουν την αστυνομία. Το σπάνε και βγαίνουν στην πιλοτή, αλλά και η πιλοτή είναι κλειδωμένη και εγκλωβίστηκαν εκεί. Και τους πιάσανε. Τις γαμήσανε και δεν θέλανε να πληρώσουνε. Έχουμε μία τρελή δασκάλα, της οποίας της φταίνε όλα. Ας πούμε είναι η γκαραζόπορτα κάτω που οδηγεί στο υπόγειο καμία φορά ανοικτή. Και έρχεται και παραπονιέται στον πατέρα μου. «Γιατί η γκαραζόπορτα είναι ανοικτή». Που εμείς μπαίνουμε από άλλη γκαραζόπορτα. Της φταίνε όλα. Φασαρία. Οι γάτες που αράζουν στις σέλες των μηχανών και στα αυτοκίνητα την ενοχλούν. Δεν πάνε στο δικό της αλλά την ενοχλούν.

(ο δίπλα) - « Ο άλλος παραλίγο να μπει φυλακή για αυτό το πράγμα. Κοίταζε ηλεκτρομαγνητικά πεδία που σκοτώνουν γάτες. Γιατί πήγαιναν στο αμάξι του».

(ο άλλος) - «Δεν σκοτώνουν ρε τις ενοχλούν όσο-όσο για να μην κάθονται στο αμάξι. Δεν σκοτώνουν γάτες ρε».

Θέλουν να αποψιλώσουν το πάρκο απέναντι από την πολυκατοικία μου, το οποίο εδώ και είκοσι συναπτά έτη είναι προσκοπέιο. Το είχε αφήσει ένας κληρονομιά στον δήμο, αλλά είχε πει να χρησιμοποιείται μόνο για να παίζουν παιδιά σε ανοικτούς χώρους και να μην κτιστεί τίποτα ποτέ εκεί. Και ήταν προσκοπέιο τόσα χρόνια και αποφάσισε φέτος ο δήμαρχος Αθηναίων, ο κύριος Μπακογιάννης, ενώ υπάρχουν τόσα εγκαταλελειμμένα κτίρια τα οποία μπορεί να χρησιμοποιήσει για να τα κάνει νηπιαγωγεία. Ένα κτήριο καν' το μία ανακαίνιση και καν' το νηπιαγωγείο. Αποφάσισε να κάνει εκεί νηπιαγωγείο με κοντέινερ, να στοιβάζονται εκεί είκοσι και τριάντα παιδιά μέσα σε κοντέινερ, σε άθλιες συνθήκες. Να κόψουν τα δέντρα. Έχουμε δέκα δέντρα στο παρκάκι στη γειτονιά και θέλουν να τα κόψουν και αυτά. Οι κάτοικοι αντιδρούν, έχουν γίνει μία γροθιά, μαζικές κινητοποιήσεις κάθε βράδυ. Για τρία συνεχόμενα βράδια έχουμε κλούβα των ΜΑΤ κάτω από το σπίτι. Ντουντούκες να φωνάζουν συνθήματα. Θα δούμε που θα καταλήξει όλο αυτό.

... και ο κόσμος ας πούμε. Ο ένας αλληλοεπιδρά πάνω στον άλλον, και κυρίως ο άνθρωπος πάνω στο κτήριο. Και μετά και το κτήριο και αυτό εκδικείται και αντιδρά πάνω στον άνθρωπο με τον τρόπο του.

Ποια είναι η άποψη σας για την κατάσταση των κτηρίων;

-Ζημιές γίνονται είτε καλόβουλα και κακόβουλα. Είτε ακουσίως, είτε εκουσίως. Ακουσίως είναι από τον χρόνο. Εκουσίως είναι από τη φθορά. Εδώ υπάρχουν παραδείγματα ανθρώπων οι οποίοι έχουν κόψει κολώνες ή έχουν ρίξει τοίχια τα οποία αποτελούν κομβικό κομμάτι της κατασκευής. Και αυτό το ανακαλύπτουν εκ των υστέρων και κάνουν περιδέσεις και τέτοια, τα οποία δεν θα αντέξουν. Άμα γίνει ένας καλός σεισμός τότε θα καθαρίσει η Αθήνα. Και συνήθως βλέπεις ότι οι καλύτερες κατασκευές και οι πιο ανθρώπινες είναι οι πιο παλιές. Και γι' αυτό ακόμα καλύτερες είναι τα νεοκλασικά που μείνανε. Εγώ παλιά είχα μείνει σε νεοκλασικό. Εδώ στην Κεφαλληνίας υπήρχε ένα σπίτι, ένα νεοκλασικό, δίπατο, το οποίο έχει γίνει τώρα πάρκινγκ. Πάνω από την Πατησίων, απέναντι από μία χαρτοπαικτική λέσχη στο τετράγωνο πάνω από το Ζάρα.

Τέλος πάντων, εκεί πέρα χώθηκα μέσα στην πολυκατοικία, εγώ είχα μάθει σε μονοκατοικία στο Βόλο, σε αυτό που έμενες εσύ. Χώθηκα εκεί πέρα πηγαίνοντάς με επάνω στον Ζωγράφο. Πως μου φάνηκε; Κοίταξε από τη μία πλευρά είχα αυτό το αίσθημα ελευθερίας. Από την άλλη πλευρά όμως, εντάξει, ήμουν σε ένα εχθρικό περιβάλλον. Εντάξει τώρα είσαι σε άμυνα σε αυτές τις πόλεις. Δεν είναι ανθρώπινες πόλεις. Γιατί δεν έχουν πάρει υπόψιν τους τις ανάγκες του ανθρώπου. Και την ισορροπία. Αυτές οι πόλεις δεν χτιστήκαν... Η Αθήνα χτίστηκε από Γερμανούς πολεοδόμους και χωροτάκτες μόνο το κέντρο τους. Γι' αυτό είναι άριστο. Δηλαδή η Αθήνα άμα το δεις το κέντρο - κέντρο, τις διεξόδους που έχει από πλευράς μεταφορών, είναι τρομακτικό. Από τους Βαυαρούς. Από εκεί και πέρα το υπόλοιπο χτίστηκε από τσογλάνια εργολάβους με την ντουντούκα στο χέρι, πάνω στην μπετονιέρα, τόσο απλό.

Εδώ πιο κάτω είναι μία κυρία που έχει ένα μαγαζί με οπτικά. Το ξέρεις; Σε μία γωνιακή; Αυτή η πολυκατοικία που είναι το μαγαζί της κυρίας είναι η πρώτη πολυκατοικία στη Φωκίωνος Νέγρη. Γωνία Θύρας με Φωκίωνος Νέγρη. Είναι μία πολυκατοικία που είναι σαν σφήνα.

Με έφερε εδώ η γυναίκα μου, εγώ δεν θα ερχόμουν ποτέ. Εκείνη την εποχή η Κυψέλη ήταν πολύ χειρότερη από το Χαλάνδρι. Τώρα το Χαλάνδρι έχει γίνει σαν την Κυψέλη τότε. Και έχει χαλάσει ακόμα περισσότερο όσον αφορά το κοινωνικό κομμάτι. Αλλά και το Χαλάνδρι δεν μ' αρέσει πλέον, έχει γίνει μία

σάχλα και μισή.

Η σχέση σας με τους ανθρώπους στην Κυψέλη;

-Καταρχάς οι περισσότεροι έχουν πάθει εγκεφαλικό εδώ πέρα. Δεν του βλέπεις πως είναι; Δεν υπάρχει. Το ενενήντα τοις εκατό είναι προβληματικοί ρε συ Γιώργο. Όσοι μένουν εδώ.

(Για το σπίτι που νοίκιαζε στο Χαλάνδρι). Ρε αρχοντόσπιτο ήτανε. Και η γεροντίλα που μύριζε ο γύρος μύριζε αρχοντογεροντίλα.

(Για το σπίτι που μετακόμισε στην Αγία Ζώνης, Κυψέλη). Τι να πω μωρέ, ένα μαύρο χάλι. Τι ιστορία να σου πω μωρέ; (η γυναίκα του: Να σου πει μία για τη Θεοδώρα;) Καθόμουν στο μπαλκόνι και ακούω ένα γδούπο. Και έπεσε μία απ' την ταράτσα. Εμένα μου έχουν τύχει πόσες αυτοκτονίες είπαμε; Δεύτερη ήταν αυτή; [...] Στην Αγία Ζώνης. Που άκουσα έναν μπόγο να πέφτει και να κάνει ένα θόρυβο. Όχι μπροστά ρε, πίσω στον ακάλυπτο. Δεν αυτοκτονούν ποτέ μπροστά γιατί θα σκοτώσουν και άλλον. Αυτά δεν είναι ιστορίες. Περισσότερη ουσία θα βρεις σε αυτά που σου είπα. Να ψάξεις το αστικό τοπίο.

Θα μπορούσε η κατάσταση της γειτονιάς να μεταβληθεί;

-Δεν αλλάζει τίποτα. Δεν γίνεται να αλλάξει. Είπαμε εκείνος ο οποίος θα το αλλάξει είναι ένας σεισμός εφτά με εφτάμιση ρίχτερ, το οποίο θα καθαρίσει το τοπίο. Γιατί αυτή τη στιγμή έχεις αίσθηση το τι καταστροφή υπάρχει σε αυτήν την πόλη; Έχεις κατεβεί ποτέ; Γιατί σαν διαχειριστής έχω ανέβει πολλές φορές και με ενδιαφέρουν. Τέσσερα να γίνουν! Πέντε να γίνουν στην πόλη, θα καταστραφούν πάρα πολλά αυτοκίνητα και θα έχουμε πάρα πολλά ατυχήματα με τους πεζούς. Τα πάντα επικρέμανται, κανένας δεν συντηρεί τίποτα. Δεν έχουν λεφτά ούτε για να ζήσουν την επόμενη μέρα. Εάν ανέβεις σε μία ταράτσα και τα παρατηρήσεις είναι όλα γκρέμια. Λοιπόν, ένας σεισμός εφτάμιση ρίχτερ θα καθαρίσει την πόλη. Και θα πρέπει να φύγουν οι κάτοικοι από εδώ να συνεννοηθούν οι ιδιοκτησίες για τίποτα, για ψίχουλα, δηλαδή να πάρουν, όλη η πολυκατοικία δεν αξίζει τίποτα. Άντε να έχει μία αξία επειδή είναι εδώ πάνω, τρίχες κατσαρές. Να συνεννοηθούν να φτιαχτούν μεγάλοι χώροι πρασίνου και να αναδομηθούν. Αυτά τα πράγματα δεν θα γίνουν οργανωμένα από καμία πολιτεία. Δεν θα υπάρχει ένας ειδήμων νους ή μία εποπτεύουσα αρχή που θα το κινητοποιήσει αυτό το πράγμα. Θα γίνει μέσα από μία καταστροφή, γιατί δεν υπάρχει κανένας για να το κάνει. Δεν υπάρχει. Δεν υπάρχει κανένας σχεδιαστής, δεν είναι προϊόν σχεδιασμού, δεν είναι, δεν έχει καμία σχέση με τις υπόλοιπες πόλεις. Είναι προϊόν της αμορφωσιάς και του μικροσυμφέροντος. Και άλλες πόλεις ήταν συμφέροντος, αλλά ήταν συμφέροντος μεγάλων που κάνουν ένα σχέδιο. Δεν τους ενδιέφερε να τα αρπάξουν εκείνη τη στιγμή, να τα βάλουν στην τσέπη. Και να τα ξοδέψουν στις πουτάνες και στα μπουζούκια, σε ταξίδια στο εξωτερικό και σε χρυσαφικά, σε χρυσά Ρόλεξ. Τους ενδιέφερε να ζήσει μία εταιρεία για δέκα, είκοσι χρόνια και ορισμένες κράτησαν ογδόντα. Οπότε αυτοί κάνουν έναν σχεδιασμό. Δηλαδή, αν πας στο Παρίσι, αν πας σε πόλεις της Γερμανίας, σε πόλεις της Αγγλίας, γινόταν ένας σχεδιασμός. Χρειάζοταν τον πολεοδόμο και χρειαζόταν τον χωροτάκτη. Εδώ δεν υπήρξε τέτοιο πράγμα. Ήταν ο μπαμπάς του Τσίπρα, με μια ντουντούκα πάνω σε μπετονιέρα και έλεγε ρίξε. Δεν υπήρχανε ούτε πολιτικοί μηχανικοί, ούτε αρχιτέκτονες, ούτε παπάρια μάντολες. Υπήρχαν για την ελίτ. Ήταν κάποιος, ερχόταν κάποιος από το εξωτερικό, ήταν γιατρός, αρχιμανδρίτης, δεν ξέρω τι ήταν έπαιρνε αρχιτέκτονα και έκανε στον Λυκαβηττό και αυτές τις ξεχωρίζεις ακόμα και αυτές θα μείνουν.

Έχει ορισμένα φαινόμενα που δείχνουν την κατάντια, ας πούμε, με όλο αυτό εδώ πέρα το σκυλολόι, με τους μαύρους, ντίλερς, παραβατικούς, αναρχικούς, όλο αυτό το πράγμα που έγινε και μέσα στην καραντίνα. Της κακομοίρας. Δεν μπορούν να συνεννοηθούν οι άνθρωποι στην πολυκατοικία.

Αυτό πιστεύεις έχει να κάνει με την περιοχή;

-Όχι. Έχει να κάνει με τη γεωγραφία της χώρας και το γεγονός ότι δεν πέρασε διαφωτισμό. Η Ελλάδα είναι πολύ σημαντική χώρα, γιατί αποτελεί την πυξίδα για όλον τον κόσμο. Αλλά η ίδια είναι κατεστραμμένη και οι άνθρωποι της είναι, δυστυχώς, σε πολύ άσχημη μοίρα και θα είναι συνεχώς σε χειρότερη. Ο μικρός κατακερματισμός περιουσίας που υπήρχε λόγω της γεωγραφίας. Πολλά βουναλάκια δεξιά, αριστερά, απομονωμένες κοινωνίες. Από την αρχή δημιούργησε αντιθέσεις. Ο πυρήνας της κοινωνίας της ελληνικής είναι η οικογένεια. Δεν υπάρχει τίποτα πέρα από την οικογένεια. Μόνο επί οθωμανικής αυτοκρατορίας μπορούσαν και συνεννοούνταν μεταξύ τους. Αυτό εδώ προήλθε από τη γεωγραφία και επειδή δεν αλληλοσκοτωθήκαν όμως και τόσο ώστε να ανακαταλάβουν την αξία του να ομονοήσουμε. Δηλαδή υπάρχουν χώρες, όπως η Μπουρκίνα Φάσο ή η Μποτσουάνα οι οποίες σφαχτήκανε, σφαχτήκανε. Ρε παιδιά λέει δεν γίνεται έτσι. Πέρασαν κάποιου είδους μικρό διαφωτισμό και αυτή τη στιγμή παρουσιάζουνε συνεργασίας συνέργειες και οικονομικούς ρυθμούς τρομακτικούς, δηλαδή επιπέδου δυτικών χωρών.

-Τι μανία των ανθρώπων να τρώγονται σαν τα σκυλιά;

-Εδώ πέρα δεν μπορούν οι Έλληνες, είναι προϊόν της γεωγραφίας τους. Δεν πρόκειται να συνέλθουν. Χειρότεροι γινόμαστε, καλύτεροι δεν γινόμαστε. Και αυτό σε μία μικρογραφία το βλέπεις και σε μία πολυκατοικία. Δεν έχει νόημα να σου πω τις συγκεκριμένες ιστορίες. Γιατί τι θα καταγράψεις τώρα από αυτό.

30/7/2021

[Συζήτηση με Φ.Β.]

Έχετε γεννηθεί στη Κυψέλη;

-Όχι έχω γεννηθεί στην επαρχία (Γιάννενα) και ήρθα στις αρχές της δεκαετίας του 80. Πέτυχα την κυψέλη δομημένη περίπου όπως είναι τώρα. Δεν έχει μεγάλες αλλαγές, κυρίως προς το χειρότερο. Όταν ήρθα έμεινα κατευθείαν σε πολυκατοικία, δεν έχει και τίποτα άλλο. Και τώρα παραμένω σε πολυκατοικία. Η πολυκατοικία, για μένα είναι ένα έκτρωμα. Ιδιαίτερα εγώ που ήρθα από την επαρχία και μέχρι τα 20 μου έμεινα σε μονοκατοικία. Απ' ότι ξέρω η κατοίκηση σε πολυκατοικία, είναι ένας νόμος επί κυβέρνησης Καραμανλή, προ-δικτατορικός. Νομίζω ότι κατέστρεψε την Αθήνα και όχι μόνο την Αθήνα. Κλείνω 15 χρόνια στην πολυκατοικία που μένω και είμαι και διαχειριστής εκεί πέρα. Υπάρχουν 12-13 διαμερίσματα, αλλά είναι 25 διαφορετικά άτομα που μένουν, 25 διαφορετικές νοοτροπίες, γιατί ο καθένας δεν θα μεταφέρει μόνο την δική του νοοτροπία, θα μεταφέρει και την κακή νοοτροπία της γυναίκας του, της κόρης του κτλ. Δηλαδή δεν υπάρχει καμία συνεννόηση. Έχει μια λογική γιατί είναι μια πολυσπερμία νοοτροπιών η πολυκατοικία. Ο ένας είναι από την Κρήτη, ο άλλος από τον Έβρο, ο άλλος από την Ρουμανία, ο άλλος είναι Πολωνός, ο άλλος είναι έτσι και ο καθένας θέλει να περάσει την δική του άποψη.

Πότε χτίστηκε η πολυκατοικία σας;

-Αυτή που μένω εγώ τώρα είναι του 1970. Δεν έχει ακάλυπτο χώρο. Ο ακάλυπτος χώρος είναι ένας

διάδρομος 1x4 ας πούμε, δεν ξέρω πως ήταν και τι δυνατότητες υπήρχαν και πως γινόντουσαν αυτά τα πράγματα.

Γειτονεύει με άλλη πολυκατοικία;

-Μετά τον ακάλυπτο έχει μια μάντρα ψηλή που συνορεύει με μια μονοκατοικία. Δεν έχω ακάλυπτο δεν ξέρω πως γίνεται αυτό.

Τι συμβαίνει στην ταράτσα;

-Στην ταράτσα είναι ένα μικρό δάσος από κεραίες. Η κεντρική κεραία που κάποτε είπαν όχι, ήθελε ο καθένας να βάλει την κεραία του, δεν λειτουργεί. Για να λειτουργήσει πάλι θέλει πολύ δουλειά. Να βρεις που περνάνε οι γραμμές και τέτοια, ένα χάος. Αυτό που με ενοχλεί πολύ με τις πολυκατοικίες στην Αθήνα, είναι οι υδρορροές. Είναι τραγικό. Σε λίγο που θα βγουν όλοι και θα αρχίσουν να πλένουν τα μπαλκόνια θα βραχούμε εδώ που είμαστε. Μπορεί να περνάς και ξαφνικά να γίνεις μούσκεμα. Δεν ρίχνω στους κατοίκους το φταίξιμο, αλλά στον σχεδιασμό των κτιρίων.

Μένουν μετανάστες στην πολυκατοικία σας;

-Τώρα, αυτή την στιγμή δεν έχει. Ο μοναδικός που είχε έρθει ήταν ένας Αλβανός, ο οποίος μένει πολλά χρόνια και δεν θεωρείται μετανάστης. Είχαμε μια εποχή πριν 4-5 χρόνια κάτι παιδιά από το Μπαγκλαντές, οι οποίοι έφυγαν επειδή ήρθε ο ιδιοκτήτης και έμεινε εκείνος στο σπίτι.

Μεταναστευτικό ζήτημα στην Κυψέλη;

-Όταν ήρθα εγώ στην Αθήνα, μας έλεγαν Βλάχους. Υπήρχαν συνθήματα που έλεγαν «έξω οι Βλάχοι από την Αθήνα». Λίγο πριν την επανάσταση, όταν ήρθε ο Παλμεράγιεφ στην Αθήνα, φιλέλληνας αυστριακός, απογοητεύτηκε, γιατί λέει αντίκρισα ένα άθλιο τουρκοχώρι. Υπήρχε ένας μικρός συνοικισμός στην Πλάκα, όπου έμεναν αρβανίτες. Για αυτό και το όνομα της Πλάκας προήλθε από το Πλιάκ, που στα αρβανίτικα σήμαινε γριά. Οπότε, τότε που με τους πολέμους και τις επιθέσεις που γινόντουσαν, δεν υπήρχαν Έλληνες εκεί οι αρβανίτες την ονόμασαν Plak Αθήνα, δηλαδή παλιά Αθήνα και μετά έγινε Πλάκα. Γίνεται ένα συνονθύλευμα πολιτισμών και νοοτροπιών, αλλά κάποια στιγμή όλοι αφομοιώνονται, αποκτούν μια πιο κοινή αντίληψη. Τα τελευταία χρόνια στην Αθήνα είναι αρκετά καλά με τους μετανάστες γιατί εγκλιματίζονται και μαθαίνουν και την γλώσσα. Έχουμε αποκτήσει πλέον τους αфро-έλληνες που δεν υπήρχαν.

Περί Πολυκατοικίας;

-Αυτή τη στιγμή η δική μου η άποψη σωτηρίας για την πολυκατοικία στην Αθήνα είναι να γκρεμιστεί και να ξαναφτιαχτεί από την αρχή. Εδώ στην Αγίας Ζώνης υπήρχαν μονοκατοικίες και από πίσω όλες είχαν ακάλυπτους και αυλές, όπου γινόντουσαν πολλά πράγματα. Άλλοι είχαν κότες ή κουνελάκια, άλλοι μαζεύονταν και τρώγανε και ψήνανε. Οι άνθρωποι είχαν μια άλλη επαφή, πράγμα που δεν υπάρχει μετά το '60 με τις πολυκατοικίες, υπάρχει μια αποξένωση. Σπάνια να έχει κάποιος σχέση με έναν γείτονα, ένα διαμέρισμα, μια οικογένεια. Οι περισσότεροι δεν μιλούνται μεταξύ τους. Ο στόχος της πολυκατοικίας ήταν να μαζευτεί αρκετός κόσμος στα μεγάλα αστικά κέντρα ώστε να μπορεί να εξουσιάζεται μαζικά

από τις κυβερνήσεις. Μετά ήταν το κέρδος, αρχιτέκτονες και εργολάβοι πλούτισαν, δημιουργώντας εκτρώματα.

Σας αρέσει η Κυψέλη;

-Εμένα προσωπικά μου αρέσει. Έχουμε επαφή με τον κόσμο καθημερινά και λόγω του μαγαζιού, μιλάμε, ανταλλάζουμε απόψεις πολιτικές, τα πάντα. Αυτό συμβαίνει λόγω του μαγαζιού και όχι λόγω της πολυκατοικίας. Όλη η επικαιρότητα συζητιέται εδώ στον πεζόδρομο. Εμένα αυτό που με βασανίζει χρόνια είναι ότι δεν μου αρέσει καθόλου αυτό που λέγεται η πολυκατοικία. Δεν είναι για ανθρώπους. Τι να το κάνεις μισό μέτρο μπαλκόνι; Δεν μπορώ να βγω να πάρω λίγο αέρα. Aircondition και όλοι κλεισμένοι μέσα. Την Αθήνα την παρομοιάζω με τις αραβικές χώρες. Πράσινο ελάχιστο έως και καθόλου. Η πολυκατοικία εκμεταλλεύτηκε την ανάγκη του Έλληνα που ήθελε να φύγει από το χωριό του το '50-'60, επειδή είτε τον κυνηγούσαν για πολιτικά οι μπάτσοι (χωροφύλακες) και ήθελε να χαθεί στην πόλη, είτε για να βρουν δουλειές. Πουλήθηκαν χωράφια και περιουσίες για να αγοράσουν ένα διαμέρισμα στην Αθήνα.

Περί ποιότητας κατασκευής των πολυκατοικιών;

-Ήταν άθλιες κατασκευαστικά. Και ακόμα είναι και το βλέπω σε μια νέα πολυκατοικία που χτίστηκε, η οποία με ένα δυνατό σεισμό μπορεί να πέσει και να χαθούν πόσες ζωές. Μικρός δούλευα οικοδομή και έχω δει πολλά. Η μόνη βελτίωση που έγινε ήταν μετά τους σεισμούς να γίνει μια νομοθεσία που να εντάσσει πιο ισχυρό σκυρόδεμα, με πιο πολλά σίδερα μέσα (οπλισμός) και να μην έχει συνεχόμενα μπαλκόνια, ώστε να μην κρεμάσουν. Οι εργολάβοι τα διαχειρίζονταν όλα αυτά και έφτιαχναν ό,τι ήθελαν. Υπήρξαν μηχανικοί και αρχιτέκτονες που δεν ήξεραν σχέδιο. Είχαν ένα δίπλωμα και έχτιζαν πολυκατοικίες και θησαύριζαν, αλλά δεν είχαν ιδέα τι γινόταν, αφού ήταν σοβαρές οι αλλαγές που έκαναν οι εργολάβοι μέσα, σε μεσοτοιχίες και οι άλλοι δεν καταλάβαιναν.

Ένα άλλο σοβαρό ζήτημα είναι οι πεζόδρομοι θα έλεγα. Οι πεζόδρομοι μπορούν να είναι ότι καλύτερο μπορεί να φανταστεί κάποιος, αλλά καταλήγουν να είναι ότι χειρότερο, γιατί είναι εγκαταλελειμμένοι από τους δήμους και την αυτοδιοίκηση κτλ. Δεν υπάρχει παιδεία, έρχεται ο άλλος και πετάει το αναψυκτικό του στο πάτωμα ή μέσα στο παρτέρι, τι να πεις μετά. Εδώ εγώ περιποιούμαι έτσι λίγο το παρτέρι και ήρθε προχθές και έβαλε ο άλλος τον σκύλο μέσα και τα έσκαψε όλα, ξήλωσε τα λουλούδια. Χάλασε. Μα ο σκύλος δεν είναι για το παρτέρι και μετά μπαίνεις στην διαδικασία να τσακωθείς και σου λέει «γιατί δικό σου είναι ;». Ο πεζόδρομος εδώ είναι του '89-'90. Δεν έχει ούτε λάστιχα για να ποτίζουμε. Εγώ ποτίζω με ένα μικρό ποτιστήρι. Η πολυκατοικία, εντάξει αυτό είναι λίγο ουτοπία, αν θα μπορούσε να γίνει κάτι διαφορετικό, θα μπορούσε μόνο άμα γκρεμιστεί.

Ιστορίες από την πολυκατοικία σας;

-Κάθε πολυκατοικία έχει τα πάντα. Όλοι γινόμαστε παράξενοι. Κάποτε στην Μυτιλήνης είχαμε τον Γιώργο, συνταξιούχος από μικρός. Είχε βγει γύρω στα 40 και του έφταιγαν τα πάντα. Όταν γεννήθηκε η κόρη μου, ένα παιδάκι που δεν ακουγόταν καν, την τρίτη μέρα που την είχαμε φέρει σπíti χτυπάει η πόρτα και ήταν η μάνα του για να κάνει φασαρία. «Σας παρακαλώ ησυχία γιατί δεν μπορεί να κοιμηθεί το παιδί!». Μιλούσε για τον Γιώργο, ο οποίος τότε ήταν 65. Τέλος πάντων βριστήκαμε 2-3 φορές μέχρι που κάποια στιγμή ο Γιώργος έβαλε να μαγειρέψει κάτι, τον πήρε ο ύπνος και κήκε το σπíti και πέρα από το δικό του έκανε ζημιές και σε άλλα. Δεν του ζητήσαμε αποζημιώσεις, δεν πειράζει, δεν τρέχει και τίποτα, του είπαμε, αφού γλίτωσες εσύ σιγά. Τότε έκανε μια στροφή ο Γιώργος και έγινε μια χαρά παιδί.

Αυτός εκτίμησε την στάση των άλλων ανθρώπων και άλλαξε η συμπεριφορά του στην πολυκατοικία. Η πολυκατοικία μπορεί να φτάσει και στο άκρο να λειτουργεί όπως ακριβώς λειτουργεί μια καλή γειτονιά σε ένα χωριό.

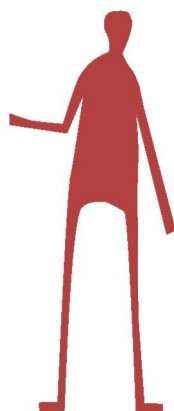
Αγοράζω ένα διαμέρισμα το 2006 και κάνω κάτι δουλειές μέσα, κάτι επισκευές και έκανα λίγο θόρυβο. Ακούω την πόρτα και είναι ένας Αλβανός από πάνω και μου λέει «Μην ξανακούσω φασαρία γιατί θα γίνει χαμός». Τσακωνόμαστε λίγο και μετά από 5 μέρες, είχα κάτι εργάτες μέσα στο σπίτι και μου λένε δεν γίνεται να δουλέψουμε άλλο γιατί ήρθε ένας τύπος από πάνω και άρχισε να μας βρίζει. Έτσι είσαι λέω και πάω πάνω με ένα μαχαίρι στο χέρι. Ανοίγει την πόρτα και του λέω «Το βλέπεις αυτό; Θα στοβάλω στον κώλο παλιό μαλάκα, δεν θα μου ξαναχτυπήσεις το κουδούνι. Θα στο κόψω το χέρι και θα στοβάλω και αυτό στον κώλο». Και κλείνει την πόρτα. Από τότε όλα καλά.

Έχουμε στην οικογένεια έναν μπατζανάκη που έχει μια φοβερή φωνή, σου τρυπάει τα αυτιά. Κάθε φορά που θρισκόμαστε σε κάποιο σπίτι ή κάνα τραπέζι πάντα θα γίνει παρατήρηση. Τουλάχιστον οι μισοί στην γειτονιά είναι με χάπια. Οι άνθρωποι πάσχουν και το αποδίδω στην πυκνοκατοικημένη πόλη.

Μόλυνση;

-Υπάρχει μια βελτίωση στην Αθήνα όσον αφορά την ρύπανση. Το '86 το πρωτοσέλιδο της Ελευθεροτυπίας ήταν μια μαύρη σελίδα. Από τις θερμάνσεις των πολυκατοικιών, που έκαιγαν μαζούτ τότε, ο αέρας ήταν μαύρος και σκοτεινός. Τώρα όμως τα τελευταία 2-3 χρόνια υπάρχουν μύγες και επίσης χελιδόνια, τα οποία από την ρύπανση είχαν πάει προς τα τριγύρω βουνά. Στην Σικίνου περνάνε από πάνω πολλά χελιδόνια. Ένα άλλο τεράστιο πρόβλημα είναι τα σκουπίδια. Φαντάσου το πρώτο μαγαζί που είχα ήταν στην Μυτιλήνης και ήταν χρόνια κλειστό μέχρι να μπω εγώ. Επειδή τότε δεν υπήρχαν κάδοι, οι άνθρωποι έριχναν τα σκουπίδια με σακούλες στον δρόμο και επειδή ήξεραν ότι το μαγαζί ήταν κλειστό τα άφηναν απ' έξω. Όταν το έφτιαξα συνέχισαν να το κάνουν από συνήθεια και είχα πρόβλημα. Επίσης κάτι τωρινό, είναι μια Αλβανίδα που πετάει τα σκουπίδια από το μπαλκόνι της στον δεύτερο και στοχεύει τον κάδο. Αν δεν μπουν μέσα, όλα βγαίνουν έξω και μένουν έτσι. Το πρώτο πράγμα που πρέπει να γίνει στην Ελλάδα είναι παιδεία.

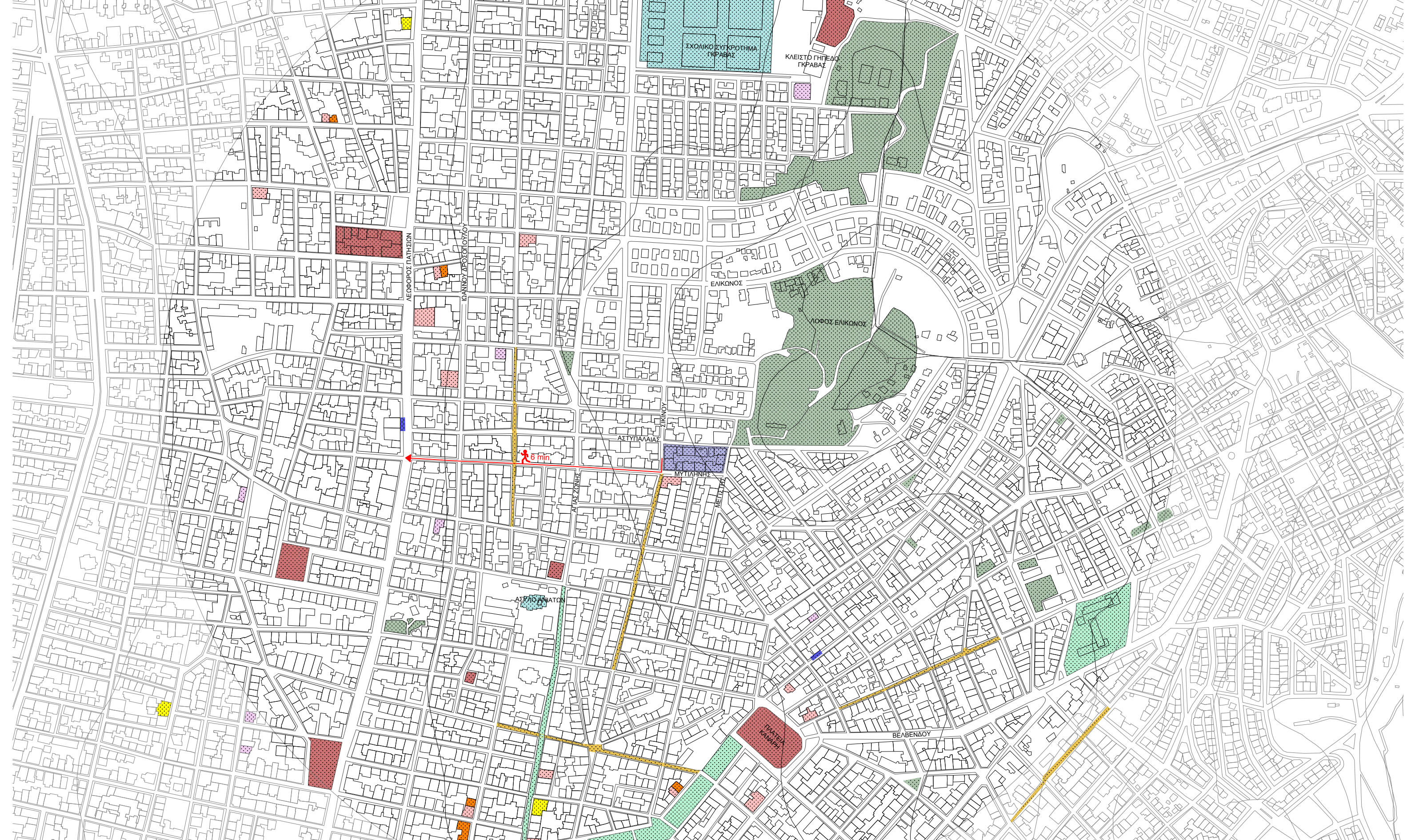
ΑΝΑΛΥΣΗ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΟΥ ΤΕΤΡΑΓΩΝΟΥ

	Πράσινοι Χώροι		Διαδρομή για Μ.Μ.Μ
	Πλατείες		Γκαλερί
	Πεζόδρομοι		Κινηματογράφος
	Μάρκετ		Λαϊκή Αγορά
	Θέατρα		Οικοδομικό Τετράγωνο
	Πάρκα		Κοντινότερη στάση Λεωφορείου προς το Κέντρο

Κλίμακα 1:5000

ΕΧΘΑΙΚΟ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ
ΓΚΡΑΒΑΣ

ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΗΠΕΔΟ
ΓΚΡΑΒΑΣ

ΛΕΩΦΟΡΟΣ ΠΑΤΗΣΙΩΝ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΔΡΟΣΟΤΟΥ

ΕΛΙΚΟΝΟΣ

ΛΟΦΟΣ ΕΛΙΚΟΝΟΣ

ΑΣΤΥΠΑΛΛΙΑΣ

ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ

ΜΕΤΩΟΥ

ΑΣΤΥΦΟΝΙΑΤΩΝ

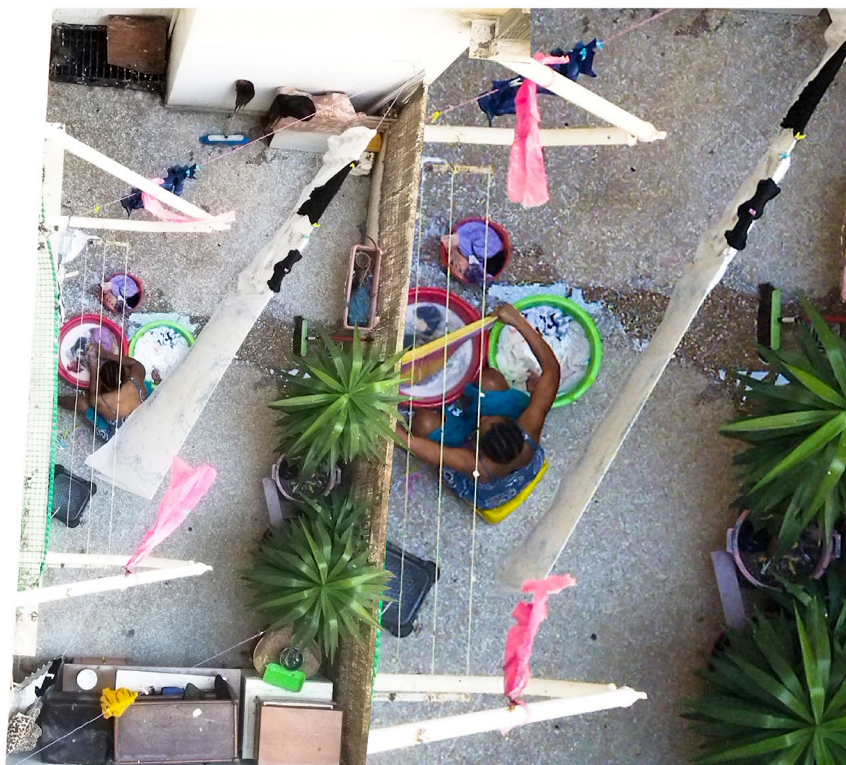
ΒΕΛΒΕΝΔΟΥ

ΠΑΝΑΓΙΑ ΜΑΡΤΥΡΑ

[Εικ. Νο5 Γυναίκα με μπουγάδα στον ακάλυπτο (Κολλάζ)]

[Εικ. Νο6 Οπτικές γωνίες του ακαλύπτου (Κολλάζ)]

[Εικ. Νο7 Ιούλιος στην Κυψέλη (Κολλάζ)]

[Εικ. Νο8 Άδειο σώμα (Κολλάζ)]

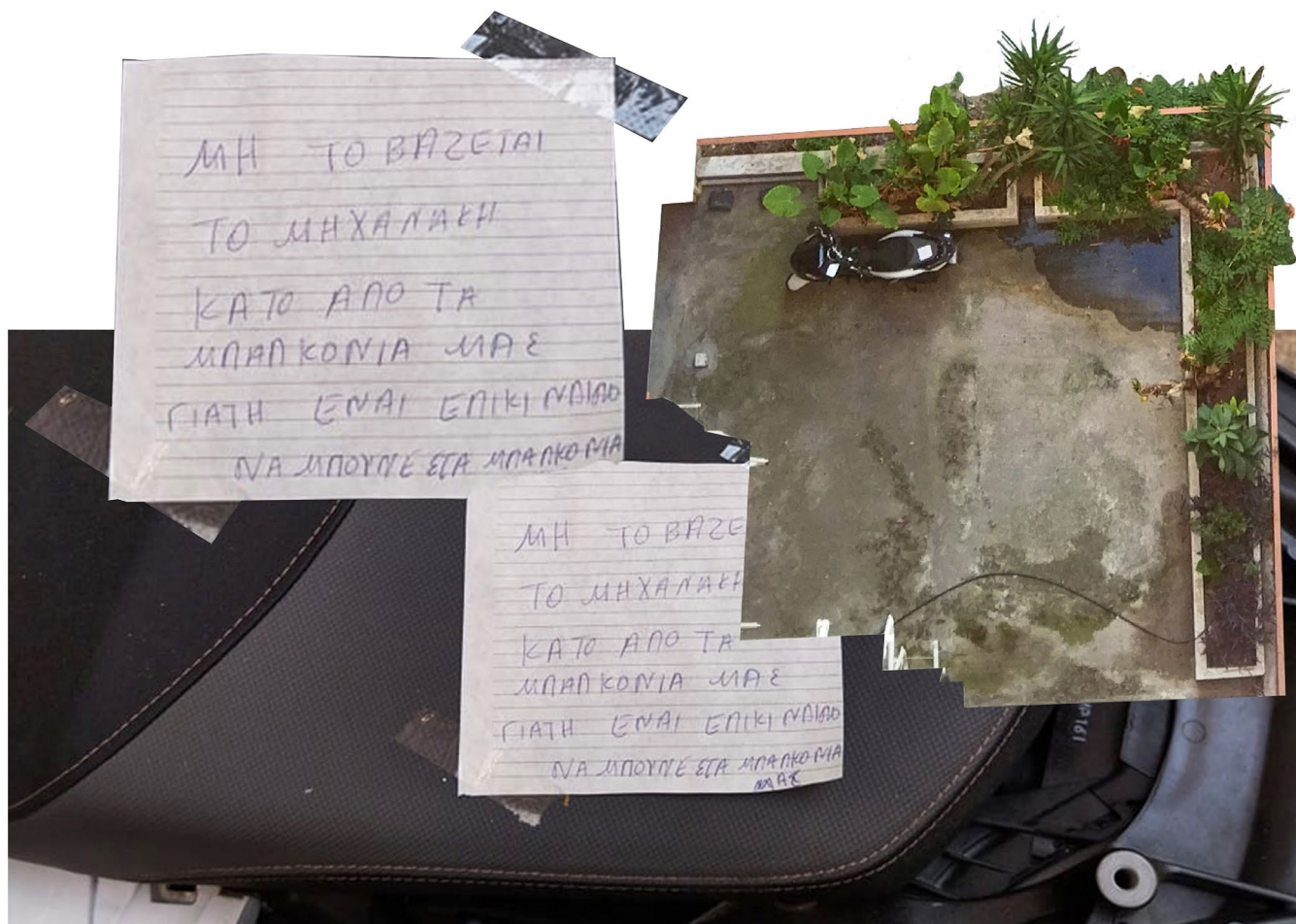

[Εικ. Νο9 Παλιό ξυλουργείο και άπλωμα στον δρόμο (Κολλάζ)]

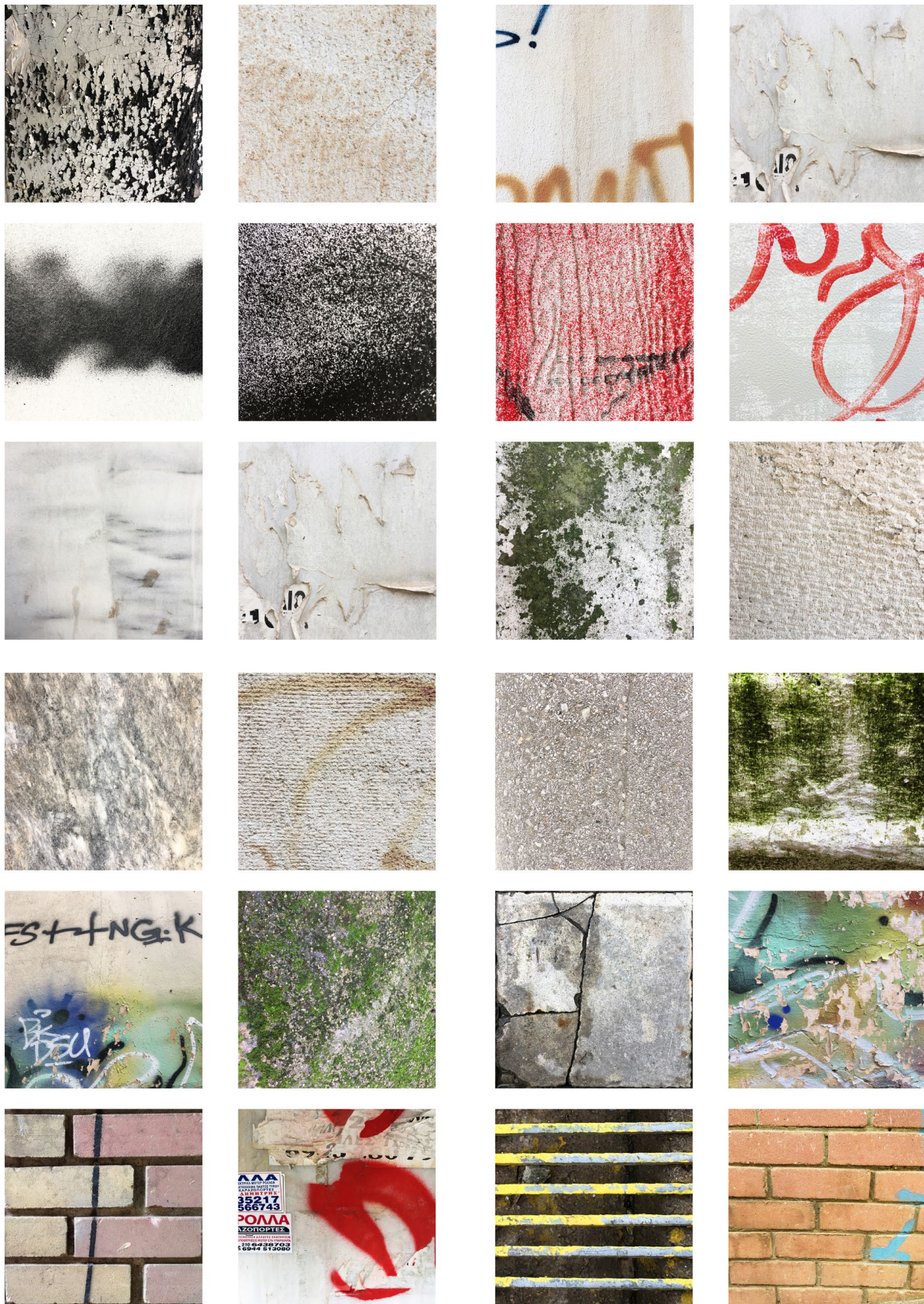
[Εικ. Νο10 Ταράτσες Χαβούζα (Κολλάζ)]

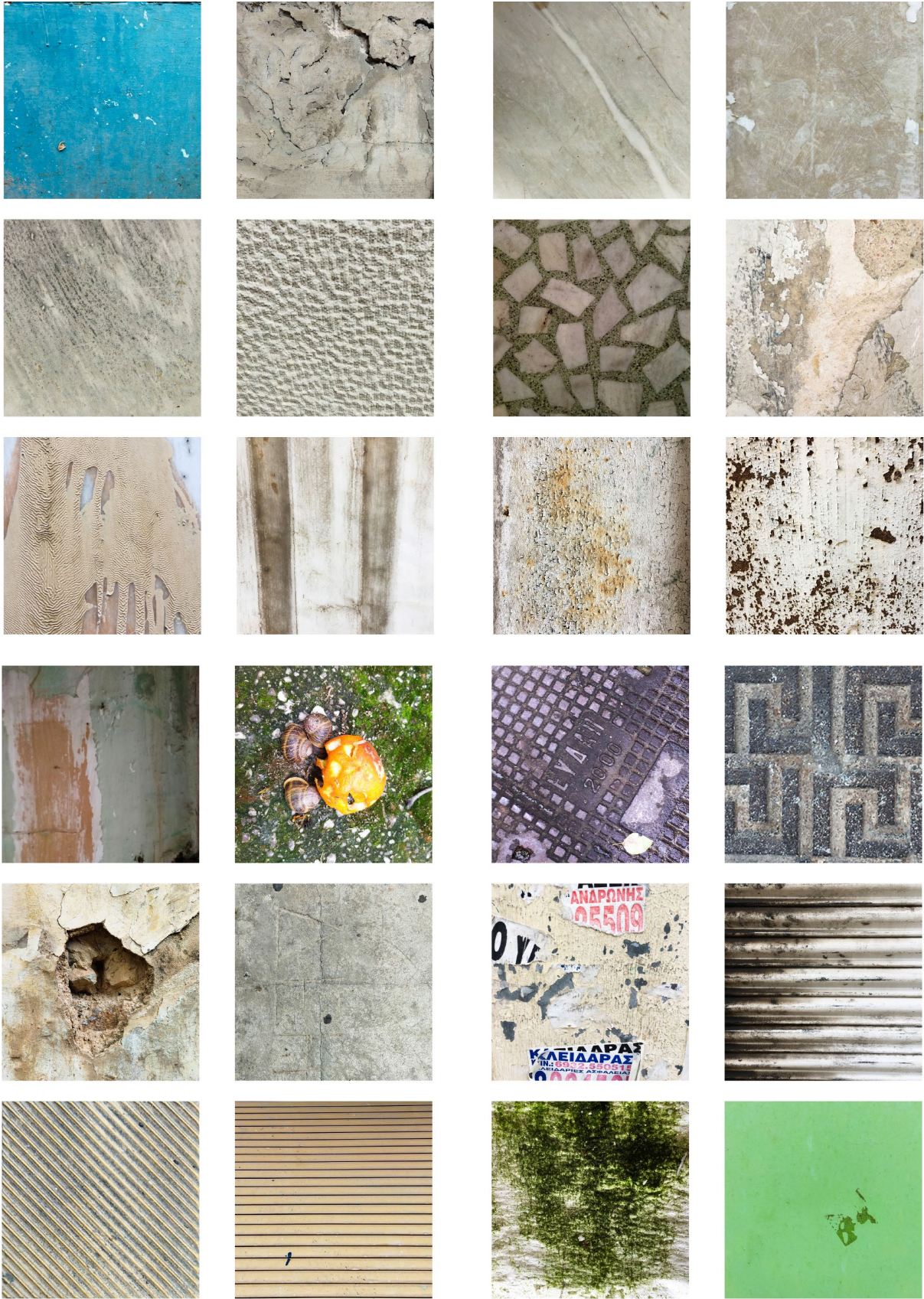
[Εικ. Νο11 Φόβος διάρρηξης (Κολλάζ)]

[Εικ. Νο11 Χάρτης υλικών (Κολλάζ)]

[Εικ. Νο12 Χάρτης υλικών (Κολλάζ)]

ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΜΟΡΦΗ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΟΥ ΤΕΤΡΑΓΩΝΟΥ

ΚΑΤΟΨΗ ΔΩΜΑΤΟΣ

ΚΑΤΟΨΗ ΑΚΑΛΥΠΤΟΥ

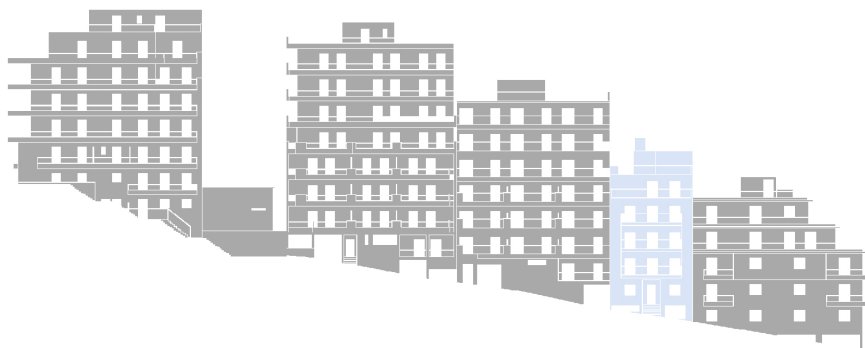
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΩΝ

Διεύθυνση: Σικίνου 82
Πρόσβαση από: Σικίνου
Αριθμός διαμερισμάτων: 24
Ύψος κτίσματος: 19.4m
Υπογείο:-
Ισόγειο:-
Δώμα: 2 αποθήκες, 4 θερμοσίφωνες, 6 δορυφορικά πιάτα, 1 κεραία τηλεόρασης, 1 καμινάδα

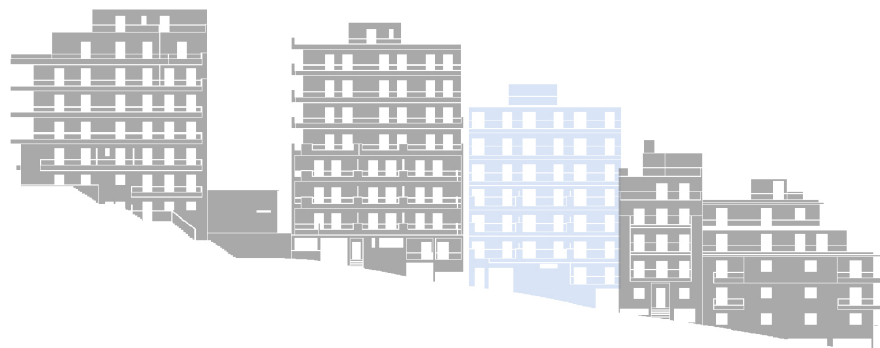

Διεύθυνση: Σικίνου 84
Πρόσβαση από: Σικίνου
Αριθμός διαμερισμάτων: 22
Ύψος κτίσματος: 17.3m
Υπογείο:-
Ισόγειο: Κλειστό supermarket, 2 κλειστά καταστήματα
Δώμα: Γλάστρες, 2 θερμοσίφωνες, 7 δορυφορικά πιάτα, 4 κεραίες

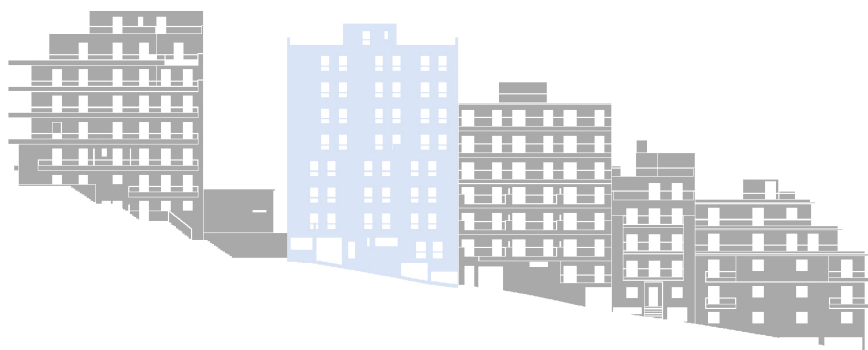

Διεύθυνση: Αστυπάλαιας 60
Πρόσβαση από: Αστυπάλαιας
Αριθμός διαμερισμάτων: 10
Ύψος κτίσματος: 14.8m
Υπογείο: Κλειστό κατάστημα
Ισόγειο:-
Δώμα: 2 θερμοσίφωνες, 6 δορυφορικά πιάτα, 5 κεραίες, 1 καμινάδα

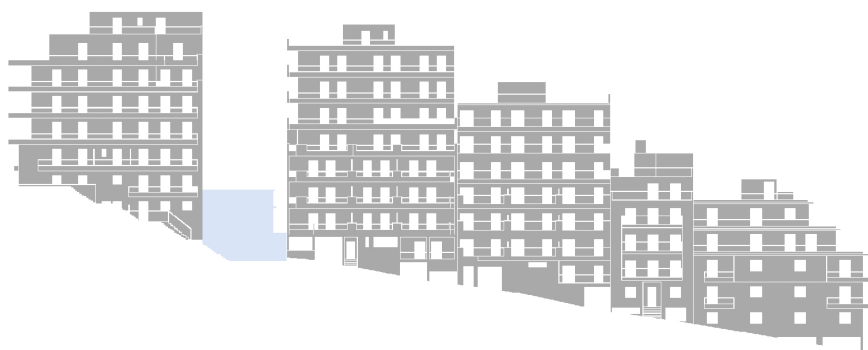

Διεύθυνση: Αστυπάλαιας 62-64
Πρόσβαση από: Αστυπάλαιας
Αριθμός διαμερισμάτων: 14
Ύψος κτίσματος: 21m
Υπογείο:-
Ισόγειο: Parking
Δώμα:-

Διεύθυνση: Αστυπάλαιας 66-68
Πρόσβαση από: Αστυπάλαιας
Αριθμός διαμερισμάτων: 18
Ύψος κτίσματος: 24.2m
Υπογείο:-
Ισόγειο: Parking, Πιλωτή
Δώμα:-

Διεύθυνση: Αστυπάλαιας 70
Πρόσβαση από: Αστυπάλαιας
Αριθμός διαμερισμάτων: Εγκαταλελειμένη μονοκατοικία
Ύψος κτίσματος: 5m
Υπογείο:-
Ισόγειο:-
Δώμα:-
Σημειώσεις: Η μπαλκονόπορτα επί της όψης είναι μπασζωμένη με αποτέλεσμα να μην υπάρχει πρόσβαση στο μπαλκόνι.

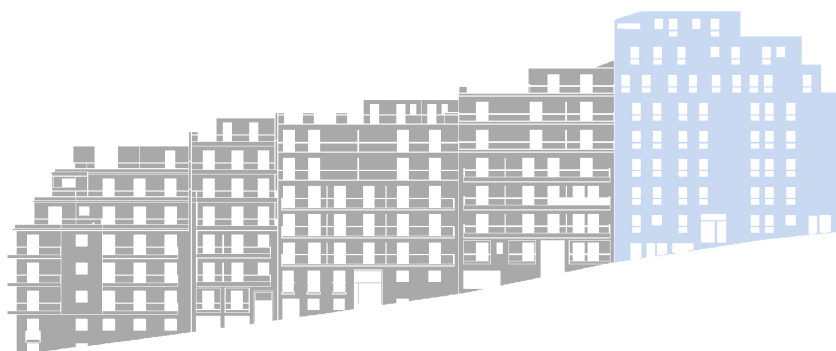

Διεύθυνση: Μεγίστης 77
Πρόσβαση από: Αστυπαλαίας στις ισόγειες κατοικίες,
 Μεγίστης στο υπόλοιπο κτήριο
Αριθμός διαμερισμάτων: 17
Ύψος κτίσματος: 19m
Υπογείο: -
Ισόγειο: 3 αυτόνομες κατοικίες επί της Αστυπαλαίας
Δώμα: -

Διεύθυνση: Μεγίστης 75
Πρόσβαση από: Μεγίστης
Αριθμός διαμερισμάτων: 24
Ύψος κτίσματος: 24.4m
Υπογείο: -
Ισόγειο: Parking
Δώμα: -

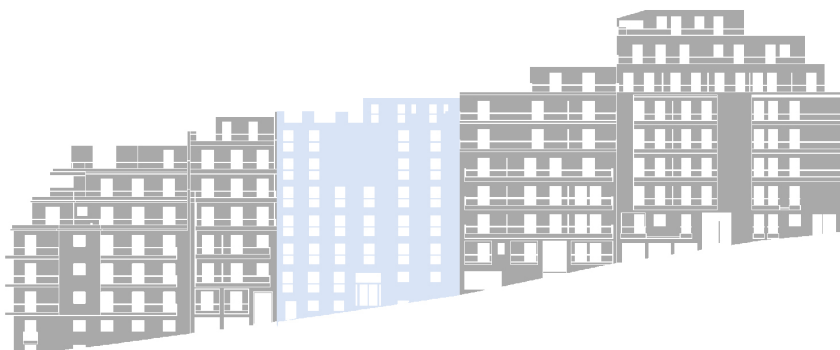

Διεύθυνση: Μυτιλήνης 79-81
Πρόσβαση από: Μυτιλήνης
Αριθμός διαμερισμάτων: 18
Ύψος κτίσματος: 22m
Υπογείο: -
Ισόγειο: Σχολή πολεμικών τεχνών, Κλειστό κατάστημα
Δώμα: -

Διεύθυνση: Μυτιλήνης 77
Πρόσβαση από: Μυτιλήνης
Αριθμός διαμερισμάτων: 23
Ύψος κτίσματος: 18.6m
Υπογείο: -
Ισόγειο: Κλειστό ψιλκατζίδικο
Δώμα: -

Διεύθυνση: Μυτιλήνης 75
Πρόσβαση από: Μυτιλήνης
Αριθμός διαμερισμάτων: 26
Ύψος κτίσματος: 19.2m
Υπογείο: Κατοικίες
Ισόγειο: Απλώστρα ρούχων στο πεζοδρόμιο,
 Μπαζωμένα παράθυρα
Δώμα: -

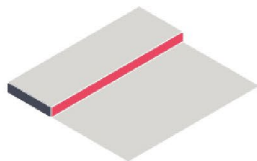

Διεύθυνση: Μυτιλήνης 71
Πρόσβαση από: Μυτιλήνης
Αριθμός διαμερισμάτων: 16
Ύψος κτίσματος: 19.2m
Υπογείο: Κλειστό κατάστημα
Ισόγειο: -
Δώμα: 2 Θερμοσίφωνες, 5 δορυφορικά πιάτα, 8 κεραίες

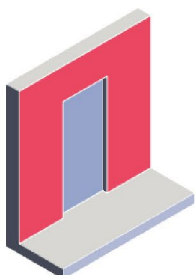

ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΟΡΙΩΝ

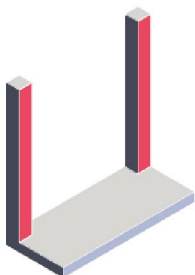
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΣΤΑΘΕΡΩΝ ΟΡΙΩΝ

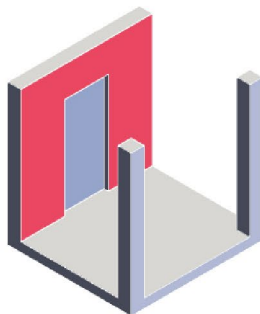
δρόμος // πεζοδρόμιο

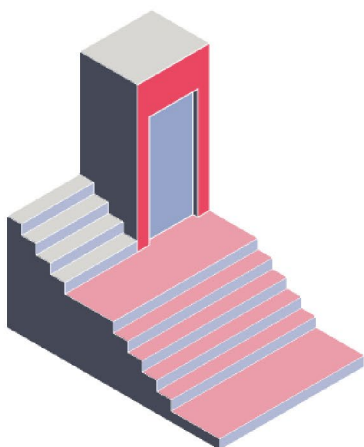
πεζοδρόμιο // είσοδος
τοιχος- πόρτα

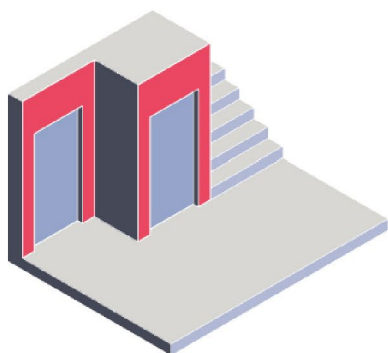
πεζοδρόμιο // πιλωτή

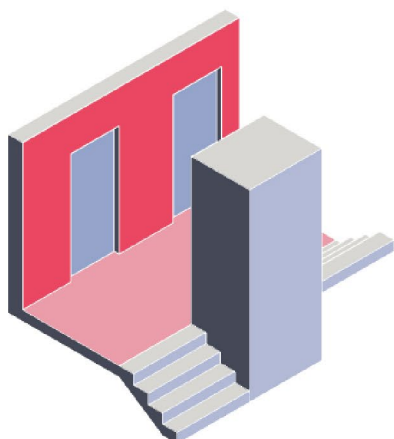
πιλωτή // είσοδος
τοιχος - πόρτα

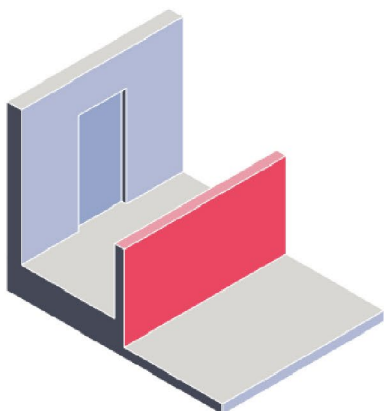
στάθμη εδάφους // στάθμη κλιμακοστασίου
σκάλα

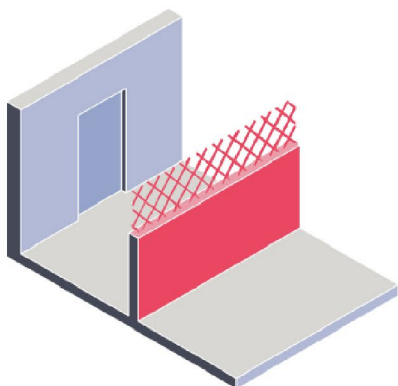
κλιμακοστάσιο // ακάλυπτος
τοίχος - πόρτα

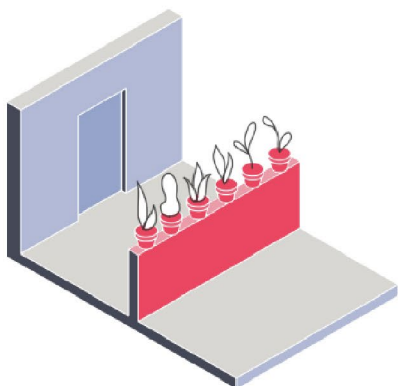
διάδρομος // διαμέρισμα
τοίχος - πόρτα - διάδρομος

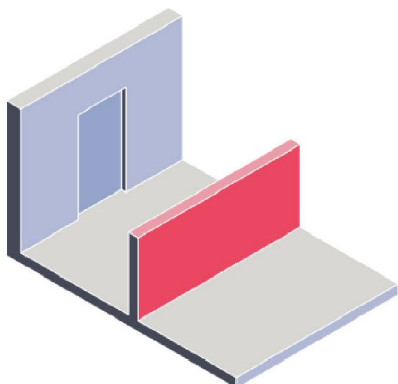
ακάλυπτος // ακάλυπτος
τοίχος - υψομετρική διαφορά

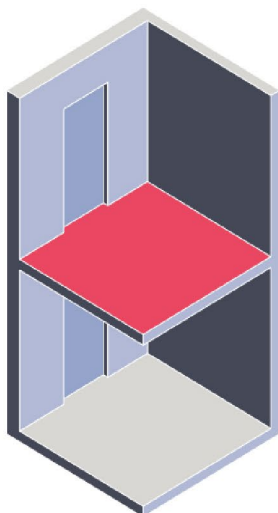
ακάλυπτος // ακάλυπτος
τοίχος - σύρμα

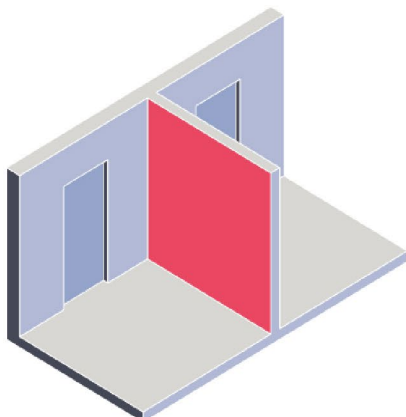
ακάλυπτος // ακάλυπτος
τοίχος - γλάστρες φυτά

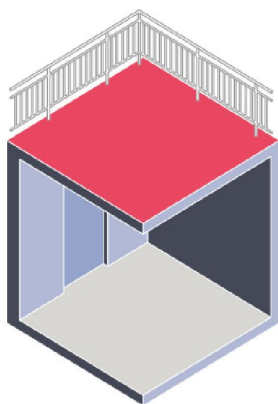
ακάλυπτος // ακάλυπτος
τοίχος - κοινό ύψος

διάδρομος // διαμέρισμα
πλάκα ορόφου

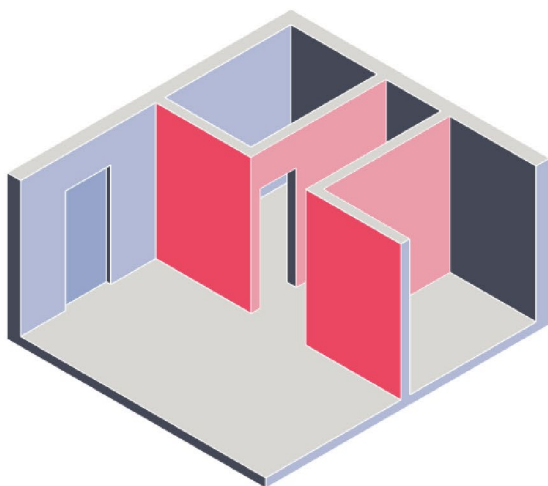

διάδρομος // διαμέρισμα
μεσοτοιχίες

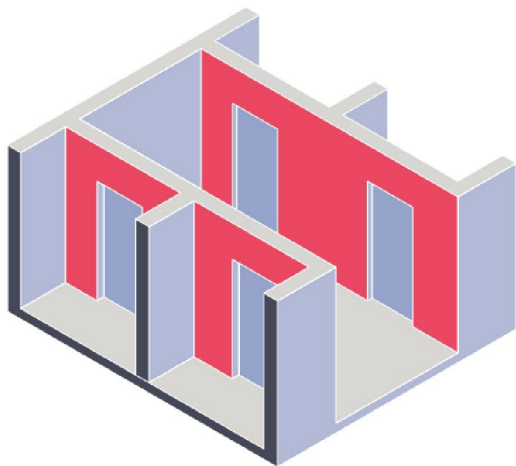

διάδρομος // ταράτσα
πλάκα δώματος

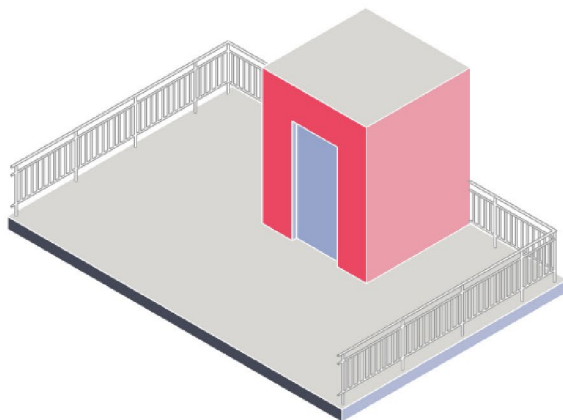

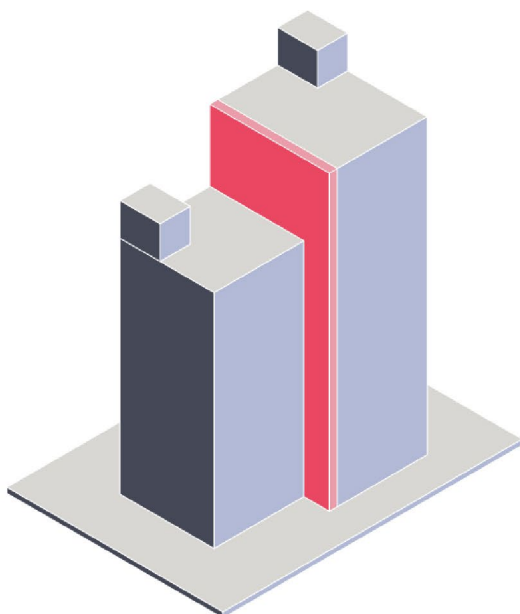
διαμέρισμα
εσωτερικοί τοίχοι

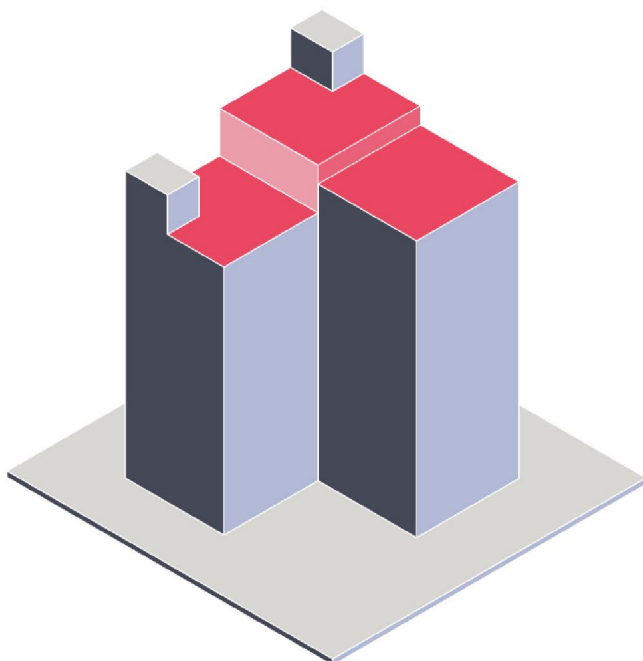
διαμέρισμα // διαμέρισμα
τοιχος - πόρτα - διάδρομος

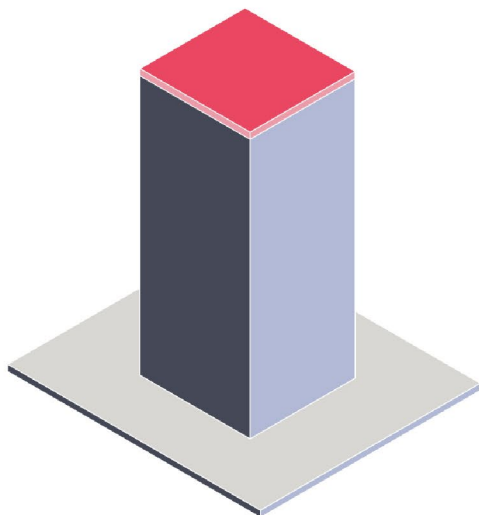
δώμα // ταράτσα
τοιχος - πόρτα

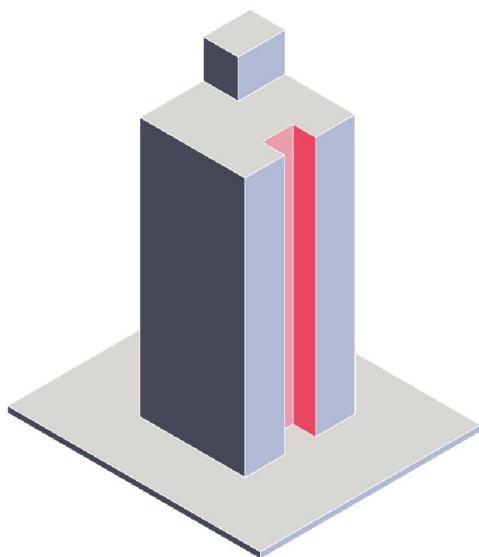
πολυκατοικία // πολυκατοικία
τοιχος - τυφλή όψη

ταράτσα // ταράτσα
μεσοτοιχίες - υψομετρικές διαφορές

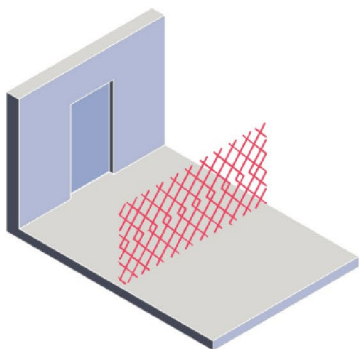
πολυκατοικία // ουρανός
οπλισμένο σκυρόδεμα

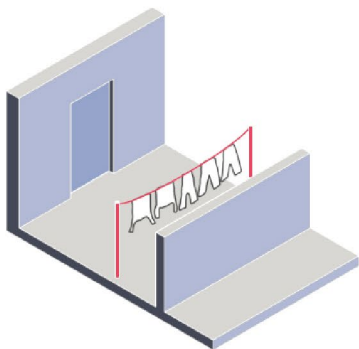
διαμέρισμα // διαμέρισμα
φωταγωγός

ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΟΡΙΩΝ

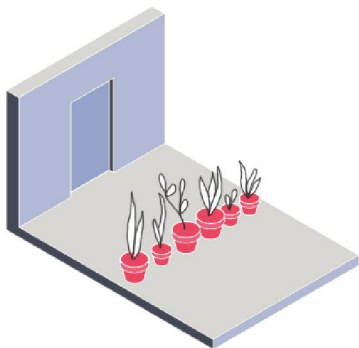
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΒΑΛΛΟΜΕΝΩΝ ΟΡΙΩΝ

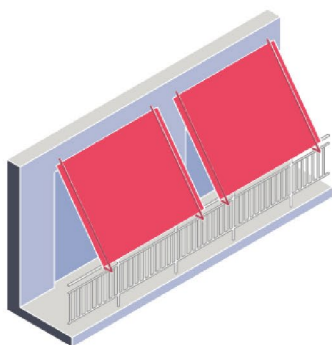
ακάλυπτος // ακάλυπτος
συρματοπλέγμα

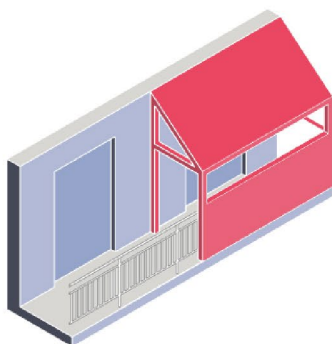
ακάλυπτος // ακάλυπτος
μπουγάδα ρούχα

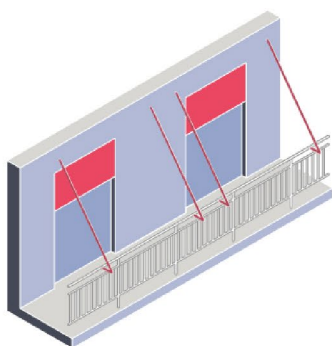
ακάλυπτος // ακάλυπτος
γλάστρες φυτά

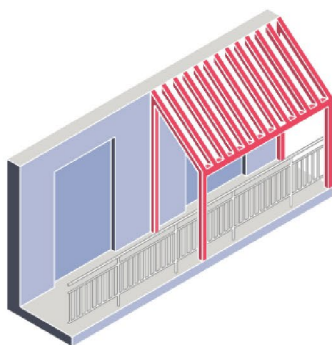
διαμέρισμα // πόλη
τέντες

διαμέρισμα // πόλη
αυθαίρετες κατασκευές

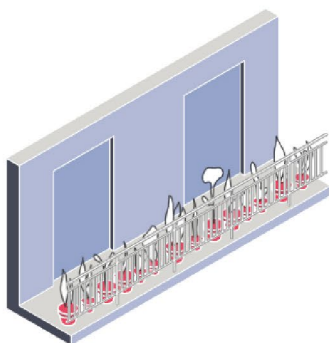

διαμέρισμα // πόλη
πατζούρια

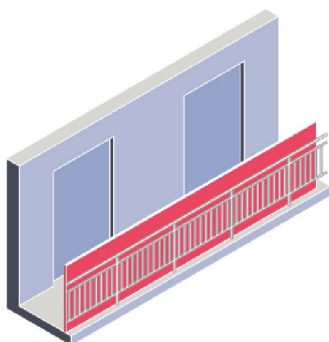

διαμέρισμα // πόλη
πέργκολες

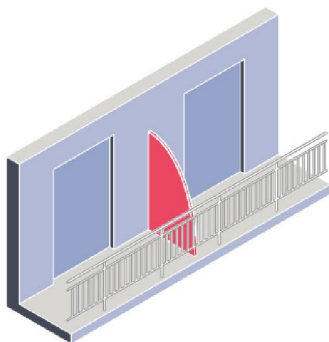

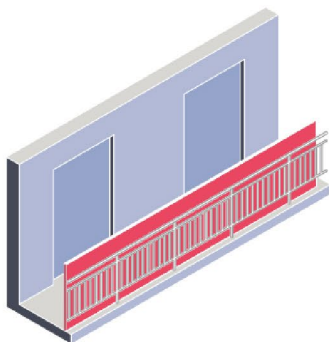
διαμέρισμα // πόλη
γλάστρες - φυτά

διαμέρισμα // πόλη
καλαμωτή - ξύλο

μπαλκόνι // μπαλκόνι
διαχωριστικό

διαμέρισμα // πόλη
συρματοπλέγμα - πλαστικό πλέγμα

ΣΧΕΔΙΑ ΟΨΕΩΝ

ΔΥΤΙΚΗ ΟΨΗ

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΟΨΗ

NOTIA ΟΨΗ

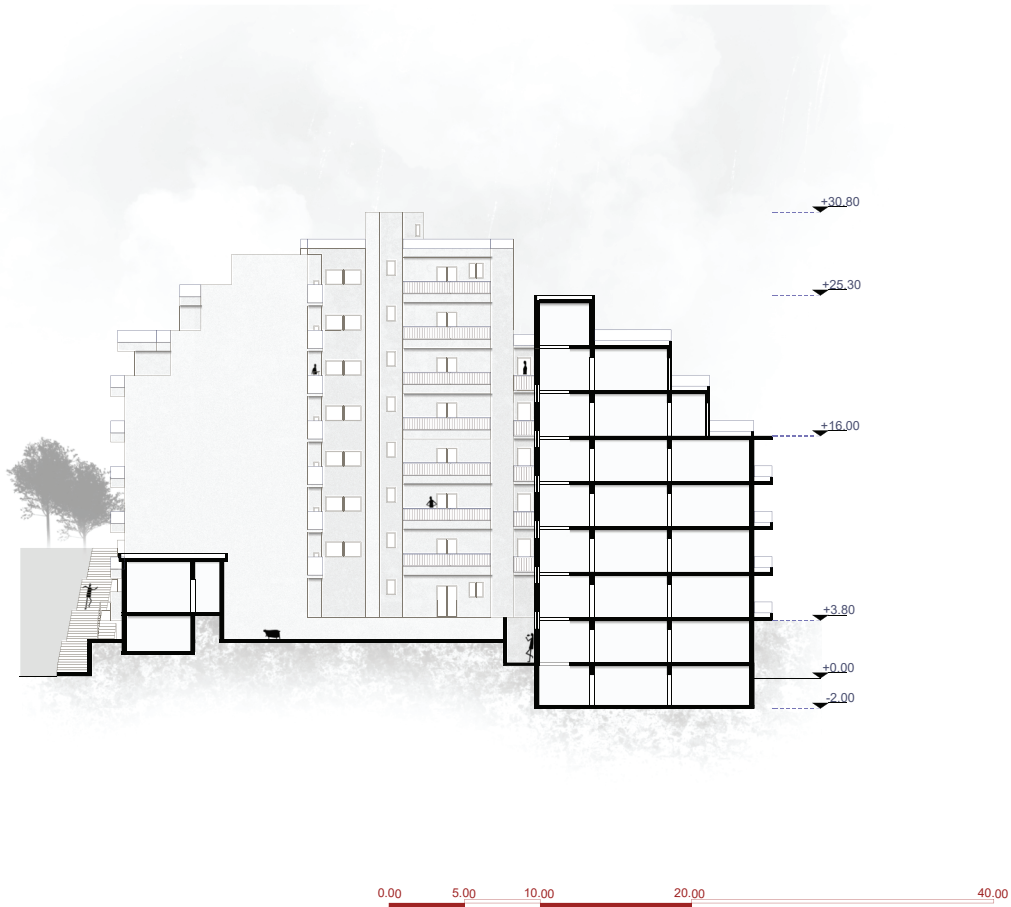
ΒΟΡΕΙΑ ΟΨΗ

ΣΧΕΔΙΑ ΤΟΜΩΝ

TOMH Δ-Δ

TOMH Γ-Γ

TOMH A-A

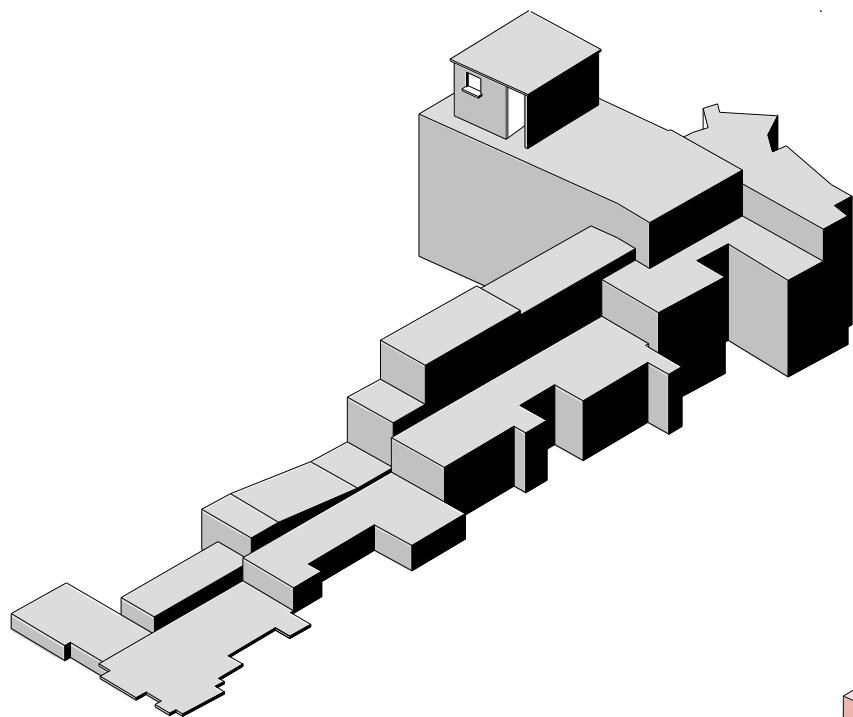
TOMH B-B

ΝΥΧΤΕΡΙΝΗ ΑΠΟΨΗ

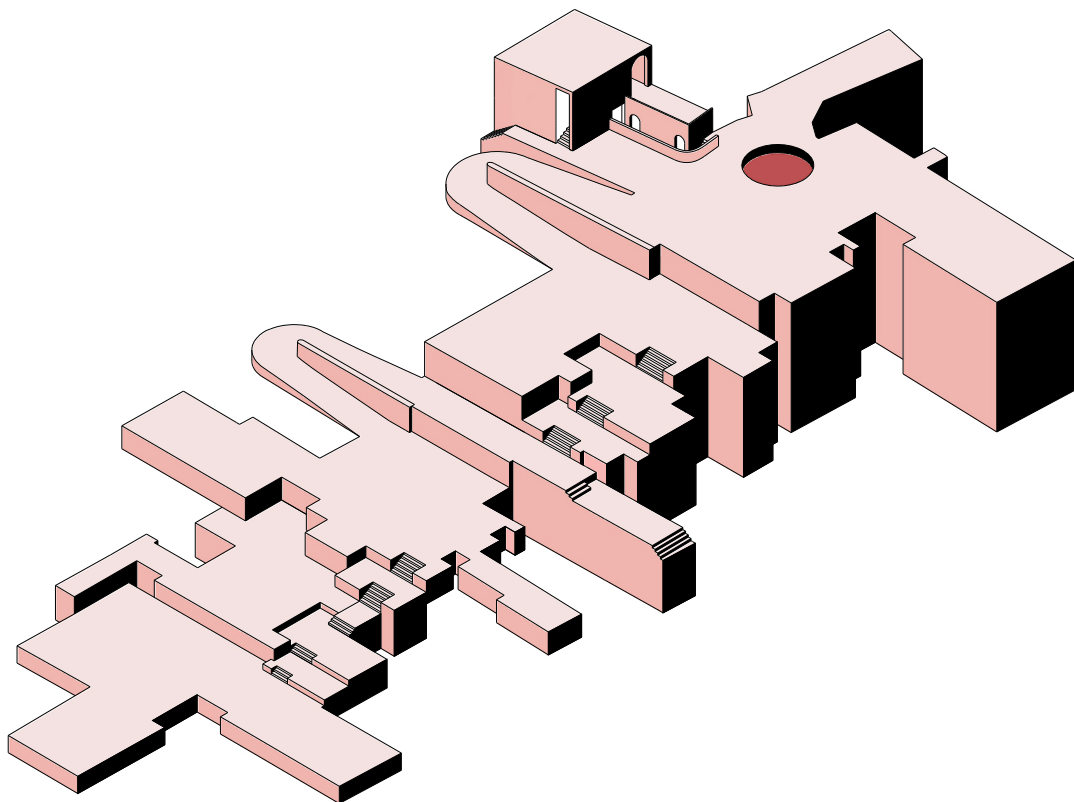

ΟΓΚΟΜΕΤΡΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΑΚΑΛΥΠΤΟΥ

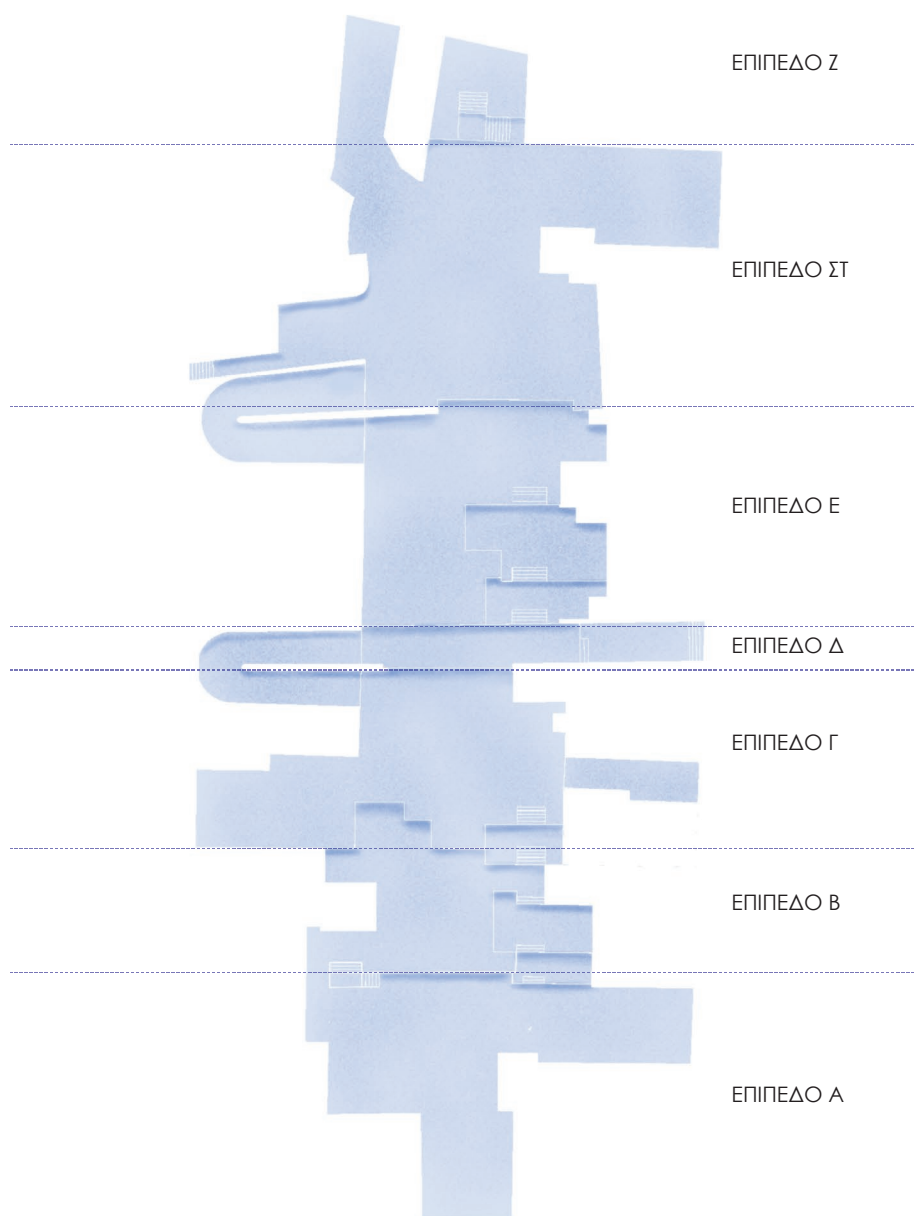

ΥΠΑΡΧΩΝ ΑΚΑΛΥΠΤΟΣ

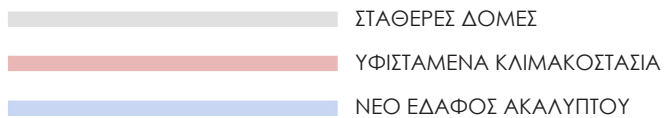
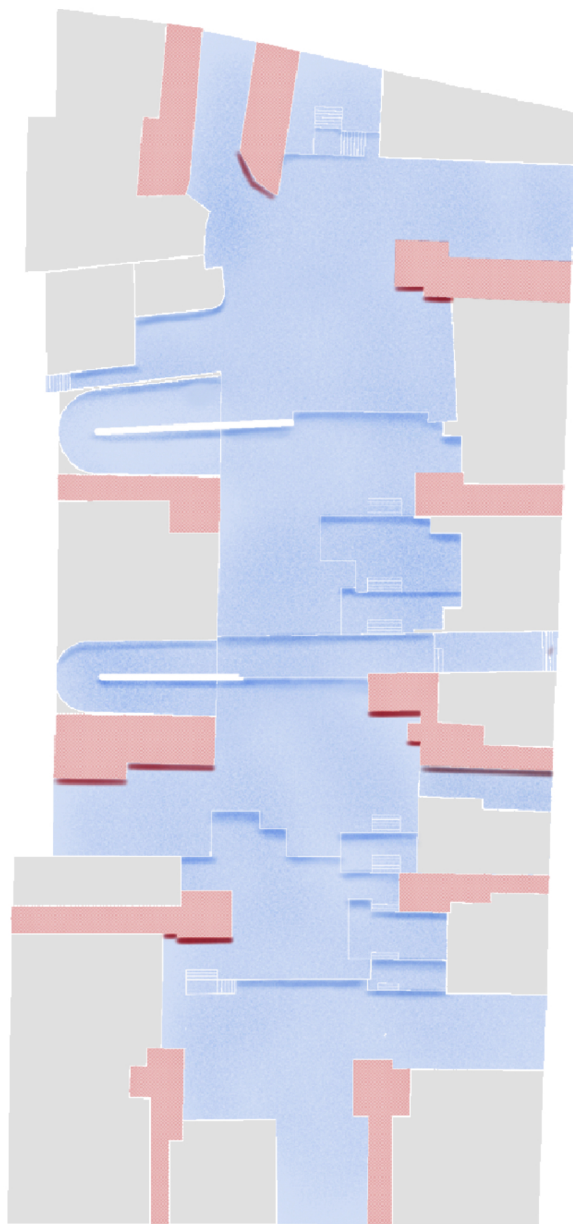

ΜΕΤΑΒΟΛΗ

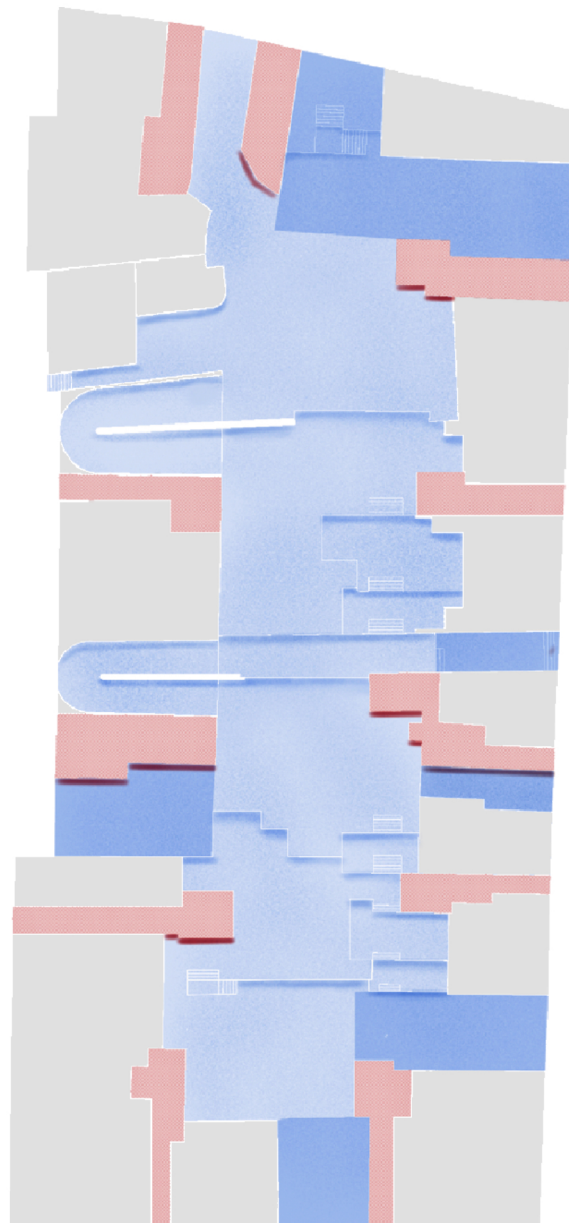
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΧΑΡΑΞΕΩΝ

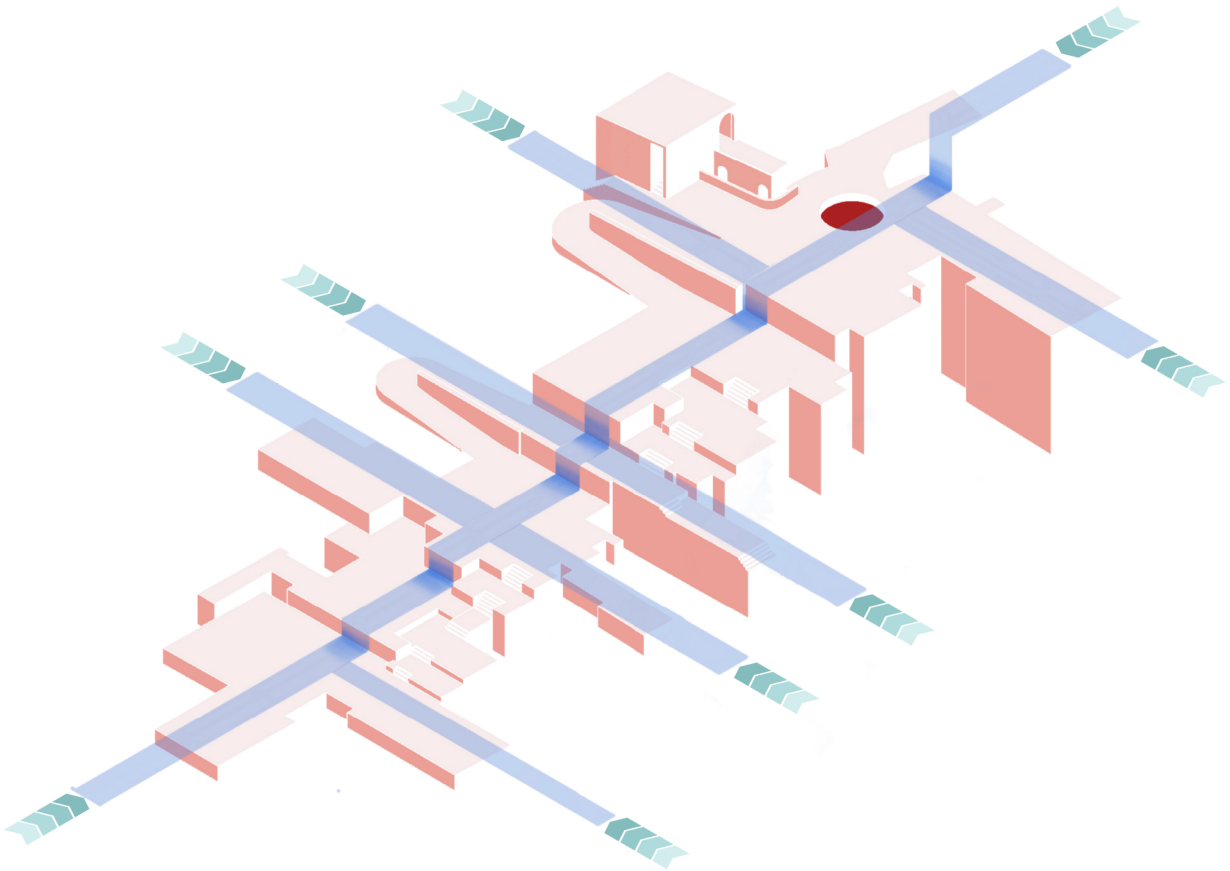
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΚΛΙΜΑΚΟΣΤΑΣΙΩΝ

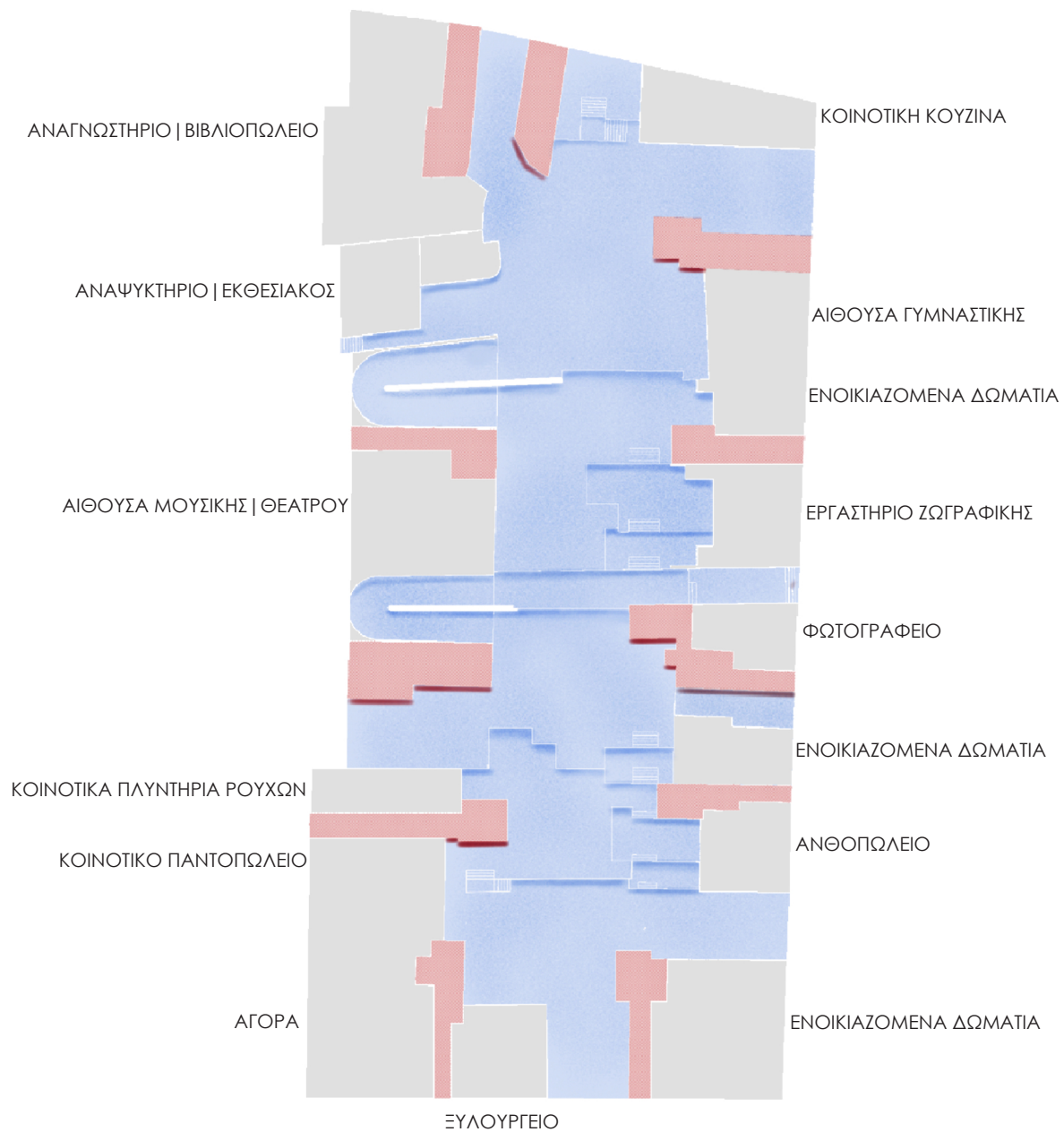
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΣΤΟΩΝ

- ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΔΟΜΕΣ
- ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΑ ΚΛΙΜΑΚΟΣΤΑΣΙΑ
- ΣΤΟΕΣ
- ΝΕΟ ΕΔΑΦΟΣ ΑΚΑΛΥΠΤΟΥ

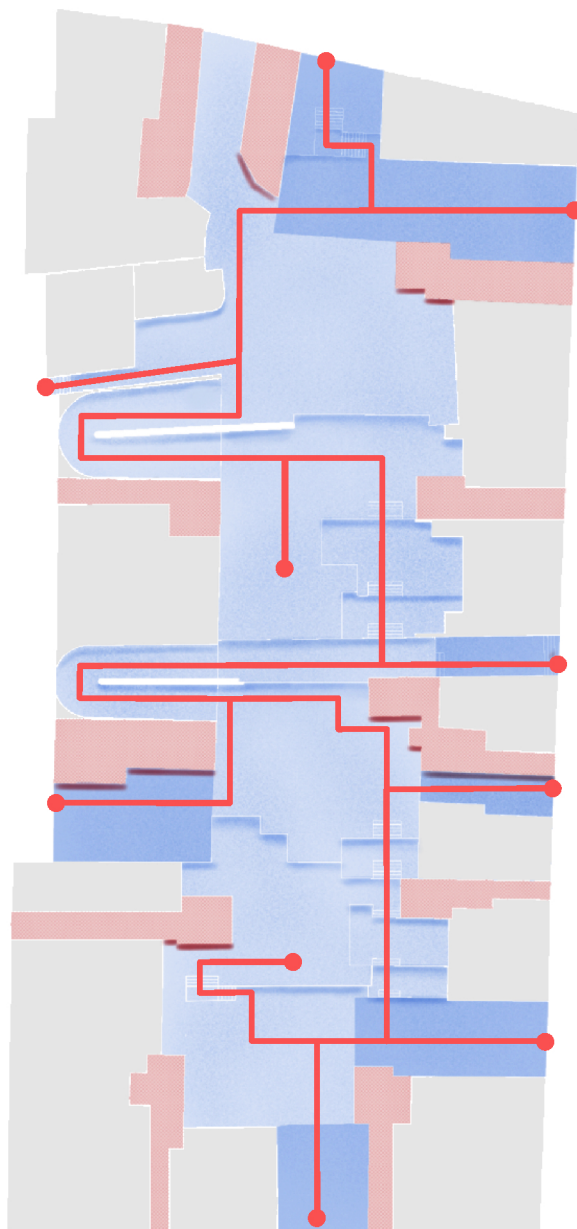

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΧΡΗΣΕΩΝ

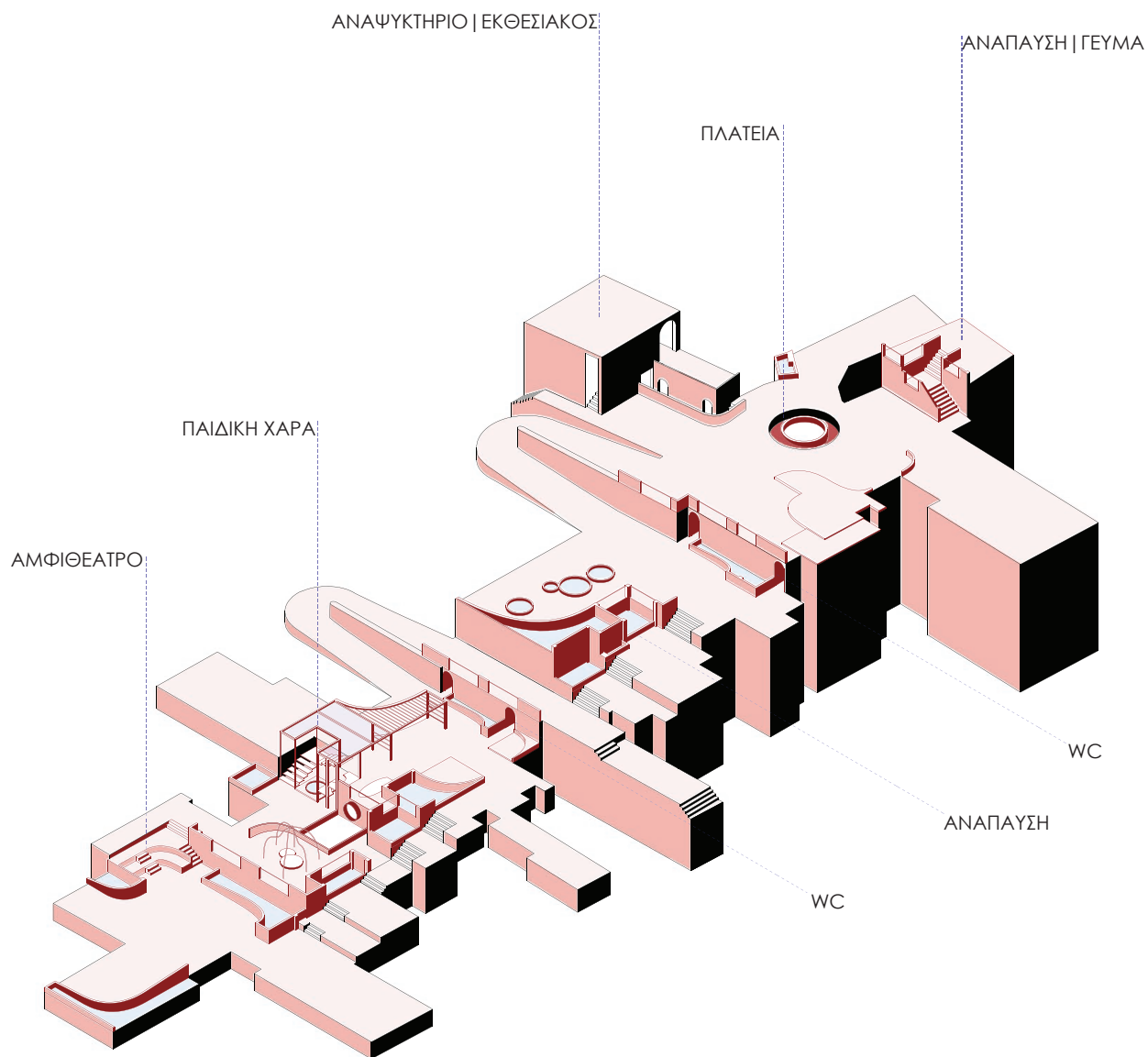

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΚΙΝΗΣΗΣ

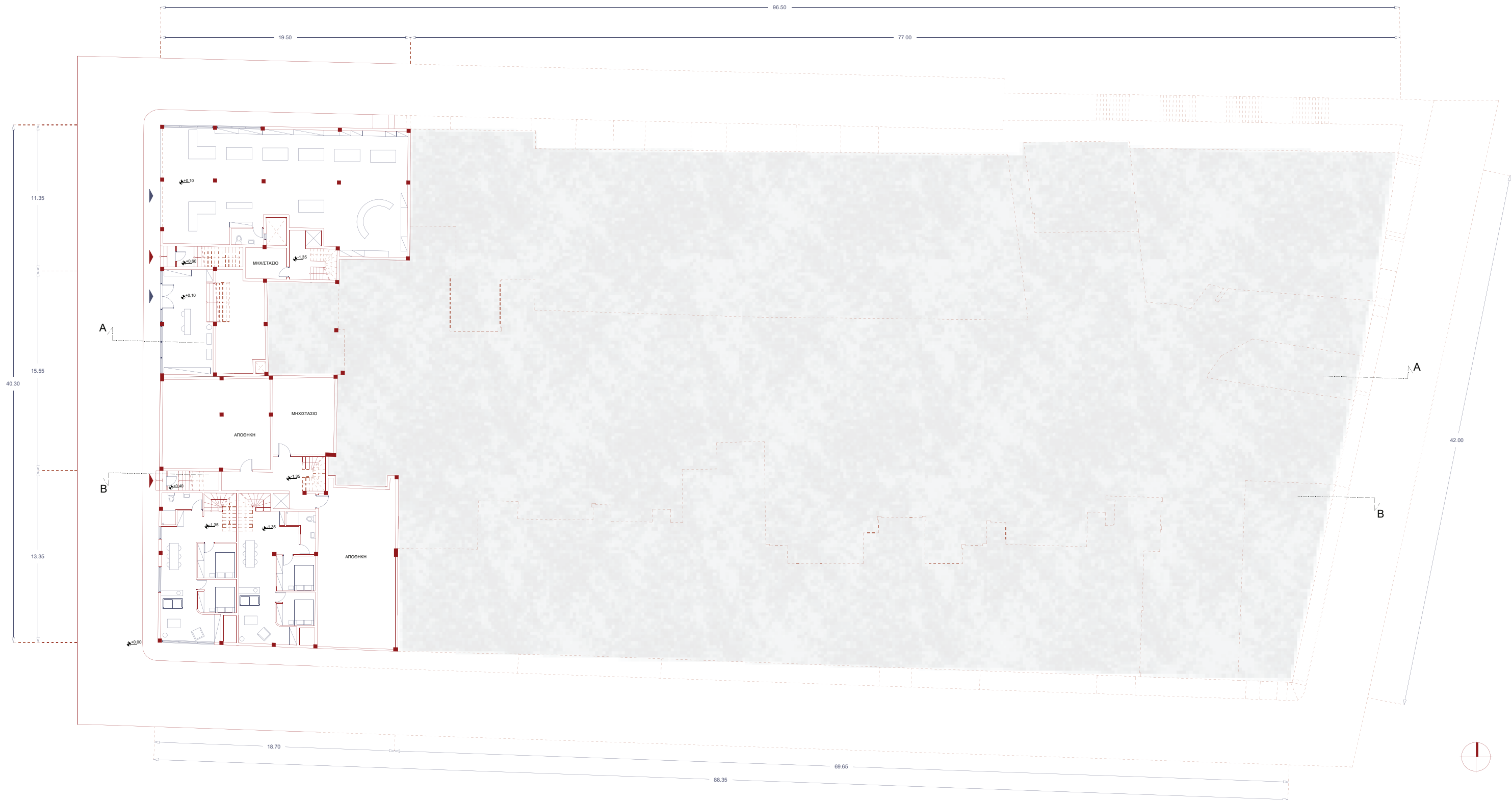

ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΕΟΥ ΑΚΑΛΥΠΤΟΥ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΝΕΟΥ ΑΚΑΛΥΠΤΟΥ

ΣΧΕΔΙΑ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

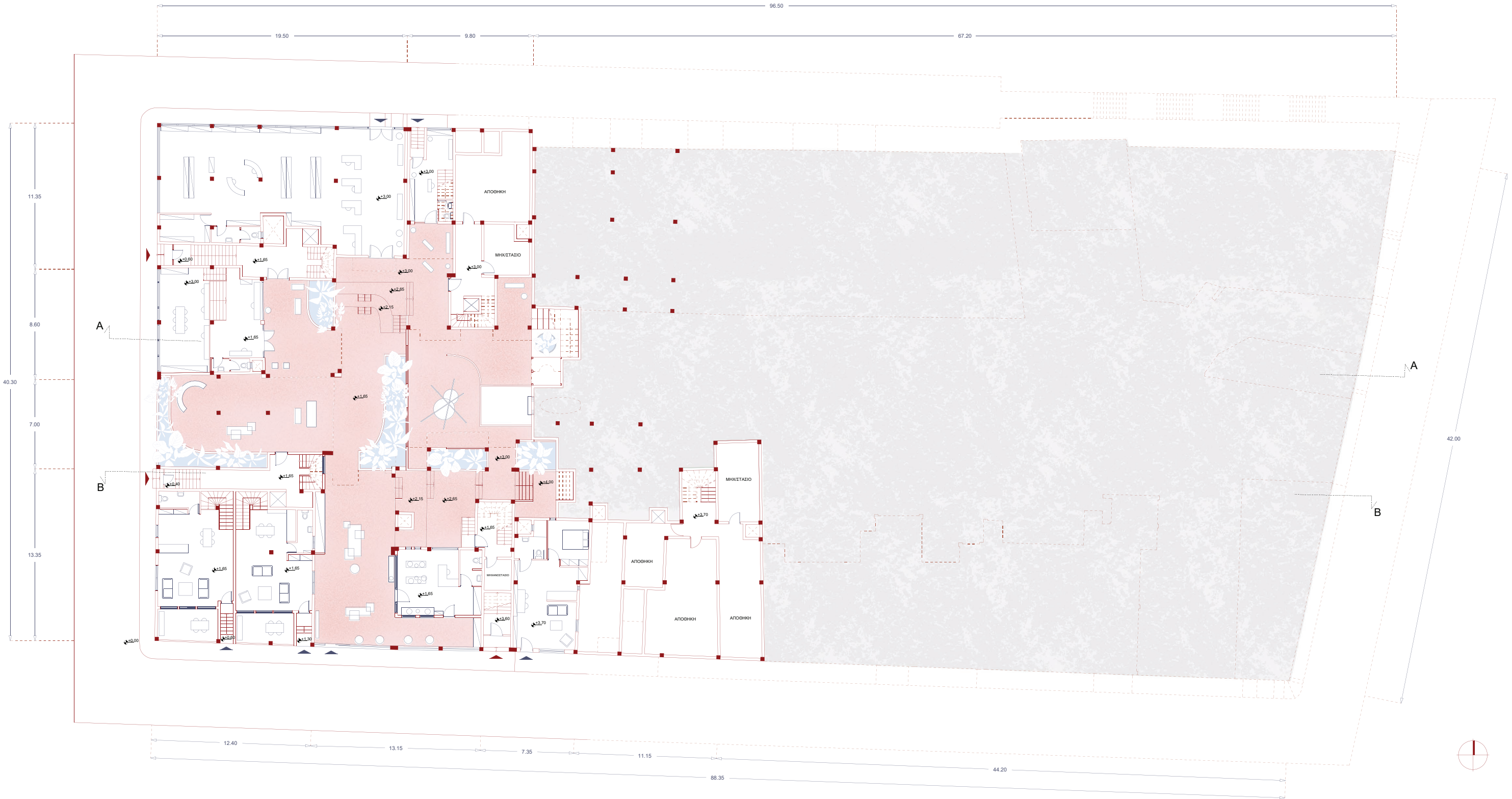

ΚΑΤΟΨΗ +1,20m

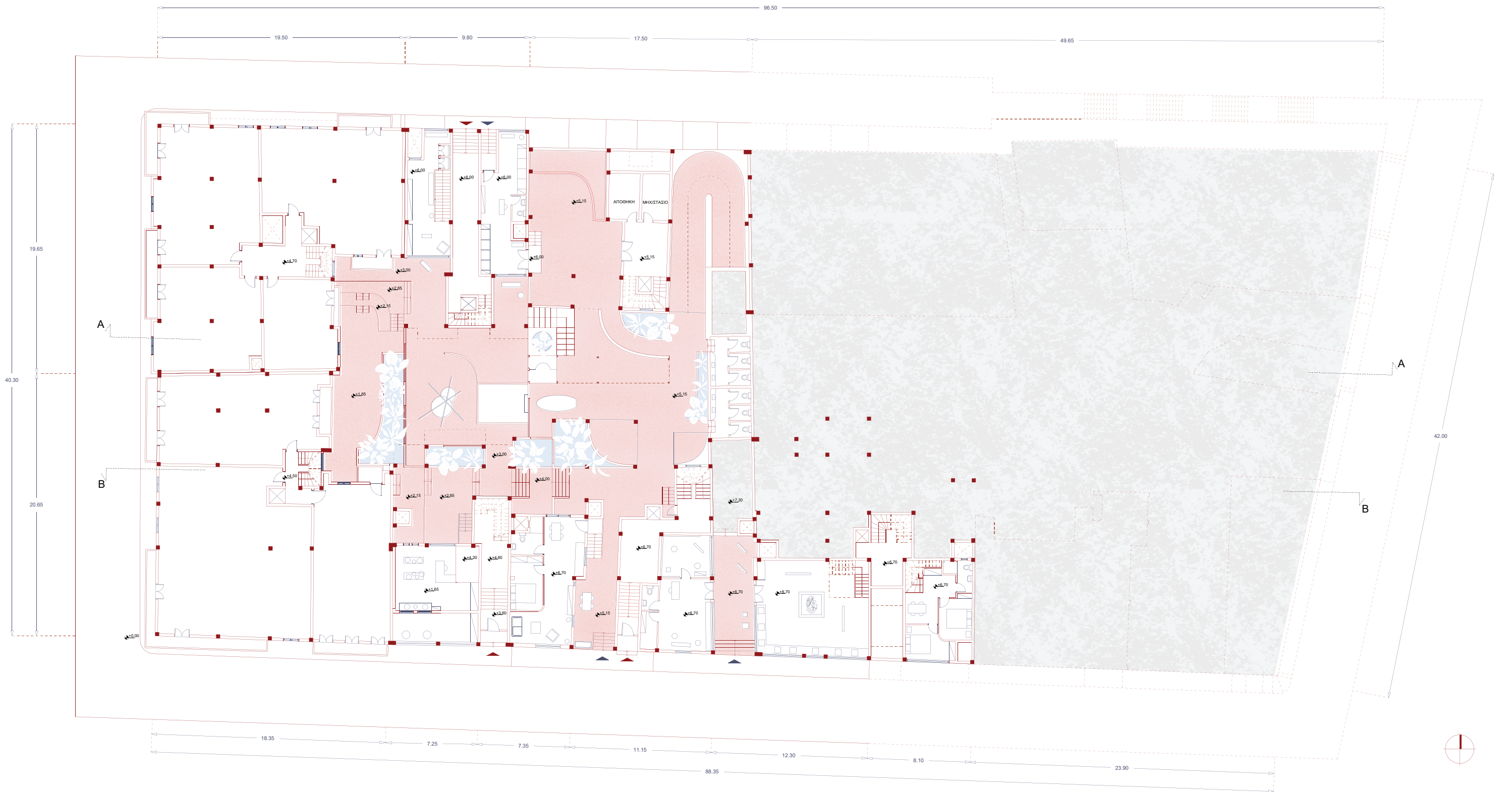

ΚΑΤΟΨΗ +4,00m

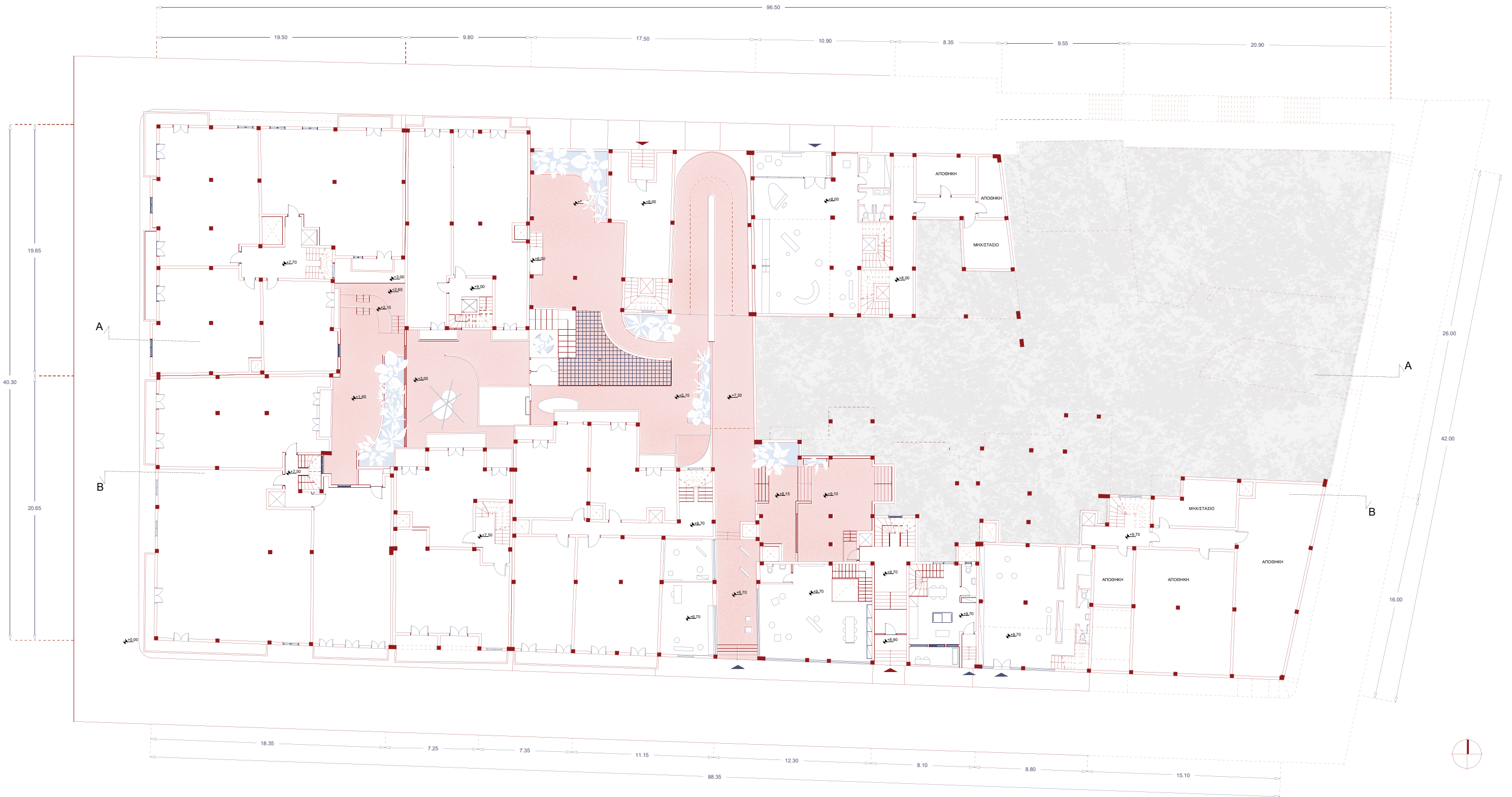

ΚΑΤΟΨΗ +7,10m

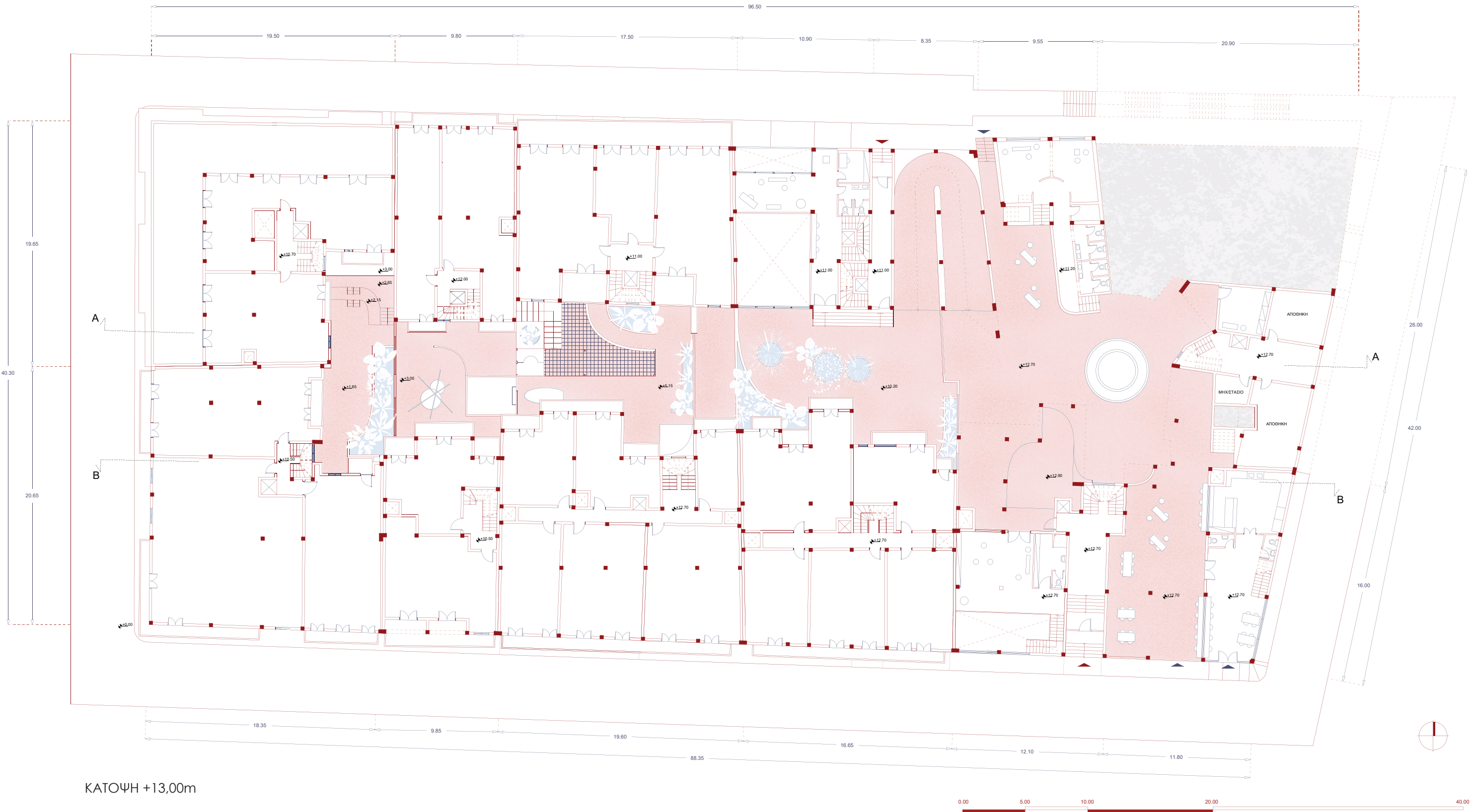

ΚΑΤΟΨΗ +10,20m

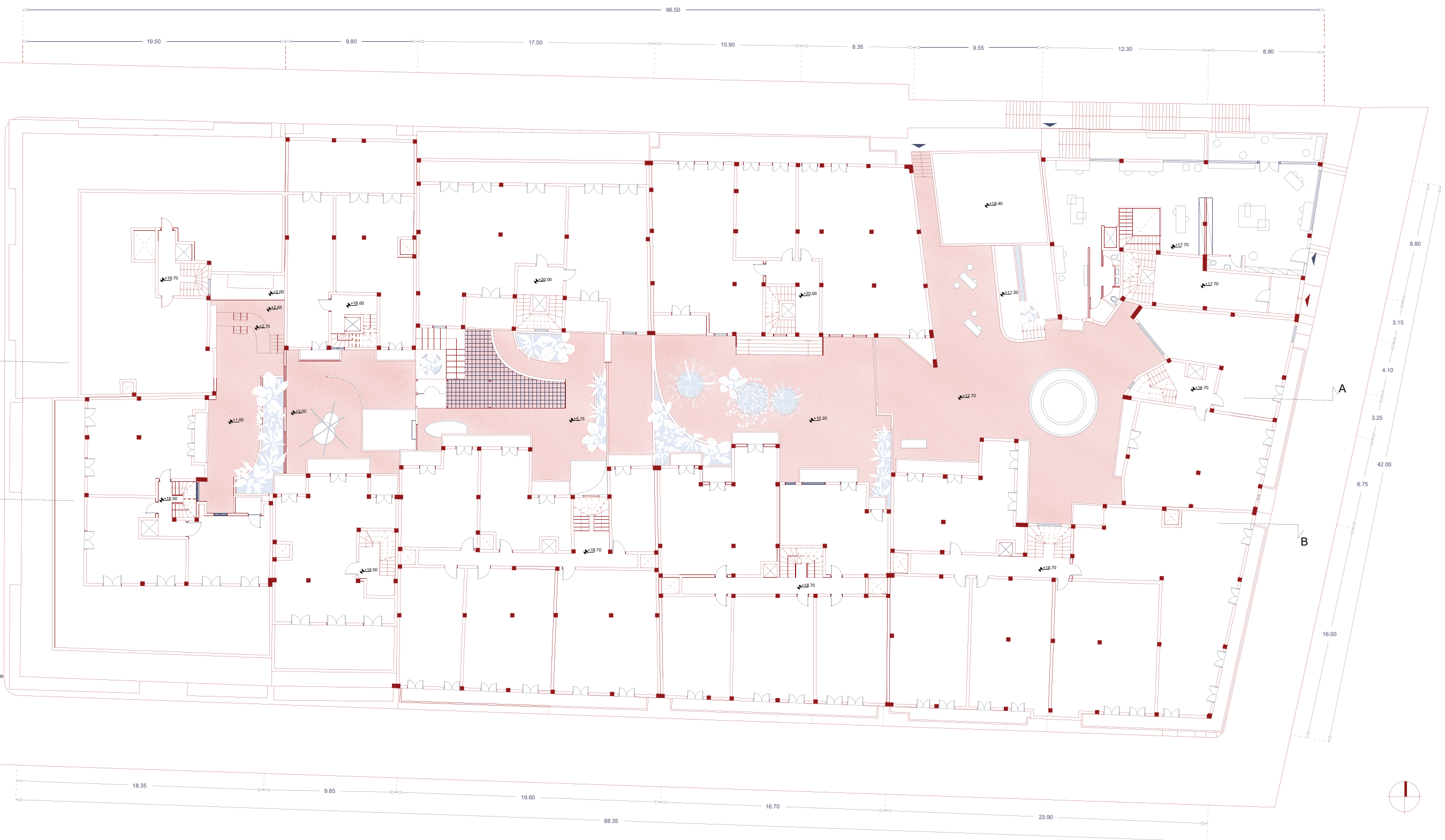

ΚΑΤΟΨΗ +13,00m

КАТОУН +20,00m

ΔΥΤΙΚΗ ΟΨΗ

ΒΟΡΕΙΑ ΟΨΗ

ΝΟΤΙΑ ΟΨΗ

TOMH A-A

TOMH B-B

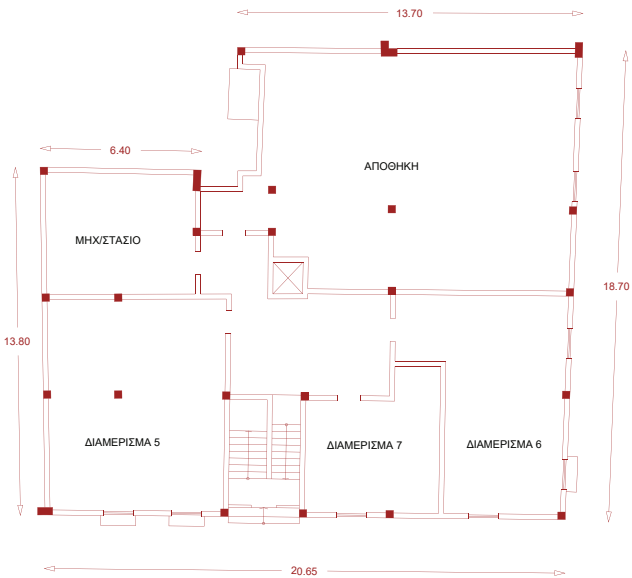
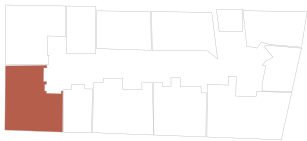

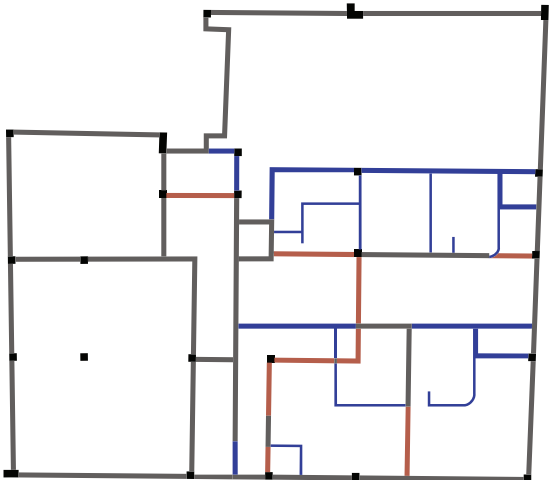
ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ ΔΟΜΩΝ

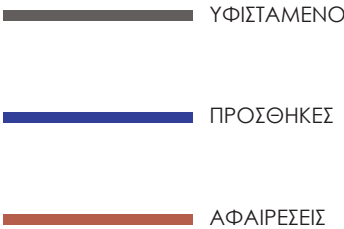
ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΑ Α ΥΠΟΓΕΙΟ

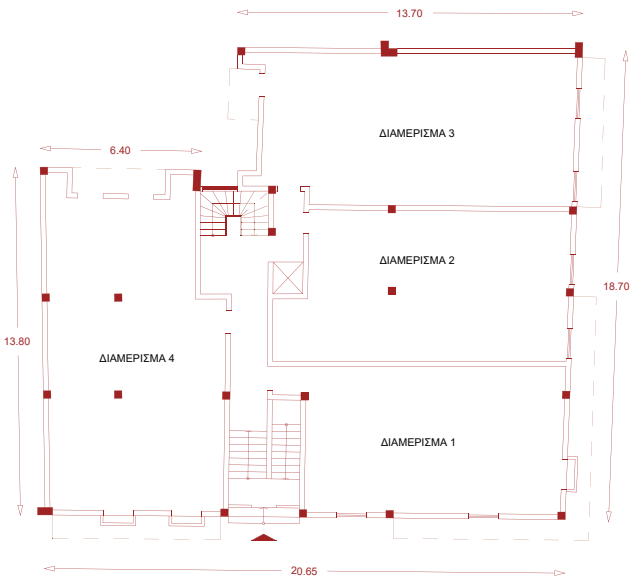
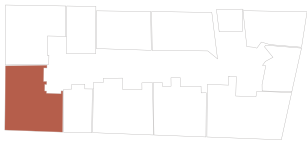
ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟ

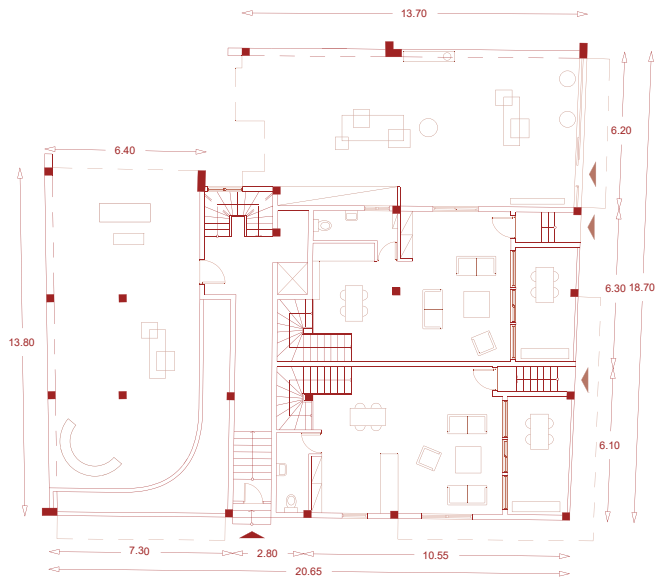
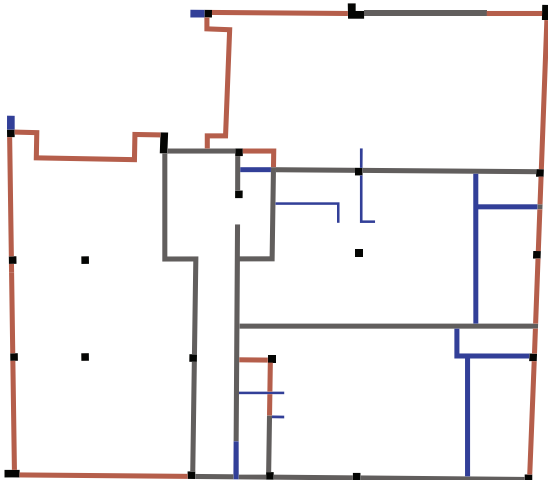
ΑΝΑΔΟΜΗΜΕΝΟ

ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΑ Α ΙΣΟΓΕΙΟ

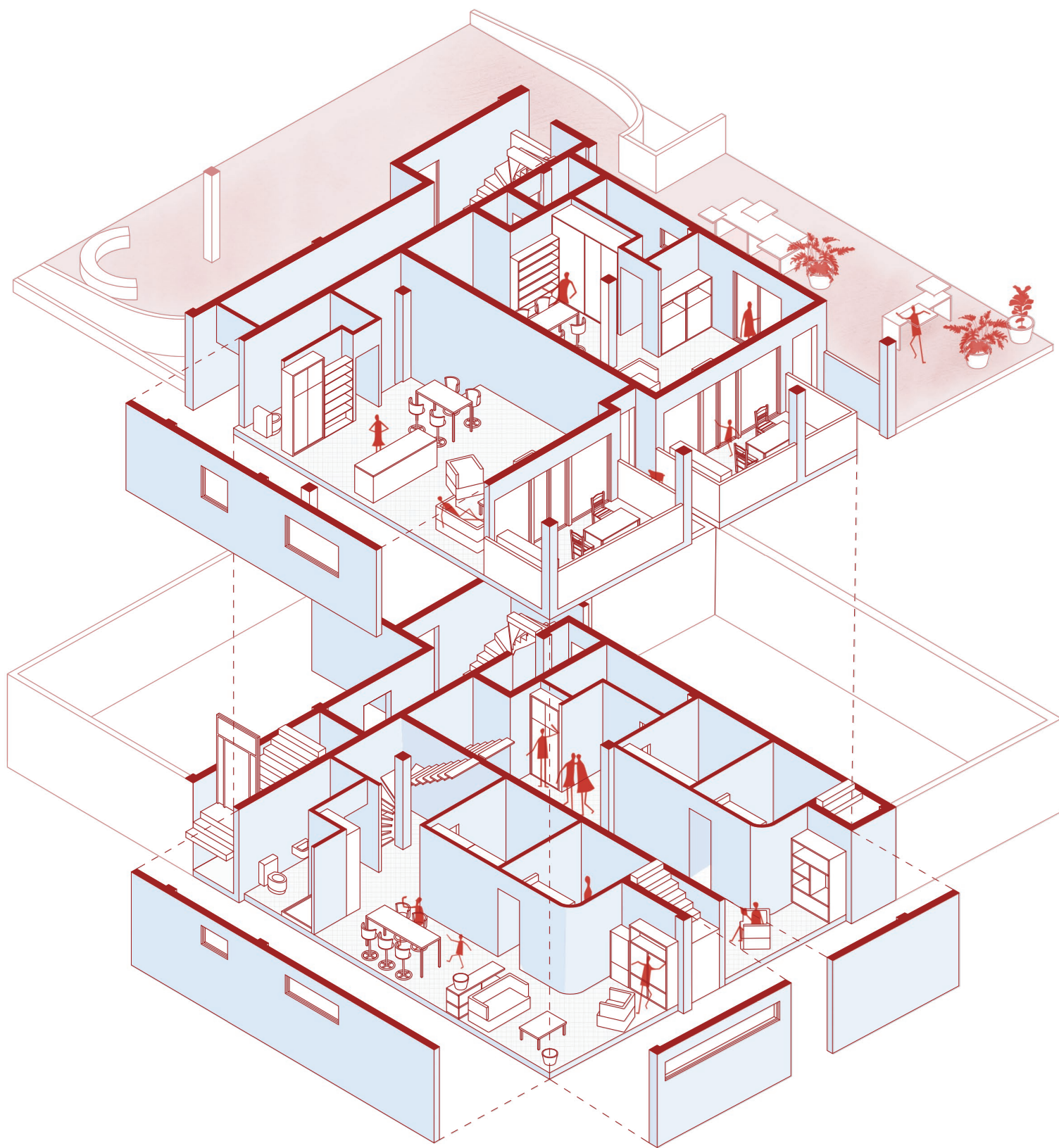
ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟ

ΑΝΑΔΟΜΗΜΕΝΟ

- ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟ
- ΠΡΟΣΘΗΚΕΣ
- ΑΦΑΙΡΕΣΕΙΣ

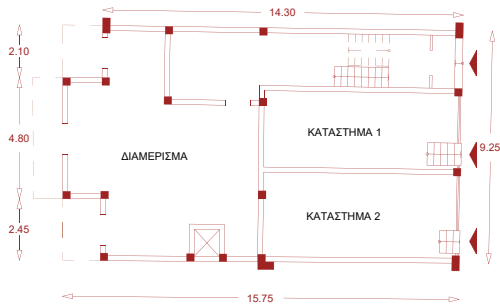
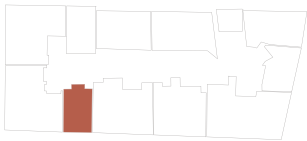

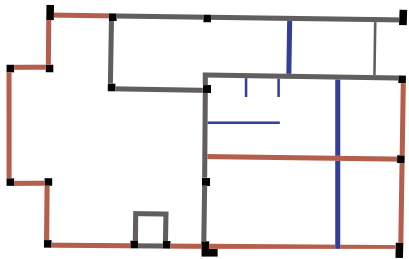
ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΑ ΔΩΜΑΤΙΑ

ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΑ Β ΥΠΟΓΕΙΟ

ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟ

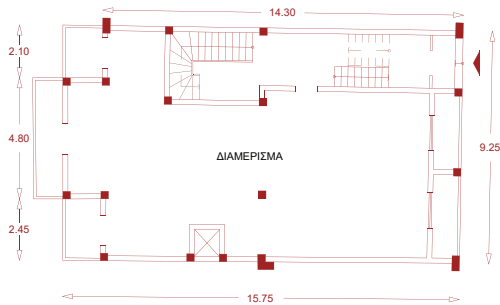
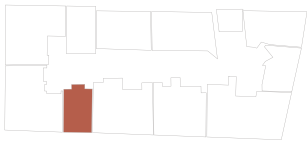

ΑΝΑΔΟΜΗΜΕΝΟ

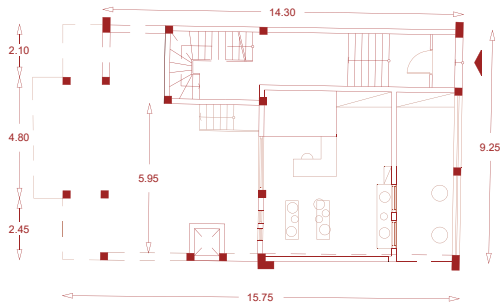
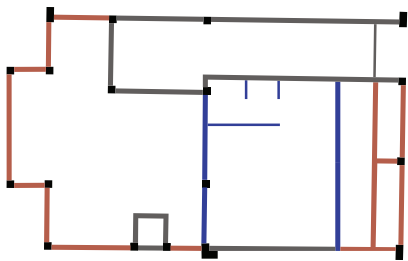
- ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟ
- ΠΡΟΣΘΗΚΕΣ
- ΑΦΑΙΡΕΣΕΙΣ

ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΑ Β ΙΣΟΓΕΙΟ

ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟ

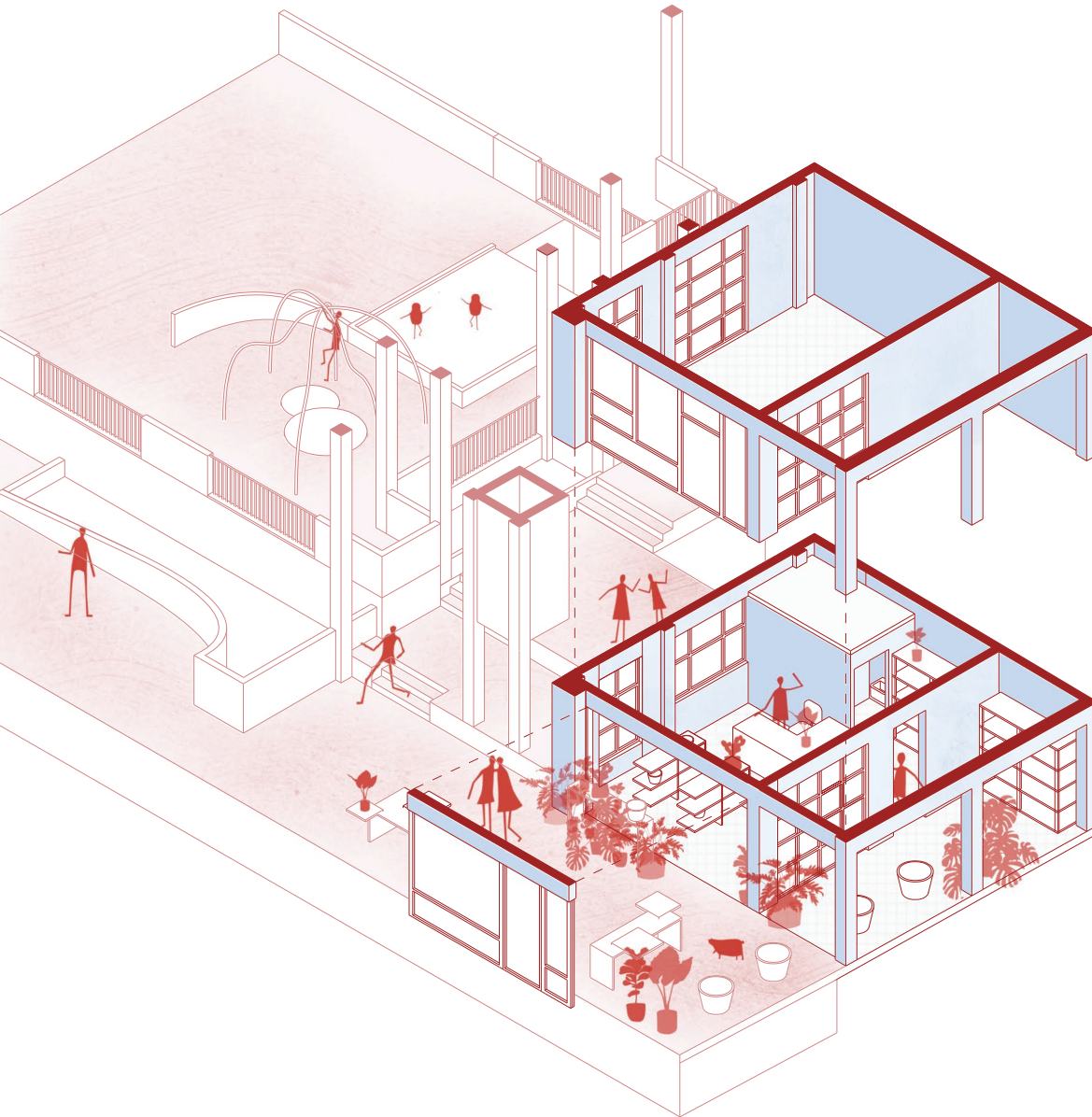

ΑΝΑΔΟΜΗΜΕΝΟ

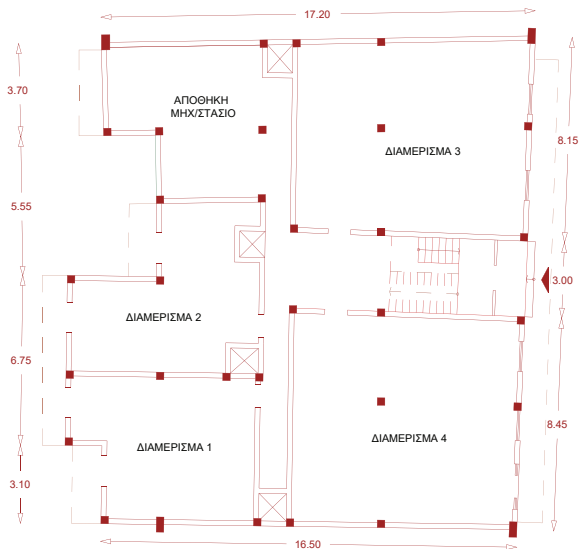
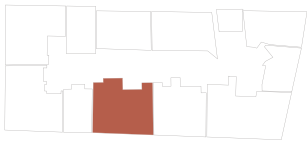
- ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟ
- ΠΡΟΣΘΗΚΕΣ
- ΑΦΑΙΡΕΣΕΙΣ

ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΑ Γ ΥΠΟΓΕΙΟ

ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟ

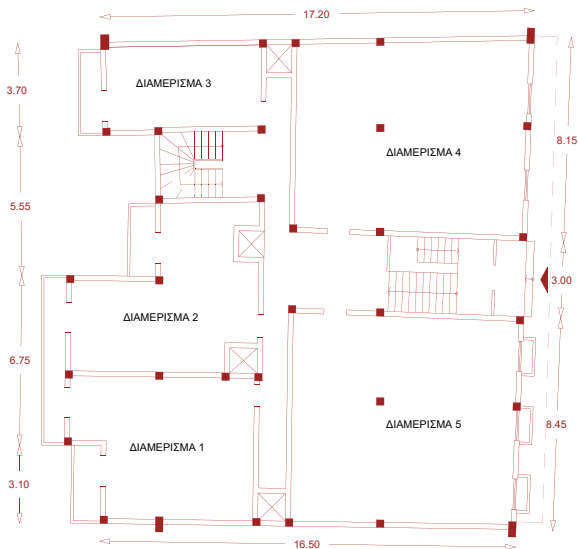
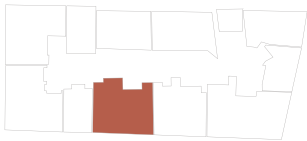

ΑΝΑΔΟΜΗΜΕΝΟ

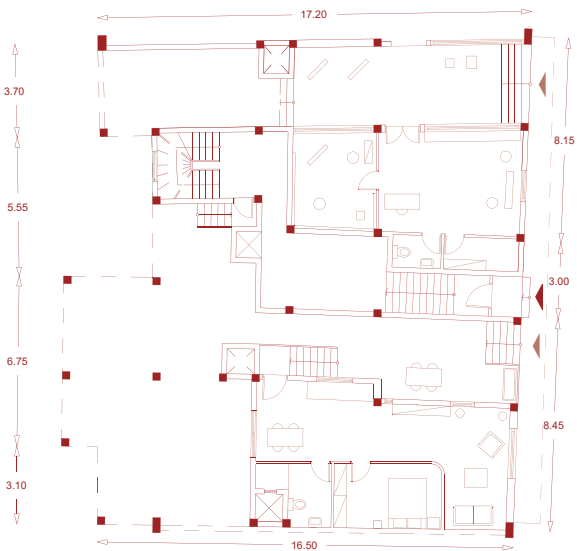
- ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟ
- ΠΡΟΣΘΗΚΕΣ
- ΑΦΑΙΡΕΣΕΙΣ

ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΑ Γ ΙΣΟΓΕΙΟ

ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟ

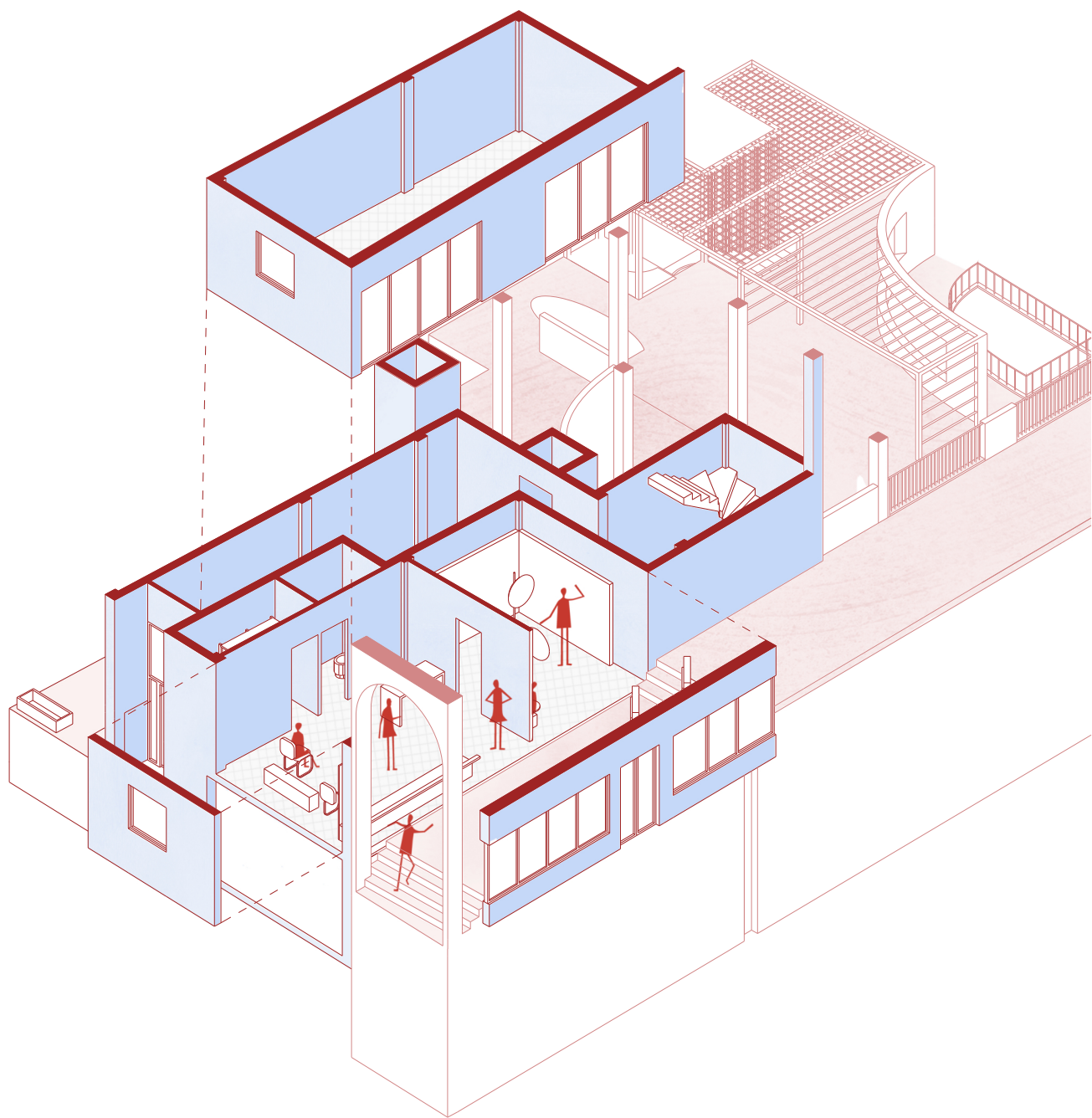

ΑΝΑΔΟΜΗΜΕΝΟ

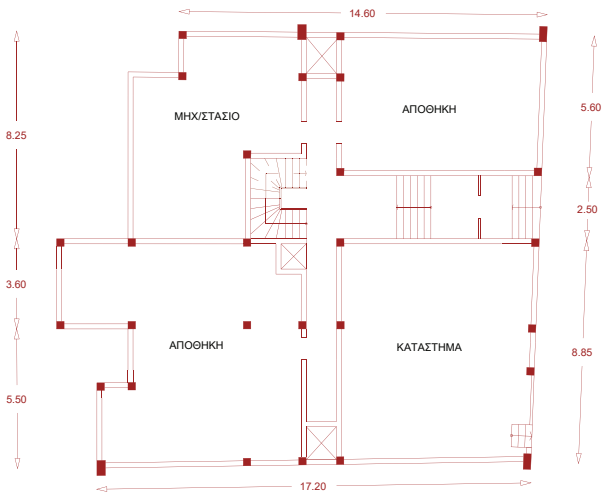
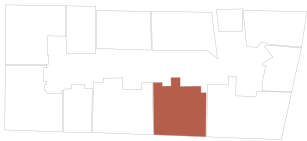
- ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟ
- ΠΡΟΣΘΗΚΕΣ
- ΑΦΑΙΡΕΣΕΙΣ

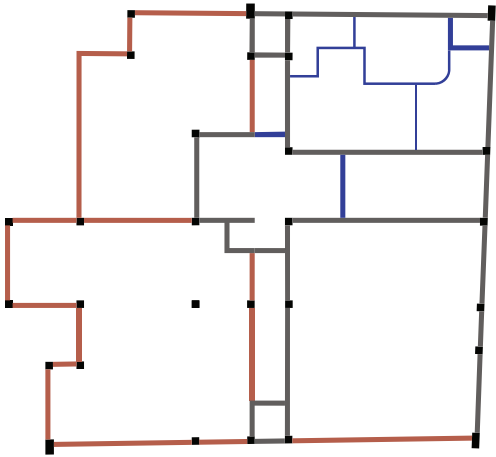

ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΑ Δ ΥΠΟΓΕΙΟ

ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟ

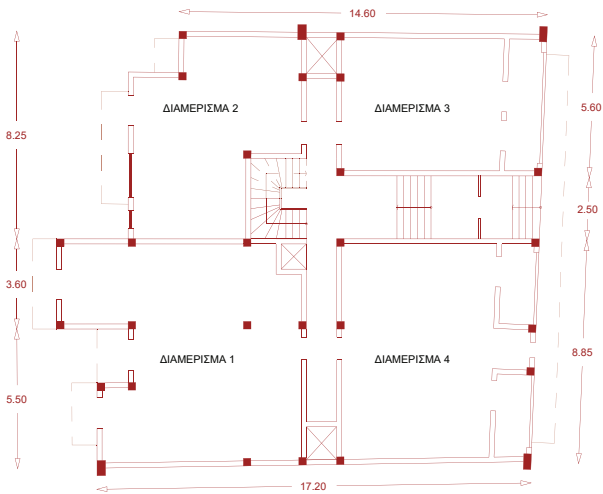
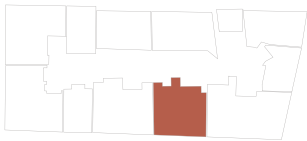
ΑΝΑΔΟΜΗΜΕΝΟ

- ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟ
- ΠΡΟΣΘΗΚΕΣ
- ΑΦΑΙΡΕΣΕΙΣ

ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΑ Δ ΙΣΟΓΕΙΟ

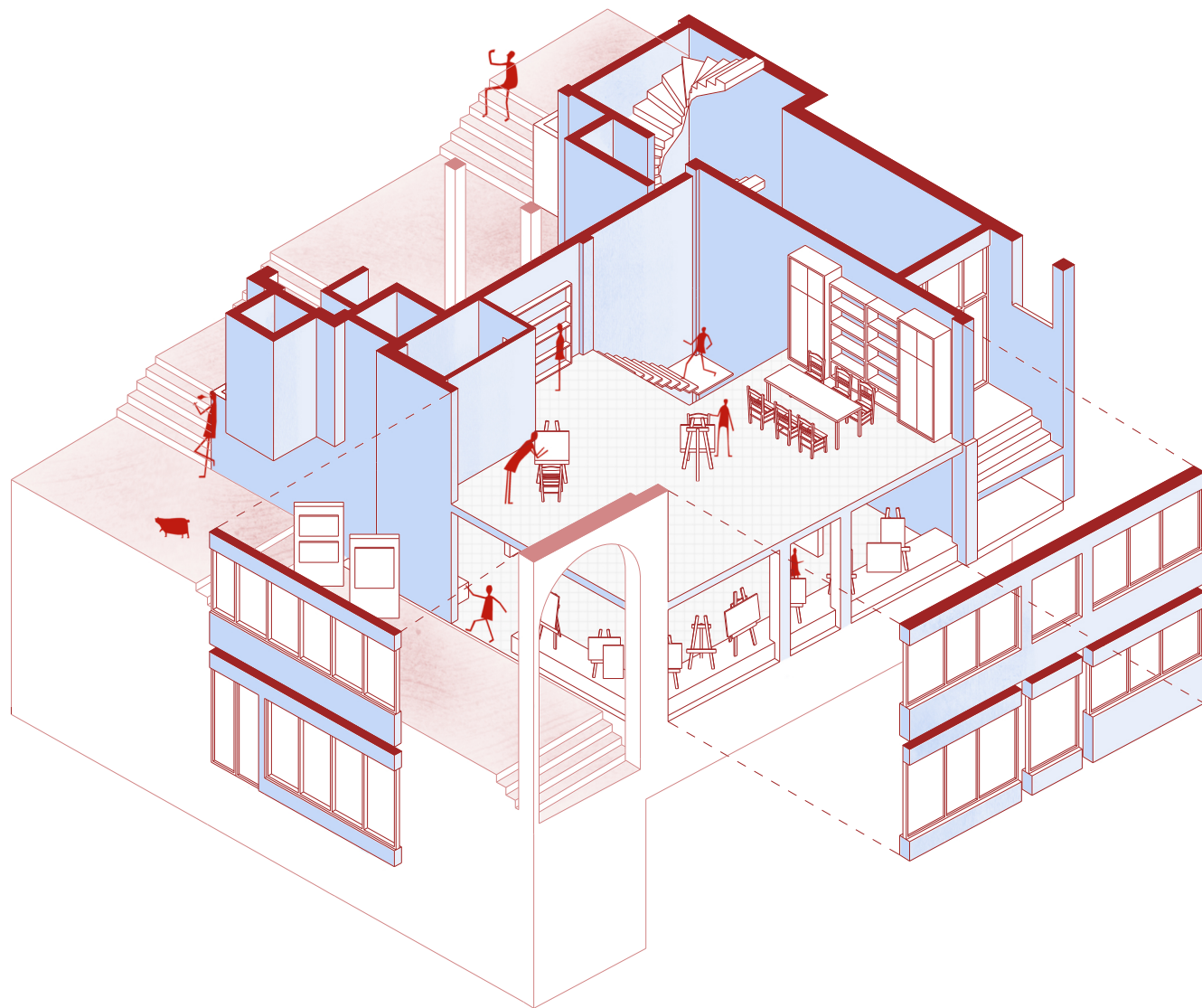
ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟ

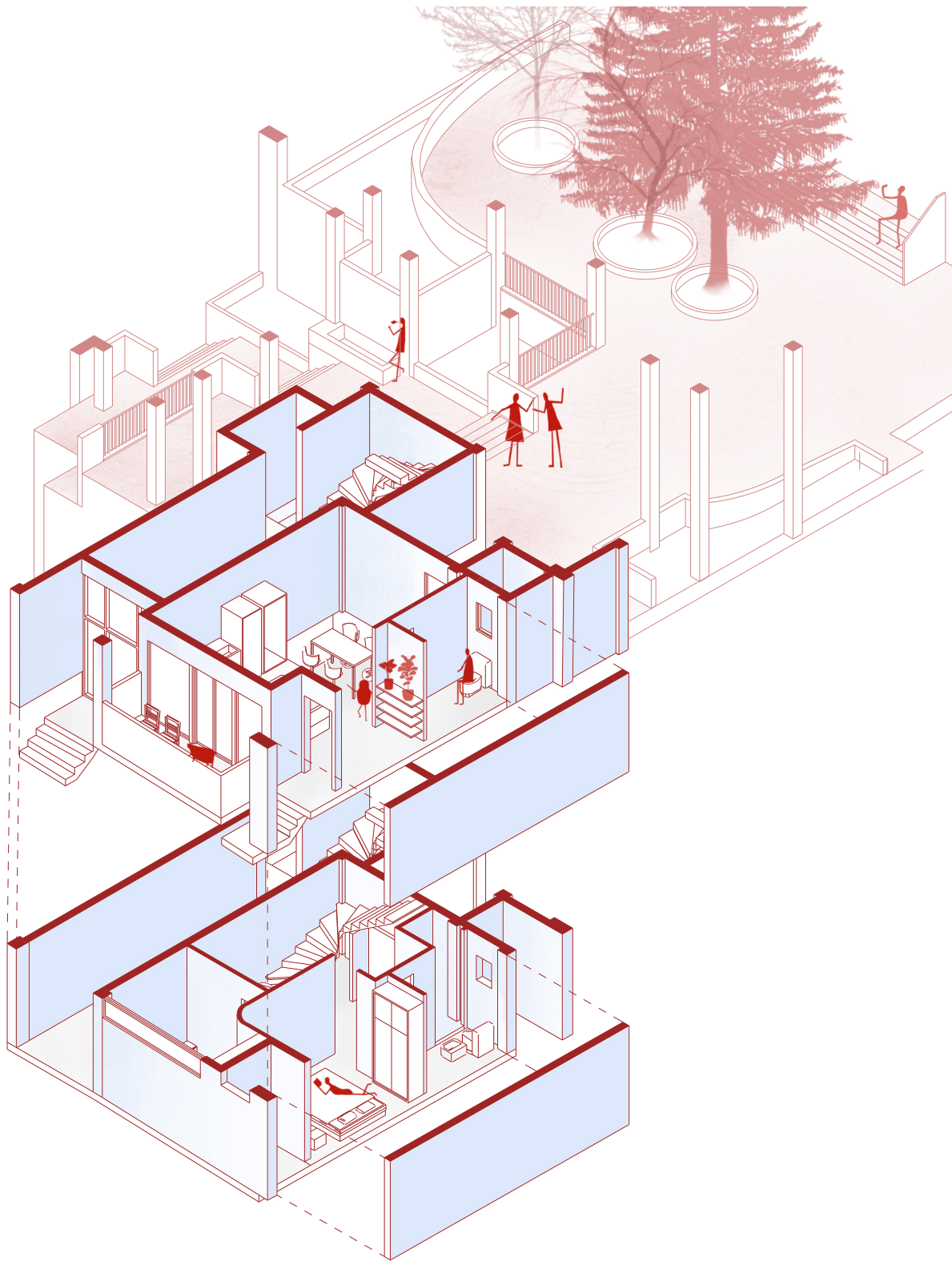

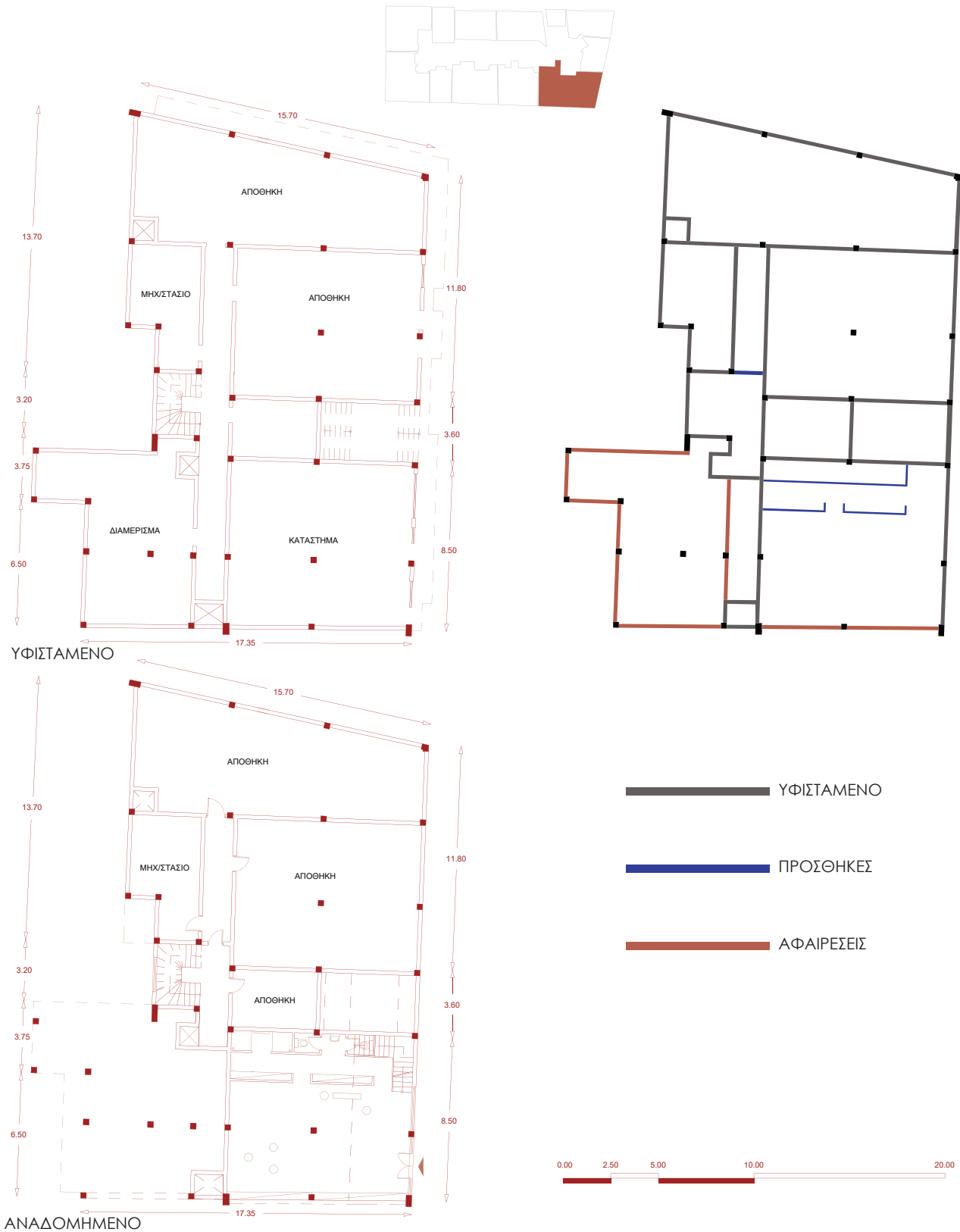
ΑΝΑΔΟΜΗΜΕΝΟ

- ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟ
- ΠΡΟΣΘΗΚΕΣ
- ΑΦΑΙΡΕΣΕΙΣ

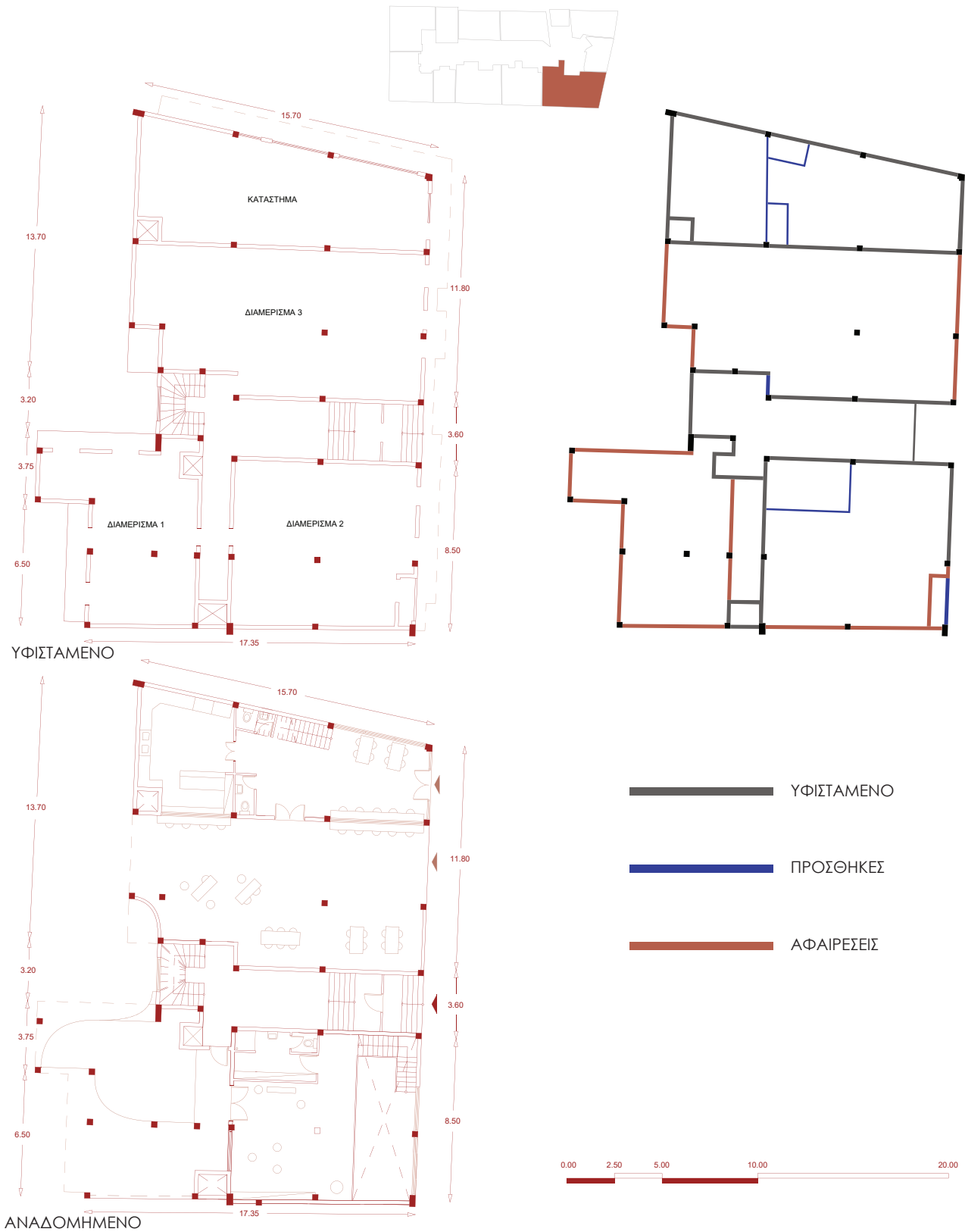

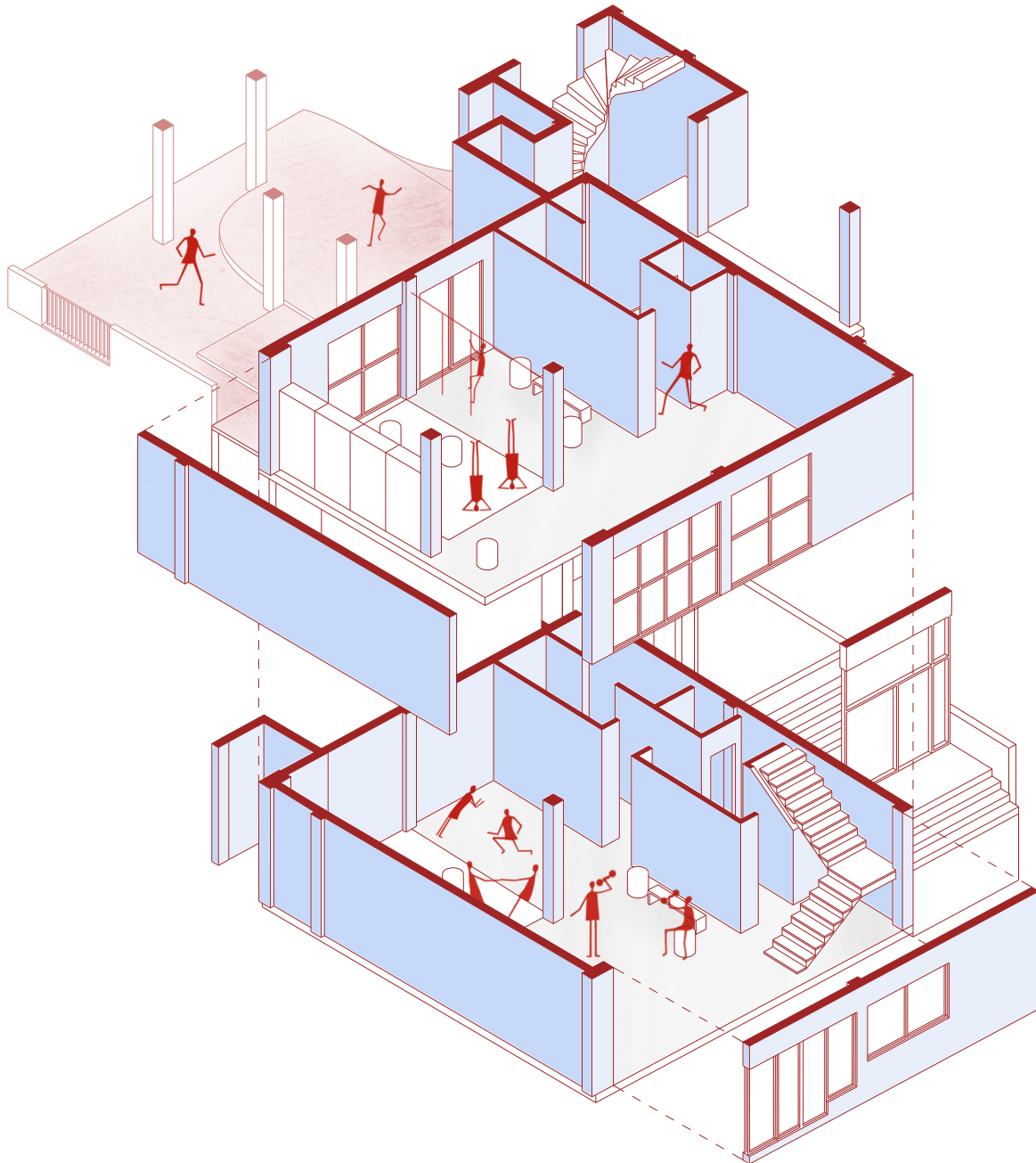

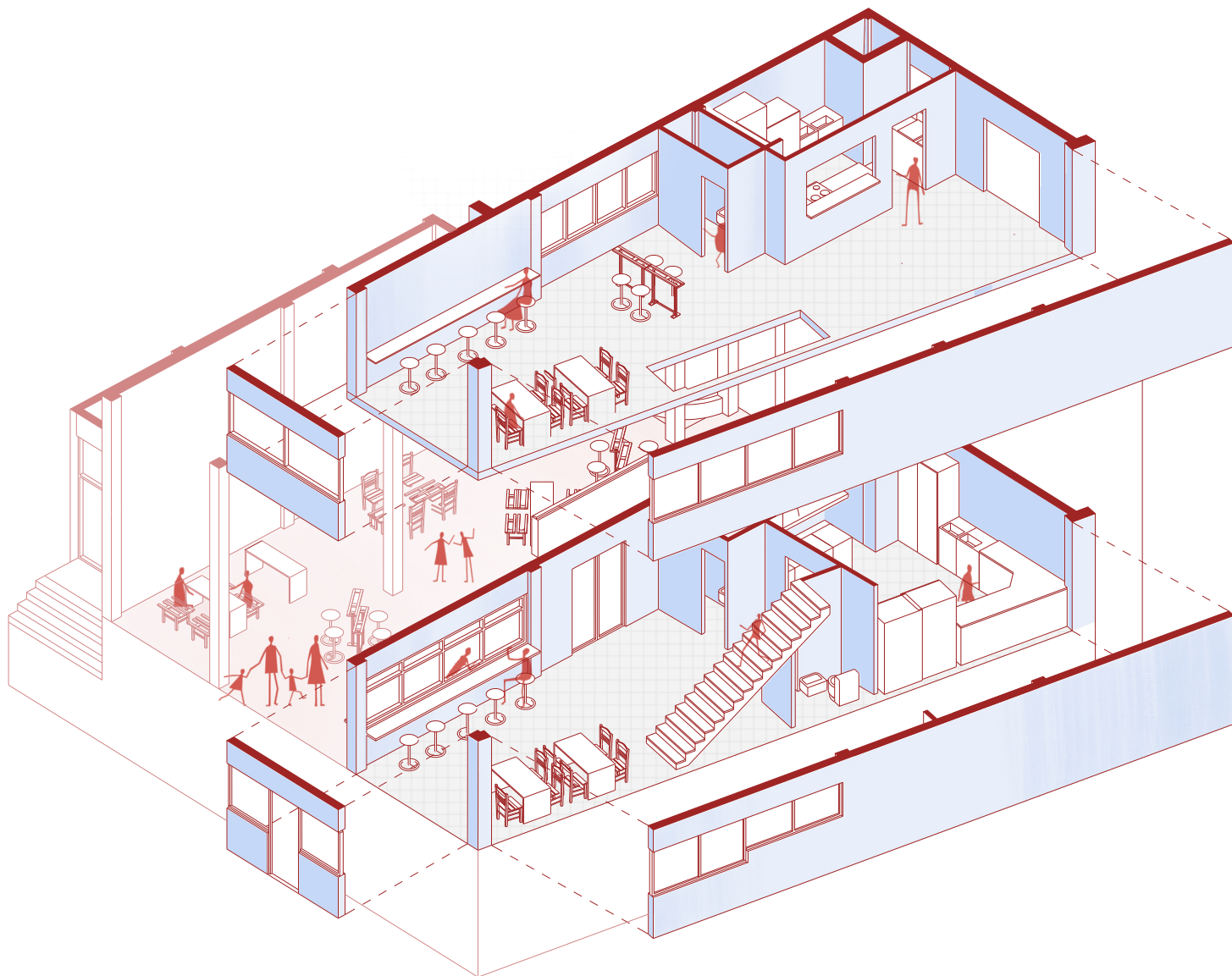

ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΑ Ε ΙΣΟΓΕΙΟ

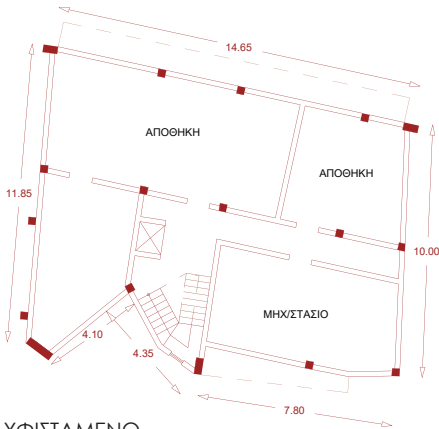
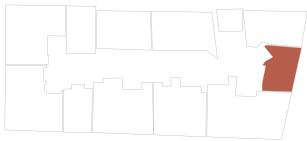

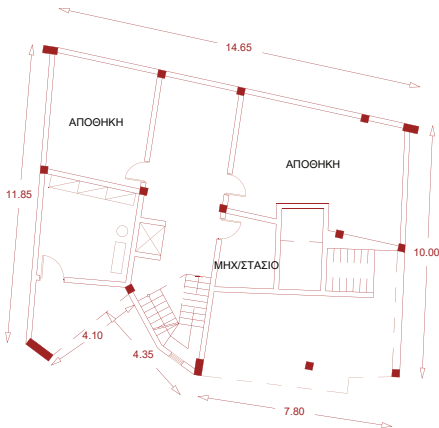
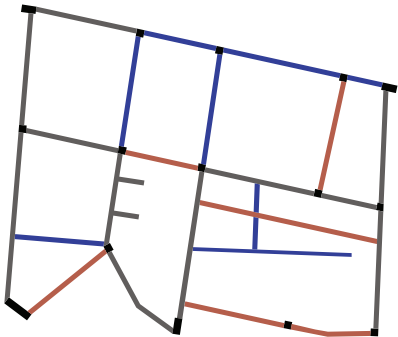

ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΑ ΣΤ ΥΠΟΓΕΙΟ

ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟ

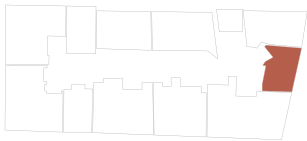

ΑΝΑΔΟΜΗΜΕΝΟ

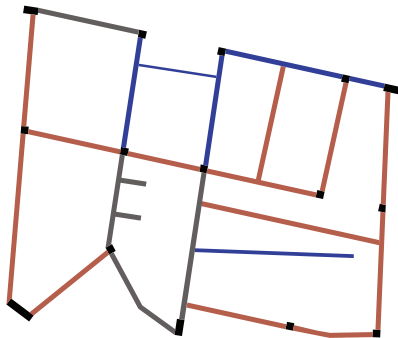
- ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟ
- ΠΡΟΣΘΗΚΕΣ
- ΑΦΑΙΡΕΣΕΙΣ

ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΑ ΣΤ ΙΣΟΓΕΙΟ

ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟ

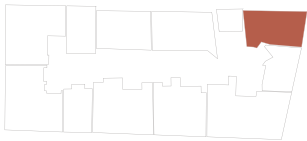

ΑΝΑΔΟΜΗΜΕΝΟ

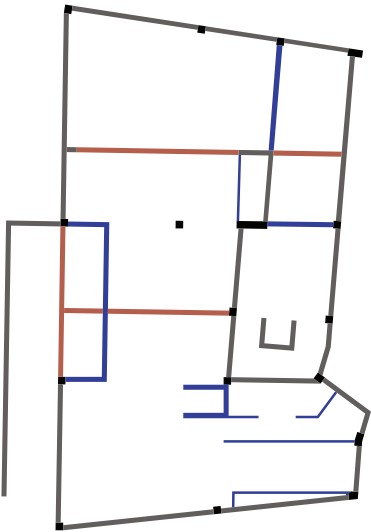

ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΑ Ζ ΥΠΟΓΕΙΟ

ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟ

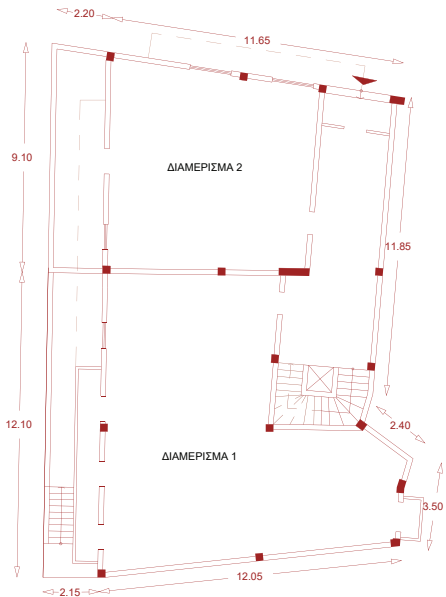
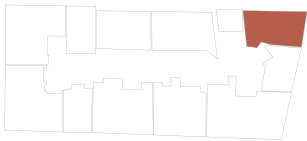

ΑΝΑΔΟΜΗΜΕΝΟ

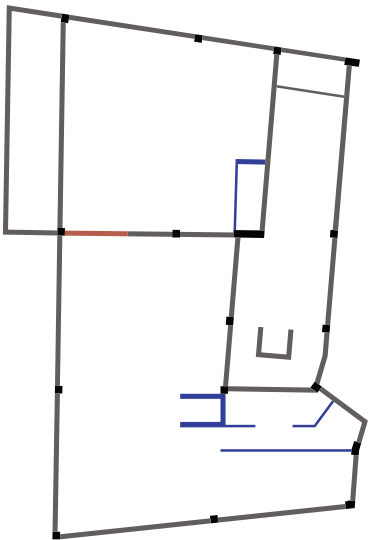
- ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟ
- ΠΡΟΣΘΗΚΕΣ
- ΑΦΑΙΡΕΣΕΙΣ

ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΑ Ζ ΙΣΟΓΕΙΟ

ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟ

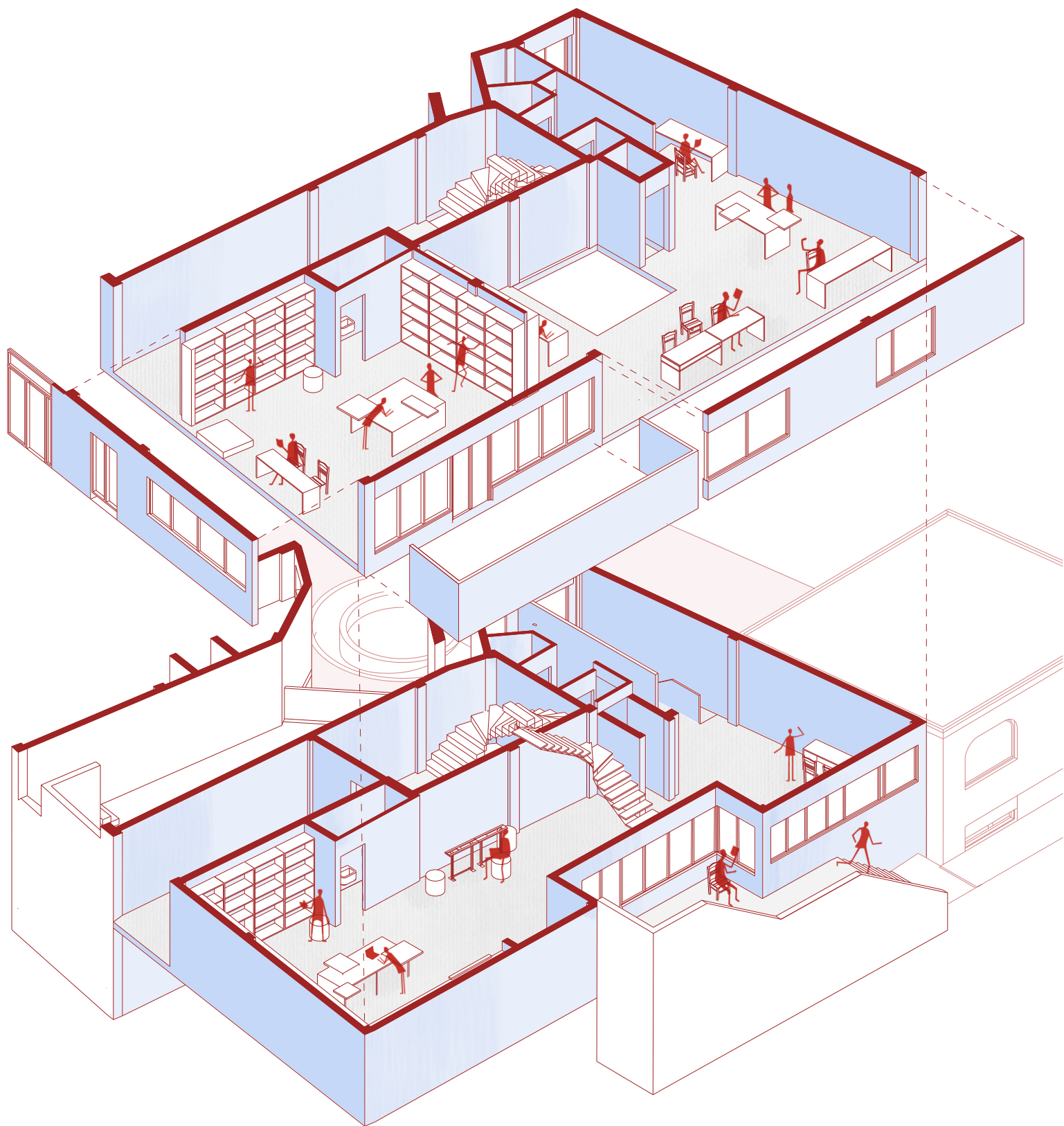

ΑΝΑΔΟΜΗΜΕΝΟ

- ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟ
- ΠΡΟΣΘΗΚΕΣ
- ΑΦΑΙΡΕΣΕΙΣ

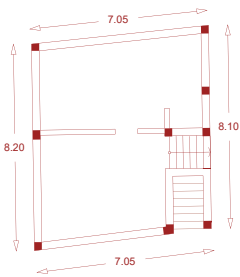
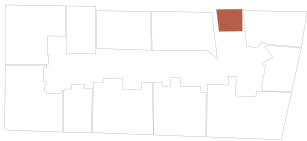

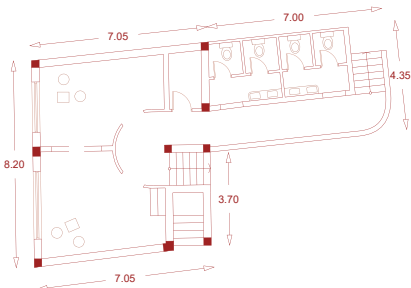
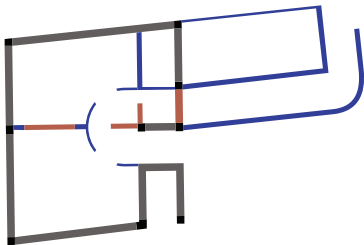

ΜΟΝΟΚΑΤΟΙΚΙΑ ΥΠΟΓΕΙΟ

ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟ

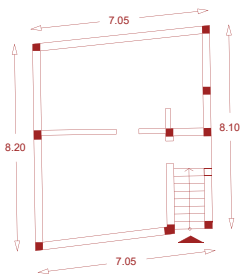
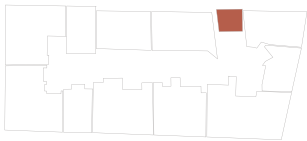

ΑΝΑΔΟΜΗΜΕΝΟ

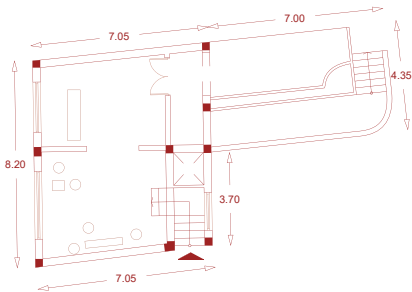
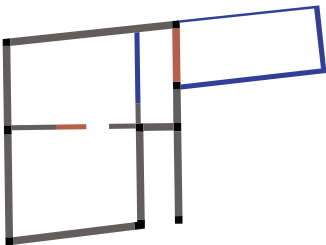
- ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟ
- ΠΡΟΣΘΗΚΕΣ
- ΑΦΑΙΡΕΣΕΙΣ

ΜΟΝΟΚΑΤΟΙΚΙΑ ΙΣΟΓΕΙΟ

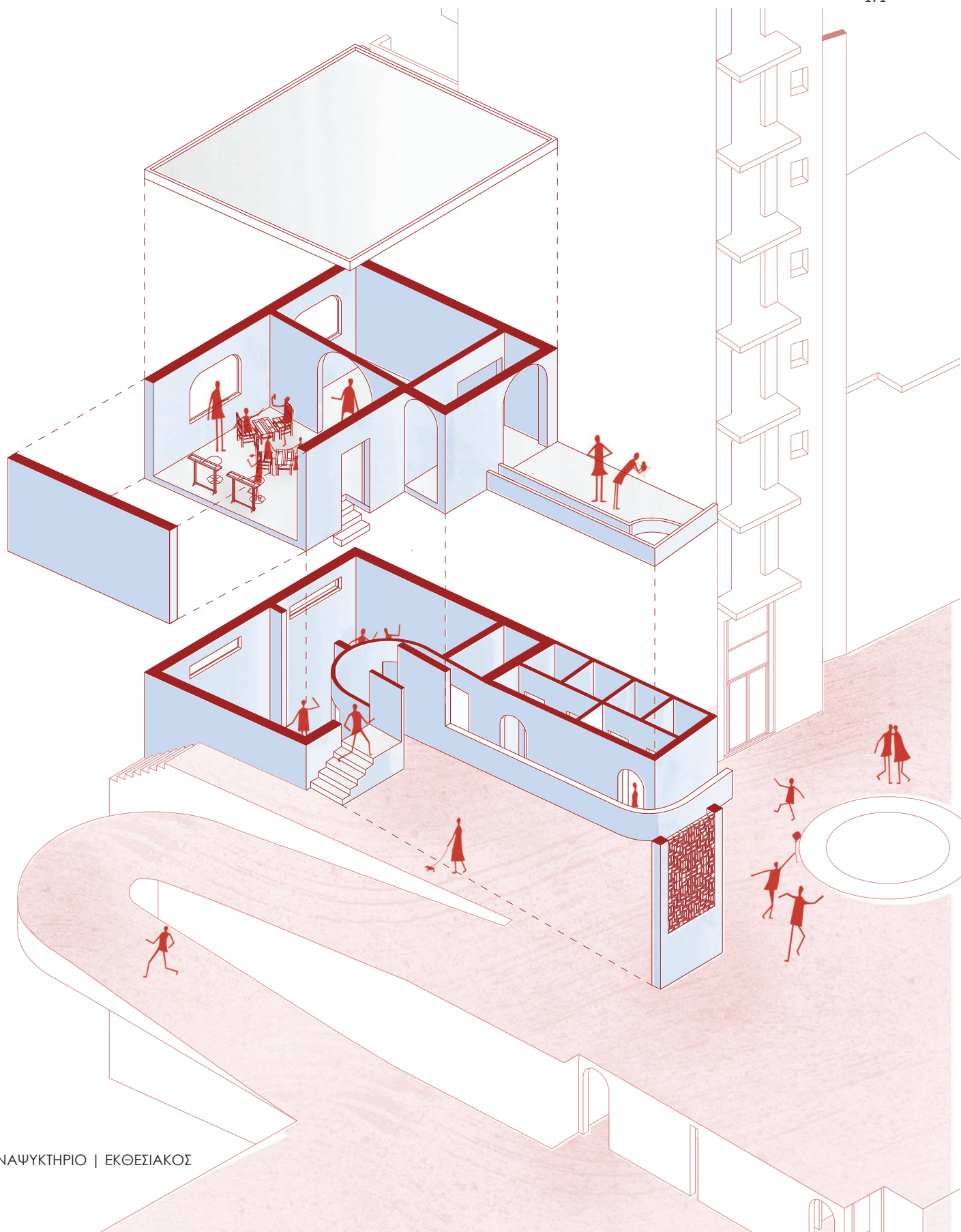
ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟ

ΑΝΑΔΟΜΗΜΕΝΟ

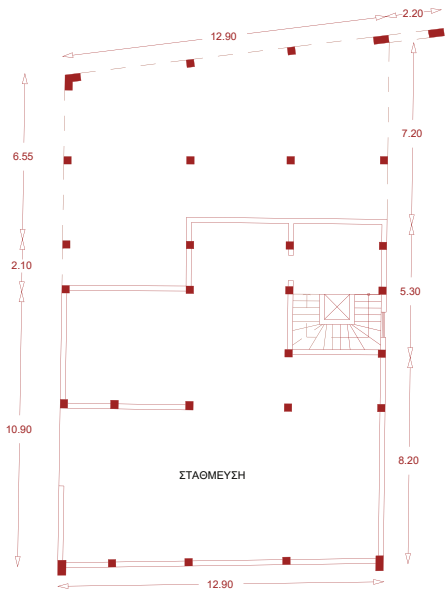
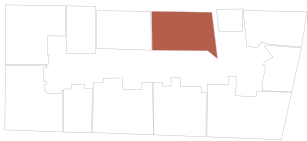
- ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟ
- ΠΡΟΣΘΗΚΕΣ
- ΑΦΑΙΡΕΣΕΙΣ

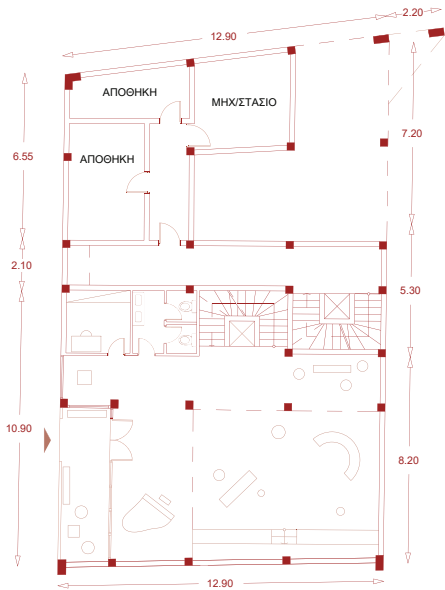
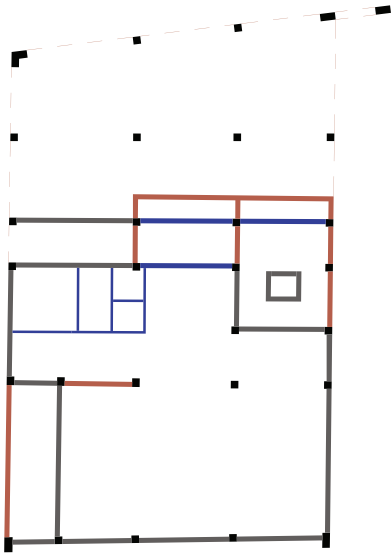

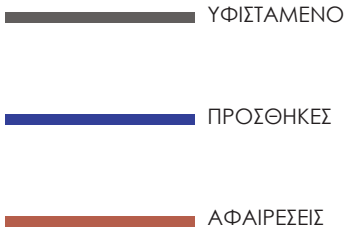
ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΑ Η ΥΠΟΓΕΙΟ

ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟ

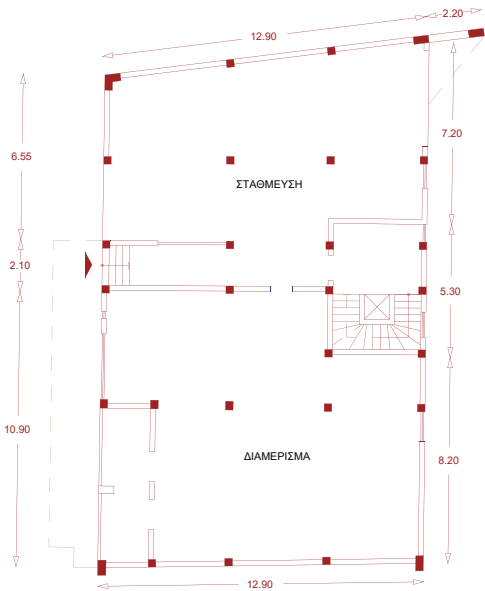
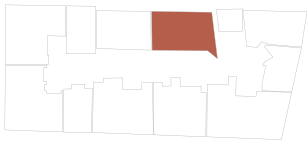

ΑΝΑΔΟΜΗΜΕΝΟ

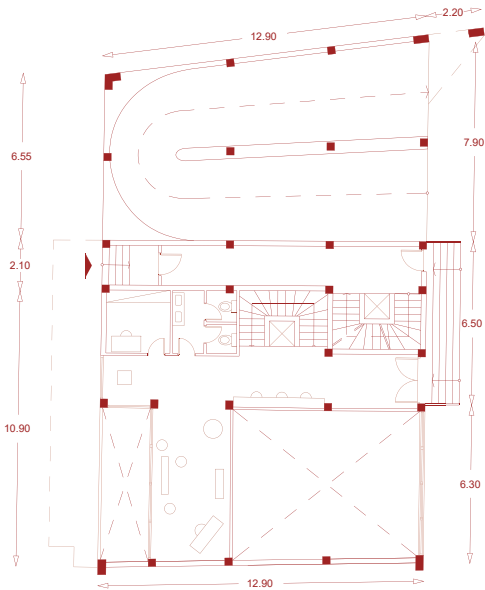
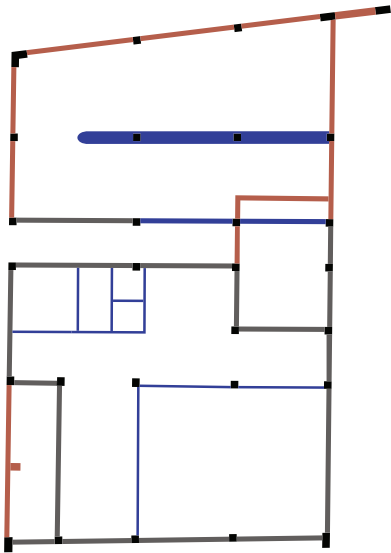

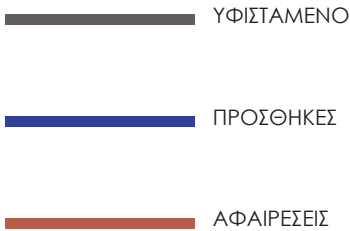
ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΑ Η ΙΣΟΓΕΙΟ

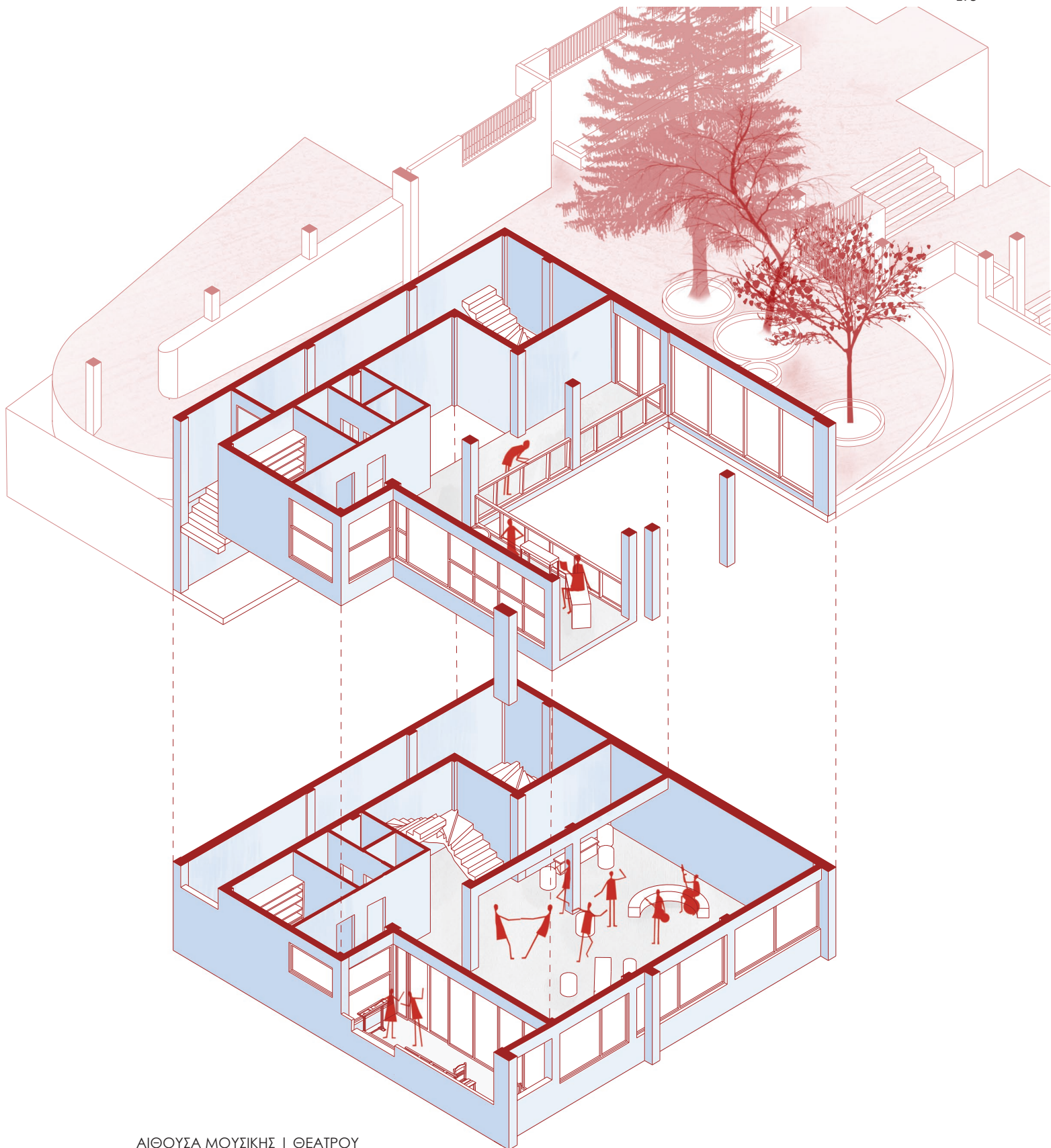

ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟ

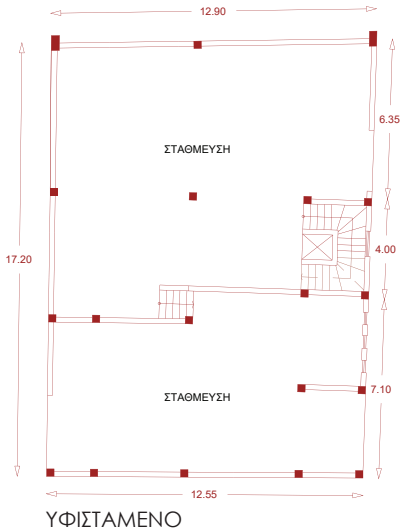
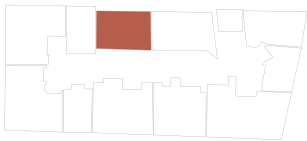

ΑΝΑΔΟΜΗΜΕΝΟ

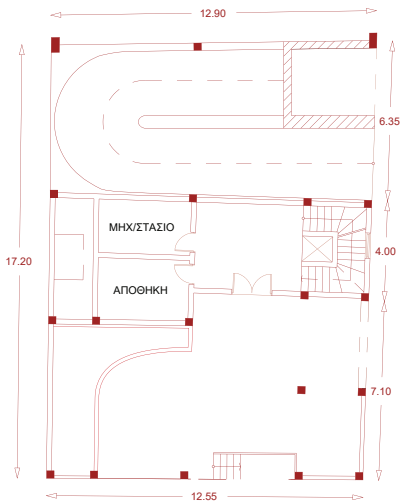
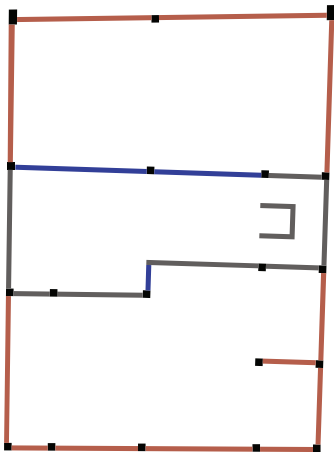

ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΑ Θ ΥΠΟΓΕΙΟ

ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟ

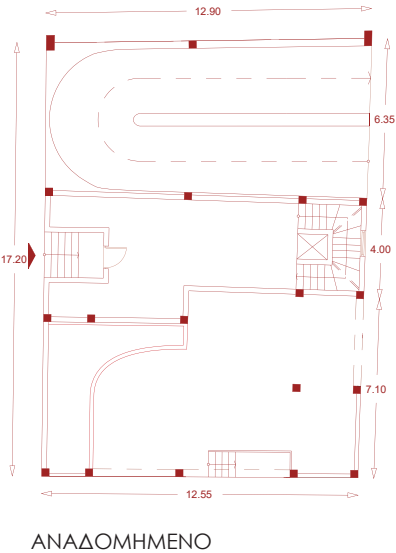
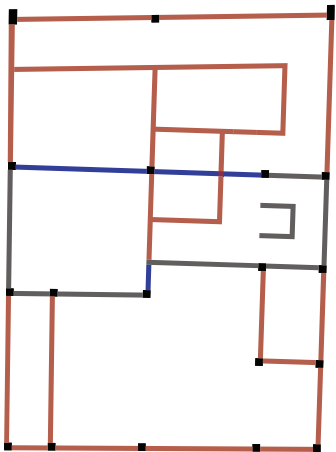
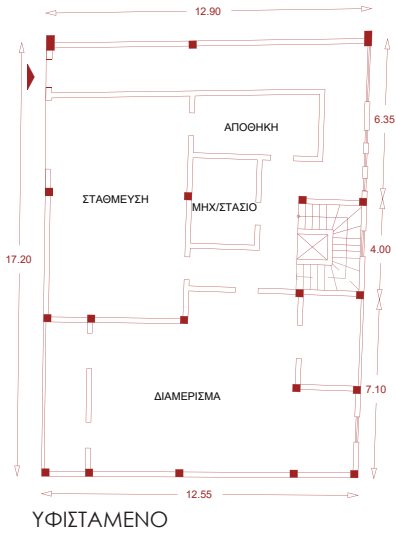
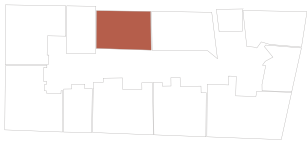

ΑΝΑΔΟΜΗΜΕΝΟ

- ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟ
- ΠΡΟΣΘΗΚΕΣ
- ΑΦΑΙΡΕΣΕΙΣ

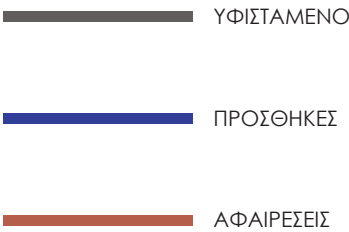
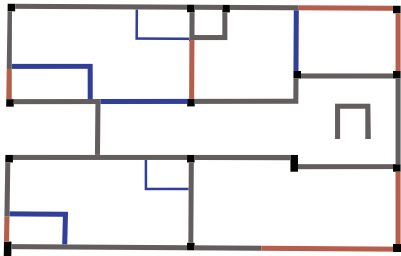
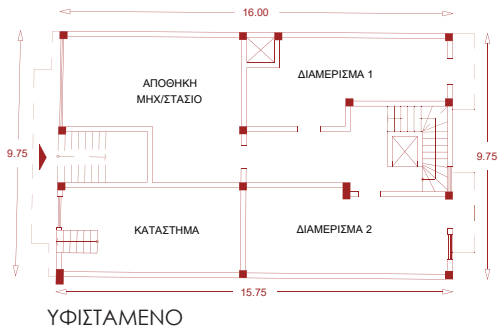
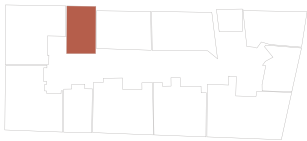
ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΑ Θ ΙΣΟΓΕΙΟ

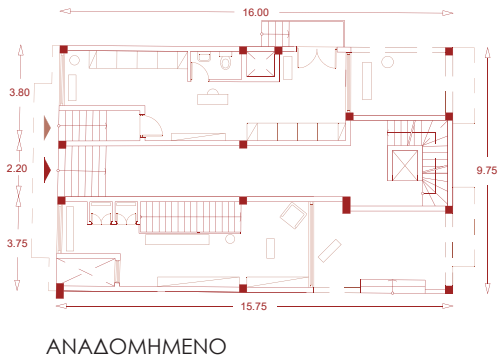
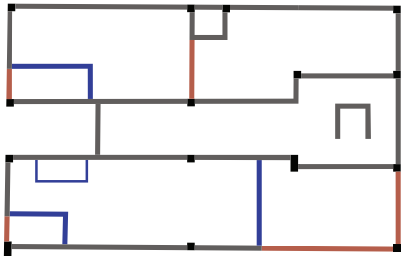
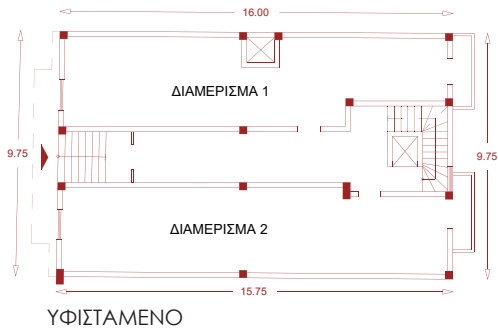
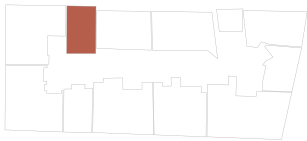
- ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟ
- ΠΡΟΣΘΗΚΕΣ
- ΑΦΑΙΡΕΣΕΙΣ

ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΑ Ι ΥΠΟΓΕΙΟ

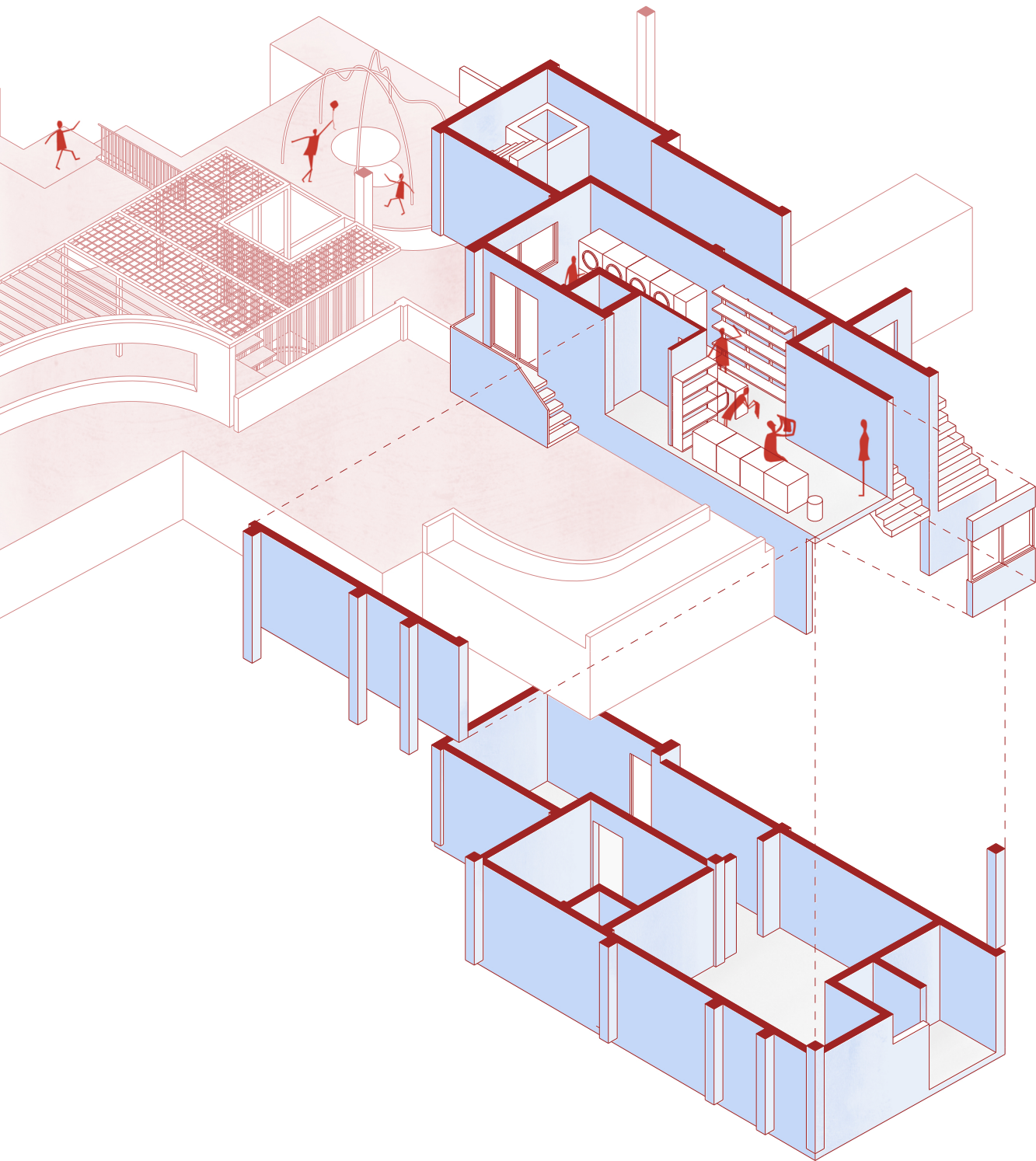

ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΑ Ι ΙΣΟΓΕΙΟ

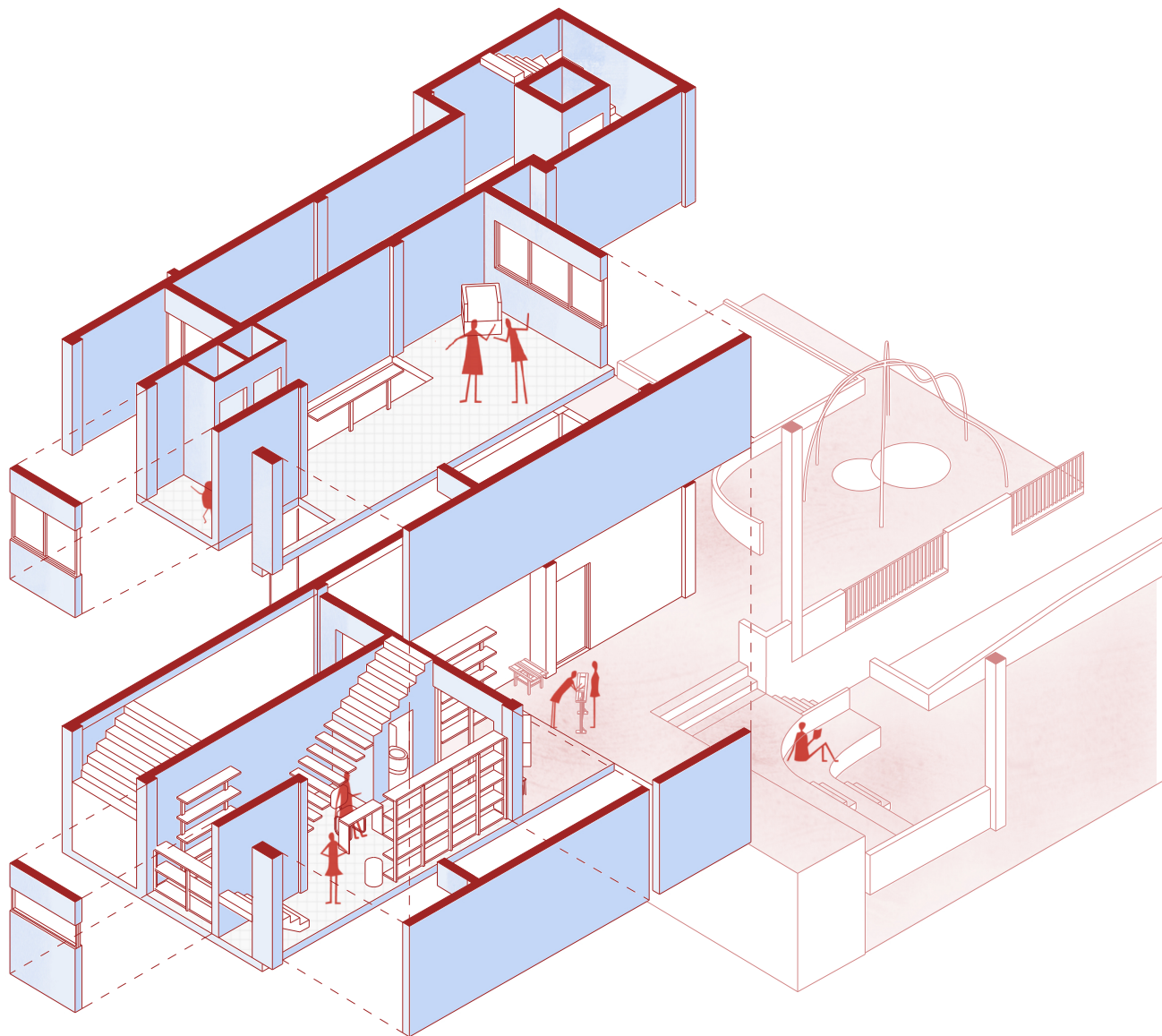

- ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟ
- ΠΡΟΣΘΗΚΕΣ
- ΑΦΑΙΡΕΣΕΙΣ

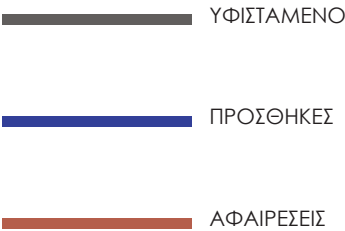
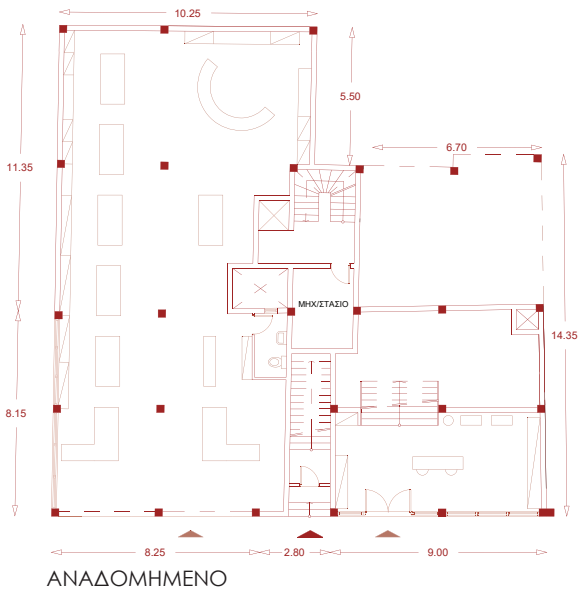
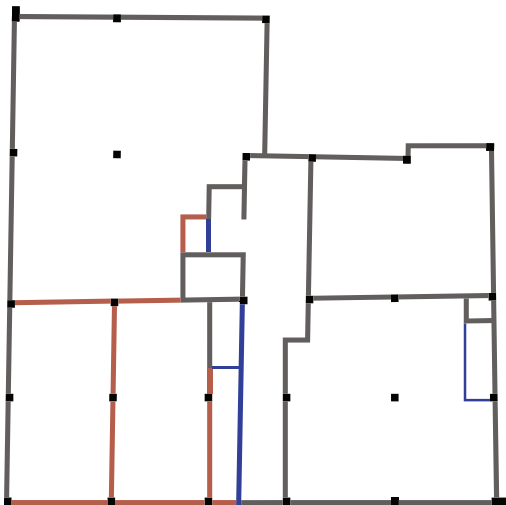
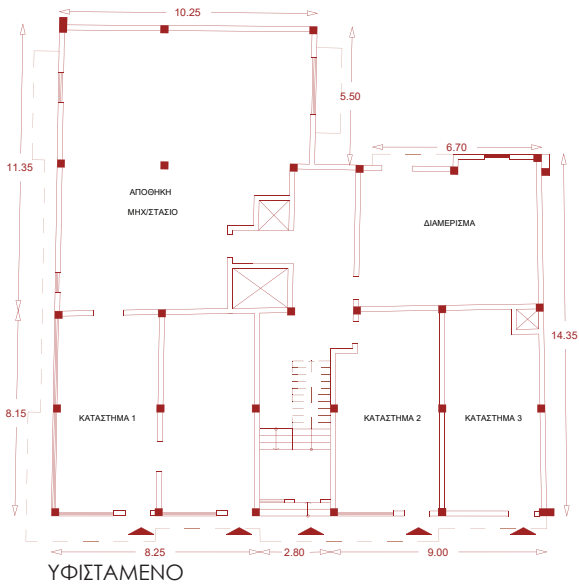
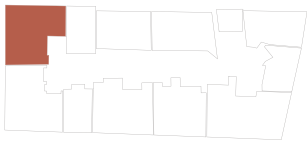

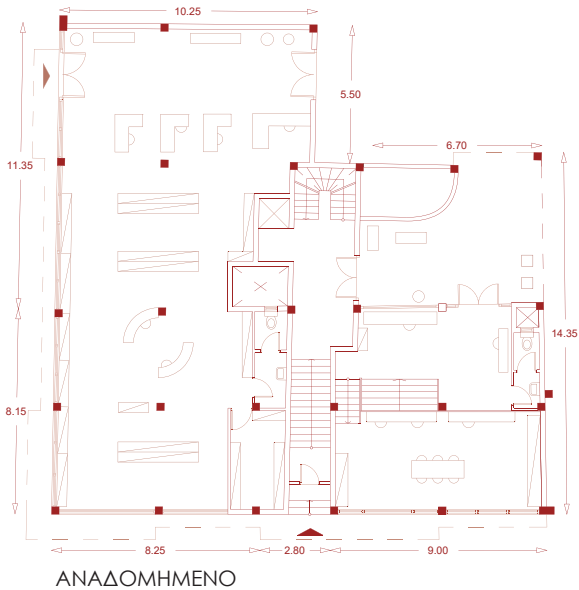
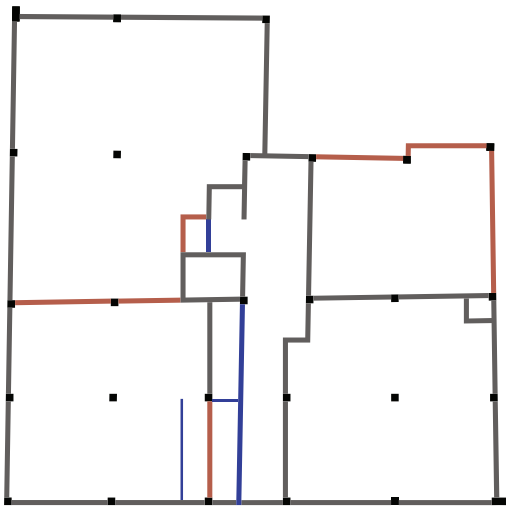
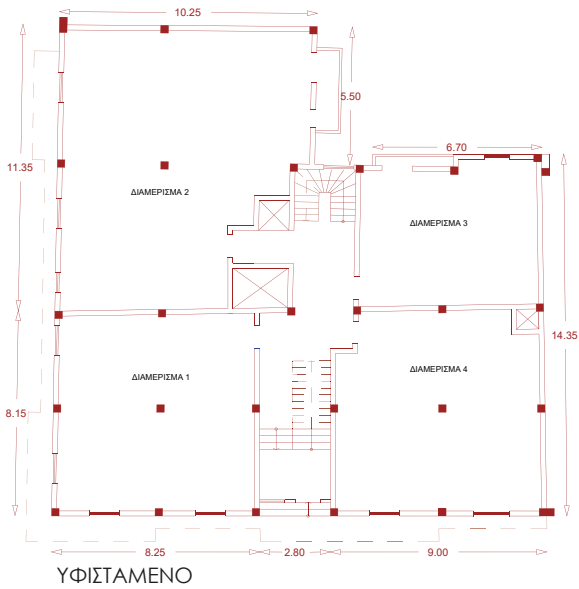
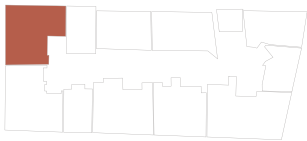

ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΑ Κ ΥΠΟΓΕΙΟ

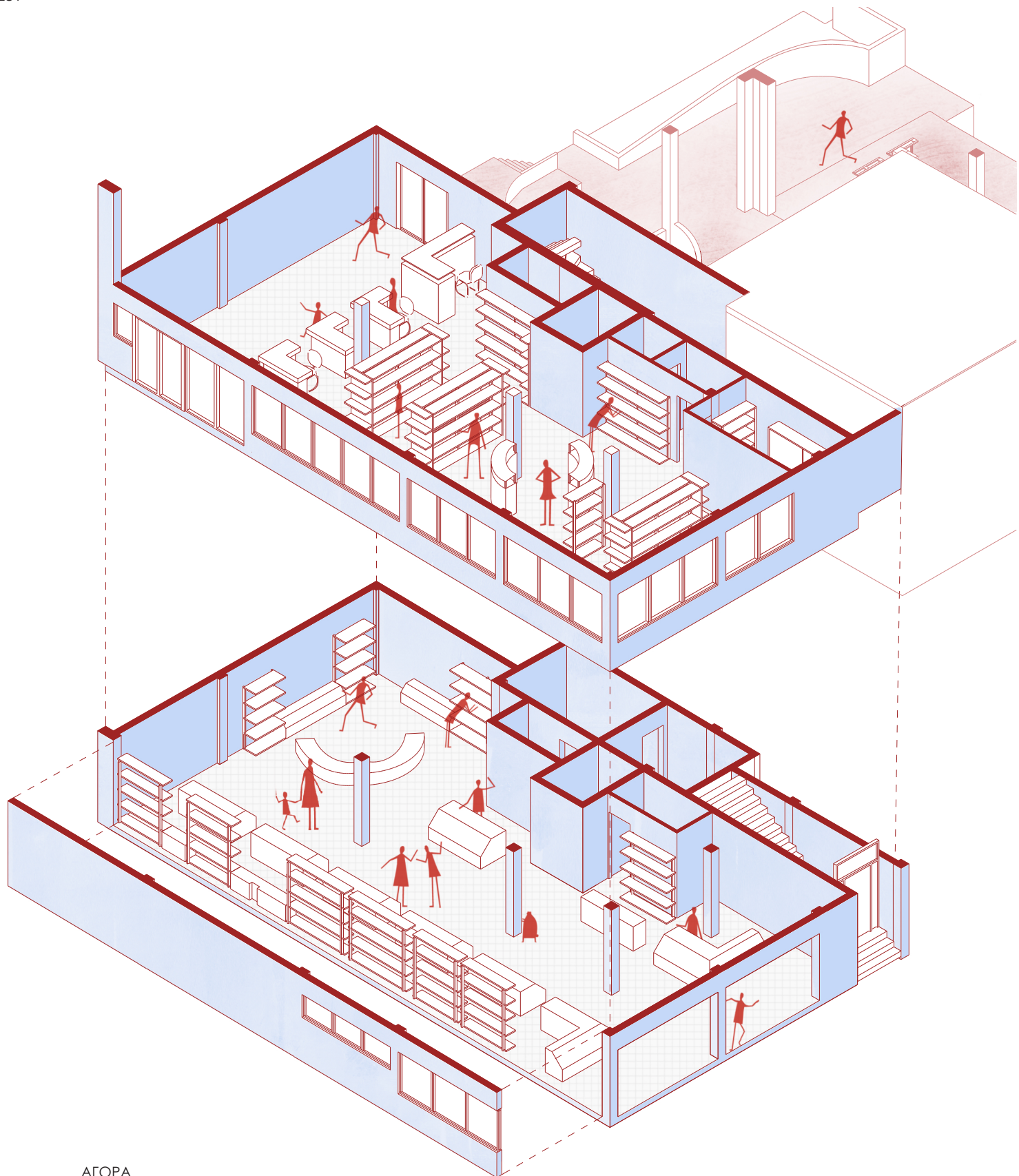

ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΑ Κ ΙΣΟΓΕΙΟ

- ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟ
- ΠΡΟΣΘΗΚΕΣ
- ΑΦΑΙΡΕΣΕΙΣ

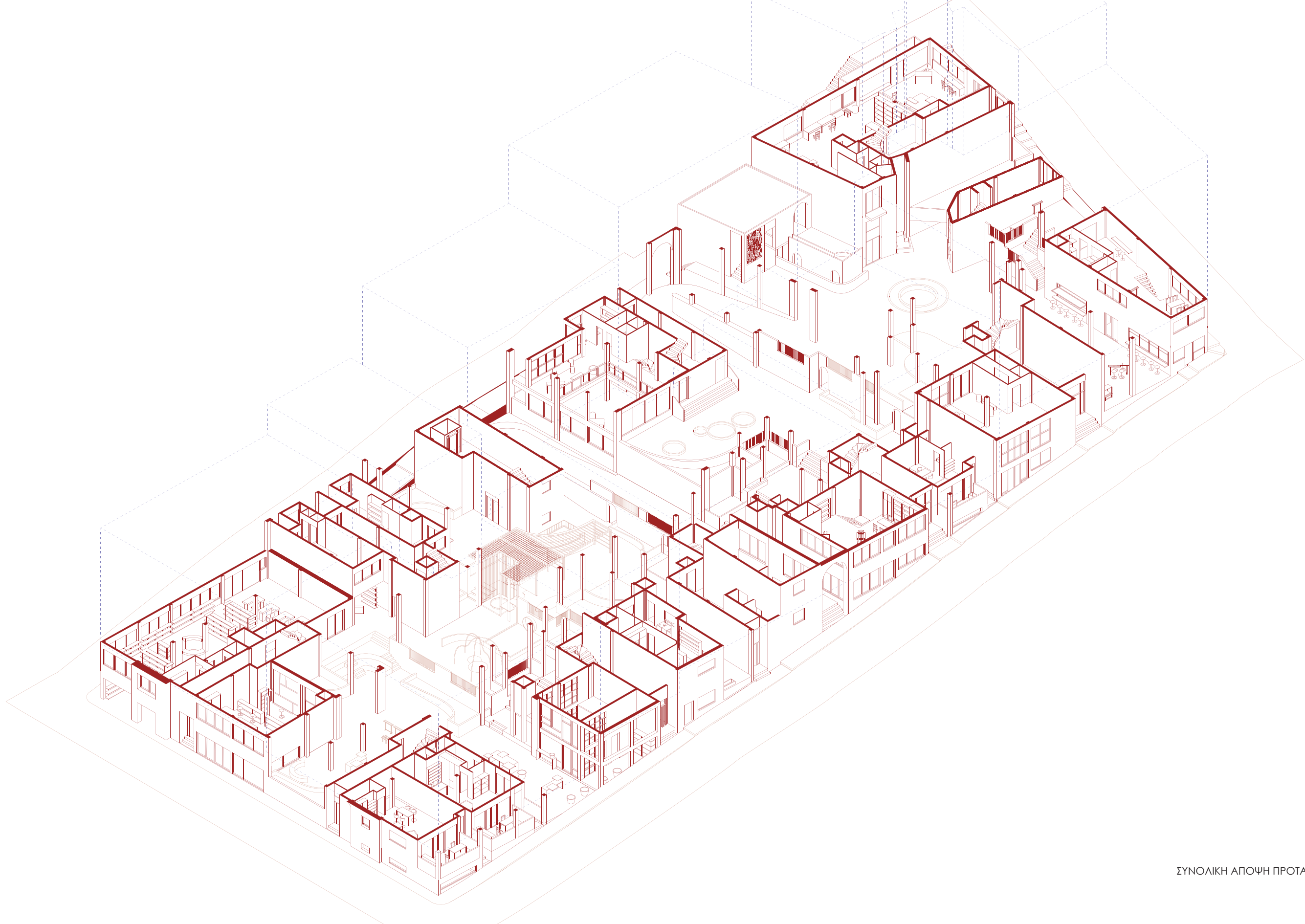

ΑΓΟΡΑ

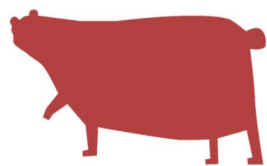

ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΣΜΟΙ ΜΕ ΕΥΡΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΤΕΤΡΑΓΩΝΟΥ

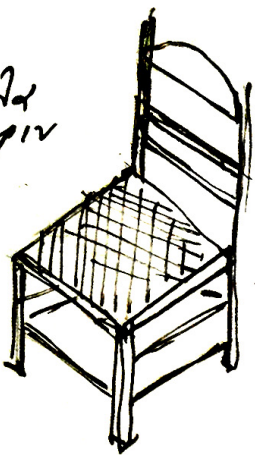

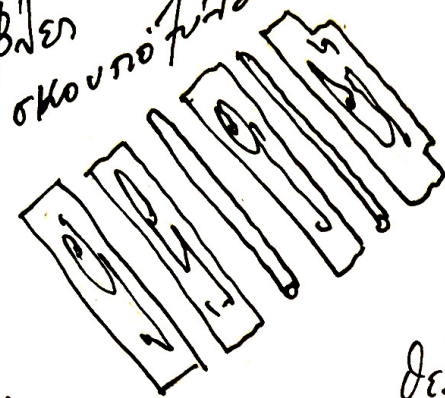
ΣΚΙΤΣΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΕΠΙΠΛΩΝ ΑΚΑΛΥΠΤΟΥ

καρέκλα
τυν

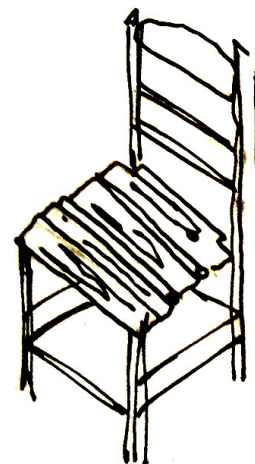
ζαβόνες
σκουπόζα

⊕ αντιστοιχισμένα
σε όλα τα πόδια,
πατάκια για νερό
ή χώον
πατίλες

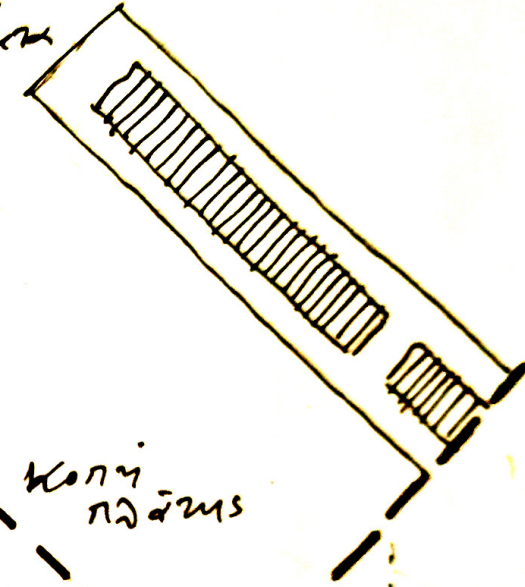
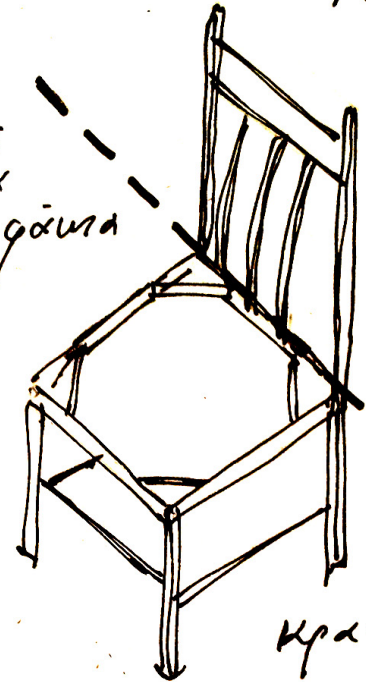
Ε.Π.Ι.Π.Λ.Α.
ΠΛΙΑΚΑ

αφαίρεση
γάζας
είναι χάρδια
βαμμένα

καρέκλα
μεγά

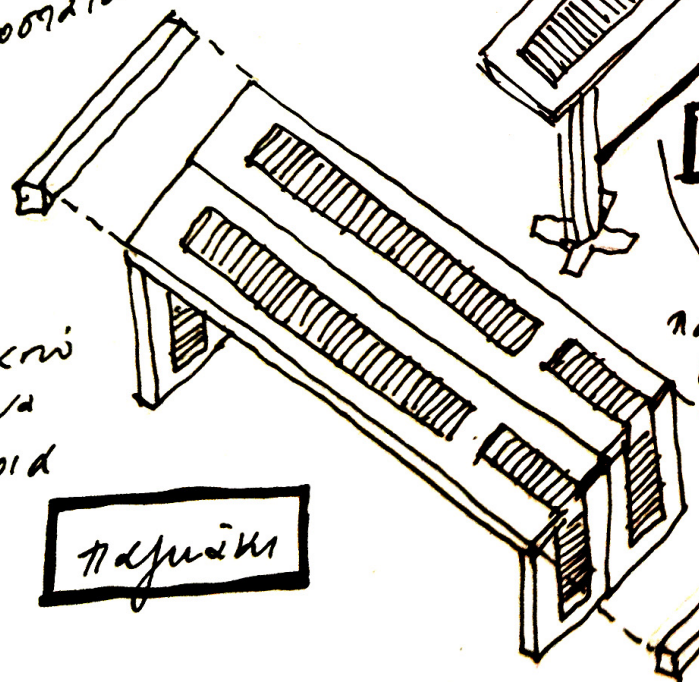
δεδομένη
ήδη
καρρόνια
!!!

κοπή
παλινδρομική

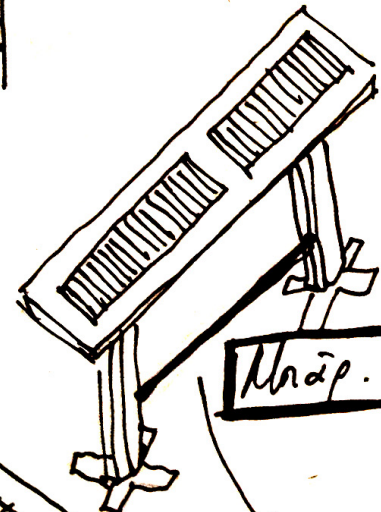
⊕ για
ενώσεις
ζωνών

προστατευτική

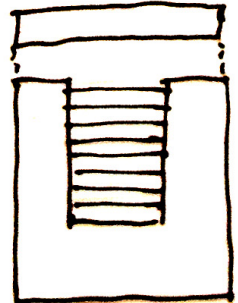
πόδια και
καρτς
παλινδρομικά

παλινδρομικά

Μπαρ.

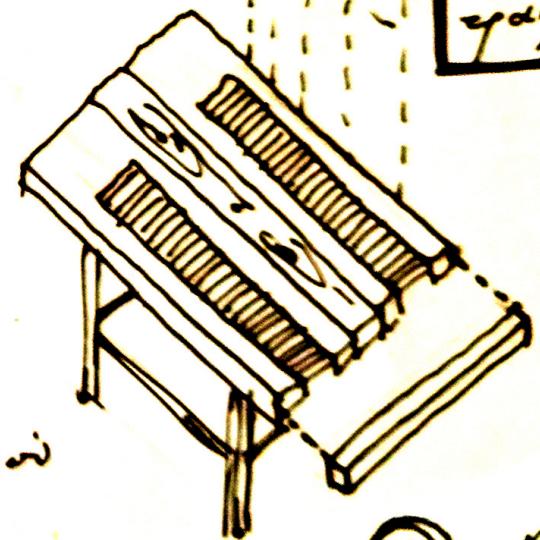
ζαβόνες
βαμμένα x για να
σταθεί

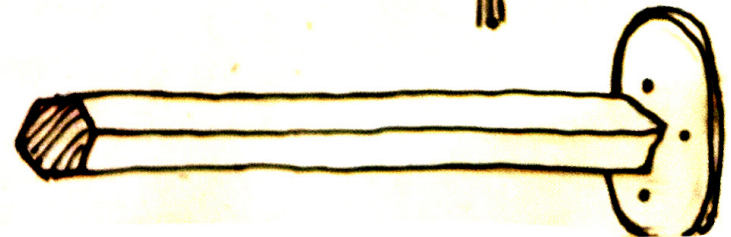
προστασία
ή
καλύψη
καθίστα
παλινδρομική

κρατάει
επί

γαστήρι

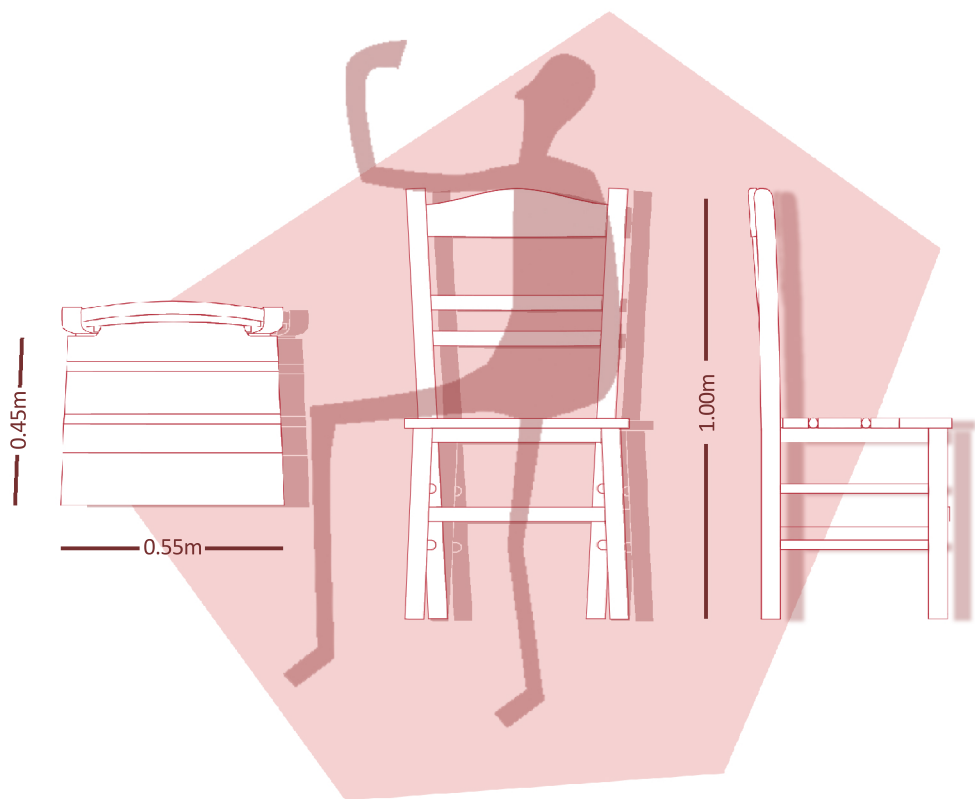
αντί

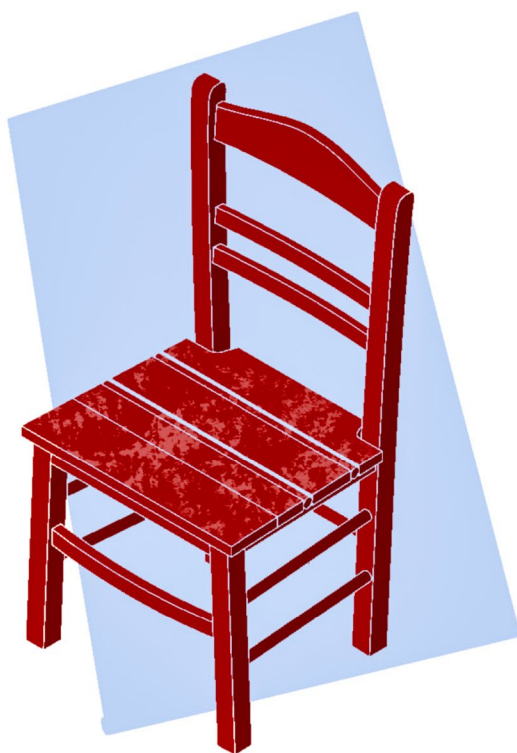

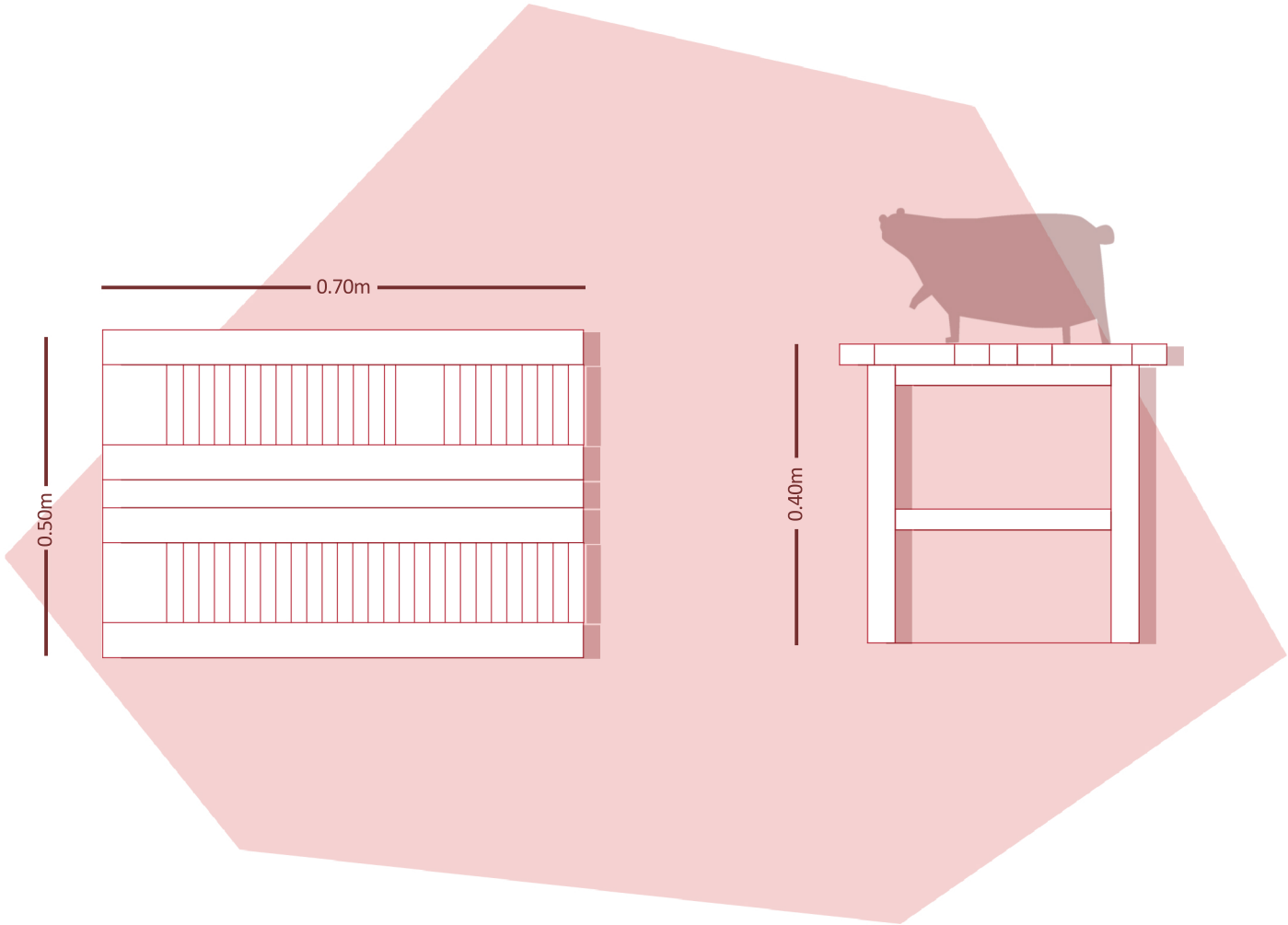
απορροή
από ζήτη
πόδι

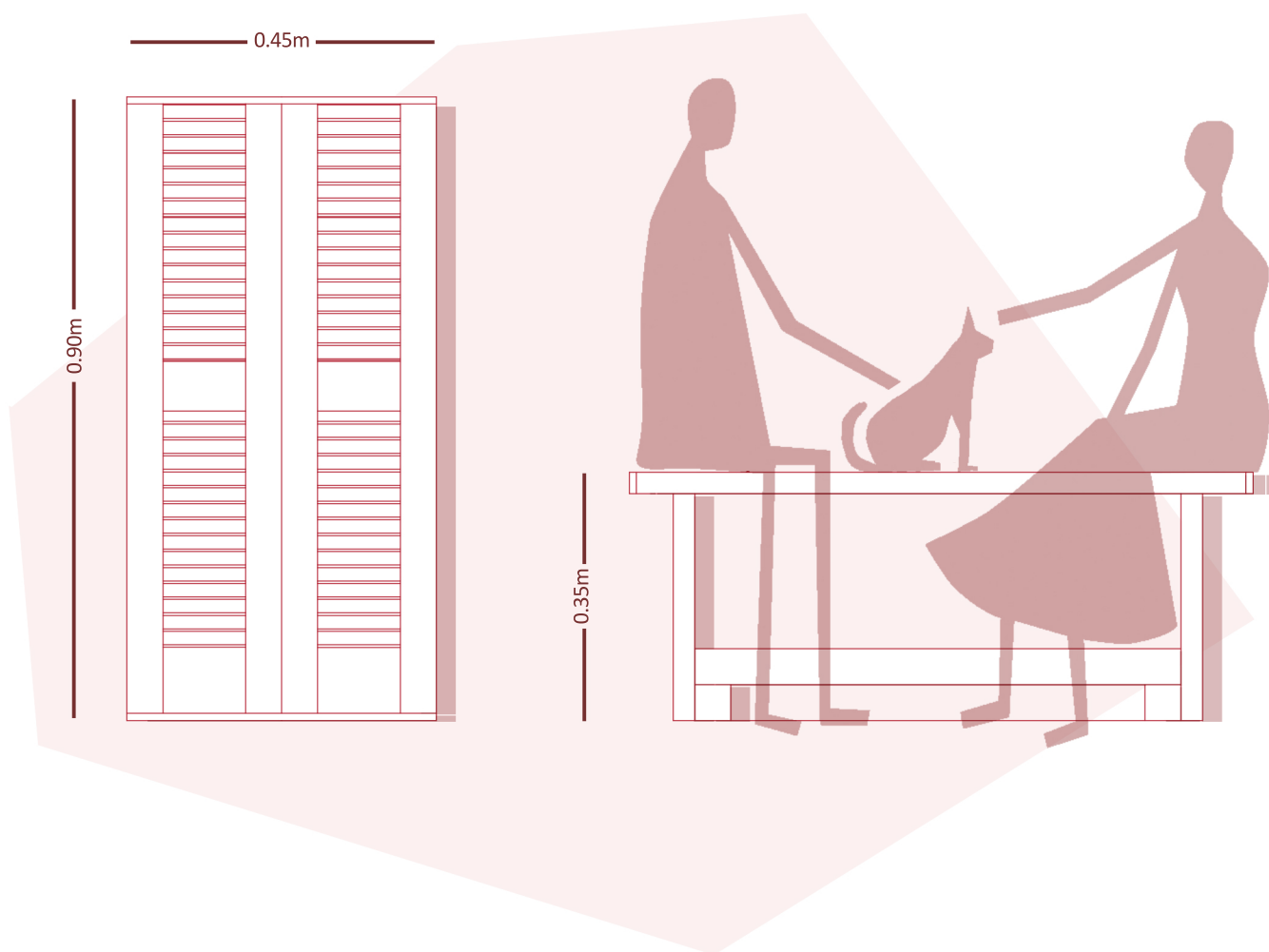

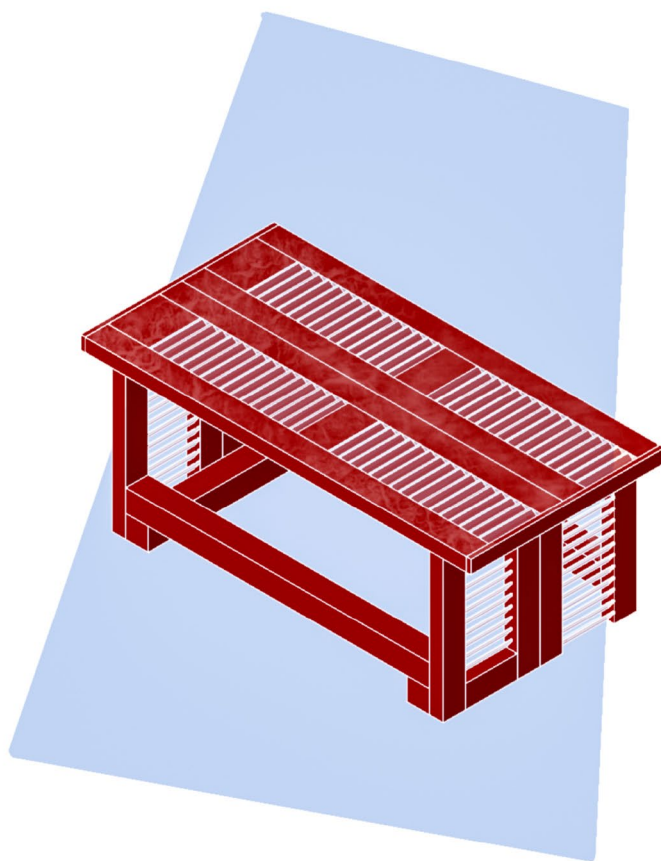

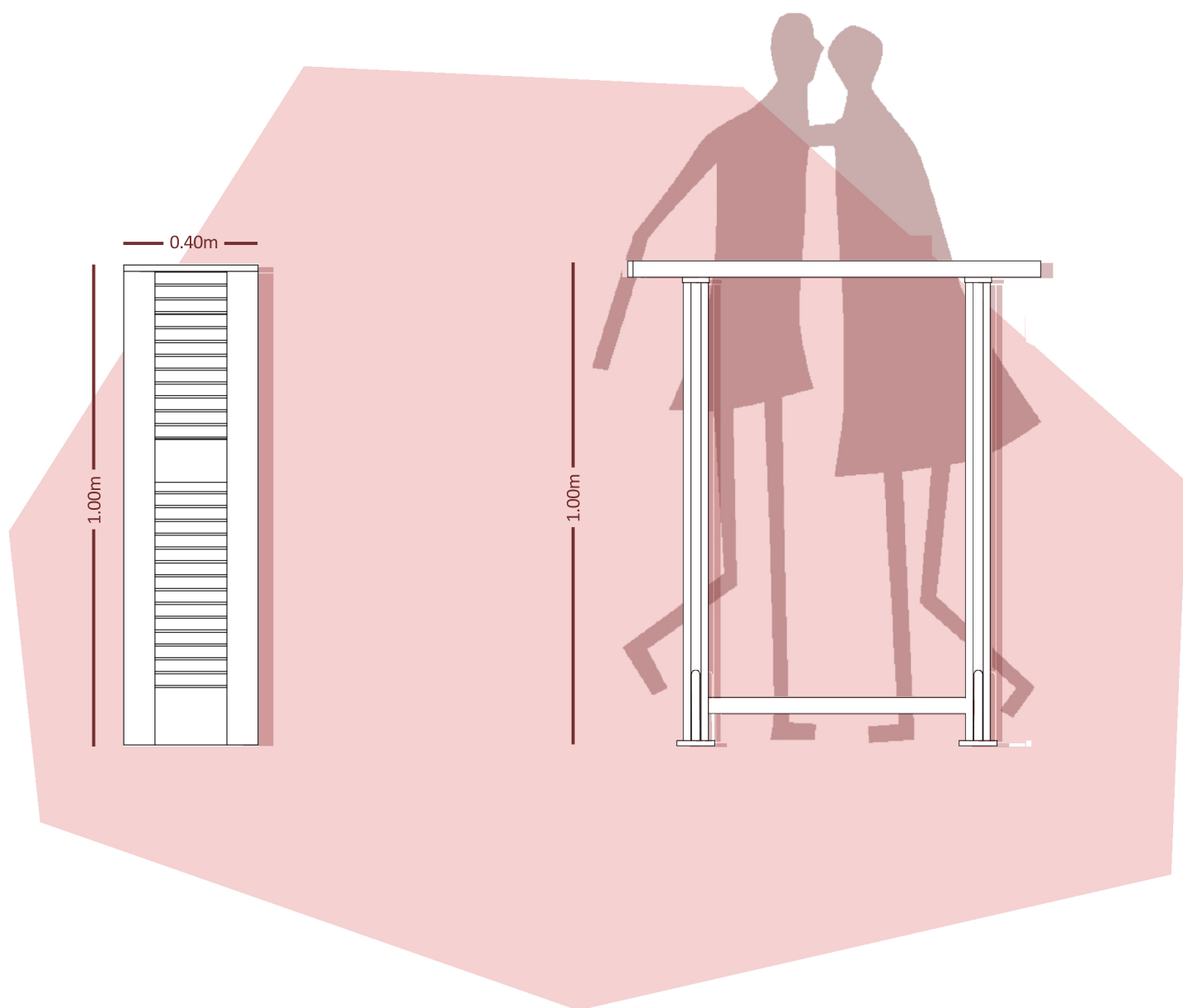
ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΤΡΑΠΕΖΙΟΥ

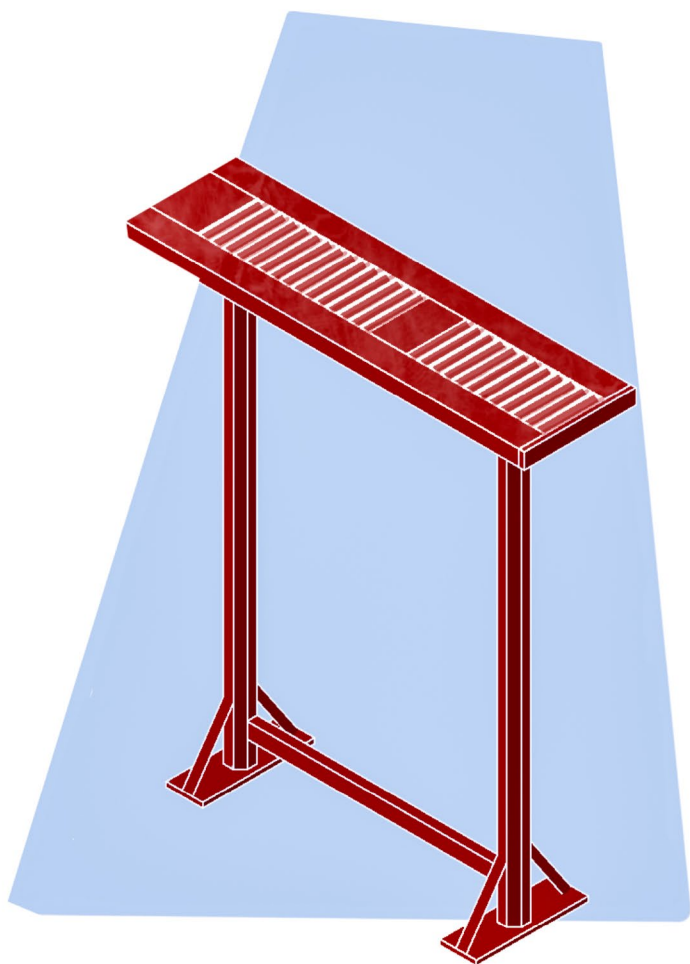

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΥΛΙΚΟ ΕΠΙΠΛΩΝ

[Εικ. Νο13 Υλοποιημένα έπιπλα]

[Εικ. Νο14 Υλοποιημένα έπιπλα]

[Εικ. Νο15 Υλοποιημένα έπιπλα]

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ

- Βάϊου, Ν. (2007) Διαπλεκόμενες καθημερινότητες και χωροκοινωνικές μεταβολές στην πόλη. Μετανάστριες και ντόπιες στις γειτονιές της Αθήνας, Αθήνα (2007) ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ II.
- Βακαλόπουλος, Χ.(1991) Η γραμμή του ορίζοντος, Αθήνα (1991) Εστία.
- Δραγώνας, Π.(2014) An Obituary for the Greek City of Repetition, Αθήνα (2014).
- Δραγώνας, Π. – Σκιαδά, Α. (2012) MadeinAthens, Αθήνα (2012): 13^η Διεθνής Έκθεση Αρχιτεκτονικής Biennale.
- Ιορδανίδου, Μ.(2012) Η αυλή μας, Αθήνα (2012) Εστία.
- Καρούζου, Σ. (1935) Ακνίσωτοι Οίκοι, Αθήνα (1935) Νέα Εστία.
- Κιτσίκης, Κ. (1940) Αι τάσεις της σύγχρονου αρχιτεκτονικής, Αθήνα (1940) Τεχνικά χρονικά.
- Σαμαράκης, Α.(1954) Ζητείται Ελπίς, Αθήνα (1954) Γ.Κ. Ελυθερουδάκης ΑΕ.
- Χαραλαμπίδη, Μ. – Δέση Λουκά, Χ. (2017) Η έννοια της γειτονιάς σήμερα. Η περίπτωση της Κυψέλης, (2007) Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Πανεπιστήμιο Κρήτης.
- Aurelli, P.V. – Giudici, S.M.- Isaias, P. (2012) From domino to polykatoikia, (2012) Αθήνα.
- Richard, S (1999) Ητυραννίατηςοικειότητας (The fall of public man), (1999) Νεφέλη.

